

Valghåndbok
Valhåndbok

Valghåndbok/Valhandbok

Kirkevalget 2015

Den norske kirke/Den norske kyrkja
Kirkerådet/Kyrkerådet

© Kirkerådet 2015

Utgitt av Kirkerådet
1. opplag: 9 500

Omslag og ombrekking: Thomas B. Aschim
Trykk: BK Grafisk, Sandefjord

Bestilles fra
Kirkerådets materiellekspedisjon
Boks 799 Sentrum
0106 Oslo

Tlf.: 23 08 12 00
Fax: 23 08 12 01
E-post: materiell@kirken.no

Valghåndboken er også tilgjengelig på Internett:
<http://www.kirkevalget.no> – <http://www.kyrkjevalet.no>

ISBN 978-82-7545-123-9

Innhold

Innhold	3
Forkortelser og ordforklaringer	7
Forord	9
1. Innledning	10
1.1 Om Valghåndboken	11
1.2 Nytt ved Kirkevalget 2015	13
1.3 Ungdom og kirkevalg	15
1.4 Prøveordning – sammenslåtte menighetsråd	15
1.5 Rådsorganer i Den norske kirke – sammensetning og oppgaver	16
1.5.1 Menighetsråd	16
1.5.2 Kirkelig fellesråd	16
1.5.3 Bispedømmeråd	18
1.5.4 Kirkemøtet	18
2. Veiledninger	20
2.1 Veiledninger ved valg av menighetsråd/sokneråd	21
2.1.1 Veiledning for valgstyret (menighetsrådet)	21
2.1.1.1 Planlegging og organisering	22
2.1.1.2 Nominasjon	31
2.1.1.3 Informasjon – valgmodul – manntall	35
2.1.1.4 Gjennomføring av valg og forhåndsstemming	40
2.1.1.5 Opptelling	43
2.1.1.6 Rapportering og kunngjøring av valgresultat	45
2.1.1.7 Sjekkliste for valgstyret (MR-bokmål)	48
2.1.1.8 Sjekkliste for valstyret (MR-nynorsk)	50
2.1.1.9 Sjekkliste – valgstyrets oppgaver ved bispedømmerådsvalget (MR/BDR – bokmål)	52
2.1.1.10 Sjekkliste – valstyret sine oppgaver ved val av bispedømmeråd (MR/BDR – nynorsk)	53
2.1.2 Veiledning for informasjonsansvarlig	54
2.1.3 Veiledning for Kirkelig fellesråd/kirkevergen/administrasjonen	61
2.1.4 Veiledning for nominasjonskomité (MR)	62
2.1.5 Veiledning for forslagsstillere – alternativ liste (MR)	66
2.1.6 Veiledning for supplerende nominasjon (MR)	70
2.1.7 Stemmerett og valgbarhet	72
2.1.8 Veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming (MR/BDR)	74
2.1.9 Veiledning for stemmestyre (MR/BDR)	76

2.1.10 Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR)	79
2.1.11 Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)	81
2.1.12 Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (MR)	86
2.1.13 Klageadgang – klageinstans	92
2.2 Veiledninger ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet	93
2.2.1 Bispedømmerådets oppgaver ved Kirkevalget (MR/BDR)	93
2.2.2 Biskopens oppgaver ved Kirkevalget (MR/BDR)	93
2.2.3 Kirkerådets oppgaver ved Kirkevalget (BDR)	93
2.2.4 Veiledning for valgråd og valgansvarlig	94
2.2.4.1 Planlegging og organisering	96
2.2.4.2 Nominasjon, stemmerett og valgbarhet	99
2.2.4.3 Informasjon	102
2.2.4.4 Gjennomføring av valget (BDR)	103
2.2.4.5 Opptelling	106
2.2.4.6 Innberetning og kunngjøring	107
2.2.4.7 Sjekkliste for bispedømmeråd og valgråd (BDR-BM)	109
2.2.4.8 Sjekkliste for bispedømmeråd og valråd (BDR-NN)	112
2.2.5 Veiledning for nominasjonskomité	115
2.2.6 Veiledning for forslagsstillere – alternativ liste (BDR)	118
2.2.7 Veiledning for forslagsstillere – supplerende nominasjon (BDR)	120
2.2.7.1 Supplerende nominasjon – leke medlemmer	120
2.2.7.2 Supplerende nominasjon – valg av prest (BDR)	122
2.2.7.3 Supplerende nominasjon – valg av lek kirkelig tilsatt (BDR)	123
2.2.8 Veiledning – opptelling flertallsvalg (BDR)	125
2.2.9 Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (BDR)	128
2.2.10 Klageadgang – klageinstans	135
2.3 Veiledninger for velgerne	137
2.3.1 Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR)	137
2.3.2 Slik stemmer du på valgdagen (MR/BDR)	138
2.3.3 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – flertallsvalg (én liste) (MR)	140
2.3.4 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)	141
2.3.5 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)	142
2.3.6 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR)	143
2.3.7 Stemmegivning ved valg av representanter for samisk kirkelig	144
2.3.8 Stemmegivning ved valg av representant for døvekirken	144
2.3.9 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – prest (BDR)	144
2.3.10 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – lek kirkelig tilsatte (BDR)	144
2.4 Val av medlemmer til kyrkjeleg fellesråd	145
2.4.1 Reglar for val av kyrkjeleg fellesråd	145
2.4.2 Utdrag av reglar om formene for verksemda til soknerådet og kyrkjeleg fellesråd – nynorsk og bokmål	146
2.5 Funksjonstid og tiltredelsestidspunkt	147
2.5.1 Menighetsråd	147
2.5.2 Kirkelig fellesråd	148
2.5.3 Bispedømmeråd, Kirkemøtet og Kirkerådet	148

---

3. Valgregler.....	150
3.1 Regler for valg av menighetsråd (bokmål)	151
3.2 Reglar for val av sokneråd (nynorsk)	160
3.3 Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet	168
3.3.1 Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet	181
4. Stikkordregister	182
4.1 Menighetsrådsvalg/val av sokneråd (BM/NN)	182
4.2 Valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet	184
Viktige datoer.....	192

Forkortelser / Forkortingar:

BDR = bispedømmeråd / bispedømmeråd
bdr = regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet (i referanser)
BM = bokmål
FR = kirkelig fellestråd / kyrkjeleg fellestråd
Info = informasjonsansvarlig / informasjonsansvarleg
kl = kirkeoven
KM = Kirkemøtet / Kyrkjemøtet
KR = Kirkerådet / Kyrkjerådet

MR = menighetsråd (BM)
mr = regler for valg av menighetsråd (i referanser) / regler for val av sokneråd (i referansar)
MR-leder = menighetsrådets leder (BM)
NK = nominasjonskomité
NN = nynorsk
SR = sokneråd (NN)
SR-leiar = leiaren av soknerådet (NN)
VR = valgråd / valråd (BDR-valg/val)
VS = valgstyre / valstyre (MR-valg/SR-val)

Ordforklaringer

Alternativ liste

Mulighet til å fremme annen liste enn nominasjonskomiteens

Direkte valg / direkte val

Det valget som alle kan delta i 13. og 14. september

Elektor

En valgmann, en person som er valgt eller utpekt til å avgi stemme på vegne av en gruppe velgere

Flerfallsvalg / fleirtalsval

Valgform når det er én liste. De kandidatene som får flest personlige stemmer velges.

Forholdstallsvalg / forholdstalsval

Valgform når det er flere lister. Listene får et antall representanter etter hvor mange som har stemt på listen. De kandidatene som får flest personlige stemmer på hver liste blir listenes representanter.

Forslagsstillere / forslagsstillarar

Underskrivere, personer som står bak en kandidatliste

Geistlig / geistleg

En person som er prest

Indirekte valg / indirekte val

Valg der menighetsrådsmedlemmene velger representanter til bispedømmerådet

Lek

En person som ikke er prest, eks. lek kirkelig tilsatt en som jobber i kirken som ikke er prest

Mandat

Representantplass, brukes ved forholdstallsvalg om fordelingen av representanter mellom de ulike valglistene

Manntall / manntal

Fortegnelse over alle personer som har stemmerett i soknet

Nominasjon

Oppnevning av personer som ønsker å stille til valg (kandidater)

Nominasjonskomité

De som lager listen over personer som er på valg (kandidater)

Ordinert

En person som har fått en ordinasjon til tjenesten, en prest

Representanter / representantar

De som blir valgt inn i rådene

Stemmeberettiget / røystefør

En person som har lov til å stemme

Stemmestyre / røystestyre

i menigheter hvor det kan stemmes flere steder, har hvert valglokale et slikt styre

Supplerende nominasjon / supplerande nominasjon

Mulighet til å fremme kandidater som ikke er nominert av nominasjonskomiteen

Tilleggsstemme / tilleggsrøyst

Tidligere kalt 'kumulering'. Velgeren kan gi en kandidat en ekstra stemme ved å sette kryss i ruten på stemmeseddel

Valgbar / valfør

En person som kan stille til valg

Valgbok / valbok

Alt som angår valget lokalt føres inn i en egen valgbok av valgstyret. Stemmestyrenes opptegnelser kalles møtebok.

Valgoppgjør / valoppgjør

Opptelling av stemmene

Valgråd / valråd

De som styrer valget til bispedømmeråd/ Kirkemøtet i bispedømmet

Valgstyre / valstyre

De som styrer valget lokalt, i menigheten

Valgting / valting

Det ordinære valget i valglokalene, altså ikke forhåndsstemmegivning

Votering

Avstemming, når det velges i et møte

Forord

Den norske kirke er inne i en spennende fase. Kirkeforlik og demokratireform er gjennomført. Prosessen med endrede relasjoner mellom Staten og Den norske kirke fortsetter, og parallelt med dette må også demokratiet i Den norske kirke utvikles og tilpasses en ny situasjon. Kirkevalget 2015 blir den neste store milepælen i denne utviklingen, midt i en prosess hvor kirken skal ta grunnleggende veivalg for fremtiden. Aldri før har det vært viktigere med kompetente folkevalgte råd med sterk demokratisk legitimitet og forankring hos kirkemedlemmene!

Mange av de grep som ble gjort under demokratireformen ble i evalueringen funnet hensiktsmessige, og ved endringer i kirkeloven juni 2013 ble noen viktige bestemmelser fra demokratireformen lovfestet. Gjennomføring av kirkevalg på samme tid og i geografisk nærhet av andre offentlige valg er nå en del av kirkeloven. Det er også tatt inn i loven at minst halvparten av representantene i bispedømmeråd og Kirkemøtet skal velges direkte av kirkens medlemmer, i tillegg til de representantene som velges av menighetsrådsmedlemmene. Dette betyr at Kirkevalget 2015 på mange måter blir gjennomført på en måte som er kjent fra kirkevalgene i 2009 og 2011.

Samtidig er det også gjort noen viktige endringer. På bakgrunn av erfaringene fra 2009 og 2011 er det vedtatt en valgordning som er langt enklere. Valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet vil nå bli gjennomført med samme valgordning som valg til menighetsråd, ved flertalls- eller forholdstallsvalg. Dette betyr at stemmesedlene til begge valg skal fylles ut etter de samme prinsipper. Flertalls- og forholdstallsvalg er også godt kjent fra andre offentlige valg. Dette vil gjøre valg gjennomføringen enklere for både velgere og valgmedarbeidere. Ved Kirkevalget 2015 vil det bli jobbet ytterligere med å utarbeide verktøy som kan hjelpe velgeren med å skille kandidatene fra hverandre. Det er også nytt at det ved Kirkevalget 2015 blir mulig å stille alternative lister ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det er et mål for Kirkevalget 2015 at velgeren i enda større grad enn tidligere skal oppleve å ha reelle valgmuligheter.

Når det nå 14. september og mange steder også 13. september 2014 skal velges menighetsråd og medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, er det til en svært spennende fireårsperiode disse skal velges. Kirkevalgene er et stort felles løft for hele Den norske kirke, og felles innsats er nødvendig for å sikre at Den norske kirke i denne kommende perioden blir i stand til å virkelig gjøre sin visjon: Mer himmel på jord!

Med ønske om en god forberedelse og gjennomføring av Kirkevalget 2015!

Oslo, november 2014

Jens-Petter Johnsen
direktør i Kirkerådet

1 | Innledning

Kirkevalget 2015 finner sted (13.–)14. september 2015, samtidig med kommune- styre- og fylkestingsvalget. Dette gjelder valg av menighetsråd og direkte valg av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet.

Stemmer ved valg av representanter for samisk kirkeliv og døvekirken, lek kirkelig tilsatt og prest til bispedømmerråd skal også avsluttes 14. september. Det samme gjelder valg av menighetsråd i Saemien Åålmege (samisk menighet i sør- samisk område).

Indirekte valg av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet skal være avvirket innen 30. november 2015.

Kirkemøtet 2014 vedtok nye permanente valgregler, både når det gjelder valg av menighetsråd/sokneråd og valg til bispedømmerråd og Kirkemøtet. Regelverket bygger på de reglene som er prøvd ut ved kirkevalgene i 2009 og 2011, og er nå gitt en helhetlig form. Det er også gjort noen endringer siden 2011. De viktigste endringene er omtalt i *1.2 Nytt ved Kirkevalget 2015*.

1.1 Om Valghåndboken

Formålet med valghåndboken er å

- bidra til at valget blir gjennomført i samsvar med regelverket
- gi menighetsråd, bispedømmerråd, valgstyret og valgrådet, nominasjonskomiteer m.v. informasjon om deres ansvar og oppgaver
- bidra til at Den norske kirke får dyktige menighetsråd, fellesråd, bispedømmerråd og et dyktig kirkemøte
- bidra til at kirkens medlemmer lar seg engasjere både ved å stille til valg og ved å avgi stemme

Reglene for valg av menighetsråd er gjengitt både på bokmål og nynorsk. Nordsamisk utgave av reglene vil bli tilgjengelig på www.girkovalga.no / www.kirkevalget.no.

Reglar for val av kyrkjeleg fellesråd ligg berre føre på nynorsk, medan røystereglar for sokneråd/menighetsråd og kyrkjeleg fellesråd/kirkelig fellesråd vert attgjeve på begge målføre.

Reglene for valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet er gjengitt på bokmål i boka. Nynorsk versjon av reglene vil bli tilgjengelig på www.kyrkjevalet.no / www.kirkevalget.no.

Valghåndboken er redigert og revidert av Per Kristian Aschim i samarbeid med rådgiver Andreas Henriksen Aarflot og seniorrådgiver Anders Backer-Grøndahl Eide (prosjektleder).

Om oppbygningen og bruken av boka

Etter et innledende kapittel følger veiledninger for gjennomføring av valget (kapittel 2).

Kapittelet består av

- 2.1 *Veiledninger ved valg av menighetsråd/sokneråd*
- 2.2 *Veiledninger ved valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet*
- 2.3 *Veiledninger for velgerne*
- 2.4 *Val av medlemmer til kyrkjeleg fellesråd*
- 2.5 *Funksjonstid og tiltredelsestidspunkt*

I kapittel 3 er *Regler for valg av menighetsråd* (bokmål) / *sokneråd* (nynorsk) og *Regler for valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet* (bokmål) samlet.

Boken avsluttes med et stikkordregister i kap. 4, og inneholder også en tidslinje med de viktigste datoene og kontaktinformasjon til Kirkerådets valgsekretariat, bispedømmerrådene og bispedømmenes valgråd.

Veiledninger ved valg av menighetsråd

Sentralt i delkapittel 2.1 er 2.1.1 *Veiledning for valgstyret (menighetsrådet)*. Her gjennomgås alt som menighetsrådet har ansvar for når det gjelder forberedelser og gjennomføring av valget. Det er også laget sjekklister med ansvarsfordeling og alle tidsfrister. Det er egen sjekkliste for valgstyrets (menighetsrådets) ansvar for lokal gjennomføring av bispedømmerrådsvalget (2.1.1.7 til 2.1.1.10). Sjekklistene er både på bokmål og nynorsk.

Deretter følger veiledninger for ulike aktører som har roller ved valget, som informasjonsansvarlig (2.1.2), Kirkelig fellesråd/kirkeverge/daglig leder (2.1.3), nominasjonskomité (2.1.4), stemmemottaker ved forhåndsstemming (2.1.8) og stemmestyre (2.1.9). Det er også veiledninger om stemmerett og valgbarhet (2.1.7), utstyr og innredning av valglokale (2.1.10), for opptelling av valget (2.1.11 og 2.1.12) og om klageadgang (2.1.13).

Det er også veiledninger for grupper som vil stille egen liste ved menighetsrådsvalget (2.1.5) og veiledning om supplerende nominasjon (2.1.6).

Veiledninger ved valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet

Etter at bispedømmerrådets (2.2.1), biskopens (2.2.2) og Kirkerådets (2.2.3) oppgaver ved kirkevalget er kort beskrevet, følger 2.2.4 *Veiledning for valgråd og valgansvarlig* hvor alt som valgrådet har ansvar for når det gjelder organisering, forberedelser og gjennomføring av valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet. Det er laget sjekklister med ansvarsfordeling og alle tidsfrister på bokmål og nynorsk (2.2.4.7 og 2.2.4.8).

Deretter følger veiledninger for nominasjonskomité (2.2.5), for grupper som vil stille egen liste ved bispedømmerrådsvalget (2.2.6), og for supplerende nominasjon (2.2.7).

Det er også veiledninger for opptelling av valget (2.2.8 og 2.2.9) og om klageadgang (2.2.10).

Veiledninger for velgerne

Delkapittel 2.3 inneholder veiledningen velgerne trenger for å avgi stemme. Det er veiledning for forhåndsstemming (2.3.1), for hvordan man stemmer på valgdagen (2.3.2), og hvordan man avgir stemme ved menighetsråds- og bispedømmerrådsvalget, enten det er flertallsvalg (en liste) eller forholdstallsvalg (flere lister) (2.3.3 til 2.3.6).

Veiledningene for bispedømmerrådsvalget (2.3.5 og 2.3.6) gjelder ved valg av leke medlemmer. Det er også veiledning for hvordan man stemmer ved de øvrige valgene ved bispedømmerrådsvalget (2.3.7 til 2.3.10).

For oppslag benyttes *innholdsfortegnelsen* og/eller *stikkordregisteret*. Det er også *krysshenvisninger* fra veiledningene til reglene.

I valgåndboka henvises det til en rekke *skjemaer* og *maler*. Skjemaer og maler vil være å finne på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

1.2 Nytt ved Kirkevalget 2015

Etter at Kirkevalgene i 2009 og 2011 har vært forsøk med særskilte regler, har Kirkemøtet i 2014 vedtatt nye permanente *Regler for valg av menighetsråd* (3.1 bokmål og 3.2 nynorsk), og *Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* (3.3 bokmål). Kirkerådet har fastsatt *Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet*.

Forut for dette ble det gjort endringer i *Kirkeloven* (kl) i regler som angikk kirkelige valg.

Lovendringer

- Stemmerettsalderen er nå lovbestemt til 15 år (kl § 4 første ledd)
- Valgbarhetsalderen er fortsatt 18 år (kl § 6 tredje ledd)
- Det er lovbestemt at kirkelige valg skal holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre (kl § 4 fjerde ledd)
- Antall leke medlemmer som skal velges til bispedømmeråd og Kirkemøtet er fastsatt til sju, hvorav minst fire velges direkte av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer (kl § 23 første ledd bokstav d)
- Det er lovbestemt at Kirkemøtet består av bispedømmerådene og ett medlem valgt av Kirkemøtet (kl § 24 første ledd). Kirkemøtet har bestemt at dette medlemmet er leder av Samisk kirkeråd.

Generelt

- Ikke lenger mulig å stryke kandidater på listene.
- Antall tilleggsstemmer er begrenset oppad til maksimalt tre.
- Antall navn som kan føres opp på stemmeseddelen (flertallsvalg), eller føres over fra andre lister (forholdstallsvalg) er også begrenset oppad til maksimalt tre.

Valg av menighetsråd

- Kandidater skal være forespurte før de kan settes opp på kandidatliste
- Supplerende nominasjon der det er for få kandidater på listen (og én liste)

Valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

- Det er nå åpnet for alternative lister og forholdstallsvalg også ved bispedømmerådsvalget
- Valget foregår som flertallsvalg (der det er én liste) eller forholdstallsvalg (der det er flere lister). Dermed blir framgangsmåten ved stemmegivning lik ved menighetsrådsvalg og valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.
- Mulighet for supplerende nominasjon når det bare er én liste (flertallsvalg) og ved valg av prest og lek kirkelig tilsatt
- Valgrådet avgjør hvilke aktuelle kirkelige spørsmål som skal forelegges kandidatene (i 2011 var dette nominasjonskomiteens oppgave)

Endrede frister

En rekke frister er endret ved valget i 2015. Mange frister er tidligere enn ved tidligere valg. Alle frister finnes i sjekklistene.

Bispedømmer med ulik ordning

Sju bispedømmer vil ha direkte valg av alle de leke medlemmene (sju). Dette finner sted samtidig med menighetsrådsvalget:

- Oslo bispedømme
- Borg bispedømme
- Hamar bispedømme
- Stavanger bispedømme
- Nidaros bispedømme
- Sør-Hålogaland bispedømme
- Nord-Hålogaland bispedømme

Fire bispedømmer vil ha direkte valg av fire leke medlemmer, og indirekte valg av de resterende tre. Det direkte valget finner sted samtidig med menighetsrådsvalget, mens det indirekte valget finner sted når de nyvalgte menighetsrådene har konstituert seg. Ved det indirekte valget er det de leke menighetsrådsmedlemmene (de som ikke er kirkelig ansatte) som stemmer. Dette gjelder:

- Tunsberg bispedømme
- Agder og Telemark bispedømme
- Bjørgvin bispedømme
- Møre bispedømme

1.3 Ungdom og kirkevalg

Ungdommens Kirkemøte (UKM) i 2014 drøftet Kirkevalget 2015 og kom med en rekke oppfordringer til Kirkerådet, bispedømmerådene valgråd, ungdomsrådene i bispedømmene, menighetsrådene, studentprestene og feltprestekorpset.

UKM var særlig opptatt av

- god informasjon til unge i relevante informasjonskanaler, særlig for å nå velgerne i aldersgruppen 15–18 år
- rekruttering av unge under 30 år til nominasjonskomitéer
- nominasjon av unge under 30 år til bispedømmerådsvalg og menighetsrådsvalg
- arbeid for å øke valgdeltakelsen i aldersgruppen 15–18 år
- tilrettelegging for forhåndsstemming på arenaer der unge møtes i menighetene, på studiesteder og i feltprestekorpset
- arbeid for å gi tydeligere presentasjon av kandidatene som synliggjør meningsforskjeller

UKM var også opptatt av tilrettelegging for alle menneskers valgdeltakelse og engasjement, også for mennesker med ulik grad av funksjonsevne. Dette inkluderer også tilrettelegging for at alle mennesker får like forutsetninger for å stille som kandidater til rådene, at de har tilgang på valgmateriell og får lik mulighet til å gjennomføre selve valget.

1.4 Prøveordning – sammenslåtte menighetsråd

Videreføring av prøveordning for sammenslåtte menighetsråd:

Forsøk med sammenslåtte menighetsråd som er i gang kan forlenges for perioden 2015-2019. Eget brev vil bli sendt til menighetsrådene dette gjelder.

Menigheter som ønsker å *forlenge* forsøket, må sende melding til *Kirkerådet* med kopi til bispedømmerådet innen 1. februar 2015. Menigheter som ønsker å *starte opp* forsøk med sammenslåtte menighetsråd må sende søknad til *Kulturdepartementet* med kopi til bispedømmerådet og Kirkerådet.

Søknaden må inneholde:

- beskrivelse av forutgående prosess og formålet med forsøket
- vedtak i menighetsråd om å søke om forsøk
- uttalelse fra menighetsmøtet
- uttalelse fra prostens hvor synspunkter fra prestene fremgår
- informasjon om representasjon fra de ulike menighetsrådene
- det må foreligge en beskrivelse av hvordan økonomiske forhold og regnskapsføring skal være mellom partene i forsøksperioden, og hvordan dette er tenkt etter forsøkets avslutning.

1.5 Rådsorganer i Den norske kirke – sammensetning og oppgaver

Den følgende oversikten beskriver sammensetning og oppgaver slik de er fastsatt i kirkeloven som den nå gjelder.

Et forslag til endringer i kirkeloven er på høring høsten 2014. Dette forslaget legger opp til en del endringer av myndighet og oppgaver, som særlig vil berøre Kirkemøtet, Kirkerådet og bispedømmerådene. Eventuelle lovendringer ventes tidligst iverksatt fra 1.1.2017.

1.5.1 Menighetsråd

Menighetsråd ble innført ved lov i 1920. Det er normalt menighetsråd i hvert sokn. De første menighetsrådene trådte i funksjon i 1922. Bestemmelser om menighetsråd finnes i dag i kirkeloven av 7. juni 1996 (§§ 5–9).

Hvem sitter i menighetsrådet?

Menighetsrådet har 4–10 valgte medlemmer + soknepresten, normalt med 5 vara-medlemmer. I menigheter med prøveordning (jf. 1.4) kan tallet på medlemmer være et annet. Rådet velges for 4 år. Menighetsrådet velger 1–2 representanter til kirkelig fellesråd eller opptrer som kirkelig fellesråd der det bare ett sokn i kommunen.

Hvilke oppgaver har menighetsrådet?

«Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet» (kl § 9). Menighetsrådet tar avgjørelser på vegne av soknet/menigheten.

Menighetsrådet har ansvar for å legge til rette for det lokale menighetslivet med trosopplæring, omsorgsarbeid (diakoni) og kirkemusikk. Rådet har ansvar for om det skal tas opp offer i kirken eller innsamlinger i kirken og forvalte det som kommer inn. Det skal samle de tilsatte i soknet til drøftinger om menighetsforholdene og de oppgaver som foreligger. Hvert år skal menighetsrådet ta initiativ til å gi en orientering til menigheten om det kristelige arbeidet i soknet.

1.5.2 Kirkelig fellesråd

Kirkelig fellesråd i dagens forstand ble opprettet ved kirkeloven av 7. juni 1996 (§§ 12–14). Kommuner med mer enn ett sokn skal ha et fellesråd. I kommuner med bare ett sokn utøver menighetsrådet funksjonene til kirkelig fellesråd. Menighetsrådet tiltres da av ett medlem valgt av kommunen.

Hvem sitter i kirkelig fellesråd?

I fellesrådet sitter to medlemmer fra hvert menighetsråd i kommunen, valgt av det enkelte menighetsråd. I kommuner med fem eller flere sokn, velges bare ett medlem fra hvert menighetsråd. I tillegg kommer ett medlem valgt av kommunen og en prost eller annen prest oppnevnt av biskopen. Rådet velges for 4 år.

Hvilke oppgaver har kirkelig fellesråd?

Kirkelig fellesråd ivaretar de administrative og økonomiske oppgavene på vegne av soknene. Kirkebudsjettet fra Fellesrådet skal legge grunnlaget for budsjettforslaget for kommunen. Kirkelig fellesråd har også ansvar for bygninger og drift og vedlikehold av

kirker, opprettelse og nedleggelse av stillinger, anskaffelser og drift av menighets- og prestekontor og lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæringen. Kirkelig fellesråd utarbeider mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen og skal fremme samarbeidet mellom menighetsrådene og soknenes interesser i forhold til kommunen.

Rådsstrukturen i Den norske kirke

Kirkemøtet

Består av de elleve bispedømmerådene og leder av Samisk kirkeråd. En representant fra hvert av de teologiske fakultetene har tale- og forslagsrett.

Mellomkirkelig råd

Velges av kirkemøtet. Består av en representant fra hvert bispedømme, pluss en biskop, en for Kirkens Nødhjelp samt Den norske kirkes representanter i fire økumeniske organer.

Kirkerådet

Velges av Kirkemøtet. Består av 10 leke representanter (hvorav en ansatt), 4 prester og en biskop. Alle bispedømmeråd skal være representert.

Samisk kirkeråd

Fem representanter velges av Kirkemøtet, en oppnevnt av Sametinget, en biskop oppnevnt av Bispemøtet. Nord-samer, lule-samer og sør-samer er representert.

Bispedømmeråd

I hvert av de elleve bispedømmene velges bispedømmeråd for en periode på 4 år. Bispedømmerådet består av biskopen, sju leke, en lek ansatt og en prest. De tre nordligste bispedømmerådene har i tillegg en samisk representant hver, og Oslo bispedømmeråd har en representant for døvekirken.

Kirkelig fellesråd

Representanter fra menighetsrådene i kommunen, sokneprest eller prost, og en representant oppnevnt av kommunestyret. og en prest.

Menighetsråd

4–10 medlemmer. Valgt for 4 år + sokneprest. Prøveordning med valg på halve rådet annet hvert år. Prøveordning med felles menighetsråd for flere sokn.

Menighetsmøtet

1.5.3 Bispedømmeråd

Bispedømmeråd ble innført i 1933 som et organ i alle bispedømmene i Den norske kirke. Bestemmelser om bispedømmeråd finnes nå i kirkeloven av 7. juni 1996 (§ 23).

Hvem sitter i bispedømmerådet?

Rådet har følgende medlemmer i hvert bispedømme: Biskopen, en prest valgt av prestene, en lek tilsatt valgt av de leke kirkelig tilsatte, og sju andre leke valgt av medlemmene i Den norske kirke. Rådet velges for 4 år. Rådet samles ca. en gang pr måned.

I de tre nordligste bispedømmene skal det i tillegg være en samisk representant; sørsamisk i Nidaros bispedømme, lulesamisk i Sør-Hålogaland bispedømme og nord-samisk i Nord-Hålogaland bispedømme. Oslo bispedømmeråd har en representant fra døvemeninghetene.

Hvilke oppgaver har bispedømmerådet?

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet på alt som kan vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Som regionalt organ skal rådet fremme samarbeid mellom de enkelte menighetsrådene og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet, men det skal ikke instruere menighetsmøter, menighetsråd eller kirkelige fellesråd.

Bispedømmerådet tilsetter menighetsprester og fordeler statlige tilskudd til stillinger innen undervisning og diakoni m.m. Departementet har delegert mange og viktige forvaltningsoppgaver til bispedømmerådene.

1.5.4 Kirkemøtet

Kirkemøtet ble opprettet i 1984 som Den norske kirkes øverste representative organ. Lovbestemmelser om Kirkemøtet finnes i kirkeloven av 7. juni 1996 (§ 24).

Hva er Kirkemøtet?

Kirkemøtet er sammensatt av bispedømmerådene medlemmer og leder av Samisk kirkeråd, og har i alt 116 medlemmer. I tillegg møter representanter for Ungdommens Kirkemøte og for de teologiske fakultetene med tale- og forslagsrett. Kirkemøtet fungerer som «Kirkens Storting». Kirkemøtet samles en gang i året. Kirkemøtet samles like før eller etter påske, i april-mai til og med 2016. Fra og med 2017 vil Kirkemøtet finne sted i januar.

Hvilke oppgaver har Kirkemøtet?

Kirkemøtet fastsetter alle gudstjenstlige bøker i kirken, uttaler seg om lovendringer på det kirkelige området, fastsetter planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni og kirkemusikk, og kvalifikasjonskrav og tjenesteordninger for stillinger knyttet til dette. Kirkemøtet gir retningslinjer om kirkens inventar og utstyr og foreslår retningslinjer for kirkelig inndeling. Kirkemøtet skal dessuten utføre gjøremål og gi uttalelser etter pålegg av Kongen eller departementet.

Kirkemøtet velger et kirkeråd, som har ansvar for det forberedende og iverksettende arbeid, og forøvrig leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger (kl § 25).

2 | Veiledninger

Alle veiledninger 2.1.2-2.1.13, 2.2.5-2.2.10 og 2.3.8-2.3.10 vil finnes i både bokmåls- og nynorskversjon som nedlastbare særtrykk – pdf. Veiledninger til velgeren, 2.3.1-2.3.7 vil finnes som særtrykk i pdf-format på bokmål, nynorsk, nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk.

2.1 Veiledninger ved valg av menighetsråd/sokneråd

2.1.1 Veiledning for valgstyret (menighetsrådet)

Valgstyre = menighetsrådet

Menighetsrådet har ansvar for gjennomføringen av menighetsrådsvalget og fungerer som valgstyre (mr § 2-1).

Selv om det er menighetsrådet som har ansvaret for gjennomføringen av valget, vil det være naturlig at fellesrådet og kirkevergen ivaretar koordinering og en del administrative funksjoner. Der soknet har daglig leder eller lønnet sekretær for menighetsrådet, er det naturlig at disse bistår menighetsrådet med gjennomføringen av valget. Det er ellers fellesrådet/kirkevergen som må sørge for administrativ hjelp for valgstyrene.

Det er viktig med god samhandling og koordinering mellom valgstyret og de ansatte som bistår valgstyret. Det er også viktig med tydelige avtaler om ansvarsfordeling, så ikke noe glipper i forberedelser og gjennomføring av valget.

Valgstyrets ansvar:

Menighetsrådsvalget

Ansvar for at menighetsrådsvalget gjennomføres etter reglene for menighetsrådsvalg:

Dette innebærer ansvar for

- å fastsette tid og sted for valget og forhåndsstemmegivning (mr §§ 3-1, 3-2, 3-3, 9-2, 9-4)
- at nominasjonsarbeidet igangsettes (mr §§ 2-3 og 7-2)
- (som menighetsråd) å søke om evt. dispensasjoner om stemmerett i annet sokn enn der en er bosatt (mr § 4-2, første ledd)
- godkjenning av hindringer som fritar for valg (mr § 4-5, jf. § 7-4, annet ledd)
- oppnevning av stemmestyrer der det er flere stemmesteder i soknet (mr § 3-3, annet ledd)

- godkjenning av kandidatlistene (mr §§ 7-4, 7-6, jf. § 7-1 og 7-3)
- kunngjøring av valget med informasjon om stemmerett og valgbarhet (mr § 2-2), krav til kandidatlistene (mr § 7-1, jf. § 2-2), offentliggjøring av valglister og informasjon om kandidatene (mr §§ 7-5 og 7-7, jf. § 2-2), om utlegging av manntall (mr § 5-2 andre ledd, jf. § 2-2), forhåndsstemmegivning (mr § 9-3, jf. § 2-2), tid og sted for valget (mr § 3-5, jf. § 2-2), valgform (mr § 6-1, jf. § 2-2), kunngjøring av valgresultat (mr § 11-7, jf. § 2-2)
- framstilling og utlegging av manntall (mr § 5)
- å sørge for stemmesedler, stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter (mr § 8)
- gjennomføring av forhåndsstemmegivning (mr § 9)
- gjennomføring av valgtinget (mr § 10)
- opptelling (mr §§ 11-1, 11-2, 11-3, 11-4, 11-5)
- rapportering og innberetning (mr § 11-6)
- fremstilling av det valgte menighetsrådet (mr § 11-8)
- klagebehandling (mr § 12)
- føring av valgbok (mr § 2-4, jf. §§ 9-10, 10-3 og 11-6)
- trygg oppbevaring av stemmesedlene ut valgperioden (mr § 11-9)

Lokalt ansvar for gjennomføring av direkte valg til bispedømmerråd/Kirkemøtet

Det lokale ansvaret for gjennomføring av direkte valg til bispedømmerråd/Kirkemøtet etter reglene for dette. Dette valget finner sted samtidig med menighetsrådsvalget (bdr § 2-1-1).

- Menighetsrådet har en rolle i nominasjon av leke medlemmer: En representant for menighetsrådet deltar i valg på prostiets medlem i nominasjonskomiteen for leke medlemmer (bdr § 2-6-2). Menighetsrådet kan fremme inntil fire kandidater overfor nominasjonskomiteen (bdr § 2-6-3 og 2-6-4).

Det lokale ansvaret for gjennomføringen av valget går ut på å

- kunngjøre informasjon om utlegging av manntall (bdr § 2-4),
- kunngjøre tid og sted for direkte valg / valgomgang (bdr § 2-11, jf. mr § 3-5, jf. § 2-2)
- sørge for at stemmesedler, stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter er tilgjengelige i valglokalet (bdr § 2-10)
- motta stemmer ved forhåndsstemmegivning og valgting (bdr §§ 2-12 og 2-13)
- telle opp antall avgitte stemmer (bdr § 2-13-5)
- videresende avgitte stemmer til bispedømmets valgråd for opptelling (bdr § 2-13-6)

2.1.1.1 Planlegging og organisering

Økonomi

Tilskudd til lokal gjennomføring av Kirkevalget 2015

Det vil også ved Kirkevalget 2015 bli gitt tilskudd til lokal gjennomføring av valget i omtrent samme størrelsesorden som ved valget i 2011. Beregning av størrelsen på tilskuddet kan ikke gjøres før statsbudsjettet for 2015 er vedtatt i Stortinget i desember 2014.

Tilskuddet skal bidra til at valget kan gjennomføres i henhold til reglene, og særlig til at valgting kan holdes på samme tid som kommunestyre- og fylkestingsvalget, og

i alle stemmekretser i umiddelbar nærhet av kommunens valglokaler. Tilskuddet skal gå til følgende hovedområder:

- godtgjørelse til valgfunksjonærer
- lokale informasjonstiltak
- lokal valgadministrasjon
- valgmateriell

Det er lagt opp til at menighetene kan prioritere bruken av midlene mellom disse formålene.

Det er utarbeidet en fordelingsnøkkel for midlene. Tilskuddet beregnes ut fra følgende kriterier:

- grunntilskudd pr. sokn,
- antall stemmesteder mer enn ett i soknet (knyttet til antall stemmekretser i kommunen ved stortingsvalget – og av at Kirkevalget gjennomføres i disse stemmekretsene),
- om valget går over 1 eller 2 dager (avhengig av om kommunen har bestemt 1 eller 2 dagers valg ved stortingsvalget),
- antall stemmeberettigede medlemmer i soknet.

Døvemeninghetene og Saemien Áálmege (samisk menighet i sørsamisk område) vil få dobbelt tilskudd pga. særlige utfordringer i forbindelse med organisering, informasjon og gjennomføring av valgene.

Tilskuddsmottaker blir menighetene ved de kirkelige fellesrådene. Det betyr at kirkelig fellesråd mottar tildelingsbrev på tilskuddet til soknene i fellesrådsområdet, og at tilskuddet utbetales til fellesrådet.

Endelig beregning av tilskuddet vil finne sted når menighetene har registrert opplysninger om tid og sted for valget i medlemsregisterets valgmodul (*frist 1. juni*). Da vil en kunne ha samlet oversikt over det totale antall ekstra stemmekretser og hvor mange steder valget går over henholdsvis 1 og 2 dager. Beregningsgrunnlaget vil være basert på antall stemmeberettigede medlemmer i soknet pr. 1. juni 2015.

Tildeling vil finne sted i midten av juni 2015, med *utbetaling* senest i siste halvdel av juli 2015. Av tildelingsbrevet vil det framgå hvordan rapportering på bruk av midlene skal skje.

Prostivise møter for valg av medlem til nominasjonskomité (leke medlemmer)

Det skal velges en nominasjonskomité med ett medlem fra hvert prosti i bispedømmet. Valget skjer på et valgmøte i hvert prosti. Disse møtene skal avholdes før *15. desember 2014*. Bispedømmets valgråd i samarbeid med prosten innkaller til valgmøtene. Menighetsrådene stiller med en representant hver, menighetsrådsleder eller et annet medlem dersom lederen ikke kan møte. Menighetsrådene kan også foreslå kandidater til prostiets representant i nominasjonskomiteen. Jf. bdr § 2-6-2 og 2-6-3.

Forslagsrett på kandidater til bispedømmerådvalget

Menighetsrådet har rett til å foreslå inntil fire leke kandidater til bispedømmerådvalget. Menighetsrådet kan foreslå kandidater fra hele bispedømmet. Bispedømmerådet sender oppfordring til menighetsrådene om å foreslå kandidater senest *1. november 2014*. De som foreslås skal forespørres av forslagsstiller om de er villige til å la seg nominere. Forslagene sendes bispedømmerådet innen *15. januar 2015*. Jf. bdr § 2-6-3 og 2-6-4.

Kurs og opplæring for valgstyret og valgfunksjonærer

Kurs for valgstyret vil bli arrangert i perioden fra oktober 2014 til februar 2015. Bispedømmene er ansvarlige for disse kursene. Kurskveldene før 15. desember 2014 vil i en del tilfeller inkludere møte for valg av prostiets representant til nominasjonskomiteen for leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. bdr § 2-6-2. Nærmere informasjon kommer fra bispedømmekontoret.

Kursmaterieell for opplæring av valgfunksjonærer (stemmestyret og tellekorps) vil bli utarbeidet. Valgfunksjonærene bør samles til en innføring i oppgavene før valglokalene åpnes, evt. til en kurskveld like i forkant av valget. Valgstyret har ansvar for denne innføringen, men dette kan gjerne koordineres på fellesrådsnivå. Det vises ellers til 2.1.9 *Veiledning for stemmestyret (MR/BDR)* og 2.1.11 *Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)*, evt. også 2.1.12 *Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (MR)*.

Valg av menighetsråd i katedralmenigheter

Døve menighetene

For døve menighetene gjelder *Regler om sammensetning av og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet* av 17.04.1998, sist endret 16.02.2001. I disse reglene omhandler § 2 sammensetning og valg av Døves menighetsråd.

Myndigheten til å fastsette slike regler er ved kgl. res. av 13.12.2013 delegert til Kirkemøtet, som ventes å fornye gjeldende regler i april 2015. Reglene for valg av menighetsråd skal benyttes så langt de passer, jf. mr § 14-5.

For di medlemmene i døve menighetene bor spredt er det nødvendig å tilrettelegge tid og sted for valget særskilt. Valget skjer ved personlig fremmøte i døvekirken (på valgstedet) og gjennomføres etter et opplegg som er godkjent av Døvekirkenes fellesråd. Ved de siste kirkevalgene har valget blitt gjennomført i tilknytning til gudstjenestene i døve menighetene på den søndagen som også for øvrig er valgdag. I 2015 blir dette søndag 13. september 2015. For øvrig skjer valget i disse menighetene ved forhåndsstemmegivning. Døve menighetenes medlemmer har i tillegg anledning til å stemme ved menighetsrådsvalget i sitt ordinære bostedssokn.

Saemien Åålmege (samisk menighet i sørsamisk område)

For Saemien Åålmege (samisk menighet i sørsamisk område) gjelder *Forskrift om ordning for samisk menighet i sørsamisk språkområde* av 11.12.2008. Dette er en forsøksordning som trådte i kraft 1. januar 2009. Det foreligger forslag til permanent forskrift som ventes vedtatt av Kirkemøtet i april 2015. Forskriften inneholder regler om medlemskap og stemmerett i menigheten og regler om valg og sammensetning av Saemien Åålmegeeraerie (samisk menighetsråd i sørsamisk område). Det er ikke foreslått endringer i disse reglene i forhold til forsøksperioden. Reglene for valg av menighetsråd skal benyttes så langt de passer, jf. mr § 14-5. Forskriften av 11.12.2008 (og forslag til permanent forskrift) §§ 2 og 7 omhandler sammensetning og valg av menighetsråd. § 6 inneholder medlemskapskriterier.

Saemien Åålmegeeraerie (samisk menighetsråd i sørsamisk område) består av prest for sørsamer og 4 andre medlemmer. Flertallet i menighetsrådet skal være samer som oppfyller kriteriene for å stå i Sametingets valgmannstall, jf. Forskriften § 7, første ledd.

Valget skjer her som postvalg, jf. Forskriften § 7, annet ledd. Postvalget har frist 14. september 2015. Stemmesedlene må ha kommet fram innen 14. september. Stemmesedlene vil bli sendt ut i begynnelsen av august. Medlemmer av Saemien Åålmege har i tillegg anledning til å stemme ved menighetsrådsvalget i sitt ordinære bostedssokn.

Tid og sted for valget

Valgdag(er) og tidspunkter

Valgdagene er fastsatt til *13.–14. september 2015*, samtidig med kommunestyre- og fylkestingsvalget. Alle sokn må avholde valg til menighetsråd mandag 14. september. I de kommuner der det holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen, skal det holdes menighetsrådsvalg også denne dagen. Menighetsrådet kan vedta å avholde valg også i forbindelse med gudstjenesten søndag 13. september. Dette regnes som del av det ordinære valget og ikke som forhåndsstemmegivning. Jf. mr §§ 3-1, 3-2.

Direkte valg / valgomgang på leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet finner sted samtidig. Jf. bdr § 2-1-1.

Åpningstidene i valglokalet skal følge åpningstidene ved kommunestyre- og fylkestingsvalget, jf. mr § 3-2 andre ledd.

Kirkeloven § 4 fjerde ledd fastsetter at kirkelige valg skal holdes samtidig med, og i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre.

Dersom valg gjennomføringen i et sokn ikke uten uforholdsmessige vanskeligheter kan oppfylle kravene til tid og sted for stemmegivningen, kan bispedømmerådet innvilge dispensasjon fra kravene, jf. mr § 3-4. Det skal gode grunner til for å få dispensasjon siden dette er regulert i kirkeloven. Frist for å søke om dispensasjon er *1. mars* i valgåret.

Menighetsrådet må i god tid kunngjøre tidspunkt og sted hvor velgerne kan stemme på valgdagen(e), og hvor det gis mulighet for å forhåndsstemme. Jf. mr §§ 2-2, 3-5 og 9-3. Se *2.1.1.3 Informasjon – valgmodul – manntall*.

Sted for valget

Valget skal holdes i lokaler som gir god tilgjengelighet, *i umiddelbar nærhet av kommunens valglokaler*, jf. kirkeloven § 4 fjerde ledd, mr § 3-1. Det skal ikke benyttes samme rom som kommunestyre- og fylkestingsvalget. Kommunens stemmekretser skal følges, jf. mr § 3-3 første ledd.

Valgstyret bestemmer innenfor rammen av mr § 3-1 i hvilke lokaler stemmegivningen skal foregå. Det innebærer at det skal være et kirkelig valglokale i umiddelbar nærhet til hvert av kommunens valglokaler. *Der kirke eller annet kirkelig lokale ligger i umiddelbar nærhet av kommunens valglokale, kan disse benyttes*. Dette vil det være opp til menighetsrådet lokalt å ta stilling til.

Der det er *flere stemmekretser* i soknet, foregår stemmegivningen på hvert stemmested for en viss del av manntallet, jf. mr § 10-4 femte ledd.

Dersom valget søkes avholdt i *samme bygning eller bygningskompleks* som kommunestyre- og fylkestingsvalget, er det en forutsetning at dette avklares i dialog med kommunens valgstyre, og i god tid (se nedenfor om *Samordning med kommunestyre- og fylkestingsvalget / kontakt med kommunens valgstyre*). Videre er det en forutsetning at kirkevalget er tydelig atskilt fra kommunestyre- og fylkestingsvalget, enten ved ulike innganger til valglokalene, eller ved atskilte rom der det ikke er mulig med ulike innganger.

Eksempel:

Hvis kommunestyre- og fylkestingsvalget holdes i gymsal på skole, kan kirkevalget holdes i et klasserom, fortrinnsvis med annen inngang fra skolegården enn gymsalen.

Det er *ikke adgang til å benytte samme rom* til valglokale for både kirkevalget og kommunestyre- og fylkestingsvalget.

Der menighetsrådet vedtar at valg skal finne sted i forbindelse med gudstjenesten søndag 13. september, vil det være hensiktsmessig at valget foregår *i kirken etter gudstjenesten*, men menighetsrådet står fritt til å legge valget til andre egnede lokaler i nærheten. Der det er kommunestyre- og fylkestingsvalg også søndag 13. september, skal menighetsrådsvalget også denne dagen finne sted i nærheten av valglokalene som benyttes ved kommunestyre- og fylkestingsvalget.

Samarbeid mellom flere sokn om valg i samme lokale

Der kommunens stemmekretser ikke samsvarer med soknegrensene eller de kirkelige stemmekretsene, kan valgstyrene i de berørte sokn inngå samarbeid om avviklingen av valget i en stemmekrets, jf. mr § 3-3. En kan da ha *felles stemmestyre* for flere sokn i stemmekretsen. Der antallet stemmeberettigede er høyt for flere av de berørte sokn, bør en vurdere å ha egne stemmestyrer for hvert sokn selv om en deler valglokale.

Det felles stemmestyret må ha manntallsliester fra de berørte sokn for de deler av soknene som hører til stemmekretsen, samt stemmesedler for de aktuelle sokn. Det bør være en valgurne pr. sokn, og ulike stempler for hvert sokn, se 2.1.10 *Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR)*.

Tid og sted for forhåndsstemmegivning

Forhåndsstemmegivning kan finne sted i tidsrommet fra 10. august og fram til siste fredag før valgdagen, jf. mr § 9-2. Forhåndsstemmeperioden blir i 2015 fra *10.august til 11. september*.

Det skal være mulighet for forhåndsstemmegivning *i alle sokn* i denne perioden.

Som et minimum bør forhåndsstemmegivning kunne skje på menighetskontoret i ordinær åpningstid.

Menighetsrådet fastsetter for øvrig tid og sted for forhåndsstemmegivning, jf. mr § 9-4, og kunngjør dette, jf. mr §§ 2-2 og 9-3.

Forhåndsstemmegivning *i annet sokn enn bostedssoknet* kan foregå til og med *1. september*, jf. mr § 9-2. Det samme gjelder eventuell forhåndsstemmegivning fra *utlandet og Svalbard*. Ved forhåndsstemmegivning i utlandet og på Svalbard må en ta postgangen i betraktning.

Forhåndsstemmene må være kommet vedkommende valgstyre i hende før valgtinget åpner, jf. mr § 9-1 annet ledd siste punktum, § 9-10 annet ledd og § 11-3 første ledd.

Alle anledninger til forhåndstemming registreres i medlemsregisterets valgmodul med tid og sted.

I tillegg til at forhåndsstemmegivning som et minimum bør kunne skje *på menighetskontoret* (evt. felleskontorer for flere menigheter), bør det tilrettelegges for forhåndsstemmegivning på *alders- og sykehjem og andre institusjoner* i soknet. Når menigheten ønsker å tilrettelegge for forhåndsstemmegivning på slike institusjoner, er det viktig med kontakt med kommunen, slik at det ikke oppstår forvirring omkring forhåndsstemmegivningen. Der det er regelmessige andakter i menighetens regi (ved prest/diakon), bør en vurdere om forhåndsstemmegivning til kirkevalget kan legges i sammenheng med disse. Der beboere på alders- og sykehjem har måttet flytte på institusjon utenfor bostedssoknet de tilhørte før institusjonsoppholdet, bør de kunne stemme i sin tidligere bostedsmenighet (jf. mr § 4-2 og 2.1.7 *Stemmerett og valgbarhet*).

Det bør legges til rette for forhåndsstemming på *sentrale møteplasser for ungdom i regi av menigheten*, jf. mr § 9-4 siste punktum. Unge velgere under 18 år har ikke stemmerett til kommunestyre- og fylkestingsvalget. Det gjør det mindre naturlig for denne aldersgruppen å oppsøke valglokalene. Ungdommens Kirkemøte mener derfor det bør legges ekstra til rette for denne aldersgruppen ved forhåndsstemming, i tråd med regelverket. Det bør også legges til rette for forhåndsstemmegivning på studiesteder, i militærleirer og i fengsler.

Forhåndsstemmegivning *bør ellers kunne skje* i tilknytning til gudstjenester og andre kirkelige samlinger og arrangementer i perioden. Det bør gis anledning til å forhåndsstemme både på dag- og kveldstid. Der menigheten har kapasitet til det, kan en vurdere å arrangere forhåndsstemmegivning på andre sentrale steder i soknet, som bibliotek, kjøpesenter eller lignende. Menighetsrådet må her finne frem til aktuelle og egnede steder, dager og tidspunkt.

Også for forhåndsstemmegivningen gjelder det at de kirkelige valgene *ikke skal sammenblandes med kommunestyre- og fylkestingsvalget*. Det betyr at en ikke kan benytte samme stemmemottak og samme personer i stemmemottaket. Det må være egne stemmemottakere og forhåndsstemmegivningen må være fysisk atskilt, normalt i ulike rom. På alders- og sykehjem og andre institusjoner bør en unngå samme tid som kommunestyre- og fylkestingsvalget.

Se for øvrig 2.1.8 *Veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming (MR/BDR)* og 2.3.1 *Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR)*.

Universell utforming – tilrettelegging for velgere med nedsatt funksjonsevne

Ved valg av valglokaler må man passe på at de er tilgjengelige og godt tilrettelagt for bevegelseshemmede, f.eks. rullestolbrukere. Tilretteleggingen handler om slikt som plassering av stemmesedler og urner, at det er bord i passende høyde for å utføre avkryssninger og rettinger på stemmesedler samtidig som hensynet til hemmelig valg ivaretas, at utgang og inngang til valglokalet er tilpasset, at det er mulig å komme til med bil så nær valglokalet som mulig, m.m., jf. mr § 3-3.

Velgere som på grunn av nedsatt funksjonsevne (f.eks. synshemming) ikke fullt ut kan utføre stemmegivningen uten assistanse, kan avgi stemme ved hjelp av en person over 14 år som vedkommende selv utpeker. Samme praksis følges både ved forhåndsstemmegivning, jf. mr § 9-11 og ved stemmegivning på valgtinget, jf. mr § 10-4 tredje ledd.

Det vil bli utformet særskilt veilednings- og informasjonsmaterieell på tegnspråk, og som lydavis med tanke på blinde og synshemmede.

Kontakt med kommunen – koordinering med kommunestyre- og fylkestingsvalget

Kirkeloven § 4 fjerde ledd fastslår at kirkelige valg skal holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyrer. Dette vil både si samme dager og tider og valglokaler i umiddelbar nærhet til kommunens valglokaler. Dette gjør at det er nødvendig å koordinere dette i kontakt med kommunens valgstyret. Dette bør gjøres samlet på kommunenivå. Fellesrådet / kirkevergen er den naturlige koordineringsinstansen – se 2.1.3 *Veiledning for Kirkelig fellesråd/kirkevergen/administrasjonen*.

Kommunenes valgstyret er orientert om kirkevalget av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Kommunal- og moderniseringsdepartementets valg-håndbok inneholder informasjon til kommunenes valgstyret og valgfunksjonærer.

Se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/kampanjer/valg/malgrupper/for-valgmedarbeidere/valghandboken-alt-om-valget.html?id=463405>. Ved kontakt med kommunen kan det henvises både til denne og til kirkeloven § 4 fjerde ledd.

Tre forutsetninger

- Samme tid for valget, både valgdager og klokkeslett for åpningstider
- Sted i umiddelbar nærhet av kommunens valglokaler
- Valgene skal framstå som ulike valg, det skal ikke oppstå uklarhet eller sammenblanding av de to valgene.

Hva må koordineres?

- Tid for valget: en eller to dager, tidspunkt/tidsramme.
- Sted for valget: lokaler i umiddelbar nærhet av kommunens valglokaler (nærmere om dette ovenfor under *Tid og sted for valget*).

Ved tidligere kirkevalg har noen steder lokalene som ble stilt til disposisjon vært uhenksiktsmessige (gym-garderober eller lignende). Det er viktig i samråd med kommunen å finne egnede valglokaler for kirkevalgets behov, som har tilstrekkelig areal.

Forhåndsstemmegivning

Det er viktig med gjensidig orientering om opplegget for forhåndsstemmegivning. Kirkevalget kan ikke bruke samme stemmemottak og stemmemottakere som kommunestyre- og fylkestingsvalget. Også her gjelder forutsetningene om å unngå sammenblanding og uklarhet omkring valgene. I de fleste tilfeller vil ikke menighetene ha kapasitet til å ha samme åpningstider for forhåndsstemmegivning som kommunestyre- og fylkestingsvalget, men der det er ønskelig å legge forhåndsstemmegivning til samme tider og steder (tilstøtende lokaler) som kommunens forhåndsstemmegivning, må dette koordineres og avtales med kommunen.

Praktisk bistand fra kommunen

Kommunene må prioritere kommunestyre- og fylkestingsvalget med personell og utstyr. Det betyr at praktisk bistand fra kommunen ikke kan forventes i samme grad som tidligere.

Der det lokalt ligger til rette for det, er det ikke noe til hinder for at kommunen kan låne ut overskuddsutstyr som urner og avlukker som kommunen ikke selv har bruk for, eller overlate utstyr kommunen skifter ut til menighetene. Menighetene kan ikke gå ut fra at kommunen har slikt overskuddsutstyr.

Tiltak for å unngå sammenblanding og uklarhet

- informasjon til kommunens stemmestyrer om at kirkevalget finner sted
- tidlig kontakt for å koordinere tid og sted for valget, og finne egnede lokaler for kirkevalget i umiddelbar nærhet av lokalene for kommunestyre- og fylkestingsvalget
- kontakten med kommunens valgstyre koordineres av kirkelig fellesråd ved kirkevergen
- gjensidig orientering om opplegg for forhåndsstemmegivning
- klare avtaler om evt. praktisk bistand fra kommunen
- klare avtaler om skilting av valglokalene
- god opplæring av kirkevalgets valgmedarbeidere

Kommunenes frister

Kommunenes frist til å fastsette endringer i antall og utstrekning på stemmekretsene er 31.03.2015.

Vedtaket om det skal være en eller to valgdager i kommunen treffes i god tid før valget, gjerne i løpet av høsten 2014.

Kommunene har ikke bestemte frister for å bestemme tidspunkt/tidsramme for åpningstider i valglokalet og for å bestemme valglokaler. De fleste kommuner vil bestemme dette i god tid.

Når kan fellesrådet ta kontakt?

Det anbefales at fellesrådet henvender seg til kommunens valgstyre på et tidlig stadium i prosessen, slik at kirken og kommunen kan holde hverandre gjensidig orientert. Ikke minst er det viktig at en tidlig kommer i gang med å kartlegge hvilke løsninger mht. valglokaler i nærheten av hverandre som vil være de beste.

Stemmesedler og stemmeseddelkonvolutter

Stemmesedler – valg av menighetsråd

Valgstyret har ansvar for at det trykkes/kopieres opp stemmesedler i tilstrekkelig antall av alle godkjente kandidatlistene, jf. mr § 8-1.

Stemmesedlene skal trykkes/kopieres opp på alminnelig hvitt papir i A4-format, jf. mr § 8-2.

På stemmesedlene skal det være en rute til venstre for navnet til hver kandidat. Der det er kandidater ved supplerende nominasjon, føres disse opp nederst på stemmesedlene uten nummer.

Stemmesedlene skal ha overskrift som viser hvilken kandidatliste den gjelder, men navn på forslagsstillere behøver ikke være tatt med, jf. mr § 8-3.

Stemmeseddeloriginaler genereres og skrives ut fra valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister. Originalen vil inneholde den nødvendige veiledning til velgeren.

Menighetsrådet sørger for at det finnes tilstrekkelig mange stemmesedler av alle godkjente lister i alle valglokaler og til forhåndsstemmegivning, jf. mr § 8-4 første ledd.

Andre trykte eller på annen måte mangfoldiggjorte stemmesedler må ikke brukes, jf. mr § 8-4 annet ledd.

Eksempel på stemmeseddel finnes i 2.3.3 og 2.3.4 *Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)*. Eksempelene er basert på malen for stemmeseddel i medlemsregisterets valgmodul. Stemmeseddelen skrives ut fra valgmodulen og kopieres eller trykkes opp. Som godkjent trykking regnes også nedlasting og utskrift av pdf-fil på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no, slik at man ved forhåndsstemmegivning i annet sokn enn folkeregistrert bostedssokn har tilgjengelig stemmeseddel for riktig sokn.

Av hensyn til dette vil størrelsen på stemmesedlene være A4. Malen sørger for at stemmesedlene er lesevennlige. Kandidatnavnene står fortløpende etter hverandre med nummer og en rute for tilleggsstemme (kumulering) foran kandidatnavnet. Eventuelle kandidater som er nominert ved supplerende nominasjon står nederst på listen, uten nummer. Alle kandidatnavn trykkes i samme skrift og størrelse. Malen har felt for opplysninger om bosted, alder og stilling/yrke som trykkes i mindre størrelse enn kandidatnavnene.

I malen er det også en veiledning til velgeren om hvordan en kan foreta endringer på valglisten, jf. mr § 10-5 og eksempelstemmeseddelen.

Det er ikke tillatt å benytte ferdig rettede stemmesedler med mindre endringene er utført med hånd, jf. mr § 8-4 annet ledd. Er endringene gjort med maskin, må slike stemmesedler forkastes. En egenhendig utfylt (håndskrevet) stemmeseddel skal godkjennes, dersom den for øvrig oppfyller kravene.

Stemmesedler – valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

Det lokale valgstyret eller stemmestyret har også ansvar for at det trykkes opp stemmesedler til direkte valg (eventuelt direkte valgomgang) ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dette gjelder både til forhåndsstemming og til valgdagen, jf. bdr § 2-10-1.

Kirkerådet fastsetter utformingen av stemmesedlene, jf. bdr § 2-10-1. Ferdige stemmeseddeloriginaler i pdf-format vil være tilgjengelig i valgmodulen og på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. Stemmesedlene kopieres opp på lys grønt papir, slik at stemmesedlene ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet skiller seg tydelig fra stemmesedlene ved valg av menighetsråd. Papirfargen må være så lys at teksten på stemmeseddelen er godt lesbar.

Ved forhåndsstemming skal det være mulig for velgeren å skrive ut stemmeseddel i pdf-format fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. Disse skal godkjennes selv om de er kopiert på hvitt papir. De stemmesedlene som trykkes opp av de lokale valgstyrene skal – i henhold til Kirkerådets bestemmelse – trykkes/kopieres opp på farget papir.

Stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter

Stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter benyttes bare ved forhåndsstemmegivning og hvis man på valgdagen avgir stemme i en annen stemmekrets i soknet enn der man er manntallsført, jf. mr §§ 8-5, 9-7, 9-8 og 10-4 femte og sjette ledd og bdr § 2-10-2.

Kirkerådet har fastsatt bestemmelser om stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter i *Rundskriv nr. 4 – 2014*:

Stemmeseddelkonvoluttene til valg av menighetsråd skal være hvite, ugjennomsiktige konvolutter i format C5. Konvoluttene kan ha påtrykt soknets navn.

Stemmeseddelkonvolutter til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet skal være fargede, ugjennomsiktige konvolutter i format C5. Fargen er valgfri.

Omslagskonvolutter skal være i format B5. Disse kan være hvite eller fargede, men det skal bare benyttes én type/farge i det enkelte sokn.

Det benyttes bare én omslagskonvolutt pr. velger, selv om velgeren avgir stemme ved begge valg, jf. mr § 9-8 første ledd.

Valgstyret sørger for stemmeseddelkonvolutter, også til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, samt for omslagskonvolutter.

Ved forhåndsstemmegivning og i valglokalene må det finnes stemmeseddelkonvolutter (til begge valg) og omslagskonvolutter. I valglokalene er det bare de som stemmer i en stemmekrets i soknet der de ikke er manntallsført, som skal bruke konvolutt, i tillegg til personer som av andre grunner ikke står i manntallet, men ønsker å stemme, jf. mr § 10-4, femte og sjette ledd. Hvis flere sokn samarbeider om valget i en stemmekrets må konvoluttene som benyttes stemples med soknets navn.

2.1.1.2 Nominasjon

Valgform – flertallsvalg eller forholdstallsvalg

Valget foregår som *flertallsvalg* eller *forholdstallsvalg*, jf. mr § 6-1.

- Er det én kandidatliste, blir det flertallsvalg.
- Er det to eller flere lister, blir det forholdstallsvalg.

Ved flertallsvalg blir de kandidatene valgt som oppnår flest personstemmer, jf. mr § 6-2.

Ved forholdstallsvalg fordeles plassene i menighetsrådet mellom listene etter hvor mange stemmer hver liste får. Menighetsrådet sammensettes av de kandidatene på listene som oppnår flest personstemmer, jf. mr § 6-3.

Valgformen medfører ulike krav til antall kandidater på listen, jf. mr § 7-1 annet ledd, ulike muligheter for velgeren til å endre på stemmeseddelen, jf. mr § 10-5, og ulike regler for optelling, jf. mr § 11-4 og 11-5.

Oppnevning av nominasjonskomité

Valgstyret (menighetsrådet) har ansvar for å se til at det blir stilt kandidatliste(r) ved valget, jf. mr § 7-2 første ledd.

Valgstyret skal oppnevne en *nominasjonskomité* på minimum 3 medlemmer som står for arbeidet med å skaffe kandidater til menighetsrådet. Disse setter opp forslag til liste, og sørger for at det blir 10 forslagsstillere som underskriver listeforslaget, jf. mr § 7-2 annet ledd.

En nominasjonskomité kan f. eks. bestå av 3-5 personer. Størrelsen vil være avhengig av lokale forhold. Det er ønskelig med en bredt sammensatt komité mht. geografi, alder, grupperinger i menigheten osv. Ungdommens Kirkemøte (UKM) oppfordrer til å ha et ungt medlem i nominasjonskomiteen. Det kan også være en fordel at en fra det sittende menighetsrådet er med, for eksempel en som ikke ønsker å ta gjenvalg. Det er likevel ikke noe til hinder for at medlemmer av nominasjonskomiteen eller forslagsstillere kan stille som kandidater på listen. Nominasjonskomiteen forespør kandidater og setter opp listeforslag. Den rekrutterer også ytterligere forslagsstillere, slik at det blir minst 10. Det er forslagsstillerne som foretar den endelige prioriteringen av listen.

Forslagsstillere ved andre listeforslag

Enhver gruppe på minst 10 stemmeberettigede kan stille liste til menighetsrådsvalget. Det skal alltid være minst 10 stemmeberettigede forslagsstillere som skriver under på listeforslaget, jf. mr § 7-1 b.

Det skal i alle tilfeller angis en *tillitsvalgt* blant forslagsstillerne, jf. mr § 7-1 d.

Forslagsstillere ved supplerende nominasjon

Der det ikke er fremmet alternative lister, og nominasjonskomiteens liste inneholder færre kandidater enn minstekravet, skal det åpnes for supplerende nominasjon. Forslag ved supplerende nominasjon skal være underskrevet av 5 stemmeberettigede forslagsstillere, jf. mr § 7-6.

Kandidatlister – nominasjon

Se også:

2.1.4 Veiledning for nominasjonskomité (MR)

2.1.5 Veiledning for forslagsstillere – alternativ liste (MR)

2.1.6 Veiledning for supplerende nominasjon (MR)

Krav til kandidatlister

Forslag til kandidatlister

- a) skal være kommet inn til valgstyrets leder senest 1. mai i valgåret,
- b) skal være egenhending underskrevet av minst ti stemmeberettigede forslagsstillere,
- c) skal tydelig angi:
  - hvilket valg det gjelder, med navn på sokn samt valgdager,
  - navnene på forslagsstillerne, og eventuelt ha gruppens navn som overskrift før kandidatenes navn,
- d) skal angi en tillitsvalgt blant forslagsstillerne som valgstyret kan henvende seg til ved forhandlinger om listeforslaget,
- e) skal ha forespurte kandidater oppført med fullt navn og alder, og – i den grad det er ønskelig eller nødvendig for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling,
- f) bør ha minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn blant de foreslåtte kandidatene på den enkelte liste,
- g) skal settes opp i prioritert rekkefølge,
- h) bør ha minst 20 prosent representasjon av kandidater under 30 år. (mr § 7-1 a-h)
  - Nominasjonskomiteens liste skal ha minst så mange kandidater som det skal velges faste medlemmer og varamedlemmer til sammen, og maksimum det dobbelte antall kandidater (mr § 7-1 annet ledd).
  - Andre lister skal minst ha så mange kandidater som det skal velges faste medlemmer (mr § 7-1 annet ledd).
  - Som vedlegg til kandidatlisten skal det følge en fortegnelse over kandidatenes fødselsdato og kontaktinformasjon (mr § 7-1 tredje ledd).
  - En forslagsstiller kan stå som kandidat på den samme listen (mr § 7-1 fjerde ledd).
  - Et forslag til kandidatliste ved forholdstallsvalg må ikke ha forslagsstiller eller kandidat felles med andre forslag (mr § 7-3 første ledd).
  - Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles (mr § 7-3 tredje ledd).

Til bokstav a): Fristen for innlevering av kandidatlister er 1. mai 2015. Valgstyret skal deretter godkjenne listene innen 8. mai. Dersom nominasjonskomiteens liste ikke har tilstrekkelig antall kandidater og det ikke er kommet inn andre lister skal det åpnes for supplerende nominasjon, jf. mr § 7-6. Fristen er satt slik at alle lister er klare i god tid før sommerferien, og slik at informasjon om kandidatene kan bli produsert og gjort tilgjengelig for velgerne innen forhåndsstemmegivningen starter 10. august.

Til bokstav c): Navnet på de 10 forslagsstillerne skal stå som overskrift på kandidatlisten foran navnene på kandidatene når listen leveres til menighetsrådet. Navnene på de 10 forslagsstillerne skal registreres i eget felt i valgmodulen. Det er ikke et regelfestet krav om at navnet på forslagsstillerne står på stemmesedlene når disse skal trykkes, jf. mr § 8-3.

Til bokstav d): Blant forslagsstillerne skal det være en tillitsvalgt som er forslagsstillerens kontaktperson overfor valgstyret (menighetsrådet).

- Til bokstav e):* Nytt ved kirkevalget i 2015 er at kandidatene skal være forespurt for å kunne føres opp på listen. I tillegg til fullt navn, skal kandidatene være oppført med alder. Dette anses nødvendig for at velgerne skal ha mulighet til å kunne stemme på ungdom under 30 år. Det anbefales også å ta med på listen opplysninger om kandidatenes bosted – gatenavn eller grend og poststed (ikke fullstendig bostedsadresse) og stilling/yrke. Den overordnede hensikt må være at velgerne vet tilstrekkelig om kandidatene til at de kan vite hvem de skal stemme på.
- Til bokstav f):* Kirkemøtet har flere ganger understreket at kandidatlisten bør ha minst 40 prosent representasjon av begge kjønn. Ved valget i 2011 ble det valgt inn 59 prosent kvinner og 41 prosent menn. Utfordringen kan være å rekruttere tilstrekkelig mange mannlige kandidater.
- Til bokstav g):* Forslagsstillerne må foreta en reell nominering og bli enige om hvem som skal stå på de enkelte plassene, enten gjennom forhandlinger eller votering. Bestemmelsen gir ikke anledning til å benytte alfabetiske lister ved valg av menighetsråd. Reglene for opptelling betyr at alle kandidater på listen har mulighet for å bli valgt inn. Det vil altså ikke være noen «sikker» plass på listen. Det vil heller ikke være såkalt «listefyll», i og med at ganske få tilleggsstemmer kan endre hvem som kommer inn i menighetsrådet.
- Til bokstav h):* Kirkemøtet har understreket viktigheten av at ungdom kommer med i kirkelige møter og råd, og har vedtatt en målsetning om at minst 20 prosent av medlemmene bør være under 30 år. Ved siste menighetsrådsvalg var det kun 7 prosent av de valgte medlemmene som var under 30 år. Denne prosenten bør økes. Dette tilsier også at en valgliste må inneholde informasjon om kandidatenes alder, jf. bokstav e).

Det er ikke noe til hinder for at en forslagsstiller eller et medlem av nominasjonskomiteen står som kandidat.

Godkjenning av kandidatlistene – menighetsrådet

Valgstyrets godkjenningsansvar består i å undersøke om kandidatene har stemmerett og er valgbare, at navnet er riktig skrevet og for øvrig at listen oppfyller de kravene som er satt til en slik kandidatliste, jf. mr §§ 7-3 og 7-4, jf. 7-1 a–h.

Valgstyret kan delegere godkjenning av lister som er i orden til valgstyrets leder. Fristen for valgstyrets godkjenning er 8. mai 2015.

Valgstyret kan for eksempel ikke stryke en kandidat på listen fordi et flertall anser at vedkommende er uegnet. Valgstyret kan heller ikke på egen hånd gjøre reelle endringer på kandidatlisten eller føre opp nye navn uten forslagsstillerens samtykke, men skal ved behov forhandle med den tillitsvalgte for listen, for å forsøke å bringe forslaget i foreskrevet stand.

Hvis nominasjonskomiteen ikke lykkes med å få nok kandidater i henhold til minstekravet (antall medlemmer + varamedlemmer som skal velges), kan valgstyret godkjenne en liste med færre kandidater. Da skal det åpnes for supplerende nominasjon, som skal kunngjøres uten opphold med frist én måned etter kunngjøringen, jf. mr § 7-6.

For at kandidatlisten skal kunne kunngjøres senest 8. juni, jf. mr § 7-7, må valgstyrets godkjenning av kandidatlisten (for supplerende nominasjon) foreligge så snart etter 1. mai som mulig, og senest 8. mai. Fristen for supplerende nominasjon vil ut fra dette bli fra 1. til 8. juni.

Et forslag til kandidat fremmet ved supplerende nominasjon skal være egenhendig underskrevet av fem stemmeberettigede forslagsstillere. Forslagsstillere kan også stå som kandidater til supplerende nominasjon. Som vedlegg til forslaget skal det følge

en fortegnelse over kandidatens fødselsdato og kontaktinformasjon. Dersom kandidaten ikke er innført i manntallet som bosatt i soknet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til stemmerett og valgbarhet på valgdagen.

Dersom det ikke blir nominert flere kandidater gjennom supplerende nominasjon, vil det da være opp til velgerne å tilføye navn som de ønsker inn i menighetsrådet. Nytt navn kan enten settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

Det er ikke anledning til å trekke tilbake et innlevert listeforslag.

Det er ikke anledning for en kandidat til å trekke seg etter innleveringsfristen for kandidatlisten, når bestemmelsene om fritak ikke er oppfylt. Dersom en kandidat dør eller det viser seg at en kandidat ikke er valgbar, vil likevel forslagsstillerne kunne bestemme at et nytt navn skal settes i stedet. Dersom en kandidat blir fritatt, strykes navnet. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

Kunngjøring av kandidatlistene

Menighetsrådet skal kunngjøre kandidatlisten(e) så snart de er godkjent, og senest innen 8. juni, jf. mr § 7-7.

Kandidatlisten(e) skal kunngjøres i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad, på menighetens internettside (dersom menigheten har internettside) og for øvrig på den måten valgstyret bestemmer, jf. mr §§ 2-2 og 7-7.

Når kandidatlistene er lagt inn i medlemsregisterets valgmodul, vil de også bli tilgjengelige gjennom www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Se nærmere under *2.1.1.3 Informasjon – valgmodul – manntall* og *2.1.2 Veiledning for informasjonsansvarlig*.

Når et listeforslag er kommet inn til menighetsrådet kan enhver kreve å få gjøre seg kjent med forslaget, jf. mr § 7-5. Denne bestemmelsen gjør det mulig for f.eks. menighetsbladet å få kandidatlisten fra det tidspunktet den er innlevert til rådet. Det tar litt tid å få presentert kandidatene, og menighetsbladet bør være ute hos velgerne i god tid før valget, gjerne i månedsskiftet august-september.

Presentasjon av kandidater

Valgstyret har ansvar for at kandidatene presenteres.

Reglene inneholder ingen spesifikke krav om presentasjon av kandidatene, men det er ønskelig med en bredest mulig presentasjon av kandidatene i flere informasjonskanaler, se *2.1.1.3 Informasjon – valgmodul – manntall* og *2.1.2 Veiledning for informasjonsansvarlig*.

Behovet for presentasjon vil avhenge av lokale forhold. I små og oversiktelige lokalsamfunn vil behovet være mindre fordi mange vil kjenne til kandidatene, mens det i større og mer uoversiktlige lokalsamfunn vil være større behov.

Det er ønskelig både med bilde av kandidatene, personopplysninger (alder, utdanning/yrke, erfaringer fra menighetsarbeid og annen virksomhet o.l.), og andre opplysninger som vil være av betydning for de som skal avgi stemme. Videre kan det være viktig å informere om hva kandidatene er opptatt av og vil arbeide for dersom de blir valgt.

Det er utarbeidet et skjema for innsamling av opplysninger om kandidatene, skjema *2.1.4 Skjema for innhenting av kandidatopplysninger (MR)*. Dette er tilgjengelig for nedlasting fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. Opplysninger om kandidatene skal legges inn i løsningen for kandidatopplysninger innen *1. juni 2015*.

2.1.1.3 Informasjon – valgmodul – manntall

Informasjon

Valgstyret har ansvar for

- informasjon om valget, ulike valgformer, hvilke krav som stilles til kandidatliste m.v. (mr § 2-2)
- kunngjøring av krav til kandidatlistene (mr § 7-1, jf. § 2-2)
- offentliggjøring av valglister og informasjon om kandidatene, så snart som mulig og senest 8. juni (mr §§ 7-5, 7-7, jf. § 2-2)
- kunngjøring om utlegging av manntall og framgangsmåte for å få feil rettet (mr § 5-2, jf. § 2-2 og bdr § 2-4)
- kunngjøring av tid og sted for stemmegivningen og for forhåndsstemmegivning, hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges m.v. innen 10. august (mr §§ 3-5 og 9-3, jf. § 2-2). Her hører lokal kunngjøring av direkte valg/valgogang til bispedømmeråd og Kirkemøtet med, jf. bdr § 2-11.
- kunngjøring av valgresultat (mr § 11-7, jf. § 2-2) og presentasjon av det valgte menighetsrådet (mr § 11-8)

Dette er informasjon valgstyret har plikt til å kunngjøre i følge valgreglene. I tillegg bør menigheten fokusere på informasjon om menighetens arbeid, hva arbeidet i menighetsrådet og kirkelig fellesråd går ut på, særlige saker eller utfordringer menighetsrådet vil stå overfor i kommende valgperiode o.s.v. Slik kan kommunikasjonsen omkring kirkevalget bidra til å bevisstgjøre kirkens medlemmer på hva kirken er og gjør.

Det er *bispedømmerådet* som har ansvar for all annen informasjon om valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, men det er avgjørende viktig at valgstyrene bidrar til å formidle denne informasjonen til soknets stemmeberettigede gjennom oppslag i kirkene, menighetsblad, lenker på menighetens internettside osv.

Se for øvrig 2.1.2 *Veiledning for informasjonsansvarlig*. Veiledningen inneholder en mal for informasjonsplan, inndelt i valgprosessens ulike faser.

Valgmodulen i medlemsregisteret – for menighetsrådsvalg

Valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister har en rekke funksjoner knyttet til menighetsrådsvalget og valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet. Det er bare autoriserte brukere av medlemsregisteret som kan gå inn i valgmodulen. Derfor må registeransvarlig i fellesrådet eller en saksbehandler med brukertilgang til medlemsregisteret gjøre alle operasjoner i valgmodulen. Også bispedømmekontorene vil få autoriserte brukere av medlemsregisteret.

Valgmodulen – viktig for gjennomføring av valget og sentral i informasjonsarbeidet

Mye av informasjonsmateriellet vil bli basert på bruk av data fra valgmodulen. Det er derfor avgjørende viktig at alle data om tid og sted for valget (inkl. forhåndsstemmegivning) og alle kandidatlistene er lagt inn i valgmodulen innen fristen *1. juni 2015*. Eventuelle kandidater ved supplerende nominasjon kan legges inn fram til *10. juni 2015*.

Data fra medlemsregisteret og valgmodulen vil bli brukt:

- på valgkortet og informasjonen som følger med valgkortet
- på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no – dette gjelder både tid og sted for valget, for forhåndsstemmegivning og kandidatlistene. En skal kunne laste ned

stemmesedler til bruk ved forhåndsstemmegivning. Etter valget vil valgresultatene bli lagt ut.

- i annonser og kunngjøringer til bruk i menighetsblad, eller som plakater og brosjyrer
- i innberetning og rapportering

Medlemsregisteret og valgmodulen vil også bli brukt til produksjon av manntallslister og stemmesedler.

I evalueringen av Kirkevalget 2015 vil en viktig del av datagrunnlaget hentes fra valgmodulen.

Valgmodulen har følgende grunnstruktur:

- Plan for lokalt valg
- Kandidatinformasjon
- Utskrifter
- Registrerte valgresultat (inkl. data til rapportering)
- Resultat og statistikk

Plan for lokalt valg

Velg sokn: Først må man velge hvilket sokn en skal planlegge valg for. Brukerne får bare opp de fellestråd/sokn som de har brukertilgang for.

Om menighetsrådet: Her legger man først inn opplysninger om antall medlemmer (og varamedlemmer) i menighetsrådet, og om eventuell prøveordning med felles (sammenslått) menighetsråd. Hvis menigheten deltar i prøveordningen, registreres det hvilke sokn som skal knyttes sammen.

Tid og sted – forhåndsstemmegivning: Opplysninger om tid og sted for forhåndsstemmegivning. Man må legge inn en registrering for hver anledning. Her velges først hvilken eller hvilke stemmekretser det gjelder (alle i soknet eller enkelte stemmekretser – disse er listet opp). Deretter legger man inn opplysninger om tid og sted for hver anledning. F.eks. legger man inn opplysninger om mulighet til å forhåndsstemme på menighetskontoret i åpningstiden, på sykehjemmet en torsdag i august, etter en tensing-øvelse første uke i september, ved formiddagstreffet i kirken annen hver onsdag, etter gudstjenestene i soknets kirke siste søndag i august og første søndag i september o.a.

Tid og sted – valgting: Opplysninger om tid og sted for valget i alle stemmekretser innenfor soknet, evt. for soknet som helhet. Går valget over to dager, må man legge inn opplysninger om tid og sted for hver av dagene. Dersom det holdes valg i forbindelse med søndagens gudstjeneste må dette også legges inn med egne innførsler.

Nominasjonskomité: Opplysninger om hvem som er medlemmer i nominasjonskomiteen som er oppnevnt av valgstyret (menighetsrådet) legges inn her.

Kandidatlister: Her legger man først inn listenavn og navnene på de 10 forslagsstillerne. Deretter registreres kandidatene. Det er mulig å registrere flere lister. Valgmodulen oppfatter automatisk at det er flertallsvalg hvis det bare er en liste, og at det er forholdstallsvalg hvis det er to lister, jf. nr § 6-1. Dersom det er én liste får man opp et valg om det skal være supplerende nominasjon. Dersom det er supplerende nominasjon, får man opp skjema for å legge inn disse kandidatene og forslagsstillerne.

Oppsummering: Her får man opp alle opplysningene som er lagt inn i delen «plan for lokalt valg», og kan kontrollere om de stemmer. Når alle opplysninger er kommet inn, bekrefter man dette med å krysse av for at «planlegging for soknet er ferdigstilt med riktige opplysninger til valgkort», og klikke på «Send inn-knappen» som

kommer opp når man krysser av. Etter å ha klikket «Send inn» får man bekreftelse på at planen for valg i vedkommende sokn er sendt inn.

Kandidatinformasjon

Her legger man inn opplysninger om kandidatene og bilde av kandidatene.

Utskrifter

Fra valgmodulen kan man skrive ut

- manntallslister – enten alfabetisk liste for hele soknet eller sortert på stemmekretser innenfor soknet
- stemmesedler til menighetsrådsvalg
- stemmesedler til bispedømmerrådsvalg
- følgeskriv for innsending av stemmesedler (BDR/KM-valget) til valgrådet i bispedømmet
- valgbok (del II)

Registrere valgresultat

Her legger man inn *valgresultatet*: Antall avgitte stemmer, hvor mange stemmer hver kandidat har fått osv., samt en del tilleggsopplysninger om valget.

Her legges også inn antall avgitte stemmer i soknet ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet, slik at det kan skrives ut et følgebrev som kan sendes med stemmesedlene når de skal sendes inn til bispedømmerrådet for videre opptelling.

Hvis det er flertallsvalg, beregner valgmodulen automatisk hvem som blir medlemmer og varamedlemmer i menighetsrådet. Modulen beregner ikke automatisk resultatet ved forholdstallsvalg. Menigheter som har forholdstallsvalg vil få hjelp til registrering av valgresultat i valgmodulen av Kirkerådet. Kontaktperson for dette i Kirkerådet er seniorrådgiver Anders Backer-Grøndahl Eide, abge@kirken.no, tlf. 23 08 12 57 / 40 40 44 28.

Antall avgitte stemmer fra valg av bispedømmerråd SKAL registreres i valgmodulen innen *onsdag 16. september*. Når stemmesedlene sendes til valgrådet, skal det være med et gyldig følgeskriv som må skrives ut fra valgmodulen etter at antall avgitte stemmer er registrert (se «Utskrifter» ovenfor).

Registrering av data etter menighetsrådsvalget skal legges inn så raskt som mulig etter valget, når resultatet er klart. Det vil si *samme dag eller dagen etter* at opptellingen er ferdig (senest *16. september*).

Det er MEGET VIKTIG at fristene overholdes!

Resultater og statistikk

Under *valgresultat* og *oppsummering* får man opp oversikt over hvem som ble medlemmer og varamedlemmer i rådet, samt de øvrige opplysningene som skal innberettes til bispedømmerrådet og benyttes i evalueringen av Kirkevalget.

Manntall – utlegging av manntall til gjennomsyn

Kirkelig manntall utarbeides på grunnlag av Den norske kirkes medlemsregister.

Manntallet skal inneholde alle stemmeberettigede medlemmer av Den norske kirke bosatt i soknet, jf. mr § 5-1 og § 4-1.

Velgere som har fått dispensasjon til å stemme i annet sokn enn bostedssoknet tilordnes det andre soknets manntallsliste, og skal da tas ut av bostedssoknets manntallsliste, jf. mr § 4-2.

I manntallslisten skal det markeres hvem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt ved valg av bispedømmeråd, jf. bdr §§ 2-3-1, 5-2 og 6-2. Disse har stemmerett ved valg av menighetsråd, men ikke ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Manntallslisten skrives ut fra valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister. Dette kan bare gjøres av autoriserte brukere av medlemsregisteret. Slike brukere finnes i alle kirkelige fellesråd.

Manntallet legges også ut til *offentlig ettersyn* i perioden 10. august til 1. september. Menighetsrådet skal *kunngjøre utlegging av manntall*, og adgangen til og framgangsmåten for å kreve feil rettet, samt fristen for dette. Listene oppdateres så lenge det er praktisk mulig fram mot valget, jf. nr §§ 5-2 og 5-3. Det vil være naturlig å kunngjøre dette samtidig med kunngjøring av muligheten for forhåndsstemmegivning.

Dersom det er behov for oppdatert manntall senere i valgperioden, hentes dette ut fra Den norske kirkes medlemsregister. Kirkebokfører og lokal behandlingsansvarlig for medlemsregisteret er ansvarlig for at medlemsregisteret er oppdatert, jf. nr § 5-5.

Valgkortet sendes ut på grunnlag av foreløpig manntall pr. 1. juni 2015.

Personer som melder seg inn i Den norske kirke eller flytter til menigheten mellom 1. september og valgdagen, kan også avgi stemme, jf. nr § 10-4 siste ledd. Dette gjelder også personer som av andre grunner ikke står i manntallet, jf. nr § 5-4.

Personer som ikke står oppført i manntallet, men mener seg stemmeberettiget, bør så sant mulig melde fra til menighetskontoret innen 1. september.

Den som mener at en selv eller noen annen uriktig er blitt innført i eller utelatt fra manntallet, kan kreve at valgstyret retter opp feilen. Kravet skal være skriftlig og begrunnet, jf. nr § 5-2.

Manntall – manntallslisten

Det er Den norske kirkes medlemsregister som legges til grunn ved utarbeidelse av kirkelig manntall.

Manntallslistene som skal brukes av stemmestyrene vil inneholde fødselsdato, måned og år, navn og adresse (samt avkrysningskolonne). Det vil være merket av hvilke velgere som er under 18 år. Det vil også være merket av hvilke personer som har stemmerett som prest eller som lek kirkelig tilsatt ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, og som dermed ikke har stemmerett ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

I manntallslisten føres også opp personer som for et begrenset tidsrom er gitt stemmerett i et annet sokn enn der vedkommende er bosatt, jf. nr § 4-2. Ved slike tilfeller gis det melding til det soknet vedkommende er bosatt i om at vedkommende person skal utelates fra manntallslisten. Slike opplysninger legges inn i medlemsregisteret av registeransvarlig i den menigheten stemmeretten overføres til. Når dette er gjort, vil vedkommende automatisk tilordnes riktig manntallsliste ved utskrift av manntall fra medlemsregisterets valgmodul.

Kun autoriserte brukere av medlemsregisteret kan gjøre oppdateringer og endringer i dette, og dermed i manntallet. Menighetens registeransvarlige, som regel en som er administrativt ansatt av Kirkelig fellesråd, har ansvaret for føring av registeret, for alle registreringer i valgmodulen, og for utskrift av manntallslisten. Fra medlemsregisterets valgmodul kan manntallslisten skrives ut enten alfabetisk for hele soknet, eller for hver av stemmekretsene i soknet. Når stemmekretsgrensene krysser soknegrensene, jf. avsnittet om *Samarbeid mellom flere sokn om valg i samme lokale* (s. 26).

Det anbefales at listene kontrolleres og oppdateres så langt det er mulig, da det fortsatt vil kunne forekomme feil i medlemsregisteret.

Manntallslistene til bruk i valglokalet bør skrives ut så nær opp til valgdagen som mulig. Det vil si en av de siste virkedagene før valgdagen. Man må legge inn en tidsmessig sikkerhetsmargin som tar høyde for mulige tekniske problemer i forbindelse med utskriften.

Valgkort – og rettelse i manntall

Det skal sendes ut valgkort til alle som er oppført i medlemsregisteret som stemmeberettigede medlemmer (døpte medlemmer fra det året de fyller 15 år – dvs. født i 2000 eller senere). Utsendingen av valgkortet vil være basert på de personopplysninger som finnes i medlemsregisteret for Den norske kirke pr. ca. 1. juli 2015.

Mottakerne av valgkortet vil få informasjon om hvordan vedkommende skal melde fra dersom vedkommende ikke er medlem. Dette gjelder i hovedsak tre kategorier:

- a) personer som ikke er døpt, men står oppført som medlem i registeret;
- b) personer som har vært medlem, men som tidligere har meldt seg ut av Den norske kirke;
- c) personer som ikke er medlem av Den norske kirke, men som likevel står oppført i medlemsregisteret.

Det vil stå kontaktinformasjon til bostedssoknets menighetskontor på valgkortet, slik at det er mulig å melde fra om feil i registeroppføringen og få dem rettet.

Medlemsregisteret er online, og oppdateringer vil skje fortløpende. Også andre oppdateringer av manntallet – så som innføring av de som ved feil ikke er registrert som medlemmer etc., vil kunne skje helt fram til valgdagen. Disse må benytte seg av muligheten til gjennomsyn av manntallet, og til å kreve feil rettet, jf. mr § 5-2 og 5-3.

Utlegging av manntall – rettelse i manntall

I henhold til forskriftene for medlemsregisteret fastsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 25. februar 2000, sist endret 21. november 2011, skal medlemsregisteret legges til grunn ved utarbeidelse av kirkelig manntall (§ 5). I følge samme forskrift § 7 kan

«Registrerte opplysninger om en person (...) bare gjøres tilgjengelig for den som er registrert eller som saken ellers direkte gjelder, jf. forvaltningsloven § 2 e). Den norske kirkes valgmanntall kan allikevel legges frem til offentlig gjennomsyn i forbindelse med kirkelige valg.»

Forskriftene åpner således for at manntallslistene kan legges ut til alminnelig ettersyn. Kirkemøtet har imidlertid gått inn for tilbakeholdenhet på dette punkt, siden opplysninger om medlemskap i tros- og livssynssamfunn ellers er unntatt offentlighet. Derfor er det bestemt at en person bare kan få kjennskap til opplysninger om seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra, jf. mr § 5-2. Dette medfører i praksis at den enkelte kun ved forespørsel på menighetskontoret eller et annet kontor der medlemsregisteret er tilgjengelig, kan få gjøre seg kjent med om en er registrert som medlem og står i manntallet. Det er på den annen side viktig at ettersyn av manntallet kan finne sted på lett tilgjengelige steder i soknet (f.eks. menighetskontoret, kommunehuset o.a.).

Den som finner feil i manntallet kan kreve at valgstyret retter feilen. Rettelsen kan gjøres administrativt uten møtebehandling i valgstyret.

Kunngjøring av utlegging av manntall og adgangen til å kreve rettelse av feil i manntallet

Valgstyret har ansvar for å kunngjøre tid og sted for utlegging av manntall. Informasjonen om utlegging av manntall, inkludert opplysninger om adgang og fremgangsmåte for å kreve feil rettet, kunngjøres i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad, på menighetens internettside og for øvrig på den måte valgstyret bestemmer, jf. mr §§ 2-2 og 5-2 annet ledd. Det blir utarbeidet maler til annonsering og kunngjøring som blir tilgjengelige fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Valgstyret må kunngjøre den veiledende fristen *1. september* for å melde fra hvis man mener å ha stemmerett, men ikke står oppført i manntallet. Dette bør skje sammen med kunngjøring om utlegging og gjennomsyn av manntallet, og sammen med kunngjøring om forhåndsstemmegivning.

2.1.1.4 Gjennomføring av valg og forhåndsstemming

Gjennomføring av forhåndsstemming

- Det skal gis anledning til forhåndsstemmegivning for velgere som vil være forhindret fra personlig å møte på valgtinget (mr § 9-1).
- Forhåndsstemmegivning kan finne sted i bostedssoknet eller i annet sokn (mr § 9-1).
- Ved forhåndsstemmegivning i annet sokn enn bostedssoknet, vil stemmeseddel til alle sokn være tilgjengelig for utskrift fra internett og kan i tillegg fås ved henvendelse til et menighetskontor (mr § 9-1 annet ledd).
- Den som har forhåndsstemt kan *ikke* avgi stemme ved valgtinget (mr § 9-1, annet ledd, siste punktum).
- Forhåndsstemmegivning kan foregå i tiden fra 10. august fram til og med siste fredag for valgdagen, fredag *11. september 2015* (mr § 9-2).
- Forhåndsstemmegivning i annet sokn enn bostedssoknet kan foregå til og med *1. september 2015* (mr § 9-2 annet punktum). Ved eventuell forhåndsstemming fra Svalbard og utlandet (sjømannskirkene), må en ta postgangen i betraktning.
- Velgeren må avgi stemme ved personlig frammøte (mr § 9-4).
- Om tid og sted for forhåndsstemmegivning (mr §§ 9-2, 9-3 og 9-4), se avsnittet *Tid og sted for valget* under 2.1.1.1.
- Om kunngjøring av forhåndsstemmegivning (mr § 9-3), se *2.1.1.3 Informasjon – valgmodul – manntall* og *2.1.2 Veiledning for informasjonsansvarlig*.
- Om stemmemottak og stemmemottakerens oppgaver, se *2.1.8 Veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming (MR/BDR)*.
- Om framgangsmåte ved forhåndsstemmegivning, se *2.3.1 Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR)*.

Menighetsrådet skal for å bedre tilgjengeligheten legge til rette for forhåndsstemmegivning. Det kreves ingen erklæring om hvorfor velgeren ønsker å forhåndsstemme. Det er nok at man er forhindret fra å møte. Ved valget i 2011 var 6,5 prosent av de avgitte stemmene forhåndsstemmer (2009: 9,5 prosent, 2005: 7,8 prosent, 2001: 11 prosent).

Forhåndsstemmene kan avgis ved ordinær forhåndsstemmegivning i et hvilket som helst sokn i landet. Dette gir stemmeberettigede som midlertidig oppholder seg i et annet sokn enn der de er manntallsført, anledning til å avgi stemme ved valget i det soknet de er registrert bosatt. Det vil kunne gjelde studenter og andre personer som i valgperioden oppholder seg utenfor bostedssoknet. Det vil også være anledning

til å avgi forhåndsstemmer på Svalbard. Det arbeides med tilsvarende mulighet for nordmenn som oppholder seg i utlandet ved sjømannskirkene. Stemmesedler godkjent til bruk ved forhåndsstemmegivning vil kunne lastes ned i pdf-format fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no (fra alle sokn i landet), og velgeren vil kunne få en stemmeseddel ved henvendelse til et menighetskontor. Menighetskontoret i soknet hvor forhåndsstemmen blir avgitt har ansvar for at stemmen oversendes valgstyret i soknet stemmen gjelder, og at stemmen framsendes innen fristen *1. september*. Det samme gjelder for Svalbard kirke og eventuelt for sjømannskirkene.

Forhåndsstemmegivning i annet sokn enn bostedssoknet må framsendes slik at de er kommet valgstyret på hjemstedet i hende før valglokalene åpner (*13. eller 14. september*). Dette for at forhåndsstemmegivningene skal kunne avmerkes i manntallet før valgtinget, jf. mr §§ 9-10 og 11-3. Det er derfor satt en frist til *1. september*. Stemmemottakeren har ansvar for at forhåndsstemmene føres på liste, og at forhåndsstemmer som gjelder valg i andre sokn, sendes til valgstyrets leder i vedkommende sokn, jf. mr § 9-10.

Det bør tas sikte på å arrangere forhåndsstemmegivning ved studiesteder, i fengsler og militærleirer der prestetjenesten eller andre ser seg i stand til å organisere det.

Det skal føres liste over forhåndsstemmene. Listen skal tas inn i valgboken.

- Valgstyrets leder eller den valgstyrets leder bemyndiger, mottar forhåndsstemmene og listen over avgitte stemmer, og fører inn på listen de tilsendte forhåndsstemmene, jf. mr § 9-10.
- Valgstyret gjennomgår listen over forhåndsstemmer før valgtinget og krysser av i manntallet, jf. mr § 9-10, bokstav a, og *2.1.11 Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)*, bokstav A.
- Listen over forhåndsstemmer skal tas inn i valgboken. Nærmere om valgbok mr §§ 2-4 og 11-6, samt *2.1.1.6 Rapportering og kunngjøring av valgresultat*, avsnittet om *Valgbok, del I og II*. Nærmere informasjon om godkjenning av forhåndsstemmer og opptelling av disse, jf. mr §§ 11-3, 11-4 og 11-5, samt *2.1.11 Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)*.

Se for øvrig følgende veiledninger:

2.1.7 Stemmerett og valgbarhet

2.1.8 Veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming (MR/BDR)

2.3.1 Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR)

2.3.3 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – flertallsvalg (én liste) (MR)

2.3.4 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)

2.3.5 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)

2.3.6 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR)

Gjennomføring av valg på valgdagen

Se følgende veiledninger:

2.1.7 Stemmerett og valgbarhet

2.1.9 Veiledning for stemmestyre (MR/BDR)

2.1.10 Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR)

2.3.2 Slik stemmer du på valgdagen (MR/BDR)

2.3.3 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – flertallsvalg (én liste) (MR)

2.3.4 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)

2.3.5 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)

2.3.6 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR)

Valgstyrets og stemmestyrets ansvar

Valgstyrets ansvar

Valgstyret har det overordnede ansvaret for at valget gjennomføres i henhold til valgreglene, jf. mr § 2-1, og leder gjennomføringen av valget.

Der det bare er ett stemmested i soknet fungerer valgstyret som stemmestyre, jf. mr § 3-3 annet ledd.

Stemmestyre – stemmestyrets ansvar

Der valget finner sted på flere steder i soknet, oppnevner valgstyret (menighetsrådet) et stemmestyre på minst 3 personer for hvert stemmested/valglokale, jf. mr § 3-3.

Stemmestyret har ansvar for gjennomføringen av valget i sitt valglokale. Der flere sokn samarbeider om avvikling av valget ved ett stemmested der kommunens stemmekretser omfatter deler av flere sokn, kan det skje i form av et *felles stemmestyre*.

Valgstyret oppnevner ett av medlemmene til leder av stemmestyret, fortrinnsvis et av valgstyrets medlemmer. Lederen sørger for at arbeidet i valglokalet blir organisert og fordelt på stemmestyrets medlemmer, at valglokalet åpnes og lukkes til fastsatt tid, at manntallslistene, stemmesedler og valgurner overleveres til valgstyret for opptelling, og har ansvar for rapportering og kontakt med valgstyret.

Stemmestyret utarbeider rapport over det som behandles i anledning valgtinget på hvert enkelt stemmested, jf. mr §§ 2-4 og 10-3.

I menigheter med bare ett stemmested, ledes valgtinget av valgstyret.

Se for øvrig følgende veiledninger:

2.1.9 Veiledning for stemmestyre (MR/BDR)

2.1.10 Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR)

2.1.1.5 Opptelling

Valg av menighetsråd

Ansvar. Planlegging av opptelling.

Valgstyret har ansvar for opptellingen av menighetsrådsvalget, men andre personer kan delta i opptellingen, jf. mr § 11-2.

Opptelling av direkte valg/valgomgang til bispedømmeråd og Kirkemøtet har bispedømmets valgråd ansvar for, men de lokale valgstyrene har ansvar for telling av antall stemmesedler, og innsending av disse til valgrådet, jf. bdr § 2-13-5.

Alle operasjoner i opptellingen må foretas av minst to personer sammen for å sikre nøyaktighet og kontroll i opptellingen.

I planleggingsarbeidet bør valgstyret gjennomgå erfaringene fra forrige kirkevalg, for å se hvor mange personer som trengs til opptellingen. Det er viktig å ha et godt opptellingslokale med tilstrekkelig bordplass, slik at det ikke blir uorden og sammenblanding mellom ikke talte og ferdigtalte stemmesedler etc.

Valgstyret kan engasjere flere enn rådets medlemmer i opptellingen. Det er ikke noe til hinder for at de som står som kandidater kan delta i opptellingen. Men det er viktig at de som deltar i opptellingen arbeider sammen to og to for kontrollens skyld. Foregår valget som forholdstallsvalg anbefales det at personer fra begge/alle listene er representert i tellekorpsen.

Til opptellingen trengs følgende:

- Alle avgitte forhåndsstemmer.
- Liste over avgitte forhåndsstemmer (også de som er mottatt fra andre menigheter).
- Alle valgurner som har vært i bruk i soknet. Alle avgitte stemmesedler på valgdagen.
- Manntallsliste evt. manntallslistene for alle stemmekretser i soknet.
- Skjema for rapportering fra opptelling, valg av menighetsråd. Skjemaet har også en rubrikk for rapportering av antall avgitte stemmer, direkte valg av leke medlemmer ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Rapporteringsskjemaet (skjema 2.1.11 – flertallsvalg / 2.1.12 – forholdstallsvalg) lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.
- Skrivesaker og skrivepapir
- Fargede ark til skilleark under opptelling
- Esker, poser eller konvolutter for oppbevaring av stemmesedlene
- Konvolutt/emballasje for innsending av stemmesedler, valg av bispedømmeråd

Der man finner det hensiktsmessig og praktisk mulig med tilgang til medlemsregisterets valgmodul på stedet, forutsetter dette at autorisert bruker av medlemsregisteret er tilstede ved opptellingen.

Rapportering – valgmodulen

Etter opptelling skal opplysningene om valget registreres i valgmodulen i medlemsregisteret umiddelbart. Opplysningene om menighetsrådsvalget registreres så raskt som mulig – innen onsdag 16. september – i valgmodulen, jf. mr §§ 11-6 og 11.7. Det tas utskrift av rapport fra opptellingen. Denne rapporten underskrives av menighetsrådets medlemmer og legges ved valgboken.

Innen onsdag 16. september skal stemmesedlene for direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet sendes til bispedømmets valgråd. Alle stemmesedler skal være kommet fram til valgrådet innen torsdag 17. september,

jf. bdr § 2-13-6. For at stemmene skal bli talt opp, må det legges ved et følgeskriv fra menighetsrådet. Valgrådets adresse går fram adresselisten bak i valghåndboken. Følgeskrivet MÅ skrives ut fra medlemsregisterets valgmodul. På denne måten vil det senest torsdag 17. september foreligge oversikt over valgdeltakelsen ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Se følgende veiledninger:

2.1.11 Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)

2.1.12 Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (MR)

Det er utarbeidet forhåndsprogrammerte elektroniske regneark for å lette opptellingsarbeidet. Disse er tilgjengelig fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Lokal opptelling av antall stemmer ved valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet

Valgstyret har også ansvar for opptelling av antall avgitte stemmer ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. bdr 2-13-5.

Se følgende veiledninger:

2.1.11 Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)

2.1.12 Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (MR)

Antallet føres på skjema for registrering av valgresultat, og i valgmodulen.

2.1.1.6 Rapportering og kunngjøring av valgresultat

Rapportering av valgresultat: Elektronisk innberetning – Valgbok

Valgresultatet innberettes gjennom Kirkerådets elektroniske verktøy (valgmodulen i kirkens medlemsregister). Dette er tilstrekkelig innberetning til bispedømmerrådet, jf. mr § 11-6 fjerde ledd. Valgboken er valgstyrets offisielle rapport om planlegging og gjennomføring av menighetsrådsvalget, og den lokale gjennomføringen av direkte valg/valgomgang på leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet. Rapport fra den elektroniske innberetningen inngår som valgbokens del II.

Terminologi og ansvarsforhold

Valgbok: Dette er Valgstyrets (= menighetsrådets) beretning om forhold som angår valget. Ansvar: Valgstyret. (mr §§ 2-4, 11-6). Valgboken har to deler, se nedenfor.

Rapport: Betegnelsen brukes om to ting:

- Stemmestyrenes rapporter om gjennomføringen av valget i de enkelte valglokale. Ansvar: Stemmestyret. (mr § 2-4 og 10-3)
- Utskrift fra valgmodulen av data som er registrert om valget. Ansvar: Menighetsrådet og administrativt ansatt med tilgang til medlemsregisterets valgmodul. (mr § 11-6)

Liste: Dette omfatter to typer lister:

- Liste over forhåndsstemmer avgitt i eget sokn, og liste over forhåndsstemmer sendt til andre sokn. Ansvar: Stemmemottaker og valgstyrets leder. (mr § 9-9)
- Liste over stemmer fra velgere som har stemt i annen stemmekrets innenfor soknet på valgdagen, eller som ikke står oppført i manntallet. Inngår i stemmestyrets rapport. (mr § 10-3)

Møtebok: Menighetsrådets møtebok. Valgboken tas i sin helhet inn i menighetsrådets møtebok når den er ferdig. (mr § 11-6)

Valgbokens innhold

Valgbok del I:

Opplysninger om

- valgstyrets sammensetning, valgstyrets leder og evt. andre verv
- stemmestyrenes sammensetning, stemmestyrenes ledere
- tellekorpsets sammensetning
- kunngjøring av valget, om forhåndsstemmegivning og om utlegging av manntallet
- klager eller innsigelser mot valget eller mot valgresultatet

Liste over avgitte forhåndsstemmer i soknet

Rapport fra stemmestyrene. Der det bare er ett valglokale rapporterer valgstyret tilsvarende. Stemmestyrenes rapport skal inneholde:

- stemmekretsens navn
- valgdager og valgsted
- tidspunkt for åpning og avslutning av valgtinget – evt. for hver av valgdagene hvis valget går over to dager
- navn på stemmestyrets medlemmer, stemmestyrets leder, og oversikt over hvilke av stemmestyrets medlemmer som har hatt vakt i valglokalet i hvilket tidsrom

- liste over stemmer fra velgere som har stemt i annen stemmekrets innenfor soknet på valgdagen, eller som ikke står oppført i manntallet
- eventuelle innsigelser mot at valget holdes, sammen med grunnen til innsigelsen.
- eventuelle skriftlige klager som framsettes i løpet av valgtinget, og som skal oversendes til valgstyret

Valgbok del II:

Rapport fra Kirkerådets elektroniske verktøy med opplysninger om:

- valgsted(er) og valgdag(er), samt tidsrom på valgdagen
- tid(er) og sted(er) for forhåndsstemmegivning
- antall stemmekretser
- hvilke valglokaler som ble benyttet
- valgform (flertallsvalg eller forholdstallsvalg)
- om soknet deltar i prøveordning med felles menighetsråd for flere sokn
- antall lister (kandidatlistene)
- antall stemmeberettigede
- avgitte stemmer i alt, antall forhåndsstemmer, antall forkastede stemmer
- antall urettede og rettede stemmesedler
- valgresultat (medlemmer og varamedlemmer) med opplysninger om hvor mange stemmer den enkelte kandidat har fått
- antall medlemmer kvinner/menn
- antall varamedlemmer kvinner/menn
- antall medlemmer under 30 år og antall varamedlemmer under 30 år
- hvor mange medlemmer som stilte til gjenvalg, hvor mange av disse som ble gjenvalgt

Valgboken tas samlet inn i menighetsrådets møtebok. Valgboken underskrives av samtlige tilstedeværende medlemmer av menighetsrådet, jf. mr § 11-6. Det utarbeides maler for valgbok, og for listene og rapportene som skal inngå i valgboken. Disse blir sendt menighetene i god tid før valget.

Kunngjøring av valgresultat – melding til de som er valgt

Valgstyret kunngjør resultatet av valget så snart som mulig etter valgdagen, jf. mr § 11-7. Kunngjøringen skjer i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad, på menighetens internettside (hvis menigheten har slik side), og for øvrig på den måte valgstyret bestemmer. Alle valgresultater offentliggjøres også på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no så snart resultatene er registrert i valgmodulen.

Valgstyret sender så snart som mulig melding til dem som er valgt, jf. mr § 11-6 tredje ledd.

Oppbevaring av stemmesedler i valgperioden

Stemmesedlene skal oppbevares på et trygt sted under sikker forvaring til valgperioden er utløpt, jf. mr § 11-9. Dette er menighetsrådets ansvar, og vil som oftest bli ivaretatt av administrativt personale i soknet eller fellesrådet. Stemmesedlene bør lagres i tilknytning til menighetsrådets eller fellesrådets arkiv dersom det er tilstrekkelig sikre (låsbare) oppbevaringsmuligheter.

Klageadgang – klageinstans

Det er adgang til å klage på gjennomføring av valget og på valgresultatet, jf. mr § 12-1. Alle klager skal gå via valgstyret som sender dem videre til bispedømmerådet sammen med tilgjengelig relevant dokumentasjon, jf. mr 12-2.

Se for øvrig følgende veiledning:

2.1.13 Klageadgang – klageinstans

Presentasjon av menighetsrådet

Når det nyvalgte menighetsrådet har konstituert seg, fremstilles medlemmene for menigheten på en av de nærmest følgende søndager, jf. mr § 11-8.

Det er valgstyret, altså det avtroppende menighetsrådet, som har ansvar for at dette finner sted. Fremstillingen bør skje i gudstjenesten. Hvordan dette gjøres, må avtales med presten som forretter gudstjenesten (om og hvordan menighetsrådet skal tas med i forbønnen osv.). En eventuell nærmere presentasjon av det nyvalgte menighetsrådet kan finne sted på kirkekaffe eller tilsvarende arrangement.

2.1.1.7 Sjekkliste for valgstyret (MR-bokmål)

Regelfestede frister står i kursiv. Anbefalte frister står i vanlig skrift.

Oppgaver ved valg av menighetsråd (MR) og kirkelig fellesråd (FR)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Delta på valgkurs arrangert av Bispedømmerrådet	før 1. mars 2015	Valgstyret (VS)	
☐ Oppnevning av nominasjonskomité (NK)	1. mars 2015	VS	mr § 7-2
☐ Kunngjøring av krav til kandidatlister og om frister for innlevering	1. mars 2015	VS	mr §§ 2-2, 7-1
☐ Frist for å søke dispensasjon angående tid og sted for valget	1. mars 2015	VS	mr § 3-4
☐ Lag informasjonsplan (se eget forslag) <ul style="list-style-type: none"> • Hvem vil vi nå med informasjonen? • Budskap – hva vil vi si? • Kanaler – vervebrosjyrer, annonser, plakater, nettsider, menighetsblad, presse, møter, gudstjenester, kirkekafe, andre arrangementer, e-post, sms osv. • Hvem skal være informasjonsansvarlig? 	15. mars 2015	Informasjonsansvarlig (Info) VS	mr § 2-2
☐ Informasjon om valgbarhet og nominasjon.	Fram til mai 2015	Info, VS	mr §§ 2-2, 4
☐ Frist for innlevering av listeforslag til valgstyret (også evt. alternative listeforslag). Listene er i prinsippet offentlige når de er innkommet til VS.	1. mai 2015	Nominasjonskomité (NK) og/eller forslagsstillere	mr §§ 7-1a og b, samt 7-2
☐ Frist for godkjenning av valglister	Senest 8. mai 2015	VS	mr § 7-4
☐ Frist for registrering (fastsetting) av lokale opplysninger om tid og sted for forhåndsstemming og valgting (MR – direktevalg BDR og KM). Skal registreres i medlemsregisteret (valgmodulen).	1. juni 2015	VS/stab	mr § 2-2, 3-2, 3-3, § 14-3 utf. regler, bdr § 2-1-1
☐ Frist for evt. supplerende nominasjon	1 måned etter godkjenning, fra 1.–8. juni 2015	Forslagsstillere	mr § 7-6
☐ Frist for kunngjøring av valglister	8. juni 2015	VS, Info	mr §§ 7-7, jf. 2-2
☐ Kandidatliste(ne) legges inn i medlemsregisteret (valgmodulen)	1./10. juni 2015	VS/stab	mr §§ 9-1, 14-3 utf. regler
☐ Skriv ut og kopier opp stemmesedler eller kontakt trykkeri om trykking av stemmesedler. Kirkerådet sørger for at det kan skrives ut en trykkeklar stemmeseddel fra medlemsregisteret (valgmodulen). Denne seddelen sendes evt. menighetens lokale trykkeri for trykking.	juni–juli 2015 (før forhåndsstemming 10. aug. 2015)	VS	mr § 8-1, 8-4
☐ Stemmesedler foreligger trykt (kopiert opp) (MR/BDR)	10. aug. 2015	VS	mr § 8-4, bdr § 2-10-1
☐ Frist for kunngjøring av tid og sted for valget (MR/BDR), samt forhåndsstemming	10. aug. 2015	VS, Info	mr §§ 3-5, jf. 2-2, bdr § 2-11

forts. neste side

Oppgaver ved valg av menighetsråd (MR) og kirkelig fellesråd (FR)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Frist for utsendelse av valgkort (MR – direktevalg BDR og KM)	10. aug. 2015	KR	bdr § 7-2-2 utf. regler
☐ Utlegging av manntall til alminnelig ettersyn	10. aug.–1. sept. 2015	VS/stab/info	mr § 5-2
☐ Periode for forhåndsstemming (MR)	10. aug.–11. sept. 2015	VS	mr § 9-2
☐ Frist for forhåndsstemming i annet sokn enn der en bor (inkl. Svalbard og utlandet)	1. sept. 2015	Alle VS	mr § 9-2
☐ Rekruttering av valgfunksjonærer, planlegging og organisering av gjennomføringen av valgting og opptelling bør senest være avsluttet	1. sept. 2015	VS	
☐ Anbefalt dato for å melde ønske om innførsel i manntallet	1. sept. 2015	VS/stab/info	mr § 5-2, jf. 5-4
☐ Informasjon om lister og kandidater	10. aug.–13. sept. 2015	Info	mr § 2-2
☐ Valgdag(er) (MR)	(13.–)14. sept. 2015	VS, Stemmestyre	mr § 3-1, 3-2
☐ Frist for offentliggjøring av valgresultat	<i>Omgående etter valgdagen, d.v.s. innen 16. sept. 2015</i>	Info	mr § 11-6
☐ Legg valgresultatet inn i valgmodulen i medlemsregisteret		VS/Stab	
☐ Send ut pressemelding om valgresultat		Info	
☐ Frist for klage over gjennomføring av valget (MR)	21. sept. 2015		mr § 12-2
☐ Frist for klage over valgoppgjøret (MR)	<i>7 dager etter offentliggjøring av valgresultatet</i>		mr § 12-2
☐ SISTE FRIST for rapportering av utfyllende data om valget i valgmodulen	1. okt. 2015	VS/Stab	
☐ Periode for avholdelse av konstituerende møte i MR, med valg av medlemmer til FR (MR/FR)	1.–31. okt. 2015	Leder for avtroppende MR	
☐ Gamle menighetsråd fratrer (MR)	31. okt. 2015		
☐ Nyvalgte menighetsråd tiltrer (MR)	1. nov. 2015		
☐ Framstilling av menighetsrådet for menigheten (ved gudstjeneste)	<i>Nærmeste søndager etter konstituerende møte</i>	MR, Sokneprest	mr § 11-8
☐ Periode for avholdelse av menighetsrådsmøte med indirekte valgomgang til bispedømmeråd og Kirkemøtet	1.–30. nov. 2015	MR-leder	bdr § 2-1-3
☐ Frist for avholdelse av konstituerende møte i kirkelig fellesråd (FR)	Senest 30. nov. 2015	Leder for avtroppende FR	
☐ Gamle kirkelige fellesråd fratrer (FR)	30. nov. 2015		
☐ Nyvalgte kirkelige fellesråd tiltrer (FR)	1. des. 2015		

2.1.1.8 Sjekkliste for valstyret (MR-nynorsk)

Frister som er fastsett i reglane står i kursiv. Rettleiande fristar står i vanleg skrift.

Oppgåver ved val av sokneråd (SR) og kyrkjeleg fellesråd (FR)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Delta på valkurs arrangert av Bispedømerådet	før 1. mars 2015	Valstyret (VS)	
☐ Oppnemne nominasjonskomité (NK)	1. mars 2015	VS	mr § 7-2
☐ Kunngjere krav til kandidatlistar og frister for innlevering	1. mars 2015	VS	mr §§ 2-2, 7-1
☐ Frist for å søkje dispensasjon gjeldande tid og stad for valet	1. mars 2015	VS	mr § 3-4
☐ Lag informasjonsplan (sjå eige forslag) <ul style="list-style-type: none"> • Kven vil me nå med informasjonen? • Bodskap – kva vil me seia? • Kanalar – vervebrosjyrar, annonsar, plakatar, nettsider, kyrkjelydsblad, presse, møter, gudstenester, kyrkjekaffi, andre arrangement, e-post, sms. osv. • Kven skal vera informasjonsansvarleg? 	1. mars 2015	Informasjonsansvarleg (Info) VS	mr § 2-2
☐ Informasjon om kven som er valfør og om nominasjon.	Fram til mai 2015	Info, VS	mr § 2-2, 4
☐ Frist for innlevering av listeforslag til valstyret (også evt. alternative listeforslag). Listene er i prinsippet offentlege når dei er komne inn til VS.	1. mai 2015	Nominasjonskomité (NK) og/eller forslagsstillarar	mr § 7-1a og b, 7-2
☐ Frist for godkjenning av vallister	Seinast 8. mai 2015	VS	mr § 7-4, jf. 7-3
☐ Frist for registrering (fastsetjing) av lokale opplysingar om tid og stad for førehandsrøysting og valting (SR – direkteval BDR og KM). Skal registrerast i medlemsregisteret (valmodulen).	1. juni 2015	VS/Stab	mr §§ 2-2, 3-2, 3-3, 14-3 utf. reglar, bdr § 2-1-1
☐ Frist for evt. Supplerande nominasjon	1 måned etter godkjenning, frå 1.–8. juni 2015	Forslagsstillarar	mr § 7-6
☐ Frist for kunngjering av vallister	8. juni 2015	VS, Info	mr § 7-7, jf. 2-2
☐ Kandidatlista(-er) vert lagt inn i medlemsregisteret (valmodulen)	1./10. juni 2015	VS/Stab	mr § 9-1, 14-3 utf. reglar
☐ Skriv ut og kopier opp røystesetlar eller kontakt trykkeri om trykking av røystesetlar. Kyrkjerådet sørgjer for at det kan skrivast ut ein trykkeklår røystesetel frå medlemsregisteret (valmodulen). Denne setelen vert send det lokale trykkeriet til soknet for trykking.	juni–juli 2015 (før førehandsrøysting 10. aug. 2015)	VS	mr § 8-1, 8-4
☐ Trykte (kopierte) røystesetlar ligg føre (SR/BDR)	10. aug. 2015	VS	mr § 8-4, bdr § 2-10-1
☐ Frist for kunngjering av tid og stad for valet (SR/BDR), og for førehandsrøysting	10. aug. 2015	VS, Info	mr § 3-5, jf. 2-2, bdr § 2-11
☐ Frist for utsending av valkort (SR – direkteval BDR og KM)	10. aug. 2015	KR	bdr § 7-2-2 utf. reglar

forts. neste side

Oppgaver ved val av sokneråd (SR) og kyrkjeleg fellesråd (FR)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Utlegging av manntal til allment ettersyn	10. aug.–1. sept. 2015	VS/stab/info	mr § 5-2
☐ Periode for førehandsrøsting (SR)	10. aug.–11. sept. 2015		mr § 9-2
☐ Frist for førehandsrøsting i anna sokn enn der ein bur (inkl. Svalbard og utlandet)	1. sept. 2015	Alle VS	mr § 9-2
☐ Rekruttering av valfunksjonærar, planlegging og organisering av gjennomføringa av valting og oppteljing bør seinast være avslutta	1. sept. 2015	VS	
☐ Anbefalt dato for å melde frå at ein ønskjer å verte innført i manntalet	1. sept. 2015	VS/stab/info	mr § 5-2, jf. 5-4
☐ Informasjon om lister og kandidatar	10. aug.–13. sept. 2015	Info	mr § 2-2
☐ Valdag(ar) (SR)	(13.–)14. sept. 2015	VS, Røystestyre	mr § 3-1, 3-2
☐ Frist for offentliggjerjing av valresultat	<i>Omgåande etter valdagen, d.v.s. innan 16. sept. 2015</i>	Info	mr § 11-6
☐ Legg valresultatet inn i valmodulen i medlemsregisteret		VS, Stab	
☐ Send ut pressemelding om valresultatet		Info	
☐ Frist for klage over gjennomføring av valet (SR)	21. sept. 2015		mr § 12-2
☐ Frist for klage over valoppgjæret (SR)	<i>7 dagar etter offentliggjerjing av valresultatet</i>		mr § 12-2
☐ SISTE FRIST for rapportering av utfyllande data om valet i valmodulen	1. okt. 2015	VS/Stab	
☐ Periode for gjennomføring av konstituerande møte i SR, med val av medlemmer til FR (SR/FR)	1.–31. okt. 2015	Leiar for avtroppande SR	
☐ Gamle sokneråd sluttar (SR)	31. okt. 2015		
☐ Nyvalde sokneråd tiltrer (SR)	1. nov. 2015		
☐ Framstilling av det nyvalde soknerådet for kyrkjelyden (ved gudsteneste)	<i>Nærmaste søndagar etter konstituerande møte</i>	SR Sokneprest	mr § 11-8
☐ Periode for gjennomføring av soknerådsmøte med indirekte valomgang til bispedømeråd og Kyrkjemøte	1.–30. nov. 2015	SR-leiar	bdr § 2-1-3
☐ Frist for gjennomføring av konstituerande møte i kyrkjeleg fellesråd (FR)	<i>Seinast 30. nov. 2015</i>	Leiar for avtroppande FR	
☐ Gamle kyrkjelege fellesråd sluttar (FR)	30. nov. 2015		
☐ Nyvalde kyrkjelege fellesråd tiltrer (FR)	1. des. 2015		

2.1.1.9 Sjekkliste – valgstyrets oppgaver ved bispedømmerådsvalget (MR/BDR – bokmål)

Regelfestede frister står i kursiv. Anbefalte frister står i vanlig skrift.

Oppgaver ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (forkortet BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Delta på møte for valg av nominasjonskomité.	15. des. 2014	MR-leder el. medlem	bdr § 2-6-2
☐ Frist for menighetsrådet for å sende inn forslag til leke kandidater til bispedømmerådet til nominasjonskomiteen.	15. jan. 2015	MR	bdr § 2-6-3
☐ Frist for innlevering av lister fra andre grupper av forslagsstillere	1. mai 2015	Forslagsstillere (min. 150 fra minst 3 sokn)	bdr §§ 2-7-1 og 2-7-2
☐ Frist for innlevering av forslag, supplerende nominasjon (dersom det bare er kommet 1 liste). Forslagene sendes VR	1 måned etter kunngjøring av innkomne lister (1.–8. juni 2015)	Forslagsstillere (min. 75 fra minst 3 sokn)	bdr §§ 2-8-3 og 2-8-4
☐ Frist for registrering i medl. registerets valgmodul av lokale opplysninger om tid og sted for forhåndsstemming og valgting (MR – direktevalg BDR og KM)	1. juni 2015	VS	mr §§ 2-2, 3-2, 3-3, 14-3 utf. regler, bdr § 2-1-1
☐ Stemmesedler foreligger trykt (kopiert opp)	10. aug. 2015	VS	bdr §§ 2-10-1 og 2-10-2
☐ Materiell som presenterer kandidatene til direkte valg/direkte valgomgang (leke medlemmer) foreligger trykt	10. aug. 2015	VR, BDR	bdr § 2-9
☐ Frist for utsendelse av valgkort (MR – direktevalg BDR og KM)	10. aug. 2015	KR	bdr § 7-2-2 utf. regler
☐ Frist for å føre inn i mantallet (valgmodulen) opplysninger om hvem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt	10. aug. 2015	VS/registeransvarlig etter opplysninger fra prost/ kirkeverge	Jf. bdr §§ 2-3-2, 5-2, 6-2
☐ Periode for forhåndsstemming (MR – direkte valg/direkte valgomgang BDR/KM – leke medlemmer)	10. aug.–11. sept. 2015	VS	bdr § 2-12, mr §§ 9-1, 9-2
☐ Frist for forhåndsstemming i annet sokn enn der en bor (inkl. Svalbard).	1. sept. 2015	Alle VS	bdr § 2-12, mr §§ 9-1, 9-2
☐ Valgdag(er) for direkte valg/direkte valgomgang av leke medlemmer	(13.–)14. sept. 2015	VS	bdr § 2-1-1, jf. mr § 3-1, 3-2
☐ Frist for innsending av stemmesedler (direkte valg, leke). Menighetsrådet sender stemmesedlene umiddelbart, og senest denne dato.	16. sept. 2015 (skal være Valgrådet i hende innen 17. sept. 2015)	VS	bdr § 2-13-6
☐ Frist for registrering i valgmodulen av antall stemmer ved direkte valg/valgomgang (leke medlemmer)	16. sept. 2015	VS/Stab	bdr § 7-2-2 utf. regler
☐ Periode for avstemning (indirekte valgomgang, leke – i menighetsrådsmøte)	1.–30. nov. 2015	MR	bdr § 2-1-3
☐ Frist for innsending av stemmesedler til valgrådet (bispedømmerådet)	1. des. 2015	MR	bdr § 2-1-3

2.1.1.10 Sjekkliste – valstyret sine oppgaver ved val av bispedømeråd (MR/BDR – nynorsk)

Frister som er fastsett i reglane står i kursiv. Rettleiande fristar står i vanleg skrift.

Oppgaver ved val til bispedømeråd og Kyrkjemøte (forkorta BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Delta på møte for val av nominasjonskomité	15. des. 2014	SR-leiar el. medlem	bdr § 2-6-2
☐ Frist for soknerådet til å sende inn forslag på leke medlemmer til bispedømerådet til nominasjonskomiteen.	15. jan. 2015	SR	bdr § 2-6-3
☐ Frist for å levere lister frå andre grupper forslagsstillarar	1. mai 2015	Forslagsstillarar (min. 150 frå minst 3 sokn)	bdr §§ 2-7-1 og 2-7-2
☐ Frist for innlevering av forslag, supplerande nominasjon (dersom det berre er kome 1 liste). Forslaga skal sendast VR	1 månad etter kunngjering av innkomne lister (1.–8. juni 2015)	Forslagsstillarar (min. 75 frå minst 3 sokn)	bdr §§ 2-8-3 og 2-8-4
☐ Frist for registrering i valmodulen i medlemsregisteret av lokale opplysingar om tid og stad for førehandsrøysting og valting (SR – direkteval BDR og KM)	1. juni 2015	VS	mr §§ 2-2, 3-2, 3-3, 14-3 utf. regler, bdr § 2-1-1
☐ Trykte (kopierte) røystesettar ligg føre	10. aug. 2015	VS	bdr §§ 2-10-1 og 2-10-2
☐ Materiell som presenterer kandidatane til direkte val/direkte valomgang (leke medlemmer) er ferdig kopierte eller trykte	10. aug. 2015	VR, BDR	bdr § 2-9
☐ Frist for utsending av valkort (SR – direkteval BDR og KM)	10. aug. 2015	KR	bdr § 7-2-2 utf. regler
☐ Frist for å føre inn i manntalet (valmodulen) opplysningar om kven som har røysterett som prest eller lek kyrkjeleg tilsett	10. aug. 2015	VS/registeransvarleg etter opplysningar frå prost/kyrkjeverje	Jf. bdr §§ 2-3-2, 5-2, 6-2
☐ Periode for førehandsrøysting (SR – direkte val/direkte valomgang BDR og KM – leke medlemmer)	10. aug.–11. sept. 2015	VS	bdr § 2-12, mr §§ 9-1, 9-2
☐ Frist for førehandsrøysting i anna sokn enn der ein bur (inkl. Svalbard)	1. sept. 2015	Alle VS	bdr § 2-12, mr §§ 9-1, 9-2
☐ Valdag(ar) direkte val/direkte valomgang, leke medlemmer	(13.–)14. sept. 2015	VS	bdr § 2-1-1, jf. mr § 3-1, 3-2
☐ Frist for innsending av røystesettar (direkte val, leke). Soknerådet sender røystesettane umiddelbart, og seinast denne dato.	16. sept. 2015 (skal vere komne til Valrådet innan 17. sept. 2015)	VS	bdr § 2-13-6
☐ Frist for registrering i valmodulen av talet på røyster ved direkte val/valomgang (leke medlemmer)	16. sept. 2015	VS/Stab	bdr § 7-2-2 utf. regler
☐ Periode for røysting (indirekte valomgang, leke – i soknerådsmøte)	1.–30. nov. 2015	SR	bdr § 2-1-3
☐ Frist for innsending av røystesettar til valrådet (bispedømerådet)	1. des. 2015	SR	bdr § 2-1-3

2.1.2 Veiledning for informasjonsansvarlig

Informasjonsplan – informasjonsansvarlig

Det bør utarbeides en *lokal informasjonsplan* for Kirkevalget som bør være ferdig før midten av mars 2015.

Valgstyret bør finne en som kan være informasjonsansvarlig. Vedkommende vil ha ansvar for utarbeidelse og oppfølging av lokal informasjonsplan.

Det er naturlig at ansvaret for lokal mediehandtering fordeles på informasjonsansvarlig, valgstyrets leder, nominasjonskomiteens leder og i noen grad soknepresten.

Valgstyret har ansvar for

- informasjon om valget, ulike valgformer, hvilke krav som stilles til kandidatliste m.v. (mr § 2-2)
- kunngjøring av krav til kandidatlistene (mr § 7-1, jf. § 2-2)
- offentliggjøring av valglister og informasjon om kandidatene, så snart som mulig og senest 8. juni (mr §§ 7-5, 7-7, jf. § 2-2)
- kunngjøring om utlegging av manntall og framgangsmåte for å få feil rettet (mr § 5-2, jf. § 2-2 og bdr § 2-4)
- kunngjøring av tid og sted for stemmegivningen og for forhåndsstemmegivning, hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges m.v. innen 10. august (mr §§ 3-5 og 9-3, jf. § 2-2). Her hører lokal kunngjøring av direkte valg/valgomgang til bispedømmerråd og Kirkemøtet med, jf. bdr § 2-11.
- kunngjøring av valgresultat (mr § 11-7, jf. § 2-2) og presentasjon av det valgte menighetsrådet (mr § 11-8)

Dette er informasjon valgstyret har plikt til å kunngjøre i følge valgreglene. I tillegg bør menigheten fokusere på informasjon om menighetens arbeid, hva arbeidet i menighetsrådet og kirkelig fellesråd går ut på, særlige saker eller utfordringer menighetsrådet vil stå overfor i kommende valgperiode o.s.v. Slik kan kommunikasjonen omkring kirkevalget bidra til å bevisstgjøre kirkens medlemmer på hva kirken er og gjør.

Det er *bispedømmerrådet* som har ansvar for all annen informasjon om valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet, men det er avgjørende viktig at valgstyrene bidrar til å formidle denne informasjonen til soknets stemmeberettigede gjennom oppslag i kirkene, menighetsblad, lenker på menighetens nettside o.s.v.

Informasjonen/kommunikasjonsarbeidet faller i ulike faser:

- nominasjonsfasen fra februar – juni 2015
- motivasjons- og valgfase – august–september 2015
- resultatfasen (etter valget)

Nominasjonsfasen (mars–juni 2015)

Oppgaver i denne fasen

- gi informasjon om valget, ulike valgformer, om nominasjonsarbeidet, hvilke krav som stilles til kandidatliste, hvem som er valgbare, hvem som kan fremme kandidatliste m.v.
- offentliggjøre valglister og informere om kandidatene.

Kunngjøringer gjøres i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad, på menighetens nettside dersom dette eksisterer og for øvrig på den måten menighetsrådet

bestemmer. Menighetens nettsider bør i tillegg til lokal informasjon om valget, ha lenke til www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. I nominasjonsfasen vil det være viktig å presentere kirken og dens virksomhet på en måte som motiverer til å engasjere seg og stille til valg. Det bør arbeides for å få redaksjonell omtale i lokalaviser, regionalaviser og menighetsblader med fokus på hva menighetene utretter i lokalsamfunnet, og hva menighetsrådets og kirkelig fellesråds oppgaver er.

Det er behov for informasjon om nominasjonsprosessen, om hvem som er valgbare og om retten til å fremme alternative lister (MR-valget og BDR/KM-valget) og om retten til supplerende nominasjon (BDR/KM-valget og MR-valget hvis det bare er én liste med for få kandidater). Eventuell supplerende nominasjon ved MR-valget må kunngjøres i løpet av dagene 1.–8. mai.

Mot slutten av nominasjonsfasen (*mai til juni*) må listene offentliggjøres, sammen med presentasjon av kandidatene. Dette skjer så snart som mulig etter at de er innlevert, og senest 8. juni 2015.

Det er utarbeidet

- 2.1.4 Veiledning for nominasjonskomité (MR)
- 2.1.5 Veiledning for forslagsstillere – alternativ liste (MR)
- 2.1.6 Veiledning for supplerende nominasjon (MR)

Disse kan lastes ned og spres til alle som skal delta i nominasjonsarbeidet.

I tillegg kan det være en oppgave å informere om mulighetene til å påvirke nominasjon ved valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet

- 2.2.6 Veiledning for forslagsstillere – alternativ liste (BDR)
- 2.2.7 Veiledning for forslagsstillere – supplerende nominasjon (BDR)

Dessuten er det laget

- Skjema 2.1.4 Skjema for innhenting av opplysninger om kandidatene (MR)
- Skjema 2.1.5 Skjema for listeforslag (MR)
- Skjema 2.1.6 Skjema for supplerende nominasjon (MR)
- brosjyre for potensielle kandidater om hva vervet som menighetsrådsmedlem går ut på, med motivasjon for å stille til valg,
- maler for kunngjøringsannonser og oppslag.

Alt dette kan lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Motivasjons- og valgfase (aug.–sept. 2015)

De stemmeberettigede medlemmene må vite hva valgene handler om. De må ha forståelse for kirkens og de kirkelige rådernes oppgaver og betydning.

- de må vite at de kan stemme (har stemmerett),
- hvem de kan stemme på (kandidatene ved MR-valg og valg av leke til BDR/KM),
- hvor og når de kan stemme,
- hvordan de skal stemme ved MR-valget og ved BDR/KM-valget.

Følgende veiledninger vil kunne lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no:

2.1.7 Stemmerett og valgbarhet

2.3.1 Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR)

2.3.2 Slik stemmer du på valgdagen (MR/BDR)

2.3.3 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – flertallsvalg (én liste) (MR)

2.3.4 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)

2.3.5 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)

2.3.6 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR)

Disse vil kunne kopieres opp i størrelse som plakater som kan slås opp i valglokalet.

Opplysninger om kandidatene vil bli tilgjengelig på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. Her vil man kunne gå inn og finne opplysninger om kandidatene i alle landets menigheter. Det blir ellers utarbeidet maler for presentasjon av kandidatene i menighetsblad, lokalpresse eller egne brosjyrer, og maler for kunngjøringsannonser.

I denne fasen vil alle velgere motta valgkortet (se nedenfor). Det er viktig at utfyllende informasjon om kandidatene er godt tilgjengelig. Informasjon i valglokalet må være klar og tydelig og gi velgerne forutsetninger for å stemme, slik at det blir en god og korrekt gjennomføring av valgene.

Valgfunksjonærene er en egen målgruppe som trenger kunnskap slik at de bidrar til korrekt gjennomføring av valget.

Følgende veiledninger vil kunne lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no:

2.1.7 Stemmerett og valgbarhet

2.1.8 Veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming (MR/BDR)

2.1.9 Veiledning for stemmestyre (MR/BDR)

2.1.10 Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR)

2.1.11 Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)

2.1.12 Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (MR)

Det bør avholdes et lite kurs hvor veiledningene for valgfunksjonærer gjennomgås i forkant av valget.

Resultatfasen (etter valget)

Etter valgdagene må valgresultatet offentliggjøres så snart som mulig. Dette er valgstyrets ansvar. Resultat er her både hvem som ble valgt, hvordan gjennomføringen av valget gikk, og hvordan deltakelsen ble. Resultatene bør formidles både ved annonsering og redaksjonell omtale. Når data fra opptellingen er registrert i valgmodulen, vil menighetens valgresultat bli offentliggjort på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

I denne fasen bør man presentere de nyalgte rådene for menighetene og for offentligheten. Menighetsrådet bør presenteres så snart valgresultatet er klart.

Valgkort

Valgkortet vil være et sentralt tiltak for å informere om valget. Det skal sendes ut valgkort til alle stemmeberettigede medlemmer. Valgkortet vil inneholde opplysninger om stemmerett, om tid og sted for valget i det soknet vedkommende er manntallsført, samt noe annen informasjon. Valgkortet vil bli sendt ut *i begynnelsen av august*, like før forhåndsstemmegivningen starter 10. august.

Dette forutsetter at alle valgstyret (menighetsråd) har sørget for at de nødvendige opplysninger er lagt inn i medlemsregisterets valgmodul innen de oppsatte frister. Det forutsetter at saksbehandlerne som er brukere av medlemsregisteret lokalt, må få disse opplysningene i tide fra valgstyret. Valgkortene vil bli sendt ut på grunnlag av medlemsopplysningene i medlemsregisteret *ca. 1. juli 2015*. På valgkortet skal opplysninger om tid og sted for stemmegivningen på valgtinget framgå. Det vil også bli lagt inn henvisning til hvor man finner opplysning om tid og sted for forhåndsstemmegivning.

For personer som på feilaktig grunnlag er oppført i Den norske kirkes medlemsregister, vil det på valgkortet bli opplyst hvordan man kan få rettet opp feilen i medlemsregisteret. Dette dreier seg om personer som ikke er døpt, som tidligere er utmeldt, eller som ikke er medlemmer av Den norske kirke og dermed ikke skulle stått i medlemsregisteret. Døpte medlemmer som vil melde seg ut av Den norske kirke, skal følge ordinære prosedyrer for utmelding.

Det er viktig å informere bredt om valgkortutsendelsen, slik at medlemmer av Den norske kirke som ved en feil *ikke* står oppført i registeret, kan kontrollere om de står i registeret/manntallet. Disse kan kreve å få rettet feilen ved å bli oppført i manntallet og innført i medlemsregisteret.

Valgportalen – www.kirkevalget.no

Valgportalen er sentralnervesystemet for kirkevalget. Nettstedet www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no har to hovedfunksjoner:

Informasjon til velgerne:

Her vil en for alle landets menigheter og bispedømmer finne:

- kandidatlistene og kandidatpresentasjon
- stemmesedler for nedlasting
- tid og sted for forhåndsstemmegivning
- tid og sted for valg
- valgresultater

I tillegg til

- valgreglene og veiledninger om muligheten til å stille alternative lister og til supplerende nominasjon
- informasjon om stemmerett og valgbarhet
- mulighet for å finne sin menighet gjennom adressesøk
- den nødvendige informasjonen for å kunne stemme ved menighetsrådsvalget og ved bispedømmerrådsvalget – direkte valg/direkte valgogang

Informasjon til valgstyret/valgfunksjonærer (arrangører):

Her finnes

- regler og veiledning
- rundskriv og e-brev
- valghåndboken i elektronisk utgave, med nedlastbare versjoner av de enkelte veiledningene
- skjemaer for kandidatpresentasjon
- maler for rapporteringsskjemaer og lister ut over det som finnes i valgmodulen
- annonsemaler – både nedlastbare og redigerbare i pdf-generatoren www.trykksak.kirken.no
- andre maler for kunngjøringer og informasjonsarbeid: plakater, brosjyrer, menighetsbladsider, innstikk m.v. – både nedlastbare og redigerbare i pdf-generatoren www.trykksak.kirken.no
- artikkelstoff
- ideer til ulike faser av planlegging og gjennomføring
- oversikt og bestillingsmulighet for valgmateriell og profileringsmateriell
- kursmateriell og informasjon til valgstyret og valgfunksjonærer

Kommunikasjonsstrategi: Nasjonal, regional og lokal kommunikasjon

Kirken har gjennom arbeidet med årets kirkevalg en unik mulighet til å vise hva kirken er og gjør. Bred satsing på kommunikasjon skal sørge for at hele Norge vet om Kirkevalget 13. og 14. september 2015.

Det vil bli utarbeidet en kommunikasjonsstrategi for Kirkevalget 2015. De ulike tiltakene skal utfylle hverandre, slik at nasjonal og regional kommunikasjon støtter opp om den lokale informasjonen og skaper oppmerksomhet om valget. Nettsiden og valgkortsensendelsen er to av tiltakene som vil inngå i den totale kommunikasjonsplanen.

Informasjonsplan

Den første informasjonsoppgaven, er å lage en enkel, men konkret plan for alt informasjonsarbeidet som må gjøres i forbindelse med valget. En person bør være informasjonsansvarlig og få hovedansvaret for å følge opp informasjonsplanen. Den informasjonsansvarlige eller en annen person i valgstyret kan ha hovedansvaret for kontakt med media.

I tillegg til arbeid inn mot ulike medier lokalt anbefaler vi på det sterkeste å bruke det lokale menighetsbladet som en aktiv informasjonskanal. Menighetsbladet når mange, og er et helt nødvendig supplement til alt annet informasjonsarbeid. Det samme vil gjelde menighetens hjemmesider der dette er etablert. Menighetsbladets produksjonsplan bør om mulig tilpasses informasjonsbehovene omkring kirkevalget.

Informasjonsplanen skal dekke de lokale tiltakene og bør inneholde følgende punkter (stikkord):

Mål

Eksempel på hovedmål:

- Gi medlemmene av Den norske kirke informasjon om at det skjer to valg samtidig, og om at de kan delta direkte i nominasjon og valg til bispedømmerrådet og Kirkemøtet
- Sikre at medlemmer av Den norske kirke får nødvendig informasjon om valgene til å kunne delta i valg, både som velgere og kandidater, dersom de ønsker det
- Vise medlemmer og andre at Den norske kirke er en demokratisk organisasjon der medlemmene er velkommen til å påvirke gjennom å velge og å stille til valg

- Vise hva kirken gjør og betyr
- Kandidatpresentasjoner

Målgrupper

Hvem vil vi nå med informasjonen?

Budskap – hva vil vi si?

For eksempel:

- Kirken – meningsfylt møtested for alle
- Kirken – din medvandrer i glede og sorg
- Kirken er til for deg
- Det er din kirke
- «Derfor er vi engasjert i menigheten vår»
- Informasjon om kirkens organisasjon, stemmerett, mulighet for nominasjon, tid og sted for valg

Kanaler – annonser, plakater, nettsider, presse, møter, e-post osv.

- Lokalavis
- Lokal TV
- Menighetsblad
- Menighetens nettside / andre nettsider
- Plakatsteder i vårt område
- Gudstjenester
- Møter
- osv.

Detaljert plan over informasjonstiltak – eksempel

Se også sjekklister for valgstyret som inneholder tidsfrister for viktige informasjonsoppgaver. Informasjonsplanen skal være enda mer detaljert på hva som må gjøres.

Tiltak	Målgruppe	Budskap	Kanal	Frist	Ansvar
Kunngjøring, valgbarhet og nominasjon	Alle medlemmer i soknet	<ul style="list-style-type: none"> • Det trengs kandidater til menighetsrådsvalget. Disse er valgbare. • Krav til lister. • Frist for å levere forslag til MR-komiteen. Mulig å levere alternative lister. 	<ul style="list-style-type: none"> • Annonse i lokalavis • Menighetsblad • Menighetens nettsider • Kommunens nettsider 	1. mars	NN
Kunngjøring av frist for innlevering av kandidatlist	Alle medlemmer i soknet	<ul style="list-style-type: none"> • Frist for innlevering av kandidatlist. • Krav til listeforslag. • Mulig å levere alternative lister 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalavis på redaksjonell plass • Menighetsblad • Menighetens nettsider • Kommunens nettsider 	1. mars	NN
Kunngjøring av evt. mulighet til supplerende nominasjon	Alle medlemmer i soknet	<ul style="list-style-type: none"> • Frist for innlevering av forslag ved supplerende nominasjon. Krav til forslag og antall forslagsstillere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalavis på redaksjonell plass • Menighetsblad • Menighetens nettsider • Kommunens nettsider 	1.–8. mai	NN
Kunngjøring av valglist	Alle medlemmer i soknet	<ul style="list-style-type: none"> • Disse kan velges • Menighetsrådet – «styret» i din kirke • Derfor engasjerer jeg meg i menighetsrådet (vi prøver å få lokalavisen til å intervju ett eller flere medlemmer av menighetsrådet, f.eks. hun som stiller til valg for 3. gang) 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalavis på redaksjonell plass • Menighetsblad • Menighetens nettsider • Kommunens nettsider 	8. juni	NN
Kunngjøring av tid og sted for valget	Alle medlemmer i soknet	<ul style="list-style-type: none"> • Her kan du stemme 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalavis på redaksjonell plass • Menighetsblad • Menighetens nettsider • Kommunens nettsider 	10. aug.	NN
Kunngjøring av sted for valget (forhåndsstemming)	Alle medlemmer i soknet	<ul style="list-style-type: none"> • Annonse: Kirkevalget (Annonsemal finnes på kirken.no) 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalavis på annonseplass • Menighetsblad • Menighetens nettsider • Kommunens nettsider 	10. aug.	En i staben
Budskap til ungdommen	Unge i alderen 15–20 år (førstegangsvølgere)	<ul style="list-style-type: none"> • Som ung har du stemmerett i kirkevalget 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalavis på redaksjonell plass. • Menighetsblad • Nettsider • Møte i ungdomsklubben 	1. sept.	NN
Kunngjøring av valglist og sted for valget (like før valgdagen)	Alle innbyggere i soknet: Medlemmer med stemmerett og ikke-medlemmer som har stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalget	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkelig valg samtidig med kommunestyre- og fylkestingsvalget 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalavis på redaksjonell plass og annonseplass 	10. sept. og 12. sept.	NN
osv.					

2.1.3 Veiledning for Kirkelig fellesråd/kirkevergen/administrasjonen

Fellesrådet/kirkevergen

Selv om det er menighetsrådet som formelt står ansvarlig for gjennomføringen av valget, vil det være naturlig at fellesrådet og kirkevergen ivaretar koordinering og en del administrative funksjoner, jf. kirkeloven § 14, første ledd.

Kontakt og koordinering med kommunens valgstyre bør ivaretas av fellesrådet og kirkevergen.

Fellesrådet må i dialog med menighetsrådene prioritere fordelingen av de midler som er tildelt til valget, hva som skal disponeres av fellesrådet og hva som skal disponeres av menighetsrådene.

Det administrative arbeidet med valget og informasjonsarbeidet bør også koordineres på fellesrådsnivå, evt. på hensiktsmessig mellomnivå i de store byene.

Særlig i fellesrådsområder med mange sokn, kan det være hensiktsmessig at fellesrådet tar initiativ når det gjelder samordning og koordinering.

Aktuelle oppgaver som bør koordineres på fellesrådsnivå og/eller løses av administrativt personell kan være:

- kontakt med kommunens valgstyre
- felles annonsering for alle sokn i fellesrådet (gir kanskje både billigere og bedre løsning fordi man kan få større og mer synlige annonser)
- utlegging av manntall på felleskontor (særlig om felleskontorene har lenger åpningstider enn det enkelte menighetskontoret)
- evt. forhåndsstemmegivning – særlig på institusjoner med beboere fra flere sokn
- koordinering av valg i stemmekretser som omfatter deler av flere sokn
- innkjøp av valgmateriell (valgurner, avlukker, konvolutter m.v.)
- administrasjon i medlemsregisterets valgmodul, utskrift av manntallsister og stemmeseddel-originaler, registrering av data som skal rapporteres om valget
- kopiering / trykking av stemmesedler (både for MR og BDR-valget)

Administrativt personell – rolle i planlegging og gjennomføring av valget

Selv om det er valgstyret (menighetsrådet) som har ansvaret for gjennomføringen av valget, vil det være naturlig at fellesrådet og kirkevergen ivaretar koordinering og en del administrative funksjoner. Der soknet har daglig leder eller lønnet sekretær for menighetsrådet, er det naturlig at disse bistår menighetsrådet med gjennomføringen av valget. Det er ellers fellesrådet/kirkevergen som må sørge for administrativ hjelp for valgstyrene.

Det er viktig med god samhandling og koordinering mellom valgstyret og de ansatte som bistår valgstyret. Det er også viktig med tydelige avtaler om ansvarsfordeling, så ikke noe glipper i forberedelser og gjennomføring av valget.

Opgaver som kan/bør løses av administrativt personell kan være:

- finne egnede valglokaler (sammen med valgstyre og fellesråd/kirkeverge)
- kunngjøringer og informasjon
- bistå valgstyret og nominasjonskomité administrativt
- ta imot og administrere eventuelle listeforslag
- kopiering/trykking av stemmesedler (både for MR og BDR-valget)
- utlegging av manntall på menighetskontor
- stemmemottak ved forhåndsstemmegivning

- innkjøp av valgmateriell (valgurner, avlukker, konvolutter m.v.)
- koordinering av valget i soknet inkl. praktisk bistand til stemmestyrer
- oppsett/utstyring av valglokaler
- praktisk bistand ved opptelling
- administrasjon i medlemsregisterets valgmodul, utskrift av manntallslistene og stemmeseddel-originaler, registrering av data som skal rapporteres om valget

Hvilket ansvar og hvilke konkrete oppgaver som skal ivaretas av administrasjonen må avtales i hvert enkelt sokn mellom valgstyret og administrasjonen.

2.1.4 Veiledning for nominasjonskomité (MR)

Nominasjonskomité/forslagsstillere

Nominasjonskomiteen skal bestå av minimum 3 medlemmer, jf. mr § 7-2. Det er valgstyret (menighetsrådet) som oppnevner nominasjonskomité. Vi anbefaler at nominasjonskomiteen oppnevnes slik at den kan starte sitt arbeid omkring 1. mars 2015. Da er det 2 måneder til fristen for innlevering av listeforslag (1. mai).

Hvert listeforslag skal underskrives av 10 forslagsstillere. Nominasjonskomiteen skaffer så mange forslagsstillere at det blir 10 totalt når nominasjonskomiteens medlemmer er inkludert.

Nominasjonskomiteens oppgaver:

- å forespørre kandidater (nytt i år er at det stilles krav om at kandidatene er forespurt før de kan settes opp på listen),
- å sette opp en kandidatliste med tilstrekkelig mange kandidater (antall medlemmer + varamedlemmer til menighetsråd er minimum – det dobbelte antallet er maksimum), og evt. komme med forslag til prioritering av listen (rekkefølgen på kandidatene),
- å skaffe til veie de opplysningene om kandidatene som er nødvendige på kandidatlisten og til presentasjon av kandidatene, samt bilde av kandidatene,
- å skaffe til veie de nødvendige forslagsstillerne, så det i alt blir 10 forslagsstillere.

Forslagsstillerens oppgaver:

- å foreta den endelige prioritering av listen,
- å velge en tillitsvalgt for listen som ivaretar kontakten med valgstyret om listeforslaget,
- å overlevere kandidatlisten og opplysningene om kandidatene til valgstyrets leder innen 1. mai 2011.

Antall kandidater ved flertallsvalg

Det skal nomineres minst så mange kandidater til menighetsrådet som det skal velges medlemmer (4, 6, 8 el. 10) pluss varamedlemmer (minimum 5).

Antall medlemmer som skal velges	4	6	8	10
Minste antall kandidater (medl. pluss 5 varamedl.)	9	11	13	15
Maksimalt antall kandidater (dobbelte antall)	18	22	26	30

Der menigheten er med i forsøk med sammenslåtte menighetsråd, er det fastsatt et antall medlemmer og varamedlemmer som skal velges fra hvert sokn. Det anbefales

at en også i disse menighetene tilstreber å ha kandidater nok til at det kan velges 5 varamedlemmer fra hvert sokn som er med i ordningen.

Krav til kandidatlister

Forslag til kandidatlister

- a) skal være kommet inn til valgstyrets leder senest 1. mai i valgåret,
  - b) skal være egenhending underskrevet av minst ti stemmeberettigede forslagsstillere,
  - c) skal tydelig angi:
    - hvilket valg det gjelder, med navn på sokn samt valgdager,
    - navnene på forslagsstillerne, og eventuelt ha gruppens navn som overskrift før kandidatenes navn,
  - d) skal angi en tillitsvalgt blant forslagsstillerne som valgstyret kan henvende seg til ved forhandlinger om listeforslaget,
  - e) skal ha forespurte kandidater oppført med fullt navn og alder, og – i den grad det er ønskelig eller nødvendig for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling,
  - f) bør ha minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn blant de foreslåtte kandidatene på den enkelte liste,
  - g) skal settes opp i prioritert rekkefølge,
  - h) bør ha minst 20 prosent representasjon av kandidater under 30 år. (mr § 7-1 a-h)
- Nominasjonskomiteens liste skal ha minst så mange kandidater som det skal velges faste medlemmer og varamedlemmer til sammen, og maksimum det dobbelte antall kandidater (mr § 7-1 annet ledd)
  - Som vedlegg til kandidatlisten skal følge en fortegnelse over kandidatenes fødselsdato og kontaktinformasjon (mr § 7-1 tredje ledd).
  - En forslagsstiller kan stå som kandidat på den samme listen (mr § 7-1 fjerde ledd).
  - Et forslag til kandidatliste ved forholdstallsvalg må ikke ha forslagsstiller eller kandidat felles med andre forslag (mr § 7-3 første ledd).
  - Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles (mr § 7-3 tredje ledd).

Til bokstav a): Fristen for innlevering av kandidatlister er 1. mai 2015. Valgstyret (menighetsrådet) skal deretter godkjenne listene innen 8. mai. Dersom nominasjonskomiteens liste ikke har tilstrekkelig antall kandidater og det ikke er kommet inn andre lister skal det åpnes for supplerende nominasjon, jf. mr § 7-6. Fristen er satt slik at alle lister er klare i god tid før sommerferien, og slik at informasjon om kandidatene kan bli produsert og gjort tilgjengelig for velgerne innen forhåndsstemmegivningen starter 10. august.

Til bokstav c): Navnet på de 10 forslagsstillerne skal stå som overskrift på kandidatlisten foran navnene på kandidatene når listen leveres til menighetsrådet. Navnene på de 10 forslagsstillerne skal registreres i eget felt i valgmodulen. Det er ikke et regelfestet krav om at navnet på forslagsstillerne står på stemmesedlene når disse skal trykkes, jf. mr § 8-3.

Til bokstav d): Blant forslagsstillerne skal det være en tillitsvalgt som er forslagsstillerens kontaktperson overfor valgstyret (menighetsrådet):

Til bokstav e): Nytt ved kirkevalget i 2015 er at kandidatene skal være forespurt for å kunne føres opp på listen. I tillegg til fullt navn, skal kandidatene være oppført med alder. Dette anses nødvendig for at velgerne skal ha mulighet til å kunne stemme på ungdom under 30 år. Det anbefales også å ta med på listen opplysninger om kandidatenes bosted – gatenavn eller grend og poststed (ikke fullstendig bostedsadresse) og stilling/yrke. Den overordnede hensikt må være at velgerne vet tilstrekkelig om kandidatene til at de kan vite hvem de skal stemme på.

Til bokstav f): Kirkemøtet har flere ganger understreket at kandidatlisten bør ha minst 40 prosent representasjon av begge kjønn. Ved valget i 2011 ble det valgt inn 59 prosent kvinner og 41 prosent menn. Utfordringen kan være å rekruttere tilstrekkelig mange mannlige kandidater.

Til bokstav g): Forslagsstillerne må foreta en reell nominering og bli enige om hvem som skal stå på de enkelte plassene, enten gjennom forhandlinger eller votering. Bestemmelsen gir ikke anledning til å benytte alfabetiske lister ved valg av menighetsråd. Reglene for opptelling betyr at alle kandidater på listen har mulighet for å bli valgt inn. Det vil altså ikke være noen «sikker» plass på listen. Det vil heller ikke være såkalt «listefyll», i og med at ganske få tilleggsstemmer kan endre hvem som kommer inn i menighetsrådet.

Til bokstav h): Kirkemøtet har understreket viktigheten av at ungdom kommer med i kirkelige møter og råd, og har vedtatt en målsetning om at minst 20 prosent av medlemmene bør være under 30 år. Ved siste menighetsrådsvalg var det kun 7 prosent av de valgte medlemmene som var under 30 år. Denne prosenten bør økes. Dette tilsier også at en valgliste må inneholde informasjon om kandidatenes alder (jf. bokstav e).

Det er ikke noe til hinder for at en forslagsstiller eller et medlem av nominasjonskomiteen står som kandidat.

Mål for nominasjonsarbeidet

- å legge grunnlaget for en god sammensetning av menighetsrådet
- å finne frem til kandidater som kan gjøre en god jobb
- å finne kandidater som er villige til å påta seg vervet
- å få flere kandidater enn sist (unntatt der man hadde nådd maksimum antall kandidater sist)
- å få 20 prosent kandidater under 30 år.

I en del menigheter inneholdt listen færre kandidater enn minimumskravet. Det er et mål for disse menighetene å oppnå minimumskravet.

Kriterier for nominasjon til menighetsråd

Nominasjonskomiteen eller forslagsstillerne bør ta hensyn til en rekke faktorer når kandidatlisten skal settes opp:

- *kjønnsfordeling* – minst 40 prosent av hvert kjønn,
- *aldersrepresentasjon* – spredning i alder, kandidater under 30 år (mål: 20 prosent),
- en rimelig *geografisk spredning*,
- *personlige egenskaper*, kandidatene bør ha et vanlig godt omdømme i menigheten,
- *ulik bakgrunn, erfaring og funksjonsevne*,
- *kontinuitet i menighetsrådet*. En bør forsøke å få med noen erfarne medlemmer som er villige å stille til gjenvalg. Ved siste valg var ca. 75 prosent av medlemmene nye. Mye verdifull erfaring går ofte tapt. Det er derfor et mål å øke gjenvalgsprosenten.
- *kirkelig og kirkepolitisk bredde*. Det er viktig at menighetsrådet avspeiler noe av bredden blant medlemmene. Et ensidig sammensatt menighetsråd, der alle er enige om det meste, gir ofte for liten motstand og dynamikk i rådet.
- *mulige lederemner* (lederkandidater) bør en også ha for øye.
- *kandidater som kan velges inn som medlem(mer) i kirkelig fellesråd*. Lokalpolitisk erfaring vil der kunne være nyttig.

I ettsokns kommuner utøver menighetsrådet de funksjoner som ellers ligger til kirkelig fellesråd, jf. kirke-loven § 5 annet ledd. De som i disse sokn velges inn i menighetsrådet, vil samtidig bli medlemmer av fellesrådet. Det er viktig at det informeres om dette overfor de kandidatene som forespørres om å stille til valg.

Finne aktuelle kandidater

Nominasjonskomiteens oppgave er å finne fram til interesserte personer som er villige til å gjøre en innsats. I dette arbeidet bør komiteen gå ut for å få innspill fra ulike hold om aktuelle personer som kan spørres. Nominasjonskomiteen bør ikke bare spørre de aktive i menigheten, men forsøke å finne frem til nye personer.

Det er intet i loven som er til hinder for at ansatte i menigheten er valgbar, jf. kirke-loven § 6 tredje og fjerde ledd. Ansatte kan således stå på en liste og velges inn i rådet.

Gi aktuelle kandidater informasjon om hva vervet innebærer

På nettsidene www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no ligger forslag til en vervebrosjyre som kan benyttes når aktuelle personer skal forespørres.

De fleste som spørres har behov for kunnskap om hva et slikt verv innebærer, hva en forplikter seg til, hva som forventes av en, hvor ofte en har møter, spørsmål om møtegodtgjøring osv.

Brosjyret teksten har en generell karakter og må suppleres med informasjon om virksomheten i den aktuelle menigheten og spesielle utfordringer i menighetsrådsarbeidet.

Innhente opplysninger om kandidatene til kandidatpresentasjon

Nominasjonskomiteen innhenter opplysninger om kandidatene til bruk ved kandidatpresentasjonen. Et minimum er angitt i valgreglene, jf. mr § 7-1e.

Det er laget et skjema for innhenting av opplysninger om kandidatene som kan benyttes for å skaffe ytterligere informasjon til kandidatpresentasjonen. Det er ikke et regelfestet pålegg at kandidatene skal oppgi slik informasjon, så det må være opp til nominasjonskomiteen å bestemme om og hvor mye informasjon man ønsker å innhente, og opp til kandidatene hvor mye informasjon de vil oppgi.

Skjema 2.1.4 *Skjema for innhenting av opplysninger om kandidatene (MR)* kan lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Skjema 2.1.4: Skjema for innhenting av opplysninger om kandidatene (MR)

Skjema for presentasjon av kandidater valg av menighetsråd

Legg ved elektronisk bilde av kandidaten.
(Bildefoto skal være i høyeste oppløsningsnivå)

Opplysningene er til bruk ved offentlig presentasjon av kandidatene.
Opplysningene om fødselsdato og bostedsadresse vil ikke bli benyttet i slike presentasjoner, bare alder og sokn.

Alle felt skal fylles ut.

Fødselsdato	<small>(dd.mn.åååå)</small>		
Navn			
Bostedsadresse			
Telefon		Epost	
Kjønn	K ☐	M ☐	<small>(kryss av)</small>
Nåværende stilling	<small>(Inntil 20 tegn)</small>	Fra	Til
		<small>(Årstall)</small>	<small>(Årstall)</small>
Yrke/Utdanning		Fra	Til
<small>(Inntil 60 tegn)</small>		<small>(Årstall)</small>	<small>(Årstall)</small>
Relevante erfaringer (tiltidsverv og liknende)		Fra	Til
<small>(Inntil 60 tegn)</small>		<small>(Årstall)</small>	<small>(Årstall)</small>
Satningsområder	<small>(Områder i kirken liv og pilber kandidatene er sterkt opplyst av. Inntil 5 kandidatene vil prioritere høyest)</small>		
<small>(Inntil 30 tegn)</small>			

2.1.5 Veiledning for forslagsstillere – alternativ liste (MR)

Ti stemmeberettigede kirkemedlemmer kan gå sammen om å stille eget listeforslag ved menighetsrådsvalget. Kravet er at det er minst ti stemmeberettigede forslagsstillere. Slike listeforslag må oppfylle kravene til kandidatlistene i *Regler for valg av menighetsråd (mr) § 7-1*.

Dersom forslagsstillerne representerer eller utgjør en gruppe med et bestemt navn, kan gruppens navn stå som overskrift på listeforslaget.

Hvis det blir fremmet listeforslag i tillegg til nominasjonskomiteens liste, avholdes valget som forholdstallsvalg.

Forslagsstillere

Hvert listeforslag skal underskrives av minst 10 stemmeberettigede forslagsstillere, jf. mr § 7-1 b.

Et forslag til kandidatliste kan ikke ha forslagsstiller felles med andre forslag.

Hvis en forslagsstiller står bak flere lister, må forslagsstilleren innen en bestemt frist melde fra hvilken kandidatliste vedkommende velger å stå som forslagsstiller til. Svarer forslagsstilleren ikke, strykes navnet fra listen over forslagsstillere på samtlige lister, jf. mr § 7-3.

Forslagsstillerne må selv sørge for

- å forespørre kandidater (nytt i år er at det stilles krav om at kandidatene er forespurt før de kan settes opp på listen),
- å sette opp en kandidatliste med tilstrekkelig mange kandidater (antall medlemmer til menighetsråd er minimum – det dobbelte antallet medlemmer + varamedlemmer er maksimum),
- å skaffe til veie de opplysningene om kandidatene som er nødvendige på kandidatlisten og til presentasjon av kandidatene, samt bilde av kandidatene,
- å foreta den endelige prioritering av listen,
- å velge en tillitsvalgt for listen som ivaretar kontakten med menighetsrådet om listeforslaget,
- å overlevere kandidatlisten og opplysningene om kandidatene til menighetsrådets leder innen *1. mai 2015*.

Antall kandidater ved forholdstallsvalg

Ved *forholdstallsvalg* skal det stå minst så mange navn på listen som det skal velges medlemmer til menighetsrådet, jf. mr § 7-1 annet ledd.

Antall medlemmer som skal velges	4	6	8	10
Minste antall kandidater (faste medl.)	4	6	8	10
Maksimalt antall kandidater (dobbelte antall)	18	22	26	30

Der menigheten er med i forsøk med sammenslåtte menighetsråd, kan det være fastsatt et annet antall medlemmer og varamedlemmer som skal velges fra hvert sokn.

Krav til kandidatlister

Forslag til kandidatlister

- a) skal være kommet inn til valgstyrets leder senest *1. mai* i valgåret,
- b) skal være egenhending underskrevet av minst ti stemmeberettigede forslagsstillere,
- c) skal tydelig angi:
  - hvilket valg det gjelder, med navn på sokn samt valgdager,
  - navnene på forslagsstillerne, og eventuelt ha gruppens navn som overskrift før kandidatenes navn,
- d) skal angi en tillitsvalgt blant forslagsstillerne som valgstyret kan henvende seg til ved forhandlinger om listeforslaget,
- e) skal ha forespurte kandidater oppført med fullt navn og alder, og – i den grad det er ønskelig eller nødvendig for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling,
- f) bør ha minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn blant de foreslåtte kandidatene på den enkelte liste,
- g) skal settes opp i prioritert rekkefølge,
- h) bør ha minst 20 prosent representasjon av *kandidater* under 30 år. (mr § 7-1 a-h)
  - Alternative lister skal minst ha så mange kandidater som det skal velges faste medlemmer (mr § 7-1 annet ledd)
  - Som vedlegg til kandidatlisten skal følge en fortegnelse over kandidatenes fødselsdato og kontaktinformasjon (mr § 7-1 tredje ledd).
  - En forslagsstiller kan stå som kandidat på den samme listen (mr § 7-1 fjerde ledd).
  - Et forslag til kandidatliste ved forholdstallsvalg må ikke ha forslagsstiller eller kandidat felles med andre forslag (mr § 7-3 første ledd).
  - Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles (mr § 7-3 tredje ledd).

Til bokstav a): Fristen for innlevering av kandidatlister er 1. mai 2015. Valgstyret (menighetsrådet) skal deretter godkjenne listene innen 8. mai. Dersom nominasjonskomiteens liste ikke har tilstrekkelig antall kandidater og det ikke er kommet inn andre lister skal det åpnes for supplerende nominasjon, jf. mr § 7-6. Fristen er satt slik at alle lister er klare i god tid før sommerferien, og slik at informasjon om kandidatene kan bli produsert og gjort tilgjengelig for velgerne innen forhåndsstemmegivningen starter 10. august.

Til bokstav c): Navnet på de 10 forslagsstillerne skal stå som overskrift på kandidatlisten foran navnene på kandidatene når listen leveres til menighetsrådet. Navnene på de 10 forslagsstillerne skal registreres i eget felt i valgmodulen. Det er ikke et regelfestet krav om at navnet på forslagsstillerne står på stemmesedlene når disse skal trykkes, jf. mr § 8-3.

Til bokstav d): Blant forslagsstillerne skal det være en tillitsvalgt som er forslagsstillerens kontaktperson overfor valgstyret (menighetsrådet).

Til bokstav e): Nytt ved kirkevalget i 2015 er at kandidatene skal være forespurt for å kunne føres opp på listen. I tillegg til fullt navn, skal kandidatene være oppført med alder. Dette anses nødvendig for at velgerne skal ha mulighet til å kunne stemme på ungdom under 30 år. Det anbefales også å ta med på listen opplysninger om kandidatenes bosted – gatenavn eller grend og poststed (ikke fullstendig bostedsadresse) og stilling/yrke. Den overordnede hensikt må være at velgerne vet tilstrekkelig om kandidatene til at de kan vite hvem de skal stemme på.

Til bokstav f): Kirkemøtet har flere ganger understreket at kandidatlisten bør ha minst 40 prosent representasjon av begge kjønn. Ved valget i 2011 ble det valgt inn 59 prosent kvinner og 41 prosent menn. Utfordringen kan være å rekruttere tilstrekkelig mange mannlige kandidater.

Til bokstav g): Forslagsstillerne må foreta en reell nominering og bli enige om hvem som skal stå på de enkelte plassene, enten gjennom forhandlinger eller votering. Bestemmelsen gir ikke anledning til å benytte alfabetiske lister ved valg av menighetsråd. Reglene for opptelling betyr at alle kandidater på listen har mulighet for å bli valgt inn. Det vil altså ikke være noen «sikker» plass på listen. Det vil heller ikke være såkalt «listefyll», i og med at ganske få tilleggsstemmer kan endre hvem som kommer inn i menighetsrådet.

Til bokstav h): Kirkemøtet har understreket viktigheten av at ungdom kommer med i kirkelige møter og råd, og har vedtatt en målsetning om at minst 20 prosent av medlemmene bør være under 30 år. Ved siste menighetsrådsvalg var det kun 7 prosent av de valgte medlemmene som var under 30 år. Denne prosenten bør økes. Dette tilsier også at en valgliste må inneholde informasjon om kandidatenes alder (jf. bokstav e).

Det er ikke noe til hinder for at en forslagsstiller står som kandidat.

Veiledende mål for nominasjonsarbeidet

- å legge grunnlaget for en god sammensetning av menighetsrådet
- å finne frem til kandidater som kan gjøre en god jobb
- å finne kandidater som er villige til å påta seg vervet

Kriterier for nominasjon til menighetsråd

Forslagsstillerne bør ta hensyn til en rekke faktorer når kandidatlisten skal settes opp:

- *kjønnsfordeling* – minst 40 prosent av hvert kjønn,
- *aldersrepresentasjon* – spredning i alder, kandidater under 30 år (mål: 20 prosent),
- en rimelig *geografisk spredning*,
- *personlige egenskaper*, kandidatene bør ha et vanlig godt omdømme i menigheten,
- *ulik bakgrunn, erfaring og funksjonsevne*,
- *kontinuitet i menighetsrådet*. En bør forsøke å få med noen erfarne medlemmer som er villige å stille til gjenvalg. Ved siste valg var ca. 75 prosent av medlemmene nye. Mye verdifull erfaring går ofte tapt. Det er derfor et mål å øke gjenvalgsprosenten.
- *kirkelig og kirkepolitisk bredde*. At det leveres alternative listeforslag vil normalt bidra til dette i seg selv. Det er viktig at menighetsrådet avspeiler noe av bredden blant medlemmene. Et ensidig sammensatt menighetsråd, der alle er enige om det meste, gir ofte for liten motstand og dynamikk i rådet.
- *mulige lederemner* (lederkandidater) bør en også ha for øye.
- *kandidater* som kan velges inn som medlem(mer) i *kirkelig fellesråd*. Lokalpolitisk erfaring vil der kunne være nyttig.

I ettsokns kommuner utøver menighetsrådet de funksjoner som ellers ligger til kirkelig fellesråd, jf. kirkeoven § 5 annet ledd. De som i disse sokn velges inn i menighetsrådet, vil samtidig bli medlemmer av fellesrådet. Det er viktig at det informeres om dette overfor de kandidatene som forespørres om å stille til valg.

Det er intet i loven som er til hinder for at ansatte i menigheten er valgbare, jf. kirkeoven § 6 tredje og fjerde ledd. Ansatte kan således stå på en liste og velges inn i rådet.

Gi aktuelle kandidater informasjon om hva vervet innebærer

På nettsidene www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no ligger forslag til en vervebro-syre som kan benyttes når aktuelle personer skal forespørres.

De fleste som spørres har behov for kunnskap om hva et slikt verv innebærer, hva en forplikter seg til, hva som forventes av en, hvor ofte en har møter, spørsmål om møtegodtgjøring osv.

Brosjyret teksten har en generell karakter og må suppleres med informasjon om virksomheten i den aktuelle menigheten og spesielle utfordringer i menighetsrådsarbeidet.

Innhente opplysninger om kandidatene til kandidatpresentasjon

Forslagsstillerne innhenter opplysninger om kandidatene til bruk ved kandidatpresentasjonen. Et minimum er angitt i valgreglene, nr § 7-1e.

Det er laget et skjema for innhenting av opplysninger om kandidatene som kan benyttes for å skaffe ytterligere informasjon til kandidatpresentasjonen. Det er ikke et regelfestet pålegg at kandidatene skal oppgi slik informasjon, så det må være opp til forslagsstillerne å bestemme om og hvor mye informasjon man ønsker å innhente, og opp til kandidatene hvor mye informasjon de vil oppgi.

Det er også utarbeidet et standardskjema for innlevering av listeforslag.

LISTEFORSLAG
[...Navn på gruppe/listeforslag...]

**Kirkevalget
2015**

Valg av menighetsråd i _____ sokn

Listeforlaget må inneholde minimum så mange kandidater som det skal velges faste medlemmer til menighetsrådet (4, 6, 8 eller 10). Høkeformål kan listeforlaget inneholde dobbelt så mange kandidater som det skal velges faste medlemmer og varamedlemmer til sammen (det skal alltid velges 5 varamedlemmer).

Hver kandidat kan føres opp én gang. Kandidatene skal være forespurt.

Listeforlaget skal være egenhendig underskrevet av minst 10 stemmeberettigede forslagsstillere.

Forslaget sendes til valgstyret (menighetsrådet) i soknet innen 1. mai 2015

Nr.	Kandidatens navn	Alder	Evt. adresse/ yrke/stilling
1.			
2.			
3.			
4.			

2.1.5 Skjema forslag til kandidatliste – valg av menighetsråd

Skjema 2.1.5: Skjema for listeforslag (MR)

Begge skjemaer,

- Skjema 2.1.4 Skjema for innhenting av opplysninger om kandidatene (MR)
- Skjema 2.1.5 Skjema for listeforslag (MR)

kan lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

I tillegg kan forslagsstillerne formulere et eventuelt program for listen.

2.1.6 Veiledning for supplerende nominasjon (MR)

Der det bare er kommet inn én liste, og den inneholder færre kandidater enn det som kreves, skal det åpnes for supplerende nominasjon. jf. *Regler for valg av menighetsråd (mr)* § 7-6, første ledd.

Fristen for supplerende nominasjon er én måned etter godkjenning av listeforslag med innleveringsfrist 1. mai, jf. mr § 7-6 første ledd. Fristen for supplerende nominasjon vil derfor bli om lag 1. juni 2015, og senest 8. juni 2015. Dette kunngjøres i hvert enkelt tilfelle av det lokale valgstyret.

Forslag som fyller kravene skal føres opp på kandidatlisten. Supplerende kandidater settes nederst på listen. Rekkefølgen på de supplerende kandidatene avgjøres ved loddtrekning. Det vil gå tydelig fram på stemmeseddelen at de supplerende kandidatene ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater, jf. mr § 7-6 tredje ledd.

Krav til forslag ved supplerende nominasjon

- Et forslag til kandidat fremmet ved supplerende nominasjon skal være egenhendig underskrevet av fem stemmeberettigede forslagsstillere, jf. mr § 7-6 annet ledd.
- Det må framgå av forslaget hvilket valg det gjelder, med navn på soknet samt valgdager.
- Kandidaten skal være forespurt for at forslaget skal kunne godkjennes.

Som vedlegg til forslaget skal det følge opplysninger om kandidatens fødselsdato samt kontaktinformasjon til kandidaten. Dersom kandidaten ikke er innført i manntallet som bosatt i soknet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til stemmerett og valgbarhet på valgdagen, jf. mr § 7-1 tredje ledd. Det anbefales også å ta med opplysninger til den endelige kandidatlisten om kandidatens bosted – gatenavn eller grend og poststed (ikke fullstendig bostedsadresse) og stilling/yrke. Den overordnede hensikt må være at velgerne vet tilstrekkelig om kandidatene til at de kan vite hvem de skal stemme på.

Kandidaten kan selv stå som en av forslagsstillerne, jf. mr § 7-1, fjerde ledd.

Kriterier for nominasjon til menighetsråd

Forslagsstillerne bør ta hensyn til en rekke faktorer når kandidatlisten skal settes opp:

- *kjønnsfordeling* – minst 40 prosent av hvert kjønn,
- *aldersrepresentasjon* – spredning i alder, kandidater under 30 år (mål: 20 prosent),
- en rimelig *geografisk spredning*,
- *personlige egenskaper*, kandidatene bør ha et vanlig godt omdømme i menigheten,
- *ulik bakgrunn, erfaring og funksjonsevne*,
- *kontinuitet i menighetsrådet*. En bør forsøke å få med noen erfarne medlemmer som er villige å stille til gjenvalg. Ved siste valg var ca. 75 prosent av medlemmer nye. Mye verdifull erfaring går ofte tapt. Det er derfor et mål å øke gjenvalgsprosenten.
- *kirkelig og kirkepolitisk bredde*. Det er viktig at menighetsrådet avspeiler noe av bredden blant medlemmene. Et ensidig sammensatt menighetsråd, der alle er enige om det meste, gir ofte for liten motstand og dynamikk i rådet.
- *mulige lederemner* (leder kandidater) bør en også ha for øye.
- *kandidater* som kan velges inn som medlem(mer) i *kirkelig fellesråd*. Lokalpolitisk erfaring vil der kunne være nyttig.

I ettsokns kommuner utøver menighetsrådet de funksjoner som ellers ligger til kirkelig fellesråd, jf. kirke-loven § 5 annet ledd. De som i disse sokn velges inn i menighetsrådet, vil samtidig bli medlemmer av fellesrådet. Det er viktig at det informeres om dette overfor de kandidatene som forespørres om å stille til valg.

Det er intet i loven som er til hinder for at ansatte i menigheten er valgbare, jf. kirke-loven § 6 tredje og fjerde ledd. Ansatte kan således stå på en liste og velges inn i rådet.

Gi aktuelle kandidater informasjon om hva vervet innebærer

På nettsidene www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no ligger forslag til en vervebrosjyre som kan benyttes når aktuelle personer skal forespørres.

De fleste som spørres har behov for kunnskap om hva et slikt verv innebærer, hva en forplikter seg til, hva som forventes av en, hvor ofte en har møter, spørsmål om møtegodtgjøring osv.

Brosjyret teksten har en generell karakter og må suppleres med informasjon om virksomheten i den aktuelle menigheten og spesielle utfordringer i menighetsrådsarbeidet.

Innhente opplysninger om kandidatene til kandidatpresentasjon

Forslagsstillerne innhenter opplysninger om kandidaten til bruk ved kandidatpresentasjonen. Et minimum er angitt i valgreglene, mr § 7-1e.

Det er laget et skjema for innhenting av opplysninger om kandidater som kan benyttes for å skaffe ytterligere informasjon til kandidatpresentasjonen.

Det er ikke et regelfestet pålegg at kandidatene skal oppgi slik informasjon, så det må være opp til forslagsstillerne å bestemme om og hvor mye informasjon man ønsker å innhente, og opp til kandidatene hvor mye informasjon de vil oppgi.

Det er utarbeidet eget standardskjema for innlevering av forslag på kandidater ved supplerende nominasjon.

Begge skjemaer,

- Skjema 2.1.4 Skjema for innhenting av opplysninger om kandidatene (MR)
- Skjema 2.1.6 Skjema for supplerende nominasjon (MR)

kan lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Skjema 2.1.6: Skjema for supplerende nominasjon (MR)

Kirkevalget
2015

Valg av menighetsråd
FORSLAG PÅ
KANDIDAT
- SUPPLERENDE NOMINASJON

Hele skjematet må være utfyllt.
Forslaget sendes til valgstyret (menighetsrådet) i soknet innen ____ juni 2015
I tillegg vedlegges utfyllt skjema 2.1.4 Skjema for presentasjon av kandidater valgt av menighetsråd

Kandidat

Navn: _____

Alder/fødselsår: _____

Yrke/stilling: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

Forslagsstillere
Det må være minst 10 forslagsstillere

Nr.	Navn	Adresse	Telefonnr.	Sokn
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Kirkevalget
2015

2.1.6 Skjema – supplerende nominasjon – valg av menighetsråd BM

2.1.7 Stemmerett og valgbarhet

Stemmerett

Stemmerettsalderen er 15 år. *Stemmeberettigede* er alle medlemmer av Den norske kirke som bor i soknet, og som har fylt 15 år innen utgangen av valgåret, jf. *Kirkeloven(kl)* § 4 første ledd, og *Regler for valg av menighetsråd (mr)* § 4-1.

I særskilte tilfeller kan medlemmer gis stemmerett i annet sokn enn soknet de er bosatt i. Dette avgjøres av biskopen, etter søknad fra menighetsrådet, jf. kl § 4 annet ledd, og mr § 4-2 (se nærmere veiledning nedenfor).

Ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn, jf. kl § 4 tredje ledd, og mr § 4-3. Kategorialmenigheter regnes ikke som sokn. Det er derfor mulig å ha stemmerett i kategorialmenigheter (døvemenigheter, Saemien Åålmegehe) i tillegg til stemmerett i soknet.

Utenlandsk statsborger som er medlem i Den norske kirke har kirkelig stemmerett, jf. mr § 4-4.

Valgbarhet

Valgbare er alle stemmeberettigede som har fylt 18 år innen utgangen av valgåret. De som er valgbare har plikt til å ta imot valg, jf. kirkeloven § 6 tredje ledd og mr § 4-5.

Den som er fylt 65 år, eller har sittet 4 år i menighetsrådet kan be seg fritatt for valg, samt den som påberoper seg hindring som valgstyret godkjenner, jf. kirkeloven § 6 fjerde ledd og mr § 4-5.

Nytt i 2015 er at alle kandidater skal forespørres før de kan settes opp på kandidatlisten, jf. mr § 7-1 e.

Selv om stemmerettsalderen er senket til 15 år, gjelder ikke dette valgbarheten. Den som velges til menighetsråd må ha fylt 18 år innen utgangen av valgåret. I samsvar med bestemmelsen må en ha fylt 65 år før valgperioden tar til for å kunne kreve seg fritatt, dvs. før 1. oktober 2015 for valg til menighetsråd og før 1. januar 2016 for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dette er derimot ikke til hinder for at personer over 65 år står på en kandidatliste dersom de er villige. Den som har gjort tjeneste som medlem av menighetsrådet de siste fire år kan også kreve seg fritatt, og det samme gjelder den som påberoper seg hindring som valgstyret (menighetsrådet) godkjenner.

Mer om stemmerett

Norsk statsborger bosatt i utlandet har ikke stemmerett ved menighetsrådsvalget, selv om vedkommende kan være medlem av Den norske kirke, jf. kirkeloven § 3.1.

Utenlandske statsborgere, for eksempel fra våre naboland, blir ikke automatisk medlemmer av Den norske kirke når de flytter til Norge. De må melde seg inn (og om nødvendig framvise dåpsattest).

Stemmerett for personer med midlertidig opphold i annet sokn enn bostedssoknet

Personer som midlertidig oppholder seg i et annet sokn enn der de er bosatt, gis anledning til å avgi forhåndsstemme i det soknet de midlertidig oppholder seg i. Dette gjelder for eksempel studenter og personer som av ulike årsaker oppholder seg i et annet sokn under valget, jf. mr § 9-1. Det blir også lagt til rette for slik forhåndsstemming på Svalbard og muligens ved sjømannskirkene for nordmenn som midlertidig oppholder seg i utlandet.

Forhåndsstemmer avgitt i annet sokn enn bostedssoknet må være mottatt av

valgstyret i bostedssoknet før valglokalene stenger og opptellingen begynner. For å sikre at forhåndsstemmene kan framsendes i tide, er fristen for å avgi forhåndsstemme i annet sokn enn bostedssoknet satt til *1. september 2015*, jf. mr § 9-2.

Se for øvrig

2.1.1.4 Gjennomføring av valg og forhåndsstemming

2.1.8 Veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming (MR/BDR)

2.3.1 Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR)

Stemmerett i annet sokn enn bostedssoknet

Ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn, men det gis her anledning til å søke biskopen om flytting av stemmeretten til et annet sokn enn bostedssoknet for et begrenset tidsrom, jf. mr § 4-2. Søknad må sendes fra menighetsrådet i det soknet stemmeretten skal flyttes til. Biskopen behandler søknaden og sender svar til menighetsrådet som har sendt søknad, med kopi til Kirkerådet. Menighetsrådet underretter vedkommende person om at flytting av stemmeretten er innvilget. Vedkommende vil ved innvilget søknad både få stemmerett og være valgbar i soknet. Vedkommende føres inn i manntallet i soknet stemmeretten flyttes til, og melding sendes til bostedssoknet om at vedkommende skal strykes i manntallet der.

Slike «særlige tilfeller» kan dreie seg om personer som for en begrenset periode bor i soknet. Dette kan bl.a. gjelde studenter og skoleungdom som for en periode oppholder seg i et annet sokn enn der de er registrert som bosatt.

Denne bestemmelsen åpner også for at en person som er valgt inn i menighetsrådet og som i løpet av valgperioden flytter ut av soknet til et nabosokn, kan fortsette i menighetsrådet, dersom menighetsrådet søker om det og biskopen samtykker.

Videre åpner denne bestemmelsen for at biskopen kan samtykke til at et medlem som er villig til å stå på en kandidatliste i forbindelse med valg av menighetsråd i et annet sokn enn der de er registrert bosatt, kan få tillatelse til det dersom menighetsrådet søker om det. Dette vil særlig gjelde på steder der det kan være vanskelig å få tilstrekkelig med kandidater til å stille til valg. Disse søknadene må være innvilget av biskopen innen utløpet av fristen for avlevering av kandidatlistene, *1. mai 2015*. Det må derfor sørges for at slike søknader blir sendt inn i god tid.

Kirkerådet anser at denne bestemmelsen også bør kunne anvendes når det gjelder eldre medlemmer som gjennom et langt liv har tilhørt et sokn, men som flytter på institusjon utenfor soknet. Disse bør dersom de ønsker det, kunne få stemme i sin «hjemmemenighet» og den menigheten de har et forhold til. Også i disse tilfeller vil det være menighetsrådet som søker biskopen.

Tidligere anså man prest i offentlig kirkelig stilling og dennes ektefelle, og klokker i fast stilling, som bosatt i det sokn hvor vedkommende var tilsatt. Denne bestemmelsen ble ikke videreført i kirke-loven av 1996. Dette medfører at alle tilsatte må stemme i det soknet de faktisk er bosatt. Men i særlige tilfelle vil biskopen også kunne innvilge søknader om dette.

Det er ut over dette ikke en generell åpning for at et medlem som går i eller er engasjert i en annen menighet enn der vedkommende er registrert bosatt, kan gis stemmerett i annen menighet enn bostedsmenigheten.

Når det gjelder tolkningen av «for et begrenset tidsrom», har denne i hovedsak vært knyttet opp mot en valgperiode. Etter at valgperioden er over vil vedkommende automatisk bli overflyttet til sitt bostedssokn i medlemsregisteret. Dette vil bli gjort i forkant av neste valg, slik at vedkommende vil stå oppført i manntallet for sitt bostedssokn. Ønsker vedkommende fortsatt å flytte stemmeretten sin, må det søkes biskopen på nytt for en ny periode.

2.1.8 Veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming (MR/BDR)

Hvem kan være stemmemottaker?

Stemmemottaker er en eller flere av valgstyrets medlemmer, eller andre som valgstyret utpeker, jf. mr § 9-5. Ved forhåndsstemmegivning på menighetskontoret vil vanligvis kontorsekretær e.l. utpekes som stemmemottaker.

Valgstyret har ansvar for at stemmemottaker er kjent med valgreglene og rutinene for forhåndsstemmegivning, jf. mr § 9-6.

Stemmemottakerens ansvar

- Sørg for at det nødvendige materiell er i lokalet for forhåndsstemmegivning, og at det er orden og ro i lokalet omkring forhåndsstemmegivningen.
- Gjøre velgerne kjent med reglene for stemmegivningen (mr § 9-6).
- Ta imot forhåndsstemmer fra velgerne (mr §§ 9-7 og 9-8).
- Føre liste over mottatte forhåndsstemmer. Det føres en liste over forhåndsstemmer i eget sokn, og en annen liste over forhåndsstemmer som oversendes andre sokn (mr § 9-9).
- Sørg for sikker oppbevaring av forhåndsstemmene til de kan overleveres til valgstyrets leder.
- Sende forhåndsstemmer som skal sendes til andre sokn, evt. ekspedere disse til menighetskontoret for videresending (mr § 9-9).
- Overlevere mottatte forhåndsstemmer og listene over forhåndsstemmer til valgstyrets leder ved avslutningen av forhåndsstemmeperioden, evt. også underveis (mr § 9-9).

Prosedyre ved forhåndsstemmegivning

1. Stemmemottaker gjør velgeren kjent med reglene for stemmegivningen, og om at velgeren etter å ha avgitt forhåndsstemme, *ikke* kan avgi stemme ved valgtinget (mr § 9-6).
2. Stemmemottaker viser velgeren til rette i lokalet og skaffer de nødvendige stemmesedler, konvolutter og skrivesaker (mr § 9-6).
3. Stemmemottaker kan forlange at ukjent velger legitimerer seg (mr § 9-6).
4. Stemmemottaker gir velgeren en stemmeseddelkonvolutt for menighetsrådsvalget, og en stemmeseddelkonvolutt for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet, samt en omslagskonvolutt (mr §§ 9-7 og 9-8).
5. Velgeren legger stemmeseddelen/-sedlene i stemmeseddelkonvolutt(er), og stemmeseddelkonvolutten(e) i omslagskonvolutten (mr §§ 9-7 og 9-8).
6. Velgeren fører opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato på omslagskonvolutten.
7. Stemmemottaker underskriver og påfører tid og sted for stemmegivningen på omslagskonvolutten (mr § 9-8).
8. Stemmemottaker limer igjen omslagskonvolutten og fører stemmegivningen på liste i velgerens påsyn (mr § 9-9).

Nytt denne gangen er at velgerens navn, adresse og fødselsdato føres på omslagskonvolutten. Det er ikke lagt opp til at valgkort skal legges ved forhåndsstemmen.

Det er viktig at avlevering av forhåndsstemmer blir gjort riktig, slik at ikke forhåndsstemmer må forkastes. F.eks. må omslagskonvoluttene være klistret igjen, og stemmemottakerens underskrift må være påført omslagskonvolutten.

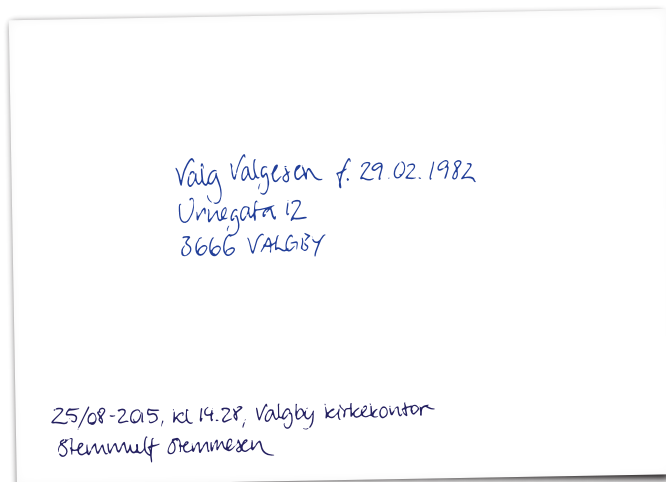
Stemmemottakeren benytter ikke manntallslisten eller krysser av i denne, men fører kun egne lister over velgerne. Det føres en liste over forhåndsstemmer i eget sokn, og en annen liste over forhåndsstemmer som oversendes andre sokn.

Det skal heller ikke benyttes valgurne ved forhåndsstemmegivning. Det er først når stemmeseddelen blir godkjent (i forbindelse med opptellingen), at en krysser av i manntallet og legger stemmeseddelen ned i valgurnen, jf. mr § 11-3.

Huskeliste for utstyr ved forhåndsstemmegivning

- Stemmesedler menighetsrådsvalget
- Stemmesedelkonvolutter, menighetsrådsvalget (hvit farge, format C5)
- Stemmesedler bispedømmerrådsvalget (jf. bdr § 2-10-1)
- Stemmesedelkonvolutter, bispedømmerrådsvalget (farget konvolutt, format C5) (jf. bdr § 2-10-2)
- Omslagskonvolutter, i litt større format (hvit eller farget, format B5)
- Liste for registrering av forhåndsstemmer, eget sokn
- Liste for registrering av forhåndsstemmer som skal sendes andre sokn
- Presentasjonsbrosjyre el. plakat, kandidater til menighetsrådsvalget
- Presentasjonsbrosjyre el. plakat, kandidater til bispedømmerrådsvalget
- Plakat som viser hvordan man stemmer, menighetsrådsvalget (til oppslag)
- Plakat som viser hvordan man stemmer, bispedømmerrådsvalget (til oppslag)
- Regelverk (Regler, rundskriv og Valghåndbok Kirkevalget 2015, evt. veiledning for stemmemottaker ved forhåndsstemming)
- Skrivesaker. Penner/blyanter (svarte, blå og røde for velgerne og for stemmestyret). Evt. tusj for merking.
- Evt. stemmeavlukke, skjerm Brett e.l.

Man må så vidt mulig sørge for at velgere med nedsatt funksjonsevne har god adgang til lokalet for forhåndsstemmegivning.

Eksempel på påskrift på omslagskonvolutt.

2.1.9 Veiledning for stemmestyre (MR/BDR)

Stemmestyret har ansvar for gjennomføringen av valget i den enkelte stemmekrets/det enkelte valglokale. Valgstyret har ansvar for at det nødvendige utstyret er tilgjengelig for stemmestyret. Valgstyret avklarer ansvarsfordeling med stemmestyret for å sette opp utstyr og rigge til valglokalet. Jf. 2.1.10 *Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR)*.

Stemmestyrets oppgaver ved valginget

1. *Åpne valginget. Orienterer om reglene for stemmegivning og erklære at stemmegivningen kan ta til.*

Ved åpningen orienteres det om hvem som har stemmerett, hvordan framgangsmåten er ved selve valget, hvor mange som skal velges og hvilke rettelser som kan gjøres på valglisten(e). Denne informasjonen skal også finnes skriftlig i valglokalet. Det blir utarbeidet veiledende informasjonsmaterieil til bruk i valglokalet. Dette blir tilgjengelig på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

På bordet med stemmesedler bør det også ligge brosjyrer med nærmere presentasjon av kandidatene (både til MR og BDR/KM-valget). Der det er aktuelt bør oversettelse av veiledningen på stemmeseddelen til det aktuelle samiske språk ligge sammen med stemmesedlene.
2. *Sørge for at stemmesedler, stemmesedelkonvolutter og omslagskonvolutter og annet nødvendig utstyr (skrivesaker o.l.) er tilgjengelig i valglokalet så lenge det er åpent.*
3. *Veilede velgerne og sørge for orden og ro i valglokalet slik at det blir hemmelig valg.*
  - Velgerne må vises til rette slik at de går gjennom prosedyrene ved valg i riktig rekkefølge.
  - Stemmestyret skal se til at det *ikke* finner sted valgagitasjon i valglokalet eller i tilstøtende rom.
  - Stemmestyret skal ikke under noen omstendighet anbefale bestemte kandidater overfor velgerne.
4. *Vise velgerne til bordet hvor stemmesedlene er utlagt.*

Stemmestyret sørger for at det alltid er tilstrekkelig med stemmesedler på bordet. Stemmestyret kan veilede velgerne om hvilke endringer som kan gjøres på stemmeseddelen ved valg av menighetsråd, og ved valg av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet.
5. *Vise velgerne et avlukke eller en del av valglokalet hvor de*
  - *usett* kan velge liste og gjøre eventuelle endringer på stemmeseddelen ved valg av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet,
  - gjøre eventuelle endringer på stemmeseddelen for menighetsrådsvalget,
  - brette stemmesedlene sammen.

Stemmestyret ser til at velgerne kan gjøre dette *uforstyrret*.

6. *Krysse av i manntallet etter at velgeren om nødvendig har legitimert seg, stemple stemmesedlene, og påse at velgeren legger stemmesedlene i urnen.*

Når velgerne har brettet sammen stemmesedlene, tar de den eller dem med til

- valgfunksjonæren som *krysser av i manntallet, og stempler stemmesedlene.*
- valgfunksjonæren kan kreve at ukjente velgere godtgjør at han er den han gir seg ut for å være ved å vise legitimasjon.
- velgeren *legger deretter stemmesedlene i valgurnen i valgfunksjonærens påsyn.*

Ustemplede stemmesedler skal ikke legges i valgurnen. Stemmesedler som ikke er stemplet skal forkastes. (Ved opptellingen skal forhåndsstemmer stemples når stemmeseddelkonvoluttene åpnes, før stemmesedlene blandes med de øvrige stemmesedlene).

- 6.1. *Hvis valgfunksjonæren ikke finner velgeren i manntallet,*

- kan det spørres om vedkommende velger er bosatt i annen stemmekrets i soknet. I så fall legges stemmeseddelen (-lene) i en stemmeseddelkonvolutt og deretter i en omslagskonvolutt hvor opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato legges ved. Omslagskonvoluttene nummereres, og det føres nummerert liste over disse stemmene. Listen inngår som en del av stemmestyrets rapport fra valgtinget.
- Det skal ikke reises tvist om stemmerett på valgtinget. Alle stemmer fra velgere som ikke står i manntallet i vedkommende stemmekrets, behandles på samme måte som forhåndsstemmer. Før opptellingen finner sted, avgjør valgstyret spørsmålet om stemmerett for velgerne som ikke står i manntallet i soknet. Omslagskonvoluttene nummereres, og det føres nummerert liste over disse stemmene. Listen inngår som en del av stemmestyrets rapport fra valgtinget.

7. *Sørge for forsvarlig behandling av stemmesedler dersom valgurnen fylles opp.*
Stemmesedlene tømmes da over i en beholder eller pose som forsegles og ikke åpnes før den er brakt til lokalet hvor opptelling foregår. Beholderne/posene bør påføres et nummer. Nummerne føres inn i stemmestyrets rapport.

8. *Avslutte stemmegivningen og overlevere manntallslistene, urner og evt. beholdere med stemmesedler til valgstyret.*
Hvis valget går over to dager, sørger valgstyret for sikker oppbevaring fra den ene dagen til den andre, og for at det bringes ut til valglokalene igjen.

9. *Skrive rapport fra valgtinget og overlevere denne til valgstyret.*
Rapporten skal inneholde:

- stemmekretsens navn
- valgdager og valgsted
- tidspunkt for åpning og avslutning av valgtinget – evt. for hver av valgdagene hvis valget går over to dager
- navn på stemmestyrets medlemmer, stemmestyrets leder, og oversikt over hvilke av stemmestyrets medlemmer som har hatt vakt i valglokalet i hvilket tidsrom
- liste over stemmer fra velgere som har stemt i annen stemmekrets innenfor soknet på valgdagen, eller som ikke står oppført i manntallet stemmekrets, pkt. 6.1. ovenfor.

- eventuelle innsigelser mot at valget holdes, sammen med grunnen til innsigelsen.
- eventuelle skriftlige klager som framsettes i løpet av valgtinget, og som skal oversendes til valgstyret

Kirkevalget og kommunestyre- og fylkestingsvalget

Stemmestyret ved kirkevalget har et ansvar for at det fra kirkevalgets side ikke oppstår uklarhet og forvirring i forhold til kommunestyre- og fylkestingsvalget. Dette er viktig siden kirkevalget vil foregå i lokaler i umiddelbar nærhet til kommunens valglokaler, i tilstøtende rom, i samme bygningskompleks e.l.

Kommunestyre- og fylkestingsvalget omfatter alle landets stemmeberettigede. Det er nå fastsatt i kirkeloven (§ 4 fjerde ledd) at kirkevalget skal foregå samme dager og i umiddelbar nærhet. Det betyr at kirkevalget inviteres inn på kommunestyre- og fylkestingsvalgets arena, og at kirkevalget må innrette seg slik at det ikke stjeler fokus fra kommunestyre- og fylkestingsvalget.

Det er viktig at kirkevalgets stemmestyre opptrer ryddig og korrekt, og at man ikke tar seg til rette på en måte som forstyrrer gjennomføringen av kommunestyre- og fylkestingsvalget.

- Valgene skal framstå som ulike valg. Det skal ikke oppstå uklarhet eller sammenblanding av de to valgene.
- Tydelig skilting til kirkevalget, men avpasset i forhold til skiltingen til kommunestyre- og fylkestingsvalget. Bør avtales med kommunen på forhånd.
- Sørg for ro og orden i og omkring valglokalet, slik at det ikke oppstår forstyrrelse av kirkevalget og/eller kommunestyre- og fylkestingsvalget.
- Tydelig atskillelse av de to valgene hvis de foregår i tilstøtende lokaler.
- Samme person kan ikke være med både i kommunens stemmestyre og kirkevalgets stemmestyre/valgstyre.
- På forhånd har fellesrådet gjort avtale med kommunen om hvilke valglokaler som kan disponeres av kirkevalget.
- Oppstår det behov for utstyr eller praktisk bistand i løpet av kirkevalget, er det det kirkelige valgstyret og kirkelig fellesråd som må løse dette. Kommunen har ikke plikt til å stille utstyr til disposisjon for kirkevalget, eller til praktisk tilrettelegging (utover å bistå med å finne egnede valglokaler), men kommunen kan avtale en viss tjenesteyting til kirken. Kirkevalget kan ikke kreve kommunal bistand utover det som er avtalt mellom kirkelig fellesråd og kommune på forhånd.

2.1.10 Utstyr og innredning av valglokale (MR/BDR)

Ved inngangen til valglokalet bør det henge en oversikt over innredningen av valglokalet, med de nødvendige anvisninger til velgeren om rekkefølgen. Se «Skisse over innredning av valglokale» i 2.3.2 *Slik stemmer du på valgdagen (MR/BDR)*.

På bordet med stemmesedler, bør det også ligge brosjyrer med nærmere presentasjon av kandidatene (både til MR og BDR/KM-valget). Der det er aktuelt bør oversettelse av veiledningen på stemmeseddelen til det aktuelle samiske språk ligge sammen med stemmesedlene.

I den delen av valglokalet hvor velgeren usett kan håndtere stemmesedlene, bør det være et valgavlukke, men det er ikke noe krav om dette. Kravet er at velgeren usett og uforstyrret kan utføre pkt. 2 i prosedyren. I denne delen av valglokalet bør det være oppslag som viser hvordan stemmesedlene (MR og BDR/KM) håndteres på korrekt måte, samt oppslag med nærmere informasjon om kandidatene.

Det må være god merking i valglokalet, slik at det er lett å orientere seg. Velgerne må kunne få den nødvendige veiledning og bistand.

Stemmesedler for alle lister bør ligge inne i stemmeavlukket og/eller på et eget bord i valglokalet. Et medlem av stemmestyret skal jevnlig kontrollere at det til enhver tid er stemmesedler for alle valglistene tilgjengelig.

Manntallslisten vil ha én kolonne for avkrysning. Dette registrerer alle som har møtt fram for å stemme.

De som ved valget til bispedømmerråd og Kirkemøtet har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt, vil være avmerket i manntallet, og skal ikke kunne avgi stemme ved det direkte valget av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet.

Foregår valget over to valgdager, krysser en av i manntallet med ulik penn/blyant, f.eks. blå den første dagen, rød den andre dagen osv. Dette vil gjøre det enklere å telle opp hvor mange som har stemt på de ulike valgdagene.

Valgurner kjøpes inn lokalt. Dette bør gjøres i god tid (før sommeren). Innkjøp kan med fordel koordineres på fellesrådsnivå. Det finnes flere aktuelle leverandører. I 2015 vil kommunene stort sett ha bruk for sine valgurner til kommunestyre- og fylkestingsvalget, så de fleste steder må menighetene skaffe egne urner. Ulike lokale løsninger kan benyttes så lenge kravene til valgurner nedenfor er innfridd.

De formelle kravene til en valgurne er at den skal bære den offisielle logoen til Den norske kirke, den skal være låsbar og det skal være mulig å plombere den. Plombering (forsegling) skal kunne foretas med lakk og segl, plaststrips eller lignende. Ut over dette er det ikke andre krav. Logoen kan påføres enten ved å lime et ark med logoen på urnen, eller ved hjelp av klistremerke med Den norske kirkes våpen. Det tas sikte på at slike klistremerker vil bli tilgjengelige. Nærmere opplysninger om dette vil komme på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Foregår valget over to dager, oppbevares urnen forsvarlig til neste dag. Urnen plomberes når valglokalet stenges 1. dag. Plomberingen fjernes i stemmestyrets påsyn ved åpning av valglokalet 2. dag, og stemmegivningen fortsetter uten at urnen tømmes for stemmesedler.

Når flere sokn avholder valg i samme lokale må det benyttes *en urne for hvert sokn* slik at urnene kan tas med til optellingslokalet i de respektive sokn.

Huskeliste for utstyr i valglokalet:

- Manntallister (for vedkommende stemmekrets)
- Stemmesedler menighetsrådsvalget
- Stemmesedler bispedømmerådsvalget (jf. bdr § 2-10-1)
- Stempel med soknets navn.
- Stemmeseddelkonvolutter, menighetsrådsvalget (hvit farge, format C5)
- Stemmeseddelkonvolutter, bispedømmerådsvalget (farget konvolutt, format C 5)
- Omslagskonvolutter, i litt større format (hvit eller farget, format B5)
- Presentasjonsbrosjyre el. plakat, kandidater til menighetsrådsvalget
- Presentasjonsbrosjyre el. plakat, kandidater til bispedømmerådsvalget
- Plakat som viser innredning av valglokalet og i hvilken rekkefølge man skal gå fram (til oppslag)
- Plakat som viser hvordan man stemmer, menighetsrådsvalget (til oppslag, i avlukker etc.)
- Plakat som viser hvordan man stemmer, bispedømmerådsvalget (til oppslag, i avlukker etc.)
- Valgurne (jf. mr § 10-4 annet ledd)
- Beholdere eller poser for oppbevaring av stemmesedler som er tatt ut av valgurnen hvis urnen er fylt opp. Disse må kunne forsegles.
- Regelverk (Regler, rundskriv og Valghåndbok Kirkevalget 2015, ev. veiledning for stemmestyre om gjennomføring av valget på valgdagen og evt. veiledning for optelling)
- Rapport skjema for stemmestyre (evt. valgbook hvis det bare er ett stemmested i soknet)
- Skrivesaker. Penner/blyanter (svarte, blå og røde for velgerne og for stemmestyret). Evt. tusj for merking.
- Forseglingsmateriell (lakk, segl eller strips)
- Evt. stemmeavlukke, skjerm Brett e.l.

Man må sørge for at velgere med nedsatt funksjonsevne har god adgang til stemmelokalet.

Man bør dessuten sørge for bevertning til stemmestyret.

2.1.11 Veiledning – opptelling flertallsvalg (MR)

Framgangsmåte ved opptelling

Opptellingen skal ikke begynne før stemmegivningen er avsluttet i hele soknet. Med mindre valgstyret har bestemt noe annet, skjer opptellingen samlet for hele soknet, jf. mr § 11-1.

Opptellingen foretas av de personer valgstyret har bestemt, og under valgstyret tilsyn, jf. mr § 11-2. Valgstyret må være beslutningsdyktig under opptellingen, det vil si at minst halve valgstyret må være til stede (jf. *Regler for formene for menighetsråds og kirkelig fellesråds virksomhet* § 5). Under opptellingen kan det komme opp spørsmål som krever at valgstyret fatter beslutninger.

Det bør være så mange personer som deltar i opptellingen, at opptellingen kan gjøres ferdig mandag kveld uten at det går langt over midnatt. Bruk erfaringene fra forrige valg for å beregne behovet.

Tellekorpset bør deles i arbeidslag på 2 og 2 personer som arbeider sammen. En rekke av leddene i prosedyrene skal utføres av minst to personer sammen. I tillegg bør det være 1–2 personer som fungerer som arbeidsledere, har oversikten og sørger for å få notert alle tall som skal rapporteres. I små sokn kan det klare seg med 2–3 arbeidslag, mens det i store sokn gjerne kan være flere. De største og mest tidkrevende operasjonene i opptellingsprosessen kan gjerne deles på flere arbeidslag. F. eks. kan telling av avkryssninger i manntallslistene deles på flere arbeidslag der det har vært flere stemmesteder i soknet, og dermed flere manntallslistene.

Før valgtinget (etter at fristen for forhåndsstemmegivning er gått ut fredag før valget, før valglokalene åpner søndag eller mandag):

1. *Menighetsrådet gjennomgår listen over avgitte forhåndsstemmer før valgtinget, og krysser av i manntallet for dem som har avlagt forhåndsstemme. Forhåndsstemmene oppbevares separat til valgtinget er avsluttet, jf. mr § 9-10.*

Dette gjelder både forhåndsstemmer avgitt i soknet og forhåndsstemmer avgitt i annet sokn som er sendt menighetsrådet. Det gjelder både stemmer ved menighetsrådsvalget og direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Det er ikke nødvendig å samle hele menighetsrådet til denne gjennomgangen. Det må være minst 2-3 av menighetsrådets medlemmer som er med på dette.

*Det samlede antall forhåndsstemmer føres inn på rapporteringsskjemaet (skjema 2.1.11 evt. skjema 2.1.12 dersom det er forholdstallsvalg) i **rubrikk 1**.*

Etter valgtinget (opptellingen må utføres i rekkefølge, enkelte operasjoner kan utføres parallelt):

A. Kontroll og klargjøring for opptelling

1. *Når stemmegivningen er avsluttet i hele soknet, bringes alle avkryssede manntalls-lister og alle valgurner til lokalet hvor opptellingen skal finne sted. Dette gjelder også evt. bokser el. forseglede poser med stemmesedler som er blitt tatt ut av valgurnene underveis (mr § 10-6).*
2. *Stemmestyrene leverer samtidig inn sine rapporter fra valgtinget, med lister over stemmer avgitt i annen stemmekrets enn der velgeren er manntallsført, og lister*

over stemmer fra personer som ikke står oppført i manntallet (nr §§ 10-3, 10-4 femte og sjette ledd).

3. *Minst 2 personer kontrollerer at alle manntallslistene og valgurner, samt evt. øvrige avgitte stemmer er kommet inn (nr § 11-1). Det kontrolleres også at forhåndsstemmene er på plass i opptellingslokalet, sammen med listen over avgitte forhåndsstemmer.*

Heretter utføres alle operasjoner av minst 2 personer sammen.

Arbeidet under pkt. 1–3 kan fordeles på flere arbeidslag, f.eks. at ett arbeidslag tar imot stemmestyrenes rapporter, ett arbeidslag tar imot manntallslistene, ett arbeidslag tar imot urnene og stemmesedlene, mens ett arbeidslag kontrollerer at forhåndsstemmene er på plass.

4. *Stemmeseddelkonvolutter fra forhåndsstemmegivningen tas ut av omslagskonvoluttene og legges i valgurnen for vedkommende stemmekrets (nr § 11-3 første ledd).*
Dersom omslagskonvolutten ikke er klebet igjen, vrakes stemmegivningen (gjelder også pkt. 5 og 6). Dette avmerkes samtidig med bokstaven V i manntallet. De som er avmerket for vraket stemmegivning i manntallet skal ikke regnes med i antall framkomne velgere (avkryssinger i manntallet), jf. pkt. B1.
Antallet forhåndsstemmer ved valg av menighetsråd (antall hvite stemmeseddelkonvolutter som legges i valgurnen), **rubrikk 1.1**, og antallet forhåndsstemmer ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet (antall fargede stemmeseddelkonvolutter som legges i valgurnen), **rubrikk 1.2**, føres inn på rapporteringsskjemaet.
5. *Valgstyret undersøker om de velgere som har stemt utenfor den stemmekrets de hører hjemme i, har adgang til å stemme.*
Hvis dette er i orden, settes et kryss ved navnet i manntallet og stemmeseddelkonvolutten legges ned i valgurnen for vedkommende krets. I motsatt fall vrakes stemmegivningen og omslaget forvares uåpnet (nr § 11-3 annet ledd, sammenholdt med § 10-4, femte ledd).
6. *Valgstyret tar stilling til om velgere som har stemt, men ikke står oppført i manntallet, skal få stemme ved valget.*
De stemmegivninger som godkjennes, krysses av i manntallet og stemmeseddelkonvolutten legges ned i valgurnen for vedkommende krets. I motsatt fall vrakes stemmegivningen og omslaget forvares uåpnet (nr § 11-3 tredje ledd, sammenholdt med § 10-4 sjette ledd).

Antall vrakede stemmegivninger etter pkt. 4-6 skal ikke rapporteres. Disse stemmegivningene skal ikke regnes som forkastede stemmer.

Pkt. 4 og 5 kan utføres parallelt hvis en har flere arbeidslag i opptellingen. Når det gjelder pkt. 6 må valgstyret fatte beslutninger i hvert enkelt tilfelle, så dette må alle tilstedeværende valgstyremedlemmer delta i. Dette krever at valgstyret (menighetsrådet) er beslutningsdyktig på opptellingskvelden. Evt. andre personer i tellekorpsset kan gjøre andre oppgaver parallelt.

7. *Alle stemmeseddelkonvolutter åpnes og stemmesedlene stemples (NB!) før de blandes med de øvrige stemmesedlene (mr § 11-4 b).*
Ligger det flere stemmesedler i en stemmeseddelkonvolutt, skal alle vrakes dersom de er ulike, men den ene godkjennes dersom de er likelydende. Gjelder stemmesedlene samme valgliste, men bare den ene er ulik den offisielle valglisten, skal likevel denne godkjennes og de andre forkastes.
8. *Stemmesedlene sorteres.*
Stemmesedler for valg av menighetsråd legges for seg, stemmesedler for direkte valg av leke medlemmer ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet legges for seg.

Pkt. 7 må utføres før pkt. 8. Men B1, telling av antall avkryssninger i manntallet, kan settes i gang parallelt.

B. Opptelling

1. *Antall avkryssninger i manntallslisten telles opp.*
Hvis det er flere manntallslistene, summeres antallet for hele soknet. *Antallet føres inn på rapporteringsskjemaet i rubrikk 2* (mr § 11-4 a). Antallet velgere under 18 år telles opp og antallet føres inn i **rubrikk 2.1**. Velgere under 18 år vil være avmerket i manntallet.
Det er bare en kolonne i manntallet som er krysset av. Det innebærer at antall avkryssninger svarer til det totale antall kirkemedlemmer som har deltatt i Kirkevalget, dvs. har stemt ved ett eller begge valgene (menighetsråd og/eller direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet). Antall avkryssninger vil derfor normalt ikke svare til antall stemmesedler ved hvert enkelt av disse valgene.
2. *Antall avgitte stemmer ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet telles (bdr §§ 2-13-5 og 2-13-6)*
  - *Stemmesedlene brettes ut, og legges i bunker med samme side opp.*
Det bør legges et farget skilleark etter hver 100. stemmeseddel. Valgstyret skal ikke foreta noen annen kontroll av disse stemmesedlene. Alle stemmesedler skal sendes videre til valgrådet i bispedømmet.
  - *Antallet føres inn på rapporteringsskjemaet i rubrikk 3.*
Når antallet er ført inn i valgmodulen, skrives det ut et følgeskriv som legges sammen med stemmesedlene i en forseglet konvolutt/pakke. Konvolutten/pakken sendes valgrådet i bispedømmet på sikker måte. Adressene til valgådene er gjengitt bakerst i valghåndboken. Stemmesedlene må avsendes innen onsdag 16. september 2015.
  - *Følgeskrivet skal inneholde opplysninger om:*
    - a) navn på soknet,
    - b) antall avgitte stemmer,
    - c) underskrift av to av valgstyrets medlemmer
3. *Det totale antall stemmesedler ved valg av menighetsråd telles opp.*
Antallet føres inn på rapporteringsskjemaet i rubrikk 4 (mr § 11-4 c).
4. *Stemmesedlene ordnes i grupper for urettede og rettede stemmesedler (mr § 11-4 d).*

Pkt. 2, 3 og 4 kan utføres parallelt. Ulike arbeidslag teller pkt. 2 og 3. De som teller pkt. 3, kan samtidig sortere i rettede og urettede stemmesedler.

5. *De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel.*
Dette gjelder alle kandidater på listen, også eventuelle kandidater ved supplerende nominasjon.
Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer. Mal for slike lister (liste 2.1.11) ligger på www.kirkevalget.no.
Antall urettede stemmesedler føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 5.1** (mr § 11-4 e).
6. *Antall rettede stemmesedler føres inn på rapporteringsskjemaet i rubrikk 5.2. På de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene (mr § 11-4 f).*

- *Kandidater som har fått tilleggsstemmer får to stemmer hver.*
- *Tilføyde navn får én stemme hver.*
- *Øvrige kandidater får én stemme pr. stemmeseddel.*

Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme (inntil tre pr. stemmeseddel) og tilføyde navn (inntil tre navn pr. stemmeseddel). Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom.

Mal for slike lister (liste 2.1.11) ligger på www.kirkevalget.no.

Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.

- Dersom det er tilføyd mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene.
- Det tas ikke hensyn til strykninger.

En stemmeseddel skal *forkastes* dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er. Dersom velgeren har rettet listen på annen måte enn nevnt i mr § 10-5 skal likevel listen godkjennes dersom det er entydig hva velgeren har ment. En egenhendig utfylt (håndskrevet) stemmeseddel skal godkjennes. Det understrekes at en stemmeseddel som inneholder færre navn enn det skal velges medlemmer og varamedlemmer, ikke skal forkastes.

Antall forkastede stemmer føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 5.3**.

Wrakede stemmegivninger etter pkt. A 4-6 skal ikke regnes som forkastede stemmer og ikke inngå i antallet som rapporteres inn.

Pkt. 6 tar lengre tid enn pkt. 5. Derfor er det lurt å dele arbeidet i pkt. 6 mellom flere arbeidslag. Når pkt. 5 og 6 er utført, føres tallene inn på eget skjema. Det blir utarbeidet et elektronisk regneark som kan benyttes under opptellingsarbeidet, og som summerer fortløpende. Da vil pkt. 7 (nedenfor) bestå i å kontrollere summene/stemmetallene, og deretter sette opp listen etter hvor mange stemmer hver kandidat har fått.

7. *Ved valgoppgjøret teller en de stemmer som er avgitt på den enkelte kandidat, dvs. at antall stemmer på urettede og rettede lister summeres for hver kandidat. Antallet føres inn på rapporteringsskjemaet i rubrikk 6.*

De kandidater som har fått flest stemmer, blir faste medlemmer av menighetsrådet, og de påfølgende kandidater blir varamedlemmer.

Hvis flere kandidater har fått like mange stemmer, avgjør rekkefølgen på nominasjonskomiteens liste utfallet. Dersom kandidater som kun har fått stemme gjennom tilføyelse av navn har fått like mange stemmer, avgjøres rekkefølgen gjennom loddtrekning (mr § 11-4 g). Det tas sikte på å regelfeste hva som skjer dersom en supplerende kandidat har fått like mange stemmer som en av nominasjonskomiteens kandidater, eller to supplerende kandidater har fått like mange stemmer. Kunngjøring om dette vil foreligge før Kirkevalget 2015

8. *Stemmesedler og manntallslistene pakkes ned og lagres på forsvarlig måte ut valgperioden (mr § 11-9).*

C. Rapportering og kunngjøring

1. Opplysningene fra *rapporterings skjemaet* føres inn i medlemsregisterets valgmodul så snart som mulig («omgående etter valgdagen»), og innen *onsdag 16. september*. Valgstyrets leder formidler skjemaet til en autorisert bruker av medlemsregisteret i den lokale kirkeadministrasjonen, som fører opplysningene inn i valgmodulen (mr § 11-6 første ledd).
2. Det tas utskrift av rapporten fra valgmodulen. Denne tas inn i valgboken. Kopi sendes prosten til orientering (mr § 11-6 første ledd).
3. Valgboken tas inn som vedlegg til menighetsrådets møtebok og underskrives av samtlige tilstedeværende medlemmer av menighetsrådet (mr § 11-6 annet ledd).
4. Valgstyrets leder sender uten opphold melding til dem som er valgt (mr § 11-6 tredje ledd).
5. Innberetning til bispedømmerrådet skjer elektronisk i og med registreringen av data fra rapporterings skjemaet i valgmodulen. Også Kirkelig fellesråd og Kirkerådet blir orientert gjennom valgmodulen (mr § 11-6 fjerde ledd).
6. Valgstyret kunngjør resultatet av menighetsrådsvalget ved kunngjøring i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad og på menighetens nettside (dersom dette eksisterer) og for øvrig på den måte valgstyret bestemmer (mr § 11-7, jf. § 2-2 siste punktum).

Når valgresultatet er registrert i valgmodulen, blir resultatet også offentliggjort på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

7. Når det nyvalgte menighetsrådet har konstituert seg, fremstilles medlemmene for menigheten på en av de nærmest følgende søndager (mr § 11-8). Presentasjonen bør finne sted i gudstjenesten. Presentasjonen kan følges opp med at det bes for menighetsrådet og dets arbeid i forbønnen under gudstjenesten. Det går også an å ha kirkekaffe med nærmere presentasjon av menighetsrådet. Det nyvalgte menighetsrådet bør også presenteres i menighetsbladet og på menighetens nettside, og også f.eks. i lokalavisen.

Materiell omtalt i denne veiledningen som finnes på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no:

- Skjema 2.1.11 *Rapporterings skjema for opptelling – flertallsvalg* (word-skjema for utfylling)
- Liste 2.1.11 *Opptelling valg av menighetsråd – flertallsvalg* (excel, ferdig formatert regneark med eksempler)

Data fra opptellingen legges inn i valgmodulen, under *Resultater*.

2.1.12 Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (MR)

Ved forholdstallsvalg følges samme prosedyre for opptelling som ved flertallsvalg for valgtinget og etter valgtinget A og C. Under bokstav B. *Opptelling* følges denne prosedyren (ulik fra pkt. 4 og utover):

B. Opptelling

1. *Antall avkryssninger i manntallslisten telles opp.*
Hvis det er flere manntallslistor, summeres antallet for hele soknet. *Antallet tallet føres inn på rapporteringsskjemaet (Skjema 2.1.12), rubrikk 2* (mr § 11-4 a).
Antallet velgere under 18 år telles opp og antallet føres inn i **rubrikk 2.1**. Velgere under 18 år vil være avmerket i manntallet.
Det er bare en kolonne i manntallet som er kryssset av. Det innebærer at antall avkryssninger svarer til det totale antall kirkemedlemmer som har deltatt i Kirkevalget, dvs. har stemt ved ett eller begge valgene (menighetsråd og/eller direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet). Antall avkryssninger vil derfor normalt ikke svare til antall stemmesedler ved hvert enkelt av disse valgene.
2. *Antall avgitte stemmer ved direkte valg av leke medlemmer til **bispedømmeråd og Kirkemøtet** telles (bdr §§ 2-13-5 og 2-13-6)*
  - *Stemmesedlene brettes ut, og legges i bunker med samme side opp.*
Det bør legges et farget skilleark etter hver 100. stemmeseddel. Valgstyret skal ikke foreta noen annen kontroll av disse stemmesedlene. Alle stemmesedler skal sendes videre til valgrådet i bispedømmet.
  - *Antallet føres inn på rapporteringsskjemaet, **rubrikk 3**.*
Når antallet er ført inn i valgmodulen, skrives det ut et følgeskriv som legges sammen med stemmesedlene i en forseglet konvolutt/pakke. Konvolutten/pakken sendes valgrådet i bispedømmet på sikker måte. Adressene til valggrådene er gjengitt bakerst i valghåndboken. Stemmesedlene må avsendes innen onsdag 16. september 2015.
  - *Følgeskrivet skal inneholde opplysninger om:*
    - a) navn på soknet,
    - b) antall avgitte stemmer,
    - c) underskrift av to av valgstyrets medlemmer
3. *Det totale antall stemmesedler ved valg av **menighetsråd** telles opp. Antallet føres inn på rapporteringsskjemaet, **rubrikk 4** (mr § 11-4 c).*
4. *Stemmesedlene ordnes i grupper for hver valgliste. For hver valgliste ordnes stemmesedlene i grupper for urettede og rettede stemmesedler (mr § 11-5 a). Stemmetallet for hver liste føres inn på rapporteringsskjemaet, **rubrikk 4.1**.*

Pkt. 2, 3 og 4 kan utføres parallelt. Ulike arbeidslag teller pkt. 2 og 3. De som teller pkt. 3, kan samtidig sortere i rettede og urettede stemmesedler.
5. *De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel.*

Antallet – for hver av valglistene – føres inn på lister som føres av minst to personer. Mal for slike lister (*liste 2.1.12*) ligger på www.kirkevalget.no. Det føres en liste for hver av valglistene.

*Antall urettede stemmesedler – for hver av valglistene – føres inn på rapporteringskjemaet, **rubrikk 5.1** (mr § 11-5 b).*

6. *Antall rettede stemmesedler – for hver av valglistene – føres inn på rapporteringskjemaet, **rubrikk 5.2.***

På de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene (mr § 11-5 c).

- *Kandidater med tilleggsstemme (inntil tre) får 2 stemmer.*
- *Kandidater uten tilleggsstemme får 1 stemme.*
- *Navn som er ført over fra en annen valgliste får 1 stemme. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Antallet navn som er overført fra andre lister får betydning for beregning av listestemmetallet (pkt. 7). Det må derfor holdes egen oversikt over dette.*

Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme og navn som er ført over fra andre valglist. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom.

Mal for slike lister (liste 2.1.12) ligger på www.kirkevalget.no.

- *Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.*
- *Dersom det er ført over mer enn tre navn fra andre lister, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene.*
- *Det tas ikke hensyn til navn som er ført opp, som ikke står på noen kandidatliste.*
- *Det tas ikke hensyn til strykninger.*

En stemmeseddel skal *forkastes* dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er. Dersom velgeren har rettet listen på annen måte enn nevnt i mr § 10-5 skal likevel listen godkjennes dersom det er entydig hva velgeren har ment. En egenhendig utfylt (håndskrevet) stemmeseddel skal godkjennes. Det understrekes at en stemmeseddel som inneholder færre navn enn det skal velges medlemmer og varamedlemmer, ikke skal forkastes.

Antall forkastede stemmer for hver liste føres inn på rapporteringskjemaet, **rubrikk 5.3.**

Vrakede stemmegivninger etter pkt. A 4–6 skal ikke regnes som forkastede stemmer og ikke inngå i antallet som rapporteres inn.

Pkt. 6 tar lengre tid enn pkt. 5. Derfor er det lurt å dele arbeidet i pkt. 6 mellom flere arbeidslag. Når pkt. 5 og 6 er utført, føres tallene inn på eget skjema. Den største forskjellen mellom flertallsvalg og forholdstallsvalg er selve valgoppgjøret. Ved forholdstallsvalg er dette mer omfattende.

*Valgoppgjøret:*7. *Først beregnes de enkelte listenes listestemmetall.*

Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer til menighetsrådet. Ved oppføring av navn fra annen valgliste, trekkes det fra én listestemme pr. navn på valglisten, mens det legges til én listestemme pr. navn på den andre valglisten (mr § 11-5 d).

Listestemmetallet og grunnlaget for beregningen føres inn på rapporteringsskjemaet for hver liste i **rubrikk 6**.

Eksempel pkt. 7

I menighet XX skal det velges 6 medlemmer til menighetsrådet. Det er 2 valgliste.

Valgliste A har fått 100 stemmer. På disse valglistene står det til sammen 22 navn som er ført opp fra valgliste B.

Valgliste B har fått 60 stemmer. På disse valglistene står det til sammen 35 navn som er ført opp fra valgliste A.

Beregning av listestemmetall, valgliste A:

100 stemmer × 6 medlemmer av menighetsrådet	=	600
Minus 22 listestemmer som overføres til valgliste B	-	22
Pluss 35 listestemmer som overføres fra valgliste B	+	35
<u>Totalt antall listestemmer, valgliste A:</u>	=	<u>613</u>

Beregning av listestemmetall, valgliste B:

60 stemmer × 6 medlemmer av menighetsrådet	=	360
Minus 35 listestemmer som overføres til valgliste A	-	35
Pluss 22 listestemmer som overføres fra valgliste A	+	22
<u>Totalt antall listestemmer, valgliste B</u>	=	<u>347</u>

8. *Deretter beregnes kandidatenes personlige stemmer. Jf. pkt.6.*

Antall personstemmer pr. kandidat føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 7**. Dette gjelder personstemmene på alle kandidatlistene.

Eksempel pkt. 8

Kandidat Jensen på valgliste A med 100 stemmer. Hun har fått 12 tilleggsstemmer. Hun var også oppført på 3 stemmesedler til valgliste B. Hennes personlige stemmetall blir da: $100 + 12 + 3 = \underline{115}$ personlige stemmer.

Kandidat Olsen på valgliste B med 60 stemmer. Han har fått 21 tilleggsstemmer. Han var også oppført på 1 stemmeseddel til valgliste A. Hans personlige stemmetall blir da: $60 + 21 + 1 = \underline{82}$ personlige stemmer.

9. *Deretter fordeles mandatene mellom listene.*

Mandatfordelingen mellom listene foregår slik: Listestemmetallet (jf. pkt. 7) legges til grunn for mandatfordelingen. Først divideres hver listes listestemmetall med 1. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten.

Deretter divideres denne listens listestemmetall med 3. Den av listene som da har størst stemmetall får mandat nummer to, o.s.v. Listestemmetallene divideres fortløpende på 1-3-5-7-9 osv. så lenge det er behov til alle mandater er fordelt. Dette gjelder bare antall faste medlemmer av menighetsrådet. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle (nr § 11-5 f).

Mandatfordelingen og kvotienten som var grunnlag for å vinne mandatet, føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 8**.

Eksempel pkt. 9

Det skal velges 6 medlemmer av menighetsrådet i XX sokn.

Valgliste A har et listestemmetall på 613. Dividert med 1 blir kvotienten 613.

Valgliste B har et listestemmetall på 347. Dividert med 1 blir kvotienten 347.

Mandat nr. 1 går til valgliste A.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste A med 3: $613 : 3 = 204,33$

Valgliste Bs listestemmetall dividert med 1 var 347.

Mandat nr. 2 går til valgliste B.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste B med 3: $347 : 3 = 115,67$

Valgliste As listestemmetall dividert med 3 var 204,33.

Mandat nr. 3 går til valgliste A.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste A med 5: $613 : 5 = 122,6$

Valgliste Bs listestemmetall dividert med 3 var 115,67.

Mandat nr. 4 går til valgliste A.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste A med 7: $613 : 7 = 87,6$

Valgliste Bs listestemmetall dividert med 3 var 115,67

Mandat nr. 5 går til valgliste B

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste B med 5: $347 : 5 = 69,4$

Valgliste As listestemmetall dividert med 7 var 87,6.

Mandat nr. 6 går til valgliste A.

Hvis listene hadde endt opp med lik kvotient en gang, ville valgliste A fått mandatet, fordi den hadde høyest listestemmetall.

Valgliste A har fått 4 representanter (mandat 1, 3, 4 og 6)

Valgliste B har fått 2 representanter (mandat 2 og 5)

Varamedlemmer fordeles ikke på denne måten, se pkt. 11. Hvis en av representantene for liste A melder forfall, møter en vararepresentant fra liste A, og tilsvarende for liste B.

10. Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeles representantplassene til kandidatene på listen.
Kandidatene kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer (jf. pkt. 8). Har flere kandidater fått like mange stemmer, eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende (mr § 11-5 g).
Hvilke kandidater som ble valgt til representanter i menighetsrådet føres inn i rapporteringsskjemaet i **rubrikk 9**.
11. Deretter kåres så vidt mulig 5 vararepresentanter pr. liste etter den videre rekkefølgen i antall mottatte personlige stemmer (mr § 11-5 g).
Vararepresentanter for hver liste føres inn i rapporteringsskjemaet i **rubrikk 10**.

Se eksempel for pkt. 10 og 11 på neste side.

12. Stemmesedler og manntallslistene pakkes ned og lagres på forsvarlig måte ut valgperioden (mr § 11-9).

Materiell omtalt i denne veiledningen som finnes på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no:

- Skjema 2.1.12 *Rapporteringsskjema for opptelling – forholdstallsvalg* (word-skjema for utfylling)
- Liste 2.1.12a *Opptelling valg av menighetsråd – forholdstallsvalg* (excel, ferdig formatert regneark med eksempler)
- Liste 2.1.12b *Beregning av listestemmer og mandatfordeling – forholdstallsvalg* (excel, ferdig formatert regneark med eksempler)

Data fra opptellingen legges så langt som mulig inn i valgmodulen, under *Resultater*. Valgmodulen støtter ikke beregning av valgresultat ved forholdstallsvalg. Dette må derfor beregnes utenfor valgmodulen i listene for opptelling og beregning av listestemmer og mandatfordeling. Disse listene er ferdig programmerte regneark som beregner riktig valgresultat etter at data fra opptellingen er lagt inn. Menigheter som har forholdstallsvalg vil få hjelp til registrering av valgresultat i valgmodulen av Kirkerådet. Kontaktperson for dette i Kirkerådet er seniorrådgiver Anders Backer-Grøndahl Eide, abge@kirken.no, tlf. 23 08 12 57/40 40 44 28. Deretter legges det inn manuelt hvem som er valgt til menighetsrådsmedlemmer. Varamedlemmer for hver liste vil ikke framkomme i valgmodulen.

Eksempel pkt. 10 og 11

Valgliste A med 100 stemmesedler og 613 listestemmer fikk 4 representanter.

Valgliste B med 60 stemmesedler og 347 listestemmer fikk 2 representanter.

På Valgliste A fikk kandidatene følgende antall personlige stemmer:

1. Oline Jensen	115 stemmer	(2)
2. Karl Storli	104 stemmer	
3. Eva Øversveen	102 stemmer	
4. Tormod Bø	100 stemmer	
5. Katrine Johansen	113 stemmer	(3)
6. Ottar Evensen	103 stemmer	
7. Johanne Gråberg	108 stemmer	(4)
8. Hanne Wilhelmsen	104 stemmer	
9. John Hansen	118 stemmer	(1)
10. Inger Svendsen	101 stemmer	
11. Arne Berntsen	106 stemmer	

De fire med flest personlige stemmer blir medlemmer i menighetsrådet, det vil si:

1. John Hansen	118 stemmer
2. Oline Jensen	115 stemmer
3. Katrine Johansen	113 stemmer
4. Johanne Gråberg	108 stemmer

De fire som ble valgt var i utgangspunktet nr. 9, 1, 5 og 7 på kandidatlista.

Vararepresentanter blir

1. vara: Arne Berntsen	106 stemmer
2. vara: Karl Storli	104 stemmer
3. vara: Hanne Wilhelmsen	104 stemmer
4. vara: Ottar Evensen	103 stemmer
5. vara: Eva Øversveen	102 stemmer

Karl Storli og Hanne Wilhelmsen har samme stemmetall. Karl Storli går da foran fordi han står på høyere plass på kandidatlisten. Rækkefølgen på listen avgjør saken når to kandidater står likt i antall personlige stemmer.

Hvis en av de fire representantene som er valgt inn fra valgliste A har forfall til menighetsrådsmøte, innkalles 1. vara fra valgliste A. Hvis en representant fra valgliste B har forfall, innkalles 1. vara fra valgliste B.

Tilsvarende fordeling av representant- og vararepresentantplasser foretas så på valgliste B.

2.1.13 Klageadgang – klageinstans

Biskopen og enhver som har stemmerett ved valget er berettiget til å inngi klage over forberedelsen og gjennomføringen av valget. Det er også mulig å klage på valgoppgjøret, dersom en mener det er begått feil ved dette. Jf. mr §§ 12-1 og 12-2 annet ledd.

Fristen for klager i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget må være kommet inn til lederen i valgstyret innen sju dager etter valgdagen, d.v.s. mandag *21. september 2015*. Klager kan fremføres muntlig i møte i valgstyret, eller sendes skriftlig til lederen av valgstyret innen klagefristen. Jf. mr § 12-2.

Fristen for klager over valgoppgjøret må fremmes innen sju dager etter at valgoppgjøret er offentliggjort, d.v.s. i perioden *21.–23. september 2015*. Jf. mr § 12-2.

Bispedømmerådet behandler klagene. Leder i valgstyret må snarest mulig sende eventuelle klager videre, sammen med den dokumentasjonen som antas å kunne ha betydning for saken. Jf. m § 12-2 annet ledd.

Bispedømmerådet kan påby nytt valgoppgjør eller omvalg. Jf. mr § 12-3.

2.2 Veiledninger ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

2.2.1 Bispedømmerådets oppgaver ved Kirkevalget (MR/BDR)

Bispedømmerådets oppgaver i forbindelse med valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet:

- vedtar hvilken ordning (direkte valg eller kombinasjon av direkte og indirekte valg) som skal benyttes ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet i 2015 (bdr §§ 2-5-4 og 2-5-5),
- oppnevne valgråd (bdr § 1-3),
- informere valgråd, proster og kirkevergene ved prostesetene om at det skal velges medlemmer til nominasjonskomitéer fra hvert prosti (innen 1. nov. 2014) (bdr §§ 2-6-1a, 5-1-1, 6-1-1),
- oppfordre menighetsråd, prester og leke kirkelig tilsatte til å sende inn forslag på kandidater (innen 1. nov. 2014) (bdr §§ 2-6-3, 3-2-2, 4-2-2, 5-1-2, 6-1-3),
- bistå med trykking av materiell som presenterer kandidatene til direkte valg/direkte valgomgang, leke medlemmer
- sørge for at alle menighetene har fått pdf av stemmeseddelen for opptrykk (bdr § 2-10-1)
- offentliggjøre valgdeltakelse, direkte valg/direkte valgomgang leke medlemmer
- føre valgresultatene inn i møtebok (bdr § 7-1-2),
- offentliggjøre valgresultatet (bdr § 7-1-2),
- orientere dem som er valgt (bdr § 7-1-3),
- sende utskrift av møteboken (med valgresultat) til Kirkerådet (bdr § 7-1-3),
- ha ansvar for oppbevaring av stemmesedlene ut valgperioden (bdr § 7-1-4).

Bispedømmerådets oppgaver i forbindelse med valg av menighetsråd:

- er klageinstans ved klager i forbindelse med forberedelse og gjennomføring av valget, og klager over valgoppgjøret (mr § 12).

2.2.2 Biskopens oppgaver ved Kirkevalget (MR/BDR)

Biskopen avgjør søknader om midlertidig flytting av stemmerett og valgbarhet til annet sokn enn bostedssoknet jf. *Regler for valg av menighetsråd* § 4-2. Se nærmere 2.1.7 *Stemmerett og valgbarhet*. Hvis søknaden har sammenheng med ønske om å stille til valg, bør den sendes inn i god tid, slik at biskopen kan behandle den før nominasjonsfristen 1. mai.

2.2.3 Kirkerådets oppgaver ved Kirkevalget (BDR)

- avgjør tvilstilfeller vedrørende stemmerett og valgbarhet for prest og lek kirkelig tilsatt (bdr §§ 5-2 og 6-2),
- mottar innberetning av valgresultater (bdr § 7-1-4),
- er klageinstans (bdr § 7-1-6),
- avgjør spørsmål om nytt valgoppgjør og utfyllingsvalg i valgperioden (bdr §§ 7-1-7, 7-1-8),
- har myndighet til å fastsette mindre endringer i valgreglene og til å gi utfyllende bestemmelser (bdr § 7-2-2).

2.2.4 Veiledning for valgråd og valgansvarlig

Ansvar og roller

Valgråd

I hvert bispedømme oppnevnes et valgråd på 5 medlemmer med 2 varamedlemmer. Valgrådet bør være oppnevnt før 1. november 2014. Stiftsdirektøren eller en annen ansatt på bispedømmekontoret er sekretær for valgrådet. Valgrådet styrer valg av leke medlemmer, av prest og av lek kirkelig tilsatt. I de tre nordligste bispedømmene styrer valgrådet dessuten valg av representanter for samisk kirkeliv, og i Oslo bispedømme styrer valgrådet valget av representant fra døvemenighetene, jf. bdr § 1-3.

Valgrådets oppgaver:

- sørge for at det avholdes prostivise møter for valg av medlemmer til nominasjonskomitéer (se nedenfor). I samarbeid med prosten og kirkevergen ved prostesetet (bdr §§ 2-6-2, 5-1-1, 6-1-1 og 6-1-2),
- stadfeste valg av nominasjonskomiteene når medlemmene er valgt, og innkalle komiteene til første møte (bdr §§ 2-6-1, 2-6-2, 5-1-1, 6-1-1, 6-1-2),
- lage informasjonsplan og informere om valgordninger og prosedyrer, nominasjon, anledning til å fremme alternative lister og supplerende nominasjon, planlegging og gjennomføring av valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (bdr §§ 2-6-11, 2-7-1, 2-8, 2-9, 2-11, 5-1-8, 6-1-9, jf. også 7-1-2),
- fastsetter hvilke aktuelle kirkelig spørsmål som skal forelegges kandidatene, bdr §§ 2-6-7, 2-9-1, jf. også bdr §§ 5-1-4 og 6-1-5,
- godkjenne alternative lister (bdr § 2-7-6),
- godkjenne kandidater fremmet ved supplerende nominasjon (bdr §§ 2-8-5, 2-8-6, 5-1-6, 5-1-7, 6-1-8, 6-1-9),
- sørge for offentliggjøring av kandidatlistene og presentasjon av kandidater til BDR/KM (nominasjonskomiteene utarbeider oversikt over kandidatene) (bdr §§ 2-6-11, 2-8-2, 2-8-6, 2-9, 3-2-4, 4-2-4, 5-1-8, 6-1-9),
- mottak og forsvarlig håndtering av alle avgitte stemmer ved BDR/KM-valg (bdr §§ 2-13-6, 2-14-3, 2-14-4, 3-2-6, 4-2-6, 4-2-7, 5-1-10, 6-1-11),
- prøving og opptelling av stemmer ved BDR/KM-valg (bdr §§ 2-15, 3-2-7, 4-2-8, 5-1-11, 6-1-12),
- rapportere valgresultatet til bispedømmerådet (bdr § 7-1-2)

Valgrådets sekretær/Bispedømmekontorets valgansvarlige

Hvert bispedømmekontor bør ha en hovedansvarlig saksbehandler for valget. Vedkommende bør være sekretær for valgrådet.

Ved siden av å være sekretær for valgrådet og administrasjon i forbindelse med BDR/KM-valget, vil funksjonen omfatte kurs og veiledning overfor lokale valgstyres (menighetsråd) om både menighetsrådsvalget og BDR/KM-valget.

Valgrådets sekretær legger til rette for nominasjonskomiteenes første møte og forbereder de nødvendige saksdokumenter til dette møtet.

Bispedømmekontorets bruker av medlemsregisteret – valgmodulen

Det er valgrådets sekretær eller en annen av de ansatte på bispedømmekontoret som skal være bispedømmets autoriserte bruker av medlemsregisteret og registrere nominasjonskomiteenes medlemmer, nødvendige opplysninger om kandidatene, valgresultater og øvrige opplysninger i medlemsregisterets valgmodul.

Stemmesedler produseres ut fra valgmodulens opplysninger. Presentasjonsmaterieell henter opplysninger om kandidatene fra valgmodulen. Også en del resultater, rapporter og innberetninger hentes ut fra valgmodulen.

Nominasjonskomité(er)

Det er egne nominasjonskomitéer for valg av leke medlemmer, valg av prest og valg av lek kirkelig tilsatt.

Nominasjonskomiteens oppgaver:

- motta forslag på kandidater fra henholdsvis menighetsrådene og ungdomsrådet (leke medl.), leke kirkelig tilsatte eller prestene i bispedømmet. Foreslåtte kandidater skal være forespurt av forslagsstiller (bdr §§ 2-6-4, 3-2-2, 4-2-2, 5-1-2, 6-1-3)
- hvert medlem av nominasjonskomiteen kan i tillegg foreslå en kandidat (bdr §§ 2-6-4, 5-1-2, 6-1-3)
- sette opp foreløpig kandidatliste (bdr §§ 2-6-5, 3-2-3, 4-2-4, 5-1-3, 6-1-4)
- innhente opplysninger om kandidatene (bdr §§ 2-6-5, 2-6-6, 2-6-7, 5-1-3, 5-1-4, 6-1-4, 6-1-5)
- innhente kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Spørsmålene utarbeides av valgrådet (leke medlemmer) (bdr §§ 2-6-7, 5-1-4, 6-1-5)
- utarbeide oversikt over kandidatene med nærmere presentasjon (bdr §§ 2-9-1, 5-1-4, 6-1-5)

Forslagsstillere ved alternative lister (leke medlemmer)

Ved valg av leke medlemmer er det anledning for grupper av forslagsstillere til å stille alternative lister. Dette krever minst 150 stemmeberettigede forslagsstillere fra minst tre ulike sokn i bispedømmet, og der maksimalt 50 prosent av underskriverne kommer fra ett og samme sokn. Det må oppgis en tillitsvalgt for forslagsstillerne. Jf. bdr § 2-7-1 og 2-7-2b og d.

Forslagsstillerenes oppgaver:

- underskrive listeforslaget (bdr § 2-7-2b)
- velge tillitsvalgt for listeforslaget (bdr § 2-7-2d)
- forespørre kandidatene (bdr § 2-7-2e)
- utforme listeforslaget i tråd med kravene (bdr § 2-7-2)
- sender inn listeforslaget innen fristen 1. mai (bdr § 2-7-2a)
- innhente opplysninger om kandidatene (bdr § 2-7-3, jf. 2-7-2e og f)
- utarbeider eventuell presentasjon av listen og kandidatene (bdr § 2-9-3)

Forslagsstillere ved supplerende nominasjon (leke medlemmer)

Dersom det bare foreligger listeforslag fra nominasjonskomiteen, kan en gruppe stemmeberettigede kirkemedlemmer fremme én alternativ kandidat ved supplerende nominasjon. Dette krever minst 75 forslagsstillere med stemmerett som leke, fra minst tre ulike sokn i bispedømmet. Maksimum 50 prosent av underskriverne kan komme fra ett og samme sokn. Det må oppgis en tillitsvalgt for forslagsstillerne. Jf. bdr § 2-8-4.

Forslagsstillernes oppgaver

- underskrive listeforslaget (bdr § 2-8-4)
- velge tillitsvalgt for listeforslaget (bdr § 2-8-4)
- forespørre kandidaten og skaffe skriftlig bekreftelse fra kandidaten (bdr § 2-8-4)

- utforme kandidatforslaget i tråd med kravene (bdr § 2-8-4)
- sender inn kandidatforslaget innen fristen (mellom 1. og 8. juni 2015, avhengig av når muligheten for supplerende nominasjon ble kunngjort i bispedømmet, se 2.2.7.1) (bdr § 2-8-3)
- innhente opplysninger om kandidaten (bdr §§ 2-7-3, 2-9-2 jf. 2-8-4)
- utarbeide kandidatpresentasjon (bdr § 2-9-2)

Gjennomføring av direkte valg/direkte valgomgang (inkl. forhåndsstemmegivning) ved de lokale valgstyrene og stemmestyrene

De lokale valgstyrene (menighetsrådene) og stemmestyrene har ansvaret for gjennomføringen av den direkte valgomgangen/det direkte valget av leke medlemmer. Jf. bdr §§ 2-12 og 2-13, se ellers 2.1.1.4, 2.1.8, 2.1.9.

Informasjonsansvarlig

Valgrådet bør i samråd med stiftsdirektøren oppnevne en informasjonsansvarlig. De fleste steder er det naturlig at en ansatt ved bispedømmekontoret er informasjonsansvarlig, mens mediehandling kan fordeles på leder av valgrådet, leder av bispedømmerådet og biskopen.

2.2.4.1 Planlegging og organisering

Tid og sted for valget

Valg av leke medlemmer – direkte valg/direkte valgomgang

Valgdagen(e) er samme dag(er) som menighetsrådsvalget, (13. og) 14. september 2015, jf. bdr § 2-1-1, mr §§ 3-2 og 3-3. Se for øvrig 2.1.1.1, underavsnittet om *Tid og sted for valget*.

Valg av leke medlemmer – indirekte valg

Valget foregår som postvalg. Menighetsrådene får tilsendt valgmateriell innen 1. november 2015. Stemmegivningen foregår i menighetsrådsmøte i perioden 1.–30. november 2015. Stemmesedlene skal sendes inn til valgrådet i bispedømmet innen 1. desember 2015. Jf. bdr §§ 2-1-2, 2-1-3.

Valg av representanter for samisk kirkeliv

Valget foregår som postvalg. Valg av nordsamisk og lulesamisk representant foregår ved elektorere. Elektorene får tilsendt valgmateriell innen 15. juni 2015. Stemmeseddelen skal sendes inn til valgrådet i bispedømmet innen 14. september 2015. Jf. bdr §§ 3-1-4, 3-1-5, 3-1-6.

Valget av sørsamisk representant foregår som postvalg blant medlemmene av Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet. De stemmeberettigede medlemmene av Sørsamisk menighet får tilsendt valgmateriell innen 15. juni 2015. Stemmeseddelen skal sendes inn til valgrådet i bispedømmet innen 14. september 2015, jf. *Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet*, §§ 2-4, 2-5 og 2-6.

Valg av representant for døve menighetene

Valget foregår som postvalg. Menighetsrådene i døve menighetene får tilsendt valgmateriell innen 15. juni 2015. Stemmegivningen foregår i menighetsrådsmøte i døve menighetene i perioden 15. juni-11. september 2015. Stemmesedlene skal sendes inn til valgrådet i bispedømmet innen 14. september 2011. Jf. bdr §§ 4-1-4, 4-1-5, 4-1-6.

Valg av prest og valg av leke kirkelig tilsatt

Valget foregår som postvalg. De stemmeberettigede prester og leke kirkelig tilsatte får tilsendt valgmateriell innen *15. juni 2015*. Stemmeseddelen skal sendes inn til valgrådet i bispedømmet innen *14. september 2015*. Jf. bdr §§ 5-1-8, 5-1-9, 5-1-10, 6-1-9, 6-1-10, 6-1-11.

Økonomi

Bispedømmerådene tildeles midler til forberedelser, avholdelse av valgkurs og valg av medlemmer til nominasjonskomitéer, avholdelse av møter i valgrådet og nominasjonskomiteene, informasjonsarbeid, forsendelse av stemmemateriell og andre utgifter ved gjennomføring av postvalgene, samt opptelling av alle valg/valgomganger.

De lokale valgstyrene får gjennom de kirkelige fellesrådene bidrag til avvikling av direkte valg/direkte valgomgang ved valg av leke medlemmer. De lokale valgstyrene har ansvar for trykking/kopiering av stemmesedler til dette valget.

Kirkerådet drifter valgmodulen og står for utsendelse av valgkort, samt sentrale kommunikasjonsiltak.

Valgmodulen i medlemsregisteret – valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

Det er valgrådets sekretær eller en annen av de ansatte på bispedømmekontoret som skal være bispedømmets autoriserte bruker av medlemsregisteret, og registrere nominasjonskomiteenes medlemmer, nødvendige opplysninger om kandidatene, valgresultater og øvrige opplysninger i medlemsregisterets valgmodul.

Stemmeseddel-originaler genereres som pdf-filer i valgmodulen, og kan enten hentes direkte fra valgmodulen eller fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. Både stemmesedlene og presentasjonsmateriell henter opplysninger om kandidatene fra valgmodulens kandidatopplysninger og bilder av kandidatene.

De lokale valgstyrene skal legge inn antallet avgitte stemmer ved direkte valg/direkte valgomgang, leke medlemmer, og skrive ut følgeskriv som skal ledsage innsendingen av stemmesedlene. Også enkelte resultater, rapporter og innberetninger hentes ut fra valgmodulen.

Valgmodulen, kandidatopplysninger og bilder av kandidatene – viktig for bispedømmets informasjonsarbeid

Mye av informasjonsmateriellet vil bli basert på bruk av data fra valgmodulen når det gjelder kandidatopplysninger og bilder av kandidatene. Det er derfor avgjørende viktig at alle data om tid og sted for valget er lagt inn av de lokale valgstyrene innen fristen *1. juni 2015*, og at kandidatlistene og all informasjon til presentasjon av kandidater er lagt inn innen fristen *1. juni 2015*. Supplerende kandidater og all informasjon til presentasjon av disse kandidatene må være lagt inn innen *10. juni 2015*.

Valgresultater – rapportering

Antall avgitte stemmer i hvert sokn må være registrert i valgmodulen innen *16. september 2015*. Alle utfyllende data vedrørende direkte valg/valgomgang av leke medlemmer må være registrert i valgmodulen innen *1. oktober 2015*. Data fra indirekte valgomgang skal legges inn umiddelbart etter offentliggjøring av valgresultatet *8. desember 2015*.

Manntall

Ved direkte valg/valgomgang av leke medlemmer brukes det kirkelige manntallet. Ved de øvrige valgomgangene utarbeides det ikke særskilte manntallslistene ved valget i 2015, men valgrådet sender ut valgmateriell med stemmesedler til menighetsrådene,

stemmeberettigede prester etter opplysninger fra bispedømmets personalavdeling/prostene, og stemmeberettigede leke kirkelig tilsatte etter opplysninger fra kirkevergene.

Valgrådet i Oslo sender valgmateriell med stemmesedler til menighetsrådene i døve menighetene. Valgrådene i de to nordligste bispedømmene sender valgmateriell med stemmesedler til elektorene. Valgrådet i Nidaros sender valgmateriell med stemmesedler til de som skal være valgkollegium ved valg av representant for sørsamisk kirkeliv.

Manntall – direkte valg/valgomgang leke medlemmer

Ved direkte valg/valgomgang av leke medlemmer legges samme manntall til grunn som ved menighetsrådsvalget. Det er merket av på forhånd hvem som har stemmerett som prest og lek kirkelig tilsatt. Disse har ikke stemmerett ved direkte valg/valgomgang av leke medlemmer.

Fellesrådenes ansvarlige brukere av medlemsregisteret vil bli orientert om hvordan dette ordnes, og vil bli bedt om å kontrollere opplysningene.

For øvrig vises det til 2.1.1.3, underavsnitt om *Manntall – utlegging av manntall til gjennomsyn*.

Stemmesedler og stemmeseddelkonvolutter

Stemmesedler – Direkte valg/direkte valgomgang (leke medlemmer)

Nytt i 2015 er at de lokale valgstyrene har ansvar for opptrykk av stemmesedler til direkte valg/direkte valgomgang av leke medlemmer bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. bdr § 2-10-1.

Ved *direkte valg/valgomgang* av leke medlemmer, bør det minst trykkes opp et antall stemmesedler som tilsvarer det dobbelte av avgitte stemmer ved valget i 2011.

Stemmesedlene legges også ut i pdf-format på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no til bruk ved forhåndsstemmegivning utenfor bostedsbispedømmet. Dette er også tenkt som reserveløsning på valgdagen. Hvis en i et sokn eller et valglokale i soknet skulle gå tom for stemmesedler, vil en kunne laste ned og kopiere opp stemmeseddelen. Så langt som mulig bør en da bruke lys grønt eller annet lyst farget papir for å skille stemmesedlene fra de hvite stemmesedlene ved valg av bispedømmeråd. Stemmesedler ved direkte valg/valgomgang som lastes ned fra internett til bruk ved forhåndsstemmegivning utenfor eget bispedømme, eller som backup-løsning på valgdagen, kan godkjennes selv om de ikke har foreskrevet farge (også om de er på hvitt papir).

Stemmesedler – Øvrige valg/valgomganger

Ved de *øvrige valgomgangene* har bispedømmerådet ansvar for opptrykk/kopiering og utsendelse av stemmesedler ut til de stemmeberettigede. Ved disse valgomgangene skal bare det tilsendte valgmateriellet benyttes, jf. bdr §§ 7-1-1, 3-2-4, 4-2-4. Ifølge reglene for valg av prest og lek kirkelig tilsatte har valgrådet også et ansvar for at stemmemateriellet blir mangfoldiggjort og sendt til de stemmeberettigede, jf. bdr §§ 5-1-8, 6-1-9. Bispedømmerådet har etter § 7-1-1 det overordnede ansvaret for dette.

Kirkerådet fastsetter stemmesedlenes utforming, jf. bdr § 2-10-1 og *Rundskriv nr. 4 – 2014*. Stemmesedlene ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet genereres fra valgmodulen og trykkes/kopieres opp på lys grønt farget papir. Fargen skal være så lys at stemmeseddelen er godt lesbar.

Stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter

Direkte valg/valgogang, leke medlemmer: Det lokale valgstyret har ansvar for å skaffe til veie stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter. Ved direkte valg/valgogang til bispedømmeråd og Kirkemøtet benyttes *stemmeseddelkonvolutt* i størrelse C5 med fritt valgt farge, utenom hvit som er forbeholdt menighetsrådsvalget. Jf. bdr § 2-10-2 og *Rundskriv nr. 4 – 2014*.

Det benyttes felles *omslagskonvolutt* ved direkte valg/valgogang til bispedømmeråd og Kirkemøtet og valg av menighetsråd. Her benyttes en standard B5-konvolutt. Konvoluttene kan være hvite eller fargede. Jf. *Rundskriv nr. 4 – 2014*. Se også 2.1.1.1, underavsnitt om *Stemmesedler og stemmeseddelkonvolutter*.

Til øvrige valgoganger sender valgrådet ut stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter tilsvarende de som skal benyttes ved direkte valg/valgogang.

2.2.4.2 Nominasjon, stemmerett og valgbarhet

Stemmerett og valgbarhet

Det er ikke lenger noen grense for hvor mange sammenhengende valgperioder man kan velges for.

Stemmerett ved direkte valg/valgogang av leke medlemmer

Stemmeberettigede ved valg av leke medlemmer er alle som har stemmerett ved valg av menighetsråd (bdr §§ 2-2-1, 2-2-2, jf. mr § 4), med unntak av de som har stemmerett som prest (bdr § 5-2) eller lek kirkelig tilsatt (bdr § 6-2). Det vil bli merket av i manntallet hvem som har stemmerett som prest og lek kirkelig tilsatt, og dermed ikke har stemmerett ved valg av leke medlemmer.

Stemmerett ved indirekte valg av leke medlemmer

Ved indirekte valg av leke medlemmer har de leke medlemmene av menighetsrådet stemmerett. Prest som sitter i menighetsrådet kan ikke stemme på leke medlemmer. Medlem av menighetsrådet som har stemmerett som lek kirkelig tilsatt, kan ikke avggi stemme på leke medlemmer. I slike tilfeller innkalles et varamedlem, jf. bdr § 2-2-3, 2-2-4.

Valgbarhet ved valg av leke medlemmer

Valgbar som leke medlemmer av bispedømmeråd og Kirkemøtet er enhver som har rett til å stemme ved valget, har fylt eller fyller 18 år i valgåret, og som ikke er valgbar som prest, lek kirkelig tilsatt, og som ikke er kandidat til valg av representant for døvemenighetene, jf. bdr § 2-2-5, 3-2-4, 4-2-4, 5-2, 6-2. Tvilstilfeller vedrørende valgbarhet avgjøres av Kirkerådet, jf. bdr § 2-2-6.

Stemmerett og valgbarhet ved valg av representant for samisk kirkeliv

Stemmeberettigede ved valg av nordsamisk og lulesamisk representant for samisk kirkeliv er 10 elektorer oppnevnt av Samisk kirkeråd, jf. bdr § 3-2-1 og 3-2-3. *Stemmeberettigede* ved valg av sørsamisk representant er de stemmeberettigede medlemmene av Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet, jf. *Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet*, § 2-4.

Valgbar er alle stemmeberettigede som enten står i samemanntallet eller oppfyller kriteriene for å bli registrert. Kandidatene skal fortrinnsvis være bosatt i det respektive samiske språkområdet. Også prest eller lek kirkelig tilsatt som fyller kriteriene for valgbarhet er valgbar. En kandidat på listen til valg av representant for samisk kirkeliv, kan

ikke samtidig stå som kandidat på andre lister, jf. bdr § 3-2-2, 3-2-3 og *Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet*, § 2-2 og 2-3.

Stemmerett og valgbarhet ved valg av representant fra døvemenighetene

Medlemmene av døvemenighetenes menighetsråd har stemmerett ved valg av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd. Dette gjelder også evt. prest og lek kirkelig tilsatt medlem av menighetsråd i døvemenighet, jf. bdr § 4-2-5.

Valgbar ved valg av representant fra døvemenighetene er alle som har stemmerett i døvemenighetene, jf. bdr § 4-2-3 og *Regler og sammensetning og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet* § 1. Også prest eller lek kirkelig tilsatt med stemmerett i døvemenighetene er valgbar. En kandidat på listen til valg av representant fra døvemenighetene, kan ikke samtidig stå som kandidat på andre lister.

Stemmerett og valgbarhet ved valg av prest

Hvem som har stemmerett og er valgbar ved valg av prest er uttømmende oppregnet i bdr § 5-2. Feltprester utøver sin stemmerett og valgbarhet i det bispedømme der feltpresten har hovedtjenestested. Den som har stemmerett som prest, har ikke stemmerett ved valg av leke medlemmer, jf. bdr § 2-2-1.

Det gjelder særlige regler om stemmerett og valgbarhet for ansatte ved bispedømmekontor og de sentralkirkelige råd, jf. bdr § 5-2.

Stemmerett og valgbarhet ved valg av lek kirkelig tilsatt

Hvem som har stemmerett og er valgbar ved valg av lek kirkelig tilsatt er oppregnet i bdr § 6-2. Den som har stemmerett som lek kirkelig tilsatt, har ikke stemmerett ved valg av leke medlemmer, jf. bdr § 2-2-1.

Det gjelder særlige regler om stemmerett og valgbarhet for ansatte ved bispedømmekontor og de sentralkirkelige råd, jf. bdr § 6-2.

Nominasjon

Sammensetning og valg av nominasjonskomitéer

Det skal velges tre nominasjonskomitéer i hvert bispedømme:

- for nominasjon av leke kandidater,
- for nominasjon av prester,
- for nominasjon av leke kirkelig tilsatte.

Det skal være ett medlem fra hvert prosti i bispedømmet i hver av nominasjonskomiteene.

Valg til nominasjonskomité for leke medlemmer

Valgrådet har i samarbeid med prosten ansvar for at det avholdes møte i prostiet hvor det velges representant til nominasjonskomiteen for leke medlemmer. Det legges mange steder opp til at møtet hvor valget av prostiets medlem finner sted, legges til kurset for valgstyrer i nov.–des. 2014 (noen steder vil kursene finne sted etter fristen for å velge medlem til nominasjonskomiteen). Menighetsrådets leder eller et annet medlem fra hvert menighetsråd kan delta på valgmøtet. Det velges ett medlem og ett varamedlem fra hvert prosti til nominasjonskomiteen. Møtet skal avholdes innen 15. desember 2014.

Begge kjønn skal være representert i nominasjonskomiteen. Dersom nominasjonskomiteen ikke får representasjon av begge kjønn, anses i stedet det varamedlem

(ev. den person) av det motsatte kjønn som har fått prosentvis flest stemmer i et prosti, som valgt. Det bør tilstrebes ungdomsrepresentasjon i nominasjonskomiteen. Medlemmer av bispedømmerrådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen. Komiteen velger selv sin leder. Jf. bdr § 2-6-1 og 2-6-2.

I de tre nordligste bispedømmene oppnevner bispedømmerådene en samisk representant og en vararepresentant til nominasjonskomiteen for leke medlemmer, jf. bdr § 3-2-1. Døveamenighetene vil gjennom døveprostiets representant ha en representant i nominasjonskomiteen for leke medlemmer i Oslo bispedømme.

Valg til nominasjonskomité for prester

Valgrådet har i samarbeid med prosten ansvar for at det avholdes møte i prostiet hvor det velges representant til nominasjonskomiteen for prester. Møtet må planlegges og innkalles slik at prestene er klar over at det skal velges medlem til nominasjonskomiteen på møtet. Det velges ett medlem og ett varamedlem. Møtet skal avholdes innen 15. desember 2014.

Det bør tilstrebes ungdomsrepresentasjon og at begge kjønn er representert. Medlemmer av bispedømmerrådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen. Komiteen velger selv sin leder. Jf. bdr § 5-1-1.

Valg til nominasjonskomité for leke kirkelig tilsatte

Valgrådet har i samarbeid med kirkevergen ved prostesetet (ev kirkeforvalter i Oslo) ansvar for at det avholdes møte i prostiet hvor det velges representant til nominasjonskomiteen for leke kirkelig tilsatte. Møtet må planlegges og innkalles slik at de leke kirkelig tilsatte er klar over at det skal velges medlem til nominasjonskomiteen på møtet. Det velges ett medlem og ett varamedlem. Møtet skal avholdes innen 15. desember 2014, jf. bdr § 6-1-1.

Der tungtveiende grunner tilsier at det ikke er mulig å gjennomføre valgmøte, kan valgrådet gi dispensasjon. I slike tilfeller følges prosedyren i bdr § 6-1-2.

Det bør tilstrebes ungdomsrepresentasjon og at begge kjønn er representert. Medlemmer av bispedømmerrådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen. Komiteen velger selv sin leder. Jf. bdr § 6-1-1.

Felles

Valgrådet oppnevner umiddelbart etter 15. desember 2014 de som er valgt fra prostiene til nominasjonskomiteen og innkaller dem til første møte. Det bør finne sted snarest mulig etter 15. desember 2014.

Forslag til mål – ungdomsrepresentasjon (18–30 år)

- Nasjonalt mål: 20 prosent ungdomsrepresentasjon i Kirkemøtet
- Bispedømmets mål 1: Få minst 20 prosent kandidater under 30 år på nominasjonskomiteens liste
- Bispedømmets mål 2: Få valgt inn 2 medlemmer under 30 år i bispedømmerrådet

Fastsettelse av hvilke aktuelle kirkelige spørsmål som skal stilles til kandidatene

I forbindelse med nominasjonen av leke kandidater skal nominasjonskomiteene innhente kandidatens syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Dette både for å tilstrebe bredde i kandidatens syn på slike spørsmål, og å opplyse velgerne om hva kandidatene står for, jf. bdr §§ 2-6-7 og 2-9. Både nominasjonskomiteens kandidater og eventuelle supplerende kandidater og kandidater på lister fra andre grupperinger skal presenteres på samme måte.

Det er valgrådet som fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles til kandidatene, jf. bdr § 2-6-7. Spørsmålene må fastsettes så tidlig at kandidatenes svar kan innhentes som ledd i nominasjonsarbeidet. Nominasjonskomiteenes arbeid vil foregå i perioden 15. januar til 1. mars 2015. Valgrådet bør derfor ha spørsmålene klare senest 15. januar. Det er nominasjonskomiteens ansvar å innhente svarene på spørsmålene. Det må samtidig gjøres klart for kandidatene som forespørres at svarene skal brukes i den offentlige presentasjonen av kandidatene.

Det er også planer om en «valgomat» hvor velgerne gjennom å svare på et sett spørsmål kan få opp hvilke kandidater de har mest til felles med.

Også ved valg av prest og av lek kirkelig tilsatt, skal kandidatpresentasjonen omfatte opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Valgrådets spørsmål til de leke kandidatene bør benyttes også her, jf. bdr §§ 5-1-4, 6-1-5.

Kilder til spørsmålsstillinger:

- Hvilke større saker Kirkemøtet vil få til behandling i kommende fireårsperiode
- Satsningsområdene i Den norske kirkes visjonsdokument
- Satsningsområder i bispedømmenes strategidokumenter
- Andre aktuelle kirkelige og kirkepolitiske saker

Kirkerådet vil sende forslag til mulige spørsmålsstillinger til valgrådene innen 15. desember 2014. Det vil bli utarbeidet en mal for innhenting av kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, med en fast begrensning på hvor lange spørsmål og svar som er mulige. Malen blir tilgjengelig på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

2.2.4.3 Informasjon

Valgrådet har sammen med bispedømmerådet og bispedømmets informasjonsansvarlige ansvar for informasjonen på bispedømmenivå. Det vil bli utarbeidet en nasjonal kommunikasjonsstrategi med en arbeidsfordeling mellom nasjonalt nivå, bispedømmenivå og lokalt nivå.

På bispedømmenivå ligger ansvar for informasjon om nominasjon, valgbarhet, retten til å fremme alternative lister og kandidater ved supplerende nominasjon, om kandidatene, valgresultat etc.

Valgrådet har ansvar for

- informasjon om stemmerett og valgbarhet – både i forbindelse med nominasjon og i tiden fram mot forhåndsstemming og valg
- kunngjøring av muligheten til å stille kandidatlistene for andre grupper av forslagsstillere (innen 1. januar), jf. bdr § 2-7-1
- kunngjøring av foreløpige kandidatlistene (snarest etter 1. mars), jf. bdr § 2-6-11
- kunngjøring av kandidatliste(r) og valgform (snarest etter 1. mai), jf. bdr § 2-8-2
- kunngjøring av evt. mulighet for supplerende nominasjon – gjelder når det bare er én liste og flertallsvalg (snarest etter 1. mai), jf. bdr § 2-8-3
- kunngjøring av endelig kandidatliste (ved flertallsvalg) (innen 1.–8. juni avhengig av når muligheten til supplerende nominasjon ble kunngjort), jf. bdr § 2-8-6
- registrering i valgmodulen av data om kandidatene som kan publiseres på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no og brukes i valgkort og annet valgmaterieell, og slik at det kan genereres stemmesedler fra valgmodulen

- presentasjon av kandidatene – så likeverdig som mulig for nominasjonskomiteens liste, eventuelle andre lister og supplerende kandidater, jf. bdr § 2-9
- innberetning av valgresultat, alle valgomganger slik at bispedømmerrådet kan offentliggjøre det, jf. bdr § 7-1

Bispedømmerrådet har ansvar for

- offentliggjøring av valgdeltakelse, jf. bdr § 7-1
- offentliggjøring av valgresultat, jf. bdr § 7-1

Offentliggjøring av valglistene – utarbeidelse og offentliggjøring av kandidatpresentasjon

Kandidatpresentasjonene må utarbeides av nominasjonskomiteene, forslagsstiller ved alternative lister og de som fremmer forslag ved supplerende nominasjon, etter en fastsatt mal. Valgrådet har ansvar for offentliggjøring av valglistene og presentasjon av kandidatene.

Nedlastbar pdf av stemmesedlene vil ligge på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no og være tilgjengelig i valgmodulen for lokale valgstyret som har ansvar for trykking og distribusjon av stemmesedler.

2.2.4.4 Gjennomføring av valget (BDR)

Direkte valg/valgomgang – leke medlemmer

- Direkte valg/direkte valgomgang – leke medlemmer finner sted sammen med og samtidig med valg av menighetsråd ((13.–)14. september 2015, samt forhåndsstemmegivning),
- det lokale valgstyret har ansvar for den lokale gjennomføringen av dette valget,
- stemmeberettigede er alle kirkemedlemmer som er stemmeberettigede ved valg av menighetsråd, med unntak av de som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt ved valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet,
- valgbare er alle kirkemedlemmer som er valgbare ved valg av menighetsråd, med unntak av de som er valgbare som prest eller lek kirkelig tilsatt ved valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet og tilsatte ved bispedømmekontor og de sentralkirkelige råd.
- antallet som skal velges ved direkte valg/direkte valgomgang er 7 (direkte valg) eller 4 (direkte valgomgang i kombinasjonsordning med indirekte valgomgang).

Gjennomføring av direkte valg/direkte valgomgang – leke medlemmer

Om de lokale valgstyrenes ansvar for lokal gjennomføring av direkte valg/valgomgang, se

- 2.1.1 *Veiledning for valgstyret (menighetsrådet)*, innledningen om *Valgstyrets ansvar*
- 2.1.1.9 *Sjekkliste – valgstyrets oppgaver ved bispedømmerrådsvalget (MR/BDR – bokmål)*
- 2.1.1.10 *Sjekkliste – valstyret sine oppgaver ved val av bispedømmerråd (MR/BDR – nynorsk)*

Om forhåndsstemmegivning og stemmegivning på valgtinget ved direkte valg/direkte valgomgang, se

- 2.1.1.4 Gjennomføring av valg og forhåndsstemming,
- 2.1.9 Veiledning for stemmestyre (MR/BDR),
- 2.1.1.10 Sjekkliste – valstyret sine oppgaver ved val av bispedømmeråd (MR/BDR – nynorsk).

Se også veiledningene til velgerne:

- 2.3.1 Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR),
- 2.3.2 Slik stemmer du på valgdagen (MR/BDR),
- 2.3.5 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)
- 2.3.6 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR).

Om optelling, innsending og rapportering av antall avgitte stemmer ved direkte valg/valgomgang, se

- 2.1.11 Veiledning – optelling flertallsvalg (MR) til og med pkt. B2, samt C1
- 2.1.12 Veiledning – optelling forholdstallsvalg (MR), pkt. B2.

Indirekte valgomgang – leke medlemmer

Valgrådet sender ut alt nødvendig valgmateriell – stemmesedler, kandidatpresentasjon og veiledning om stemmegivning og innsending av stemmer – slik at menighetsrådene har det i hende innen 1. november 2015.

Stemmesedlene revideres etter den direkte valgomgangen. Kandidatene som ble valgt i den direkte valgomgangen strykes fra stemmeseddelen. De gjenværende kandidatene står nå på valg, jf. bdr § 2-15-4.

Menighetsrådet må i perioden 1.–30. november 2015 avholde et møte hvor det indirekte valget kan finne sted. Stemmegivningen skal være skriftlig og tilsendt stemmeseddel skal benyttes. Stemmesedlene legges i tilsendt stemmeseddelkonvolutt som lukkes i møtet og legges i tilsendt omslagskonvolutt. Sammen med et følgeskriv sendes de avgitte stemmene samlet til valgrådet. Av følgeskrivet skal følgende framgå: Menighetsrådets navn, hvor mange stemmeberettigede som var til stede, hvor mange stemmer som ble avgitt, hvor mange medlemmer det er i menighetsrådet med unntak av prest, samt underskrift av to av menighetsrådets medlemmer, jf. bdr §§ 2-1-2, 2-1-3, 2-14.

Prest og lek kirkelig tilsatt som er medlem av menighetsrådet har ikke stemmerett ved valget av leke medlemmer, indirekte valgomgang. Hvis lek kirkelig tilsatt er fast medlem av menighetsrådet, kan et varamedlem som ikke er kirkelig tilsatt innkalles i stedet.

Stemmesedlene sendes inn til valgrådet innen 1. desember 2015, jf. bdr § 2-14-3.

Valg av representanter for samisk kirkeliv

Valgrådene i de tre nordligste bispedømmene har ansvar for gjennomføringen av valget av samiske representanter. Samisk kirkeråd oppnevner elektorer fra hvert av de tre språkområdene. Det oppnevnes 10 elektorer fra nordsamisk og lulesamisk område. De stemmeberettigede medlemmene av Saemien Áálmege (samisk menighet i sørsamisk område) er valgkollegium ved valget fra sørsamisk område.

Bispedømmerådet sender ut alt nødvendig valgmateriell – stemmesedler, kandidatpresentasjon og veiledning om stemmegivning og innsending av stemmer – til elektorene innen *15. juni 2015*.

Valget skjer som flertallsvalg og som postvalg. Hver elektor skal avgi stemme på to kandidater på listen for eget språkområde. Stemmene legges i konvolutt med omslagskonvolutt sammen med et følgeskriv. Stemmene sendes valgrådet i bispedømmet innen *14. september 2015*. Jf. bdr §§ 3-2-4, 3-2-5, 3-2-6 og *Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet* §§ 2-5 og 2-6.

Valg av representant fra døvemenighetene

Valgrådet i Oslo bispedømme har ansvar for gjennomføringen av valget av representant fra døvemenighetene. Medlemmene av døvemenighetenes menighetsråd avgir stemme ved valget.

Bispedømmerådet sender ut alt nødvendig valgmateriell – stemmesedler, kandidatpresentasjon og veiledning om stemmegivning og innsending av stemmer – til menighetsrådene innen *15. juni 2015*.

Valget skjer som flertallsvalg. Hvert enkelt medlem av menighetsrådet avgir stemme på to kandidater. Stemmegivningen til det enkelte medlem er hemmelig for de øvrige medlemmer.

Menighetsrådet må i perioden 15. juni-11. september 2015 avholde et møte hvor valget kan finne sted. Stemmegivningen skal være skriftlig på tilsendt stemmeseddel. Stemmeseddelen legges i tilsendt konvolutt, og legges i omslagskonvolutt. Sammen med et følgeskriv sendes den avgitte stemmen til valgrådet i Oslo bispedømme innen *14. september 2015*. Jf. bdr §§ 4-2-4, 4-2-5, 4-2-6, 4-2-7.

Valg av prest

Bispedømmerådet (eller etter avtale valgrådet) sender ut alt nødvendig valgmateriell – stemmesedler, kandidatpresentasjon og veiledning om stemmegivning og innsending av stemmer – til alle stemmeberettigede prester slik at de har det i hende innen *15. juni 2015*.

Valget skjer som flertallsvalg og som postvalg. Hver enkelt stemmeberettiget prest avgir stemme på to kandidater. Stemmegivningen er hemmelig.

Stemmegivningen skal være skriftlig på tilsendt stemmeseddel. Stemmeseddelen legges i tilsendt konvolutt, og legges i omslagskonvolutt. Sammen med et følgeskriv sendes den avgitte stemmen til valgrådet innen *14. september 2015*. Stemmer fra flere prester i en menighet kan sendes inn samlet. Av følgeskrivet skal det framgå hvem som har stemt. Jf. bdr §§ 5-1-8, 5-1-9, 5-1-10, jf. § 7-1-1.

Valg av lek kirkelig tilsatt

Bispedømmerådet (eller etter avtale valgrådet) sender ut alt nødvendig valgmateriell – stemmesedler, kandidatpresentasjon og veiledning om stemmegivning og innsending av stemmer – til alle leke kirkelig tilsatte med stemmerett slik at de har det i hende innen *15. juni 2015*.

Valget skjer som flertallsvalg og som postvalg. Hver enkelt stemmeberettiget lek kirkelig tilsatt avgir stemme på to kandidater. Stemmegivningen er hemmelig.

Stemmegivningen skal være skriftlig på tilsendt stemmeseddel. Stemmeseddelen legges i tilsendt konvolutt, og legges i omslagskonvolutt. Sammen med et følgeskriv sendes den avgitte stemmen til valgrådet innen *14. september 2015*. Stemmer fra flere leke kirkelige tilsatte i en menighet kan sendes inn samlet. Av følgeskrivet skal det framgå hvem som har stemt. Jf. bdr §§ 6-1-9, 6-1-10, 6-1-11, jf. § 7-1-1.

2.2.4.5 Opptelling

Opptelling – direkte valg/valgomgang, leke medlemmer

Ved opptelling av direkte valg av alle leke medlemmer, kåres først 7 representanter til bispedømmerådet, deretter 7 vararepresentanter, jf. bdr § 2-15.

Ved opptelling av direkte valgomgang (i kombinasjon med indirekte valgomgang) kåres fire representanter til bispedømmerådet. Etter opptellingen av indirekte valgomgang kåres de resterende representantene, samt vararepresentanter. Fire av vararepresentantene kåres på grunnlag av opptellingen etter den direkte valgomgangen, jf. bdr § 2-15.

Velgerne kan gi inntil tre tilleggsstemmer. Der det er forholdstallsvalg kan velgerne også føre opp inntil tre navn fra andre lister. Valgrådet behandler de rettede stemmesedlene manuelt. Alle tilleggsstemmer og oppførte navn fra andre lister skal registreres manuelt i et regneark som benyttes ved opptellingen.

Fristen for innberetning av valgresultatet er satt til 10 kalenderdager etter valgdagen, dvs. torsdag 24. september 2015, jf. bdr § 7-1-2. Alle lokale valgstyrer må registrere antall avgitte stemmer samt antall rettede og urettede stemmesedler for å få skrevet ut følgeskrivet som skal sendes med stemmesedlene. Oppslutningen om valget skal foreligge onsdag 16. september, mens valgresultatet vil foreligge senest torsdag 24. september.

Se for øvrig:

2.2.8 Veiledning – opptelling flertallsvalg (BDR)

2.2.9 Veiledning – opptelling forholdstallsvalg (BDR)

Opptellingen har følgende tidsplan:

- Valgrådet har ansvar for opptellingen.
- Valgstyrene i alle sokn teller opp antall avgitte stemmer. Stemmesedlene skal være avsendt innen 16. september.
- 17. september offentliggjøres valgdeltakelsen ved direkte valg / valgomgang, leke medlemmer.
- Stemmesedler med følgeskriv kommer inn til bispedømmerådets postmottak i perioden 15.–17. september. Bemanningen i postmottaket styrkes i denne perioden.
- Valgrådet sørger for registrering (punching) av tilleggsstemmer på stemmesedlene i perioden 16-(inntil) 23. september.
- Senest 23. september foretas opptellingen. Valgrådene overvåker opptellingen og kontrollerer valgprotokollen. Valgprotokollen underskrives av valgrådet før valgresultatet offentliggjøres.
- Senest 24. september innberetter Valgrådene valgresultatet. Valgresultatet offentliggjøres samme dag.

Opptelling – indirekte valg av leke medlemmer

Valgrådet har ansvar for opptellingen. Stemmesedler ved indirekte valg av leke medlemmer skal være hos valgrådet innen 1. desember 2015.

Ved opptelling av indirekte valgomgang av leke medlemmer, kåres de resterende tre representantene, samt vararepresentantene. Fire av vararepresentantene kåres på grunnlag av opptellingen ved direkte valgomgang, tre på grunnlag av opptellingen ved indirekte valgomgang. Jf. bdr §§ 2-15-4 og 2-15-7.

Senest 8. desember offentliggjøres valgresultatet fra denne valgomgangen. Jf. bdr § 7-1-2.

Opptelling – øvrige valgrunder

Ved opptelling av de øvrige valggrundene, følges i prinsippet samme prosedyre som ved direkte valg/valgomgang, opptelling av flertallsvalg, men antall stemmer som skal håndteres og antall representanter som skal velges vil være vesentlig mindre.

Stemmesedlene ved valg av prest og lek kirkelig tilsatt, valg av representanter for samisk kirkeligiv og valg av representant fra døvemenighetene, skal være hos Valgrådet innen valgdagen, mandag 14. september 2015.

Opptelling – valg av representanter for samisk kirkeligiv

Valgrådet foretar opptellingen av disse valgene. Bispedømmerådet har ansvar for å gjøre valgresultatet kjent så snart stemmene er ferdig opptalt. Resultatet av valgene skal foreligge innen 24. september 2015. Resultatene registreres i medlemsregisterets valgmodul av bispedømmets registeransvarlige. Jf. bdr § 7-1-2.

Opptelling – valg av representant fra døvemenighetene

Valgrådet foretar opptellingen av disse valgene. Bispedømmerådet har ansvar for å gjøre valgresultatet kjent så snart stemmene er ferdig opptalt. Resultatet av valgene skal foreligge innen 24. september 2015. Resultatene registreres i medlemsregisterets valgmodul av bispedømmets registeransvarlige. Jf. bdr § 7-1-2.

Opptelling – valg av prest

Valgrådet foretar opptellingen av disse valgene. Bispedømmerådet har ansvar for å gjøre valgresultatet kjent så snart stemmene er ferdig opptalt. Resultatet av valgene skal foreligge innen 24. september 2015. Resultatene registreres i medlemsregisterets valgmodul av bispedømmets registeransvarlige. Jf. bdr § 7-1-2.

Opptelling – valg av lek kirkelig tilsatt

Valgrådet foretar opptellingen av disse valgene. Bispedømmerådet har ansvar for å gjøre valgresultatet kjent så snart stemmene er ferdig opptalt. Resultatet av valgene skal foreligge innen 24. september 2015. Resultatene registreres i medlemsregisterets valgmodul av bispedømmets registeransvarlige. Jf. bdr § 7-1-2.

2.2.4.6 Innberetning og kunngjøring

Offentliggjøre valgresultatet

Bispedømmerådet har ansvar for å gjøre valgresultatet kjent så snart stemmene er ferdig opptalt. Resultatene registreres i medlemsregisterets valgmodul av bispedømmets registeransvarlige. Jf. bdr § 7-1-2. Bispedømmerådet underretter også de som er valgt, jf. bdr § 7-1-3.

Valgresultatet for direkte valg/direkte valgomgang, leke medlemmer, gjøres kjent så snart stemmene er ferdig opptalt og resultatet godkjent av valgrådet, senest 24. september 2015.

Valgresultatet for indirekte valgomgang, leke medlemmer, gjøres kjent så snart stemmene er ferdig opptalt og resultatet godkjent av valgrådet, senest 8. desember 2015.

Valgresultatet skal offentliggjøres på tjenlig måte. Bispedømmerådet bør sende kunngjøring til bispedømmets menigheter slik at det kan kunngjøres i menighetsblader og ved oppslag i kirken. Ellers gjøres resultatet kjent på den måten bispedømmerådet finner tjenlig. Dette kan for eksempel skje gjennom menighetsbladet og/eller annonsering i region-/lokalpressen. Jf. bdr § 7-1-2.

Når valgresultatet er registrert i medlemsregisterets valgmodul, blir resultatet automatisk publisert på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no og eventuelt i nettaviser Kirkerådet har avtale med.

Rapportering og innberetning om valget og valgresultatet

Når valgrådet har godkjent valgresultatet, skal dette føres inn i bispedømmerådets møtebok. Det skal rapporteres både om valget og valgresultatet. Jf. bdr §§ 7-1-2 og 7-1-3.

Rapporteringen av data fra den lokale gjennomføringen av det direkte valget vil skje gjennom valgmodulen. I medlemsregisterets valgmodul kan det genereres statistikk om valgoppslutningen i bispedømmet. Dette skrives ut og legges ved innberetningen av valgresultatet til Kirkerådet sammen med utskrift av møteboken. På grunnlag av opplysningene som registreres i valgmodulen, genereres også en rapport som vil være grunnlag for statistikk og evaluering.

Stemmesedlene skal oppbevares på et trygt sted og under sikker forvaring ut valgperioden, jf. bdr § 7-1-4.

Presentere det nye bispedømmerådet

Det nye bispedømmerådet bør presenteres for menighetene og offentligheten i bispedømmet når alle deler av valget er avsluttet.

2.2.4.7 Sjekkliste for bispedømmeråd og valgråd (BDR-BM)

Regelfestede frister står i kursiv. Anbefalte frister står i vanlig skrift.

Oppgaver ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (forkortet BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Vedtak om valgordning ved valg av leke medlemmer til Bispedømmerådet (direkte og evt. indirekte valg)	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 2-5-4, 2-4-5
☐ Oppnevning av valgråd (VR)	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 1-3, jf. 2-6-1
☐ Informasjon om ansvar, oppgaver og prosedyrer for valgråd (VR), proster og kirkeverger.	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 2-6-1a, 5-1-1, 6-1-1
☐ Oppfordring til menighetsråd, leke kirkelig tilsatte og prester om å sende inn forslag på kandidater med frist 15. januar 2015 (inkl. samiske og døvekirkelige kandidater)	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 2-6-3, 3-2-2, 4-2-2, 5-1-2, 6-1-3
☐ Prosvise møter for valg av medlem til nominasjonskomité: leke medlemmer; prester; leke kirkelig tilsatte (evt. prosvise valgkurs)	15. des. 2014	VR, Prost, kirkeverge ved prostesete	bdr §§ 2-6-2, 5-1-1, 6-1-1-2
☐ Oppnevning av nominasjonskomitéer (NK), leke medlemmer; prester; leke kirkelig tilsatte	15. des. 2014	VR	bdr §§ 2-6-1, 2-6-2, 5-1-1, 6-1-1, 6-1-2
☐ Lag informasjonsplan <ul style="list-style-type: none"> • Hvem vil vi nå med informasjonen? • Budskap – hva vil vi si? • Kanaler – annonser, plakater, nettsider, presse, møter, e-post osv. • Hvem skal være informasjonsansvarlig? 	15. des. 2014	VR	bdr §§ 2-6-11, 2-7-1, 2-8, 2-9, 2-11, 7-1-2
☐ Kunngjøring av adgang til å stille kandidatlistene Kanaler: Pressemelding/annonser regionale medier, bispedømmets nettsider, utsending til menighetsrådene o.a.	1. jan. 2015	VR	bdr § 2-7-1, jf. § 2-6-11
☐ Innsending av forslag på kandidater fra menighetsråd, prester og leke kirkelig tilsatte til de respektive nominasjonskomitéer	15. jan. 2015	MR, prester, leke kirkelig tilsatte	bdr §§ 2-6-3, 2-6-4, 3-2-2, 4-2-2, 5-1-2, 6-1-3
☐ Valgrådet fastsetter hvilke spørsmål som skal forelegges kandidatene	15. jan. 2015	VR	bdr § 2-6-7
☐ Nominasjonskomiteens foreløpige forslag foreligger	1. mars 2015	NK	bdr §§ 2-6-10, 5-1-5, 6-1-6
☐ Nominasjonskomiteenes foreløpige forslag offentliggjøres, samt muligheten til å stille alternative lister (leke medlemmer) eller supplerende nominasjon (prest, lek kirkelig tilsatt) Kanaler: Pressemelding/annonser regionale medier, bispedømmets nettsider, utsending til menighetsrådene o.a.	1. mars 2015	VR	bdr §§ 2-6-11, 5-1-5, 6-1-6
☐ Frist for innlevering av kandidatlistene fra andre grupper (valg av leke medlemmer)	1. mai 2015	Forslagsstillere (min. 150 fra min. tre sokn)	bdr § 2-7-2a
☐ Kunngjøring av kandidatlistene og valgform (valg av leke medlemmer)	1. mai 2015 (uten opphold etter dato)	VR	bdr § 2-8-2

forts. neste side

Opgaver ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (forkortet BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Frist for innlevering av forslag, supplerende nominasjon, prest, lek kirkelig tilsatt. Forslagene sendes VR.	1. mai 2015	Forslagsstillere (min. 10 prester el. lek kirkelig tilsatte fra min. 2 prostier)	bdr §§ 5-1-5, 5-1-6, 6-1-6, 6-1-7
☐ Sørg for utforming av kandidatpresentasjon. Kontakt trykkeri.	Mai 2015	VR	
☐ Frist for innlevering av forslag, supplerende nominasjon (bare hvis det er 1 liste, valg av leke medlemmer). Forslagene sendes VR	1 måned etter godkjenning, fra 1.–8. juni 2015	Forslagsstillere (min. 75 fra min. tre sokn)	bdr § 2-8-3
☐ Materiell som presenterer kandidatene til direkte valg/direkte valgogang (leke medlemmer) foreligger trykt.	8. juni 2015	NK (innhold), VR, BDR	
☐ Materiell som presenterer kandidatene, sendes soknene.	8. juni 2015	VR	bdr §§ 2-8-6, 2-9, jf. 2-6-11
☐ Offentliggjøring av endelige kandidatlistene med presentasjon av kandidatene Kanaler: Pressemelding/annonser regionale medier, bispedømmets nettsider, utsending til menighetsrådene o.a.	8. juni 2015	VR	bdr §§ 2-8-6, 2-9, 5-1-8, 6-1-9
☐ Kandidatlistene legges inn i medlemsregisteret (valgmodulen)	1./10. juni 2015	VR	bdr § 7-2 utf. best.
☐ Stemmesedler og valgmateriell sendes de stemmeberettigede ved valg av repr. for samisk kirkeliv, prest og lek kirkelig tilsatt	15. juni 2015	VR	bdr §§ 3-3-4, 5-1-8, 6-1-9
☐ Stemmesedler og valgmateriell sendes menighetsrådene i Døvekirken	15. juni 2015	VR	bdr § 4-2-4
☐ Frist for å oversende opplysninger til menighetene om hvem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt.	15. juni 2015	Prost, Kirkeverge	bdr § 2-3-2, jf. §§ 2-2-1, 5-2, 6-2
☐ Stemmesedler – direkte valg av leke medlemmer – foreligger i trykkeklar pdf. KR sørger for mal for stemmeseddel. VR sørger for at stemmeseddelen(e) settes opp i malen. BDR sørger for at pdf av stemmeseddelen(e) sendes alle menigheter og legges ut på www.kirkevalget.no.	1. aug. 2015	KR/VR/BDR	bdr § 2-10-1
☐ Stemmesedler – direkte valg av leke medlemmer – er ferdig kopiert/trykt. VS kopierer opp stemmeseddelen på farget papir i henhold til anvisning fra BDR.	10. aug. 2015	VS	bdr § 2-10-1
☐ Frist for utsendelse av valgkort (MR – direktevalg BDR og KM)	10. aug. 2015	KR	bdr § 7-2 utf. best.
☐ Periode for forhåndsstemming (MR/direktevalg BDR og KM)	10. aug.–11. sept. 2015	VS	bdr § 2-12, jf. mr § 9-2
☐ Frist for forhåndsstemming i annet sokn enn der en bor (MR/direktevalg BDR og KM)	1. sept. 2015	VS	bdr § 2-12, jf. mr § 9-2
☐ Valgdag(er), valg på menighetsråd og direktevalg til bispedømmeråd/Kirkemøtet	(13.–)14. sept. 2015	VS, stemmestyrer	bdr § 2-1-1, mr § 3-1, 3-2

forts. neste side

Oppgaver ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (forkortet BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Stemmesedler må ha kommet inn til valgrådet (samisk representant, Døvekirken, prest, lek kirkelig tilsatt)	14. sept. 2015	Stemmeberettigede, VR	bdr §§ 3-2-6, 4-2-6, 5-1-10, 6-1-11
☐ Frist for registrering i valgmodulen av antall stemmer ved direkte valg/valgomgang (leke medlemmer)	16. sept. 2015	VS/Stab	bdr § 2-13-6
☐ Frist for innsending av stemmesedler (direkte valg, leke). Menighetsrådet sender stemmesedlene umiddelbart, og senest denne dato.	16. sept. 2015 (skal være Valgrådet i hende innen 17. sept. 2015)	VS	bdr § 2-13-6
☐ Frist for offentliggjøring av valgdeltakelse, direkte valg, leke	17. sept. 2015	VR, BDR	
☐ Frist for klage over gjennomføring av valget m.v. (direkte valg, leke)	21. sept. 2015	Klage sendes VR som evt. sender videre til KR	bdr § 7-1-6
☐ Frist for offentliggjøring av valgresultat, direkte valg, leke	24. sept. 2015	VR, BDR	bdr § 7-1-2
☐ Kunngjør valgresultatet Kanaler: Pressemelding/annonser regionale medier, bispedømmets nettsider, utsending til menighetsrådene, medlemsregisterets valgmodul o.a.	24. sept. 2015	BDR	bdr § 7-1-2
☐ Frist for klage over valgoppgjøret (direkte valg, leke)	7 dager etter offentliggjøring av valgresultatet		bdr § 7-1-6
☐ Frist for rapportering av utfyllende data i valgmodulen – direkte valg/valgomgang	1. okt. 2015	VS/Stab/ BDR/VR	
☐ Valgmateriell og stemmesedler (indirekte valgomgang) er kommet til alle menighetsråd. <i>Ikke alle bispedømmer skal ha indirekte valgomgang.</i>	1. nov. 2015	VR	bdr § 2-14
☐ Frist for innsending av stemmesedler indirekte valgomgang (leke medlemmer)	1. des. 2015	MR	bdr § 2-14-3
☐ Offentliggjøring av valgresultat (indirekte valgomgang)	8. des. 2015	VR	bdr § 7-1-2
☐ Kunngjør valgresultatet Kanaler: Pressemelding/annonser regionale medier, bispedømmets nettsider, utsending til menighetsrådene, medlemsregisterets valgmodul o.a.	8. des. 2015	BDR	bdr § 7-1-2
☐ Frist for klage over gjennomføring av valget (indirekte valgomgang)	8. des. 2015		bdr § 7-1-6
☐ Frist for klage over valgoppgjøret (indirekte valgomgang)	7 dager etter offentliggjøring av valgresultatet		bdr § 7-1-6
<i>Gamle bispedømmeråd fratrer</i>	31. des. 2015		bdr § 7-1-9
<i>Nye bispedømmeråd tiltrer</i>	1. jan. 2016		bdr § 7-1-9
<i>Funksjonstid, nye bispedømmeråd</i>	1. jan. 2016 –31. des. 2019		bdr § 1-1-2
<i>Funksjonstid, Kirkemøtet</i>	KM 2016–KM 2019		bdr § 1-1-2, 1-2
<i>Funksjonstid, Kirkerådet (velges på KM 2016)</i>	Etter KM 2016 t.o.m. KM 2020		

2.2.4.8 Sjekkliste for bispedømmeråd og valråd (BDR-NN)

Frister som er fastsett i reglane står i kursiv. Rettleiande fristar står i vanleg skrift.

Opgåver ved val til bispedømmeråd og Kyrkjemøte (forkorta BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Vedtak om valordning ved val av leke medlemmer til Bispedømmerådet (direkte og evt. indirekte val)	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 2-5-4, 2-4-5
☐ Oppnemning av valråd (VR)	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 1-3, jf. 2-6-1
☐ Informasjon om ansvar, oppgåver og prosedyrar for valråd (VR), prostar og kyrkjevevjerer.	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 2-6-1a, 5-1-1, 6-1-1
☐ Oppmoding til sokneråd, leke kyrkjelege tilsette og prestar om å senda inn forslag på kandidatar med frist 15. januar 2015 (inkl. samiske og døvekyrkjelege)	1. nov. 2014	BDR	bdr §§ 2-6-3, 3-2-2, 4-2-2, 5-1-2, 6-1-3
☐ Prostavise møte for val av medlem til nominasjonskomitéar, leke medlemmer; prestar; leke kyrkjeleg tilsette (evt. valkurs i prostia)	15. des. 2014	VR, Prosten Kyrkjevevjerja ved prosteseta	bdr §§ 2-6-2, 5-1-1, 6-1-1-2
☐ Oppnemning av nominasjonskomitéar (NK), leke medlemmer; prestar, leke kyrkjeleg tilsette	15. des. 2014	VR	bdr §§ 2-6-1, 2-6-2, 5-1-1, 6-1-1, 6-1-2
☐ Lag informasjonsplan <ul style="list-style-type: none"> • Kven vil me nå med informasjonen? • Bodskaap – kva vil me seia? • Kanalar: annonsar, plakatar, nettsider, presse, møte, e-post osv. • Kven skal vera informasjonsansvarleg? 	15. des. 2014	VR	bdr §§ 2-6-11, 2-7-1, 2-8, 2-9, 2-11, 7-1-2
☐ Kunngjering av høve til å stille kandidatlistar. Kanalar: Pressemelding/annonser i medier i regionen, nettsidene til bispedømmet, utsending til sokneråda m.a.	1. jan. 2015	VR	bdr § 2-7-1, jf. § 2-6-11
☐ Innsending av forslag på kandidatar frå sokneråd, prestar og leke kyrkjelege tilsette til dei respektive nominasjonskomitéar	15. jan. 2015	SR, prestar, leke kyrkjeleg tilsette	bdr §§ 2-6-3, 2-6-4, 3-2-2, 4-2-2, 5-1-2, 6-1-3
☐ Valrådet fastset kva for spørsmål som skal stillast til kandidatane	15. jan. 2015		bdr § 2-6-7
☐ Førebels forslag frå nominasjonskomiteen ligg føre	1. mars 2015	NK	bdr §§ 2-6-10, 5-1-5, 6-1-6
☐ Nominasjonskomitéane sine forslag vert gjort offentlege. Samstundes vert høvet til å stille alternative lister (leke medlemmer) eller supplerande nominasjon (prest, lek kyrkjeleg tilsett) kunngjort. Kanalar: Pressemelding/annonser i medier i regionen, nettsidene til bispedømmet, utsending til sokneråda m.a.	1. mars 2015	VR	bdr §§ 2-6-11, 5-1-5, 6-1-6
☐ Frist for innlevering av kandidatlistar frå andre grupper (val av leke medlemmer)	1. mai 2015	Forslagsstillarar (min. 150 frå min. 3 sokn)	bdr § 2-7-2a
☐ Kunngjering av kandidatlistar og valform (val av leke medlemmer)	1. mai 2015	VR	bdr § 2-8-2

forts. neste side

Oppgaver ved val til bispedømmeråd og Kyrkjemøte (forkorta BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Frist for innlevering av forslag, supplerende nominasjon, prest, lek kyrkjeleg tilsett. Forslaga vert sende VR.	1. mai 2015	Forslagsstillarar (min. 10 prestar el. lek kyrkjeleg tilsette frå min. 2 prosti)	bdr §§ 5-1-5, 5-1-6, 6-1-6, 6-1-7
☐ Sørg for utforming av kandidatpresentasjon. Kontakt trykkeri.	Mai 2015	VR	
☐ Frist for innlevering av forslag, supplerande nominasjon (berre om det er 1 liste, val av leke medlemmer). Forslaga vert sende VR.	1 måned etter godkjenning, frå 1.–8. juni 2015	Forslagsstillarar (min. 75 frå min. 3 sokn)	bdr § 2-8-3
☐ Materieell som presenterer kandidatane til direkte val/ direkte valomgang leke medlemmer er ferdig trykka.	8. juni 2015	NK (innhald), VR, BDR	
☐ Materieell som presenterer kandidatane, vert sendt sokna.	8. juni 2015	VR	bdr §§ 2-8-6, 2-9, jf. 2-6-11
☐ Offentleggjering av endelege kandidatlistar med presentasjon av kandidatane Kanalar: Pressemelding/annonser i medier i regionen, nettsidene til bispedømet, utsending til sokneråda m.a.	8. juni 2015	VR	bdr §§ 2-8-6, 2-9, 5-1-8, 6-1-9
☐ Kandidatlistene vert lagde inn i medlemsregisteret (valmodulen)	1./10. juni 2015	VR	bdr § 7-2 utf. best.
☐ Røystesetlar og valmaterieell vert sendt til dei røysteføre ved val av repr. for samisk kyrkjeliv, prest og lek kyrkjeleg tilsett	15. juni 2015	VR	bdr §§ 3-3-4, 5-1-8, 6-1-9
☐ Røystesetlar og valmaterieell vert sendt til sokneråda i Døvekyrkja	15. juni 2015	VR	bdr § 4-2-4
☐ Frist for å sende over opplysningar til sokna om kven som har røysterett som prest eller lek kyrkjeleg tilsett.	15. juni 2015	Prost, Kyrkjevevja	bdr § 2-3-2, jf. §§ 2-2-1, 5-2, 6-2
☐ Røystesetlar – direkte val av leke medlemmer – ligg føre i trykkjeklår pdf. KR syter for mal for røystesetel(lar). VR syter for at røystesetelen vert sett opp i malen. BDR syter for at pdf av røystesetelen(lane) vert send til alle sokna og legg han ut på www.kyrkjevalet.no .	1. aug. 2015	KR/VR/BDR	bdr § 2-10-1
☐ Røystesetlar – direkte val av leke medlemmer – er ferdig kopierte eller trykte. VS kopierer opp røystesetelen på farga papir etter tilvising frå BDR.	10. aug. 2015	VS	bdr § 2-10-1
☐ Frist for utsending av valkort (SR – direkteval BDR og KM)	10. aug. 2015	KR	bdr § 7-2 utf. best.
☐ Periode for førehandsrøysting (SR/ direkte val BDR og KM)	10. aug. –11. sept. 2015	VS	bdr § 2-12, jf. mr § 9-2
☐ Frist for førehandsrøysting i anna sokn enn der ein bur	1. sept. 2015	VS	bdr § 2-12, jf. mr § 9-2
☐ Valdag(ar), val på sokneråd og direkteval til bispedømmeråd/Kyrkjemøtet	(13.–)14. sept. 2015	VS, stemmestyre	bdr § 2-1-1, mr § 3-1, 3-2

forts. neste side

Oppgaver ved val til bispedømmeråd og Kyrkjemøte (forkorta BDR og KM)	Frist	Ansvar	Regel
☐ Røystesetlar må ha kome inn til valrådet (samisk representant, Døvekyrkja, prest, lek kyrkjeleg tilsett)	14. sept. 2015	Røysteføre, VR	bdr §§ 3-2-6, 4-2-6, 5-1-10, 6-1-11
☐ Frist for registrering i valmodulen av talet på røyster m.m. ved direkte val/valomgang (leke medlemmer)	16. sept. 2015	VS/Stab	bdr § 2-13-6
☐ Frist for innsending av røystesetlar (direkte val, leke). Soknerådet sender røystesetlane umiddelbart, og seinast denne datoen.	16. sept. 2015 (skal ha kome til Valrådet innan 17. sept. 2015)	VS	bdr § 2-13-6
☐ Frist for offentleggjing av val-deltaking, direkte val, leke	17. sept. 2015	VR, BDR	
☐ Frist for klage over gjennomføring av valet m.v. (direkte val, leke)	21. sept. 2015	Klage vert sendt VR som evt. sender vidare til KR	bdr § 7-1-6
☐ Frist for offentleggjing av val-resultat, direkte val, leke	24. sept. 2015	VR, BDR	bdr § 7-1-2
☐ Kunngjer valresultatet Kanalar: Pressemelding/annonser i medier i regionen, nettsidene til bispedømet, utsending til sokneråda, valmodulen i medlemsregisteret m.a.	24. sept. 2015	BDR	bdr § 7-1-2
☐ Frist for klage over valoppgjere (direkte val, leke)	7 dagar etter offentleggjing av valresultatet		bdr § 7-1-6
☐ Frist for rapportering av utfyllande data i valmodulen – direkte val / valomgang	1. okt. 2015	VS/Stab/ BDR/VR	
☐ Valmaterieil og røystesetlar (indirekte valomgang) har kome fram til alle sokneråda. <i>Ikkje alle bispedøme skal ha indirekte valomgang.</i>	1. nov. 2015	VR	bdr § 2-14
☐ Frist for innsending av røystesetlar indirekte valomgang (leke medlemmer)	1. des. 2015	SR	bdr § 2-14-3
☐ Offentleggjing av valresultat (indirekte valomgang)	8. des. 2015	VR	bdr § 7-1-2
☐ Kunngjer valresultatet Kanalar: Pressemelding/annonser i medier i regionen, nettsidene til bispedømet, utsending til sokneråda, valmodulen i medlemsregisteret m.a.	8. des. 2015	BDR	bdr § 7-1-2
☐ Frist for klage over gjennomføring av valet (indirekte valomgang)	8. des. 2015		bdr § 7-1-6
☐ Frist for klage over valoppgjere (indirekte valomgang)	7 dagar etter offentleggjing av valresultatet		bdr § 7-1-6
<i>Gamle bispedømmeråd fråtrer</i>	31. des. 2015		bdr § 7-1-9
<i>Nye bispedømmeråd tilttrer</i>	1. jan. 2016		bdr § 7-1-9
<i>Funksjonstid, nye bispedømmeråd</i>	1. jan. 2016 –31. des. 2019		bdr § 1-1-2
<i>Funksjonstid, Kyrkjemøtet</i>	KM 2016–KM 2019		bdr § 1-1-2, 1-2
<i>Funksjonstid, Kyrkjerådet (veljast på KM 2016)</i>	Etter KM 2016 t.o.m. KM 2020		

2.2.5 Veiledning for nominasjonskomité

Se *Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* (bdr) §§ 2-6, 2-9-1; 3-2-3, 3-2-4; 4-2-3, 4-2-4; 5-1-3, 5-1-4, 5-1-5; 6-1-4, 6-1-5, 6-1-6.

Arbeidsform i nominasjonskomiteen

- Nominasjonskomiteene skal ha minst ett møte, men bør minst ha 2 møter.
- Et *konstituerende* møte (i perioden 15.–30.januar), hvor det samtales om kriterier for nominasjon og for oppsett av liste, og hvor det fastsettes frist for når kandidatenes svar på aktuelle kirkelige spørsmål skal være nominasjonskomiteen i hende.
- Et *avsluttende* møte (i god tid før 1. mars) hvor den foreløpige kandidatlisten settes opp.
- Første møte i de tre nominasjonskomiteene i bispedømmet kan evt. legges samtidig og til samme sted, slik at det kan gis en felles orientering om arbeidet i nominasjonskomiteene. Etter dette fortsetter de tre nominasjonskomiteene møtet hver for seg.
- Mellom møtene må nominasjonskomiteens medlemmer innen en fastsatt frist komme med sitt eventuelle forslag til kandidat.
- Utfyllende opplysninger om alle kandidatene forutsettes innsendt av forslagsstiller.
- Mellom møtene må kandidatenes syn på aktuelle kirkelig spørsmål innhentes.
- Det må sendes ut et beslutningsgrunnlag vedrørende kandidatene forut for det avsluttende møte.
- Nominasjonskomiteen kan velge å ha et tredje møte mellom de to nevnte, eller velge kommunikasjon pr. e-post.
- Etter at listen er satt opp, skal nominasjonskomiteen oversende kandidatlisten sammen med opplysninger til presentasjon av kandidatene til valgrådet.
- Valgrådets sekretær legger til rette for nominasjonskomiteenes første møte, og forbereder de nødvendige saksdokumenter til dette møtet. Nominasjonskomiteen velger selv en leder og en sekretær for arbeidet som deretter har ansvar for saksforberedelse og framdrift i nominasjonskomiteens arbeid.

Få inn forslag på kandidater og opplysninger om kandidatene

- Bispedømmerådet oppfordrer menighetsråd, prester og leke kirkelig tilsatte til å sende inn forslag med frist *15. januar 2015*.
- Menighetsråd, prester og leke kirkelig tilsatte kan foreslå kandidater til sine respektive nominasjonskomitéer. Bispedømmets ungdomsråd kan også foreslå leke kandidater. I tillegg kan nominasjonskomiteens medlemmer foreslå én kandidat hver. Kandidater skal være forespurt av forslagsstiller.
- Sammen med forslaget skal utfyllende opplysninger om kandidaten sendes inn på fastsatt skjema.
- Forslagene oversendes de respektive nominasjonskomiteene.

Innhente kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål

I forbindelse med nominasjonen av leke kandidater skal nominasjonskomiteene innhente kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Dette både for å tilstrebe bredde i kandidatenes syn på slike spørsmål, og å opplyse velgerne om hva kandidatene står for, jf. bdr §§ 2-6-7 og 2-9. Både nominasjonskomiteens kandidater og eventuelle supplerende kandidater og kandidater på lister fra andre grupperinger skal presenteres på samme måte.

Det er valgrådet som fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles til kandidatene, jf. bdr § 2-6-7. Spørsmålene må fastsettes så tidlig at kandidatenes svar kan innhentes som ledd i nominasjonsarbeidet. Nominasjonskomiteenes arbeid vil foregå i perioden 15. januar til 1. mars 2015. Valgrådet bør derfor ha spørsmålene klare senest 15. januar. Det er nominasjonskomiteens ansvar å innhente svarene på spørsmålene. Det må samtidig gjøres klart for kandidatene som forespørres at svarene skal brukes i den offentlige presentasjonen av kandidatene.

Det er også planer om en «valgomat» hvor velgerne gjennom å svare på et sett spørsmål kan få opp hvilke kandidater de har mest til felles med.

Også ved valg av prest og av lek kirkelig tilsatt, skal kandidatpresentasjonen omfatte opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Valgrådets spørsmål til de leke kandidatene bør benyttes også her, jf. bdr §§ 5-1-4, 6-1-5.

Det vil bli utarbeidet en mal for innhenting av kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, med en fast begrensning på hvor lange spørsmål og svar som er mulige. Malen blir tilgjengelig på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Sette opp foreløpig kandidatliste

De respektive nominasjonskomiteene setter opp kandidatliste. Det bør tenkes på mulige lederkandidater til Kirkerådet i nominasjonen. Det bør ved nominasjonen legges vekt på kandidatenes kompetanse, særlig knyttet til at Kirkemøtet og Kirkerådet vil få økt myndighet, og økt ansvar for tilskudsforvaltning.

- Nominasjonskomiteen for leke medlemmer legger fram en liste på 18 kandidater.
- Nominasjonskomiteen for leke medlemmer i de tre nordligste bispedømmene legger i tillegg fram en liste på 5 kandidater til valget som representant for samisk kirkeliv.
- Nominasjonskomiteen for leke medlemmer i Oslo bispedømme legger i tillegg fram en liste på 5 kandidater til valget av representant fra døvemeningenhetene.
- Nominasjonskomiteen for prest legger fram en liste på 5 kandidater.
- Nominasjonskomiteen for leke kirkelig tilsatte legger fram en liste på 5 kandidater.

Kandidatlisten skal oppfylle følgende krav:

Valg av leke medlemmer:

- begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent
- det skal være kandidater fra forskjellige distrikter
- minst 20 prosent av kandidatene skal være under 30 år
- det skal tilstrebres bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål

Valg av prest

- begge kjønn skal være representert
- det skal være kandidater fra forskjellige distrikter
- om mulig skal det være minst én kandidat under 30 år
- det skal tilstrebres bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål

Valg av lek kirkelig tilsatt

- begge kjønn skal være representert
- det skal være kandidater fra forskjellige distrikter og tjenestekategorier
- om mulig skal det være minst én kandidat under 30 år
- det skal tilstrebres bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål

Votering

Nominasjonen foregår ved votering med alminnelig flertall. Det betyr at over halvparten av nominasjonskomiteens medlemmer må gi stemme til en kandidat for at vedkommende kan settes opp på listen.

Frist for valglistene: 1. mars 2015.

Utarbeide oversikt over kandidatene med nærmere presentasjon

Nominasjonskomiteene utarbeider oversikt over kandidatene hvor de presenteres.

Det er utarbeidet et eget skjema 2.2.5 *Skjema for presentasjon av kandidater (BDR)* som er tilgjengelig på bokmål og nynorsk på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. Opplysningene fra skjemaet registreres i medlemsregisterets valgmodul. Det legges også inn bilde av kandidatene. Saksbehandler på bispedømmekontoret med tilgang til medlemsregisteret utfører dette. Opplysningene kan brukes i informasjonsmateriell i presentasjon av kandidatene, og i presentasjonen på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Skjema for presentasjon av kandidatar ved val av bispedømmeråd/Kyrkjemøtet
(Skriv her) **bispedømme.** Legg ved elektronisk bilete av kandidaten.
(Fisernet for bilete må innehalda namnet på kandidaten.)

Opplysningane er til bruk ved offentlig presentasjon av kandidatane.
Opplysningane om fødselsdato og bustadsadresse kjem ikkje til å verta nytta i slike presentasjonar, berre alder og søkn.

Alle felt skal fyllast ut.

Fødselsdato	(dd.mm.åååå)		
Namn			
Bustadsadresse			
Telefon	Epost		
Bustadssokn			
Kjønn	K ☐ M ☐ (kryss av)	Frå	Til
Noverande stilling	(Inntil 20 tegn)	(Årstal)	(Årstal)
Yrke/Utdanning	(Opptil 5 oppføringar – vel dei mest relevante.)	Frå	Til
(Inntil 60 tegn)		(Årstal)	(Årstal)
Kyrkjelege verv	(Opptil 5 oppføringar – vel dei mest relevante.)	Frå	Til
(Inntil 60 tegn)		(Årstal)	(Årstal)
Offisielle og andre verv	(Opptil 5 oppføringar – vel dei mest relevante.)	Frå	Til
(Inntil 60 tegn)		(Årstal)	(Årstal)
Satningsområder	(Aktivitetar i og planar for kyrkja som kandidaten er særleg oppteken av. Opptil 5 område som kandidaten vil prioritere høgest.)		
(Inntil 30 tegn)			

I tillegg til dette skjemaet, som skal leggjast ved når forslag på kandidatar vert sendt inn, vil nominasjonskomiteen innhente kandidatane sitt syn på aktuelle kyrkjelege spørsmål. Skjema med slike spørsmål vert sendt til dei aktuelle kandidatane utan opphald etter 15. januar 2015.

Skjema 2.2.5: Skjema for presentasjon av kandidater (BDR)

2.2.6 Veiledning for forslagsstillere – alternativ liste (BDR)

Det er anledning for grupper av forslagsstillere å stille kandidatlistene i tillegg til nominasjonskomiteens kandidatliste, se *Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* (bdr) § 2-7. Det kreves minimum 150 forslagsstillere, se nedenfor. Forslagsstillerne må velge en tillitsvalgt som kan være kontaktperson for valgrådet ved eventuelle forhandlinger om listeforslaget.

Valgrådet skal innen *1. januar 2015* kunngjøre muligheten for å stille slike listeforslag. Også i forbindelse med kunngjøringen av nominasjonskomiteens foreløpige kandidatliste umiddelbart etter *1. mars 2015* skal muligheten kunngjøres.

Kandidatlisten skal oppfylle følgende krav:

- skal være egenhendig underskrevet av minst 150 stemmeberettigede forslagsstillere fra minst tre ulike sokn i bispedømmet, der maksimalt 50 prosent av underskriverne kommer fra ett og samme sokn
- skal tydelig angi hvilket valg det gjelder
- skal ha navn på det aktuelle bispedømmet samt valgdager
- skal ha eventuelt navn på gruppen som overskrift før kandidatens navn
- inneholde minst 7 og maksimalt 18 forskjellige navn
- kandidatlisten skal settes opp i tydelig prioritert rekkefølge
- begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent
- det skal være kandidater fra forskjellige distrikter
- minst 20 prosent av kandidatene skal være under 30 år
- kandidatene skal være oppført med fullt navn og alder, og – om ønskelig og for å unngå forveksling – adresse og yrke/stilling
- det skal medfølge bekreftelse på at kandidatene er forespurt om å stå på listen

Frist for valglister: *1. mai 2015*.

Andre bestemmelser:

Som vedlegg til kandidatlisten skal det følge en fortegnelse over

- kandidatens fødselsdato
- kontaktinformasjon til kandidatene

Dersom en kandidat ikke er innført i manntallet som bosatt i bispedømmet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til valgbarhet på valgdagen.

En forslagsstiller kan også stå som kandidat på den samme listen.

Et forslag til kandidatliste må ikke ha forslagsstiller felles med andre forslag.

Står en forslagsstiller bak flere lister, må forslagsstilleren velge hvilken kandidatliste man vil stå som forslagsstiller til. Hvis forslagsstilleren ikke svarer på henvendelse fra valgrådet, strykes forslagsstilleren fra samtlige lister over forslagsstillere.

Et forslag til kandidatliste må ikke ha kandidat felles med andre forslag.

Står en kandidat på flere forskjellige lister, må kandidaten velge hvilken kandidatliste vedkommende vil stå som kandidat på. Svarer kandidaten ikke på henvendelse fra valgrådet, blir navnet stående på den listen som først var kommet inn til valgrådet, men strykes av de andre. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles.

LISTEFORSLAG
[...Navn på gruppe/listeforslag...]

Valg av leke medlemmer til bispedømmeråd / Kirkemøte i _____ bispedømme

Listeforslaget må inneholde minimum 7, maksimum 18 kandidater.
Hver kandidat kan føres opp én gang. Kandidatene skal være forespurt.
Listeforslaget skal være egenhendig underskrevet av minst 150 stemmeberettigede forslagsstillere fra minst tre ulike sokn i bispedømmet. Maksimalt 50 prosent av forslagsstillerne kan komme fra ett og samme sokn.
Forslaget sendes til valgrådet i bispedømmet innen 1. mai 2015

Nr.	Kandidatens navn	Alder	Evt. adresse/ yrke/stilling
1.			
2.			
3.			
4.			

2 2 6 Skjema forslag til kandidatliste - valg av bispedømmeråd (leke medlemmer)

Skjema 2.2.6 Forslag til kandidatliste (BDR – valg av leke medlemmer)

Enhver kan ved henvendelse til valgrådet kreve å få gjøre seg kjent med et forslag til kandidatliste fra det tidspunkt listen har kommet inn til valgrådet.

Valgrådet avgjør om forslagene til kandidatlistene skal godkjennes, og undersøker om kandidatene og forslagsstillerne oppfyller de fastsatte kravene. Dersom det ikke er tilfelle, skal valgrådet ved forhandlinger med den tillitsvalgte for forslagsstillerne, søke å bringe forslaget i foreskrevet stand.

- Skjema 2.2.6 Forslag til kandidatliste (BDR – valg av leke medlemmer)

Presentasjon av kandidatene/innhenting av kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål

Det bør ved oppsett av kandidatliste tenkes på mulige lederkandidater til Kirkerådet. Det bør også legges vekt på kandidatenes kompetanse, særlig knyttet til at Kirkemøtet og Kirkerådet vil få økt myndighet, og økt ansvar for tilskuddsforvaltning.

Valgrådet skal gi den tillitsvalgte for listeforslaget mulighet til kort å gjøre rede for hva som er samlende for listen kandidater. Det gis også mulighet for at forslagsstillerne kan gi en presentasjon av kandidatene som tilsvarer presentasjonen av nominasjonskomiteens kandidater, jf. bdr § 2-9-3.

Skjema 2.2.5 Skjema for presentasjon av kandidater (BDR) bør benyttes. Dette skjemaet er tilgjengelig på bokmål og nynorsk på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no. Opplysningene sendes valgrådet. Opplysningene kan brukes i informasjonsmaterieill i presentasjon av kandidatene, og i presentasjonen på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no.

Kandidatene skal også presenteres med bilde.

Valgrådets spørsmål til kandidatene om aktuelle kirkelige spørsmål, skal benyttes, jf. bdr §§ 2-6-7 og 2-9. Både nominasjonskomiteens kandidater og kandidater på lister fra andre grupperinger skal presenteres på samme måte.

Det er valgrådet som fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles til kandidatene, jf. bdr § 2-6-7. Forslagsstillerne må innhente svarene på spørsmålene fra sine kandidater og gjøre klart at svarene skal brukes i den offentlige presentasjonen av kandidatene

Det er også planer om en «valgomat» hvor velgerne gjennom å svare på et sett spørsmål kan få opp hvilke kandidater de har mest til felles med.

2.2.7 Veiledning for forslagsstillere – supplerende nominasjon (BDR)

2.2.7.1 Supplerende nominasjon – leke medlemmer

Se *Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* (bdr) §§ 2-8-3, 2-8-4, 2-8-5, 2-8-6 og 2-7-3.

Dersom den eneste listen som foreligger 1. mai 2015 er nominasjonskomiteens liste, åpnes det for supplerende nominasjon til denne listen.

Valgrådet skal så snart som mulig etter 1. mai 2015 kunngjøre muligheten for å fremme kandidater ved supplerende nominasjon. Etter kunngjøringen gis det 1 måneders frist til å fremme supplerende kandidater. Disse kandidatene kommer i tillegg til de som er nominert av nominasjonskomiteen.

Forslagene skal sendes valgrådet i bispedømmet.

Det kreves minimum 75 forslagsstillere, se nedenfor. Forslagsstillerne må velge en tillitsvalgt som kan være kontaktperson for valgrådet.

Etter at fristen for supplerende nominasjon er ute, oppstiller valgrådet den endelige kandidatlisten, senest 8. juni 2011.

Forslag på kandidater ved supplerende nominasjon skal oppfylle følgende krav:

- skal være egenhendig underskrevet av minst 75 stemmeberettigede forslagsstillere fra minst tre ulike sokn i bispedømmet, der maksimalt 50 prosent av underskriverne kommer fra ett og samme sokn
- skal tydelig angi hvilket valg det gjelder
- inneholde maksimalt 1 navn
- kandidaten skal være oppført med fullt navn og alder, og – om ønskelig og for å unngå forveksling – adresse og yrke/stilling
- det skal medfølge bekreftelse på at kandidaten er forespurt om å stille som kandidat.

Frist for supplerende nominasjon: 1.–8. juni 2015 avhengig av dato for valgrådets kunngjøring etter 1. mai.

Andre bestemmelser:

Som vedlegg til forslaget skal det følge opplysninger om

- kandidatens fødselsdato
- kontaktinformasjon til kandidaten

Dersom kandidaten ikke er innført i manntallet som bosatt i bispedømmet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til valgbarhet på valgdagen.

Et forslag ved supplerende nominasjon må ikke ha forslagsstiller felles med andre forslag. En forslagsstiller eller en gruppe forslagsstillere kan bare stå bak forslag om én kandidat ved supplerende nominasjon.

Så sant forslaget er kommet inn innen fristens utløp og forslaget fyller vilkårene i § 2-8-4 (se listen ovenfor) skal valgrådet føre kandidaten opp på den endelige kandidatlisten

Kirkevalget
2015

Valg av bispedømmeråd /
Kirkemøte

**FORSLAG PÅ KANDIDAT
- SUPPLERENDE NOMINASJON**

Forslaget sendes til valgrådet i bispedømmet.

Kandidat
Navn: _____

Alder/fødselsår: _____

Yrke/stilling: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

Det bekreftes med dette at kandidaten er forespurt.
Tillitsperson for forslagsstillerne

Underskrift _____ Sokn _____

Sted/dato _____

Valgrådets godkjenning
kandidatforslaget er funnet i orden. Kandidaten føres opp på den endelige kandidatlisten ved valg av

leke medlemmer til _____ bispedømmeråd.

Sted/dato: _____

_____
Valgrådets leder

_____
Valgrådets sekretær

2 2 7a Skjema for forslag – supplerende nominasjon – lek – valg av bispedømmeråd BM

Skjema 2.2.7a: Forslag ved supplerende nominasjon (BDR – valg av leke medlemmer)

Presentasjon av kandidatene / innhenting av kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål

Forslagsstillerne sender inn opplysninger som kan gi en presentasjon av kandidatene som tilsvarer presentasjonen av nominasjonskomiteens kandidater, jf. bdr § 2-9-2. Valgrådet innarbeider disse opplysningene i den samlede presentasjonen av kandidatene.

Det er utarbeidet et standardskjema for kandidatopplysninger og liste over forslagsstillere til bruk ved forslag av kandidater ved supplerende nominasjon, skjema 2.2.7a *Forslag ved supplerende nominasjon (BDR – valg av leke medlemmer)*. Skjemaet kan lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no og finnes på bokmål og nynorsk. Skjemaet inneholder rubrikker som tilsvarer skjema 2.2.5 *Skjema for presentasjon av kandidater (BDR)*. Kandidatene skal også presenteres med bilde.

Valgrådets spørsmål til kandidatene om aktuelle kirkelige spørsmål, skal benyttes, jf. bdr §§ 2-6-7 og 2-9. Både nominasjonskomiteens kandidater og eventuelle supplerende kandidater skal presenteres på samme måte.

Det er valgrådet som fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles til kandidatene, jf. bdr § 2-6-7. Forslagsstillerne må innhente svarene på spørsmålene fra sine kandidater og gjøre klart at svarene skal brukes i den offentlige presentasjonen av kandidatene.

Det er også planer om en «valgomat» hvor velgerne gjennom å svare på et sett spørsmål kan få opp hvilke kandidater de har mest til felles med.

2.2.7.2 Supplerende nominasjon – valg av prest (BDR)

Se *Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* (bdr) §§ 5-1-5, 5-1-6, 5-1-7, samt 5-1-3.

Etter at nominasjonskomiteen har lagt fram sin liste 1. mars 2015, åpnes det for supplerende nominasjon til denne listen. Det gis to måneders frist for forslag på supplerende kandidater, fram til 1. mai 2015.

Valgrådet skal så snart som mulig etter 1. mars 2015 kunngjøre muligheten for å fremme kandidater ved supplerende nominasjon. Disse kandidatene kommer i tillegg til de som er nominert av nominasjonskomiteen.

Forslagene skal sendes valgrådet i bispedømmet.

Det kreves minimum 10 forslagsstillere, se nedenfor. Forslagsstillerne må velge en tillitsvalgt som kan være kontaktperson for valgrådet.

Etter at fristen for supplerende nominasjon er ute, oppstiller valgrådet den endelige kandidatlisten, senest 8. juni 2011.

Forslag på kandidater ved supplerende nominasjon skal oppfylle følgende krav:

- skal være egenhendig underskrevet av minst 10 stemmeberettigede forslagsstillere fra minst to ulike prostier i bispedømmet
- skal tydelig angi hvilket valg det gjelder
- inneholde maksimalt 1 navn
- kandidaten skal være oppført med fullt navn, stilling, menighet og alder
- det skal medfølge bekreftelse på at kandidaten er forespurt om å stille som kandidat.

Frist for supplerende nominasjon: 1. mai 2015.

Andre bestemmelser:

Et forslag ved supplerende nominasjon må ikke ha forslagsstiller felles med andre forslag.

Så sant forslaget er kommet inn innen fristens utløp og forslaget fyller vilkårene i § 5-1-6 og 5-1-3 (se listen ovenfor) skal valgrådet føre kandidaten opp på den endelige kandidatlisten

Presentasjon av kandidatene / innhenting av kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål

Forslagsstillerne sender inn opplysninger som kan gi en presentasjon av kandidatene som tilsvarer presentasjonen av nominasjonskomiteens kandidater, jf. bdr § 5-1-3. Valgrådet innarbeider disse opplysningene i den samlede presentasjonen av kandidatene.

Det er utarbeidet et standardskjema for kandidatopplysninger og liste over forslagsstillerne til bruk ved forslag av kandidater ved supplerende nominasjon, skjema 2.2.7b *Forslag ved supplerende nominasjon (BDR – valg av prest)*. Skjemaet kan lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no og finnes på bokmål og nynorsk. Skjemaet inneholder rubrikker som tilsvarer skjema 2.2.5 *Skjema for presentasjon av kandidater (BDR)*. Kandidatene skal også presenteres med bilde.

Valgrådets spørsmål til kandidatene om aktuelle kirkelige spørsmål, bør også benyttes, jf. bdr §§ 2-6-7 og 2-9. Både nominasjonskomiteens kandidater og eventuelle supplerende kandidater skal presenteres på samme måte.

Det er valgrådet som fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles til kandidatene, jf. bdr § 2-6-7. Forslagsstillerne må innhente svarene på spørsmålene fra sine

kandidater og gjøre klart at svarene skal brukes i den offentlige presentasjonen av kandidatene.

- Skjema 2.2.7b *Forslag ved supplerende nominasjon (BDR – valg av prest)*

2.2.7.3 Supplerende nominasjon – valg av lek kirkelig tilsatt (BDR)

Se *Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* (bdr) §§ 6-1-6, 6-1-7, 6-1-8, samt 6-1-4.

Etter at nominasjonskomiteen har lagt fram sin liste 1. mars 2015, åpnes det for supplerende nominasjon til denne listen. Det gis to måneders frist for forslag på supplerende kandidater, fram til 1. mai 2015.

Valgrådet skal så snart som mulig etter 1. mars 2015 kunngjøre muligheten for å fremme kandidater ved supplerende nominasjon. Disse kandidatene kommer i tillegg til de som er nominert av nominasjonskomiteen.

Forslagene skal sendes valgrådet i bispedømmet.

Det kreves minimum 10 forslagsstillere, se nedenfor. Forslagsstillerne må velge en tillitsvalgt som kan være kontaktperson for valgrådet.

Etter at fristen for supplerende nominasjon er ute, oppstiller valgrådet den endelige kandidatlisten, senest 8. juni 2011.

Forslag på kandidater ved supplerende nominasjon skal oppfylle følgende krav:

- skal være egenhendig underskrevet av minst 10 stemmeberettigede forslagsstillere fra minst to ulike prostier i bispedømmet
- skal tydelig angi hvilket valg det gjelder
- inneholde maksimalt 1 navn
- kandidaten skal være oppført med fullt navn, stilling, menighet og alder
- det skal medfølge bekreftelse på at kandidaten er forespurt om å stille som kandidat.

Frist for supplerende nominasjon: 1. mai 2015.

Andre bestemmelser:

Et forslag ved supplerende nominasjon må ikke ha forslagsstiller felles med andre forslag.

Så sant forslaget er kommet inn innen fristens utløp og forslaget fyller vilkårene i § 6-1-7 og 6-1-4 (se listen ovenfor) skal valgrådet føre kandidaten opp på den endelige kandidatlisten

Presentasjon av kandidatene / innhenting av kandidatens syn på aktuelle kirkelige spørsmål

Forslagsstillerne sender inn opplysninger som kan gi en presentasjon av kandidatene som tilsvarer presentasjonen av nominasjonskomiteens kandidater, jf. bdr § 6-1-4. Valgrådet innarbeider disse opplysningene i den samlede presentasjonen av kandidatene.

Det er utarbeidet et standard skjema for kandidatopplysninger og liste over forslagsstillere til bruk ved forslag av kandidater ved supplerende nominasjon, skjema 2.2.7c *Forslag ved supplerende nominasjon (BDR – valg av lek kirkelig tilsatt)*. Skjemaet kan lastes ned fra www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no og finnes på bokmål og nynorsk. Skjemaet inneholder rubrikker som tilsvarer skjema 2.2.5 *Skjema for presentasjon av kandidater (BDR)*. Kandidatene skal også presenteres med bilde.

Valgrådets spørsmål til kandidatene om aktuelle kirkelige spørsmål, bør også benyttes, jf. bdr §§ 2-6-7 og 2-9. Både nominasjonskomiteens kandidater og eventuelle supplerende kandidater skal presenteres på samme måte.

Det er valgrådet som fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles til kandidatene, jf. bdr § 2-6-7. Forslagsstillerne må innhente svarene på spørsmålene fra sine kandidater og gjøre klart at svarene skal brukes i den offentlige presentasjonen av kandidatene.

- Skjema 2.2.7.c *Forslag ved supplerende nominasjon (BDR – valg av lek kirkelig tilsatt)*

2.2.8 Veiledning – opptelling flertallsvalg (BDR)

Framgangsmåte ved opptelling

Valgrådet organiserer mottak og registrering av innkomne stemmesedler etter hvert som de kommer inn fra soknene/de stemmeberettigede.

Opptellingen av stemmene ved direkte valg/direkte valgomgang, leke medlemmer, kan foregå fortløpende ettersom stemmesedlene kommer inn til valgrådet. Valgrådet må sørge for at det til enhver tid føres oversikt over hvor langt opptellingen har kommet.

Opptellingen foretas av de personer valgrådet har bestemt, og under valgrådets tilsyn, jf. bdr § 2-15-1. Valgrådet må være beslutningsdyktig når opptellingsresultatet skal godkjennes.

Det må være så mange personer som deltar i opptellingen, at den kan gjøres ferdig innen fristen torsdag 24. september 2015 for direkte valg av leke medlemmer, valg av representanter for samisk kirkeliv og døvemenighetene, samt valg av prest og lek kirkelig tilsatt, jf. bdr § 7-1-2.

Der det er indirekte valgomgang må opptellingen kunne gjøres ferdig til 8. desember 2015, jf. bdr § 7-1-2.

Opptelling av stemmene ved indirekte valg foregår etter samme prosedyre. Ved valgoppjøret følges da bestemmelsene i bdr. § 2-15-4 og 2-15-7a.

Tellekorpsset bør deles i arbeidslag på 2 og 2 personer som arbeider sammen. En rekke av leddene i prosedyrene skal utføres av minst to personer sammen. I tillegg bør det være 1-2 personer som fungerer som arbeidsledere, har oversikten og sørger for å få notert alle tall som skal rapporteres. De største og mest tidkrevende operasjonene i opptellingsprosessene kan gjerne deles på flere arbeidslag.

A. Kontroll og klargjøring for opptelling

- Fortløpende registrering av mottatte sendinger og kontroll av at stemmesedler er kommet inn fra alle sokn (direkte valg av leke medlemmer)
- Kontroll av at antall avgitte stemmer er registrert i valgmodulen, og kontrolltelling av antall mottatte stemmer (direkte valg av leke medlemmer)
- Fortløpende registrering av alle mottatte sendinger/stemmesedler, og registrering i de respektive manntallslistene (øvrige valg/indirekte valgomgang)

B. Opptelling

1. *Antall avgitte stemmer ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet summeres på basis av valgstyrenes følgeskriv (bdr §§ 2-13-5 og 2-13-6).*
*Antall stemmesedler kontrolltelles. Det totale antallet føres inn på rapporteringsskjemaet, **rubrikk 3.***
2. *Stemmesedlene ordnes i grupper for urettede og rettede stemmesedler (bdr § 2-15-2a). Stemmetallet for hver liste føres inn på rapporteringsskjemaet, **rubrikk 4.***

Pkt. 1 og 2 kan utføres parallelt av flere arbeidslag. De som teller pkt. 1, kan samtidig sortere i rettede og urettede stemmesedler (pkt. 2).

3. *De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel.*
Dette gjelder alle kandidater på listen, også eventuelle kandidater ved supplerende nominasjon.
Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer. Mal for slike lister (liste 2.2.8) ligger på www.kirkevalget.no.
Antall urettede stemmesedler føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 5.1** (bdr § 2-15-2b).

4. *Antall rettede stemmesedler føres inn på rapporteringsskjemaet i rubrikk 5.2. På de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene* (bdr § 2-15-2c).

- *Kandidater som har fått tilleggsstemmer får to stemmer hver.*
- *Øvrige kandidater får én stemme pr. stemmeseddel.*

Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme (inntil tre pr. stemmeseddel). Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom.

Mal for slike lister (liste 2.2.8) ligger på www.kirkevalget.no.

Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.

- Det tas ikke hensyn til oppføringer av andre navn.
- Det tas ikke hensyn til strykninger.

En stemmeseddel skal *forkastes* dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er. Dersom velgeren har rettet listen på annen måte enn nevnt i bdr § 2-13-2, skal likevel listen godkjennes dersom det er entydig hva velgeren har ment. En egenhendig utfylt (håndskrevet) stemmeseddel skal godkjennes. Det understrekes at en stemmeseddel som inneholder færre navn enn det skal velges medlemmer og varamedlemmer, ikke skal forkastes.

Antall forkastede stemmer føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 5.3**.

Pkt. 4 tar lengre tid enn pkt. 3. Derfor er det lurt å dele arbeidet i pkt. 4 mellom flere arbeidslag. Når pkt. 3 og 4 er utført, føres tallene inn på eget skjema. Det blir utarbeidet et elektronisk regneark som kan benyttes under opptellingsarbeidet, og som summerer fortløpende. Da vil pkt. 5 (nedenfor) bestå i å kontrollere summene/stemmetallene, og deretter sette opp listen etter hvor mange stemmer hver kandidat har fått.

5. *Ved valgoppgjøret teller en de stemmer som er avgitt på den enkelte kandidat, dvs. at antall stemmer på urettede og rettede lister summeres for hver kandidat. Antallet føres inn på rapporteringsskjemaet i rubrikk 6.*

De kandidater som har fått flest stemmer, blir faste medlemmer av bispedømmerådet, og de påfølgende kandidater blir varamedlemmer (bdr § 2-15-5 og 2-15-7a).

Hvis flere kandidater har fått like mange stemmer, avgjør rekkefølgen på nominasjonskomiteens liste utfallet (bdr § 2-15-2d). Det tas sikte på å regelfeste hva som skjer dersom en supplerende kandidat har fått like mange stemmer som en av nominasjonskomiteens kandidater, eller to supplerende kandidater har fått like mange stemmer. Kunngjøring om dette vil foreligge før Kirkevalget 2015.

6. *Stemmesedler og manntallslist*er pakkes ned og lagres på forsvarlig måte ut valgperioden (bdr § 7-1-4).

Materiell omtalt i denne veiledningen som finnes på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no:

- Skjema 2.2.8 *Rapporteringsskjema for opptelling – flertallsvalg* (word-skjema for utfylling)
- Liste 2.2.8 *Opptelling valg av bispedømmeråd – flertallsvalg* (excel, ferdig formatert regneark med eksempler)

2.2.9 Veiledning – optelling forholdstallsvalg (BDR)

Framgangsmåte ved optelling

Valgrådet organiserer mottak og registrering av innkomne stemmesedler etter hvert som de kommer inn fra soknene.

Optellingen av stemmene ved direkte valg/direkte valgomgang, leke medlemmer, kan foregå fortløpende ettersom stemmesedlene kommer inn til valgrådet. Valgrådet må sørge for at det til enhver tid føres oversikt over hvor langt optellingen har kommet.

Optellingen foretas av de personer valgrådet har bestemt, og under valgrådets tilsyn, jf. bdr § 2-15-1. Valgrådet må være beslutningsdyktig når optellingsresultatet skal godkjennes.

Det må være så mange personer som deltar i optellingen, at den kan gjøres ferdig innen fristen torsdag 24. september 2015 for direkte valg av leke medlemmer, jf. bdr § 7-1-2.

Tellekorpset bør deles i arbeidslag på 2 og 2 personer som arbeider sammen. En rekke av leddene i prosedyrene skal utføres av minst to personer sammen. I tillegg bør det være 1-2 personer som fungerer som arbeidsledere, har oversikten og sørger for å få notert alle tall som skal rapporteres. De største og mest tidkrevende operasjonene i optellingsprosessen kan gjerne deles på flere arbeidslag.

Optelling av stemmene ved indirekte valg foregår etter samme prosedyre. Ved valgoppjøret følges da bestemmelsene i bdr. § 2-15-4 og 2-15-7b.

A. Kontroll og klargjøring for optelling

- Fortløpende registrering av mottatte sendinger og kontroll av at stemmesedler er kommet inn fra alle sokn (direkte valg av leke medlemmer)
- Kontroll av at antall avgitte stemmer er registrert i valgmodulen, og kontrolltelling av antall mottatte stemmer (direkte valg av leke medlemmer)
- Fortløpende registrering av alle mottatte sendinger/stemmesedler, og registrering i de respektive manntallslistene (øvrige valg/indirekte valgomgang)

B. Optelling

1. *Antall avgitte stemmer ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet summeres på basis av valgstyrenes følgeskriv (bdr §§ 2-13-5 og 2-13-6).
Antall stemmesedler kontrolltelles. Det totale antallet føres inn på rapporteringsskjemaet, **rubrikk 1**.*

2. *Stemmesedlene ordnes i grupper for hver valgliste. For hver valgliste ordnes stemmesedlene i grupper for urettede og rettede stemmesedler (bdr § 2-15-3a).
Stemmetallet for hver liste føres inn på rapporteringsskjemaet, **rubrikk 2.1**.*

Pkt. 1 og 2 kan utføres parallelt av flere arbeidslag. De som teller pkt. 1, kan samtidig sortere i rettede og urettede stemmesedler (pkt. 2).

3. *De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel.*

Antallet – for hver av valglistene – føres inn på lister som føres av minst to personer. Mal for slike lister (*liste 2.2.9*) ligger på www.kirkevalget.no. Det føres en liste for hver av valglistene.

*Antall urettede stemmesedler – for hver av valglistene – føres inn på rapporteringskjemaet, **rubrikk 3.1** (bdr § 2-15-3b).*

4. *Antall rettede stemmesedler – for hver av valglistene – føres inn på rapporteringskjemaet, **rubrikk 3.2**.*

På de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene (bdr § 2-15-3c).

- Kandidater med tilleggsstemme (inntil tre) får 2 stemmer.
- Kandidater uten tilleggsstemme får 1 stemme.
- Navn som er ført over fra en annen valgliste får 1 stemme. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Antallet navn som er overført fra andre lister får betydning for beregning av listestemmetallet (pkt. 7). Det må derfor holdes egen oversikt over dette.

Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme og navn som er ført over fra andre valglistene. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom.

*Mal for slike lister (*liste 2.2.9*) ligger på www.kirkevalget.no.*

Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene.

- Dersom det er ført over mer enn tre navn fra andre lister, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene.
- Det tas ikke hensyn til navn som er ført opp, som ikke står på noen kandidatliste.
- Det tas ikke hensyn til strykninger.

En stemmeseddel skal *forkastes* dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er. Dersom velgeren har rettet listen på annen måte enn nevnt i bdr § 2-13-3 skal likevel listen godkjennes dersom det er entydig hva velgeren har ment. En egenhendig utfylt (håndskrevet) stemmeseddel skal godkjennes. Det understrekes at en stemmeseddel som inneholder færre navn enn det skal velges medlemmer og varamedlemmer, ikke skal forkastes.

Antall forkastede stemmer for hver liste føres inn på rapporteringskjemaet, **rubrikk 3.3**.

Pkt. 4 tar lengre tid enn pkt. 3. Derfor er det lurt å dele arbeidet i pkt. 4 mellom flere arbeidslag. Når pkt. 3 og 4 er utført, føres tallene inn på eget skjema. Den største forskjellen mellom flertallsvalg og forholdstallsvalg er selve valgoppgjøret. Ved forholdstallsvalg er dette mer omfattende.

Valgoppgjøret:

5. *Først beregnes de enkelte listenes listestemmetall.*

Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer til bispedømmerådet. Ved oppføring av navn fra annen valgliste, trekkes det

fra én listestemme pr. navn på valglisten, mens det legges til én listestemme pr. navn på den andre valglisten (bdr § 2-15-3d).

Listestemmetallet og grunnlaget for beregningen føres inn på rapporterings skjemaet for hver liste i **rubrikk 4**.

Eksempel A, pkt. 5

I bispedømme XX skal det velges 7 leke medlemmer til bispedømmerådet. Det er 2 valglistene.

Valgliste A har fått 10000 stemmer. På disse valglistene står det til sammen 2200 navn som er ført opp fra valgliste B.

Valgliste B har fått 6000 stemmer. På disse valglistene står det til sammen 3500 navn som er ført opp fra valgliste A.

Beregning av listestemmetall, valgliste A:

10000 stemmer × 7 medlemmer av bispedømmerådet	=	70 000
Minus 2200 listestemmer som overføres <i>til</i> valgliste B	-	2 200
Pluss 3500 listestemmer som overføres <i>fra</i> valgliste B	+	3 500
<u>Totalt antall listestemmer, valgliste A:</u>	=	<u>71 300</u>

Beregning av listestemmetall, valgliste B:

6000 stemmer × 7 medlemmer av bispedømmerådet	=	42 000
Minus 3500 listestemmer som overføres <i>til</i> valgliste A	-	3 500
Pluss 2200 listestemmer som overføres <i>fra</i> valgliste A	+	2 200
<u>Totalt antall listestemmer, valgliste B</u>	=	<u>40 700</u>

Eksempel B, pkt. 5

I bispedømme XX skal det velges 4 leke medlemmer til bispedømmerådet. Det er 2 valglistene.

Valgliste A har fått 10000 stemmer. På disse valglistene står det til sammen 2200 navn som er ført opp fra valgliste B.

Valgliste B har fått 6000 stemmer. På disse valglistene står det til sammen 3500 navn som er ført opp fra valgliste A.

Beregning av listestemmetall, valgliste A:

10000 stemmer × 4 medlemmer av bispedømmerådet	=	40 000
Minus 2200 listestemmer som overføres <i>til</i> valgliste B	-	2 200
Pluss 3500 listestemmer som overføres <i>fra</i> valgliste B	+	3 500
<u>Totalt antall listestemmer, valgliste A:</u>	=	<u>41 300</u>

Beregning av listestemmetall, valgliste B:

6000 stemmer × 4 medlemmer av bispedømmerådet	=	24 000
Minus 3500 listestemmer som overføres <i>til</i> valgliste A	-	3 500
Pluss 2200 listestemmer som overføres <i>fra</i> valgliste A	+	2 200
<u>Totalt antall listestemmer, valgliste B</u>	=	<u>22 700</u>

6. *Deretter beregnes kandidatenes personlige stemmer.* Jf. pkt.4 og bdr § 2-15-3e.
Antall personstemmer pr. kandidat føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 5**. Dette gjelder personstemmene på alle kandidatlistene.

Eksempel pkt. 6

Kandidat Jensen på valgliste A med 10 000 stemmer. Hun har fått 1 200 tilleggsstemmer. Hun var også oppført på 300 stemmesedler til valgliste B. Hennes personlige stemmetall blir da:

$$10\ 000 + 1\ 200 + 300 = \underline{11\ 500\ personlige\ stemmer.}$$

Kandidat Olsen på valgliste B med 6 000 stemmer. Han har fått 2 100 tilleggsstemmer. Han var også oppført på 100 stemmesedler til valgliste A. Hans personlige stemmetall blir da:

$$6\ 000 + 2\ 100 + 100 = \underline{8\ 200\ personlige\ stemmer.}$$

7. *Deretter fordeles mandatene mellom listene.*
Mandatfordelingen mellom listene foregår slik: Listestemmetallet (jf. pkt. 5) legges til grunn for mandatfordelingen. Først divideres hver listes listestemmetall med 1. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Deretter divideres denne listens listestemmetall med 3. Den av listene som da har størst stemmetall får mandat nummer to, o.s.v. Listestemmetallene divideres fortløpende på 1-3-5-7-9 osv. så lenge det er behov til alle mandater er fordelt. Dette gjelder bare antall faste medlemmer av bispedømmerrådet. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle (bdr § 2-15-3f).
Mandatfordelingen og kvotienten som var grunnlag for å vinne mandatet, føres inn på rapporteringsskjemaet i **rubrikk 6**.

Eksempel pkt. 7

Det skal velges 7 leke medlemmer av bispedømmerådet i XX bispedømme.

Valgliste A har et listestemmetall på 71 300. Dividert med 1 blir kvotienten 71 300.

Valgliste B har et listestemmetall på 40 700. Dividert med 1 blir kvotienten 40 700.

Mandat nr. 1 går til valgliste A.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste A med 3: $\frac{71\,300}{3} = 23\,766,67$

Valgliste Bs listestemmetall dividert med 1 var 40 700.

Mandat nr. 2 går til valgliste B.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste B med 3: $\frac{40\,700}{3} = 13\,566,67$

Valgliste As listestemmetall dividert med 3 var 23 766, 67.

Mandat nr. 3 går til valgliste A.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste A med 5: $\frac{71\,300}{5} = 14\,260$

Valgliste Bs listestemmetall dividert med 3 var 13 566, 67.

Mandat nr. 4 går til valgliste A.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste A med 7: $\frac{71\,300}{7} = 10\,185,71$

Valgliste Bs listestemmetall dividert med 3 var 13 566, 67.

Mandat nr. 5 går til valgliste B

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste B med 5: $\frac{40\,700}{5} = 8140$

Valgliste As listestemmetall dividert med 7 var 10 185,71.

Mandat nr. 6 går til valgliste A.

Deretter divideres listestemmetallet til valgliste A med 9: $\frac{71\,300}{9} = 7922,22$

Valgliste Bs listestemmetall dividert med 5 var 8140.

Mandat nr. 7 går til valgliste B.

Hvis listene hadde endt opp med lik kvotient en gang, ville valgliste A fått mandatet, fordi den hadde høyest listestemmetall.

Valgliste A har fått 4 representanter (mandat 1, 3, 4 og 6)

Valgliste B har fått 3 representanter (mandat 2, 5 og 7)

Det skal da være 4 vararepresentanter fra valgliste A og 3 vararepresentanter fra valgliste B. Hvem som blir vararepresentanter avgjøres av antallet personstemmer. De som får 5.–8. flest personstemmer på valgliste A, og de som får 4.–6. flest personstemmer på valgliste B blir vararepresentanter, se pkt.9.

8. Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeles representantplassene til kandidatene på listen.
Kandidatene kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer (jf. pkt. 6).
Har flere kandidater fått like mange stemmer, eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende (bdr § 2-15-3g).
Hvilke kandidater som ble valgt til representanter i bispedømmerrådet føres inn i rapporteringsskjemaet i **rubrikk 7**.
9. Deretter kåres så mange vararepresentanter pr. liste som hver liste har fått mandater etter den videre rekkefølgen i antall mottatte personlige stemmer (bdr § 2-15-6 og 2-15-7b).
Vararepresentanter for hver liste føres inn i rapporteringsskjemaet i **rubrikk 8**.

Se eksempel for pkt. 8 og 9 på neste side.

10. Stemmesedler pakkes ned og lagres på forsvarlig måte ut valgperioden (bdr § 7-1-4).

Materiell omtalt i denne veiledningen som finnes på www.kirkevalget.no / www.kyrkjevalet.no:

- Skjema 2.2.9 Rapporteringsskjema for opptelling – forholdstallsvalg (word-skjema for utfylling)
- Liste 2.2.9 Opptelling valg av bispedømmerråd – forholdstallsvalg (excel, ferdig formatert regneark med eksempler)
- Liste 2.2.9b Beregning av listestemmer og mandatfordeling – forholdstallsvalg (excel, ferdig formatert regneark med eksempler)

Eksempel pkt. 8 og 9

Valgliste A med 10 000 stemmesedler og 61 300 listestemmer fikk 4 representanter. Valgliste B med 6000 stemmesedler og 34 700 listestemmer fikk 2 representanter.

På Valgliste A fikk kandidatene følgende antall personlige stemmer:

1. Oline Jensen ..... 11 500 stemmer (2)
2. Karl Storli ..... 10 400 stemmer
3. Eva Øversveen ..... 10 200 stemmer
4. Tormod Bø ..... 10 000 stemmer
5. Katrine Johansen ..... 11 300 stemmer (3)
6. Ottar Evensen ..... 10 300 stemmer
7. Johanne Gråberg ..... 10 800 stemmer (4)
8. Hanne Wilhelmsen ..... 10 400 stemmer
9. John Hansen ..... 11 800 stemmer (1)
10. Inger Svendsen ..... 10 100 stemmer
11. Arne Berntsen ..... 10 600 stemmer

De fire med flest personlige stemmer blir medlemmer i bispedømmerådet, det vil si:

1. John Hansen ..... 11 800 stemmer
2. Oline Jensen ..... 11 500 stemmer
3. Katrine Johansen ..... 11 300 stemmer
4. Johanne Gråberg ..... 10 800 stemmer

De fire som ble valgt var i utgangspunktet nr. 9, 1, 5 og 7 på kandidatlista.

Vararepresentanter blir

1. vara: Arne Berntsen ..... 10 600 stemmer
2. vara: Karl Storli ..... 10 400 stemmer
3. vara: Hanne Wilhelmsen ..... 10 400 stemmer
4. vara: Ottar Evensen ..... 10 300 stemmer

Karl Storli og Hanne Wilhelmsen har samme stemmetall. Karl Storli går da foran fordi han står på høyere plass på kandidatlisten. Rekkefølgen på listen avgjør saken når to kandidater står likt i antall personlige stemmer.

Hvis en av de fire representantene som er valgt inn fra valgliste A har forfall til bispedømmerådsmøte, innkalles 1. vara fra valgliste A. Hvis en representant fra valgliste B har forfall, innkalles 1. vara fra valgliste B.

Tilsvarende fordeling av representant- og vararepresentantplasser foretas så på valgliste B.

2.2.10 Klageadgang – klageinstans

Klager i anledning valget, forberedelsen til valget og klager over valgoppgjøret kan inngis av biskopen og av enhver som er stemmeberettiget ved valget. Det vil si at leke medlemmer kan inngi klage på valg av leke medlemmer, mens prest og lek kirkelig tilsatt ikke har stemmerett ved dette valget og dermed ikke kan inngi klage her. Prest kan inngi klage på valg av prest, og lek kirkelig tilsatt kan inngi klage på valg av lek kirkelig tilsatt, mens leke medlemmer ikke kan klage på disse valgene.

Klager i anledning valget må være fremmet for valgrådet innen sju dager etter valgets/valgomgangens avslutning. Det vil si innen mandag *21. september 2015* for alle valgrunder unntatt indirekte valgomgang av leke medlemmer i de bispedømmene dette finner sted. Klagefrist ved indirekte valgomgang er *8. desember 2015*.

Klage over valgoppgjøret må være fremmet for valgrådet innen sju dager etter at valgoppgjøret offentliggjøres. Ved valgomgangene *14. september* skal dette offentliggjøres innen ti kalenderdager. Klagefristen vil da bli i tidsrommet *25. september til 1. oktober*. Ved indirekte valgomgang ved valg av leke medlemmer skal valgresultatet offentliggjøres senest *8. desember*. Klagefristen vil her være mellom *9. og 15. desember* alt etter når valgresultatet offentliggjøres.

Klagene skal sendes til Kirkerådet som kan påby nytt valgoppgjør eller omvalg. For kontaktinformasjon til Kirkerådet, se adresseliste for Kirkerådet og Bispedømmene/bispedømmenes valgråd bakerst i boka.

2.3 Veiledninger for velgerne

2.3.1 Slik forhåndsstemmer du (MR/BDR)

- Dersom du ikke har mulighet til å stemme på valgdagen, kan du forhåndsstemme.
- Du kan forhåndsstemme i bostedssoknet, eller i et annet sokn.
- Forhåndsstemmegivning skal kunne foretas på alle landets menighetskontorer i åpningstiden i perioden *10. august–11. september 2015*.
- Dersom du forhåndsstemmer i annet sokn enn soknet der du står oppført med stemmerett må du
  - stemme før *1. september 2015*
  - selv skaffe godkjente stemmesedler fra ditt sokn og evt. ditt bispedømme hvis du forhåndsstemmer i annet bispedømme. Stemmesedler til alle sokn og bispedømmer kan lastes ned fra www.kirkevalget.no.

Prosedyre ved forhåndsstemmegivning

1. Gå til stemmemottakeren. Stemmemottakeren gjør deg kjent med reglene for stemmegivningen, og om at du etter å ha avgitt forhåndsstemme, *ikke* kan avgitt stemme ved valgtinget.
2. Stemmemottaker kan forlange at ukjent velger legitimerer seg ved valgkort eller annen legitimasjon.
3. Du får utlevert en hvit stemmeseddelkonvolutt for menighetsrådsvalget, og en farget stemmeseddelkonvolutt for valg til BDR/KM, samt en omslagskonvolutt.
4. Du vises til stemmesedlene for valg av menighetsråd og valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Du finner også informasjon om kandidatene til de to valgene.
- 4b. Dersom du forhåndsstemmer i et annet sokn enn bostedssoknet, kan du selv laste ned stemmesedler fra www.kirkevalget.no, og skrive dem ut på forhånd, eller få dem ved å henvende deg til et menighetskontor.
5. Du utfører eventuelle endringer på stemmeseddel for menighetsrådsvalg, bretter stemmeseddelen sammen slik at det ikke kan sees hva du har stemt, og legger den i den *hvite* stemmeseddelkonvolutten (jf. «Slik stemmer du ved valg av menighetsråd»).
6. Du utfører eventuelle endringer på stemmeseddel for bispedømmeråd og Kirkemøtet, bretter stemmeseddelen sammen slik at det ikke kan sees hva du har stemt, og legger den i den *fargede* stemmeseddelkonvolutten (jf. «Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet»).
7. Legg deretter stemmeseddelkonvolutten(e) i omslagskonvolutten og før opp ditt navn, adresse og fødselsdato på omslagskonvolutten.
8. Stemmemottaker underskriver og påfører tid og sted for stemmegivningen på omslagskonvolutten.
9. Mens du ser på limer stemmemottaker igjen omslagskonvolutten og fører stemmegivningen på liste.

Veiledning om hvordan du stemmer

Veiledning om hvordan du stemmer ved valg av menighetsråd og ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, se:

- 2.3.3 *Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – flertallsvalg (én liste) (MR)*
- 2.3.4 *Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)*
- 2.3.5 *Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)*
- 2.3.6 *Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR)*

2.3.2 Slik stemmer du på valgdagen (MR/BDR)

Slik stemmer du på valgdagen

- Du kan stemme i valglokalet i din stemmekrets (oppgitt på valgkortet) eller i annen stemmekrets i soknet der du har stemmerett.
- Tid og sted for valget er oppgitt på valgkortet og kunngjort på forhånd.
- Ta med valgkort eller annen legitimasjon.
- Kandidatlistene og informasjon om kandidatene vil være offentliggjort i god tid før valget, og vil være tilgjengelig i valglokalet.
- Selv om du ikke står i manntallet, har du krav på å få avgi stemme. Du bør da begrunne hvorfor du mener å ha stemmerett i soknet. Begrunnelsen bør nedtegnes skriftlig. Valgstyret avgjør i slike tilfeller om stemmen er gyldig og skal telles med.
- Trenger du veiledning eller hjelp i valglokalet, kan du henvende deg til en av valgfunksjonærene.
- Dersom du på grunn av nedsatt funksjonsevne (f.eks. synshemming) trenger assistanse for å stemme, kan du selv velge en person over 14 år til å assistere deg ved stemmegivningen.
- Velger som har avgitt forhåndsstemme kan ikke stemme på nytt på valgdagen.

Du kan avgi stemme ved to ulike valg:

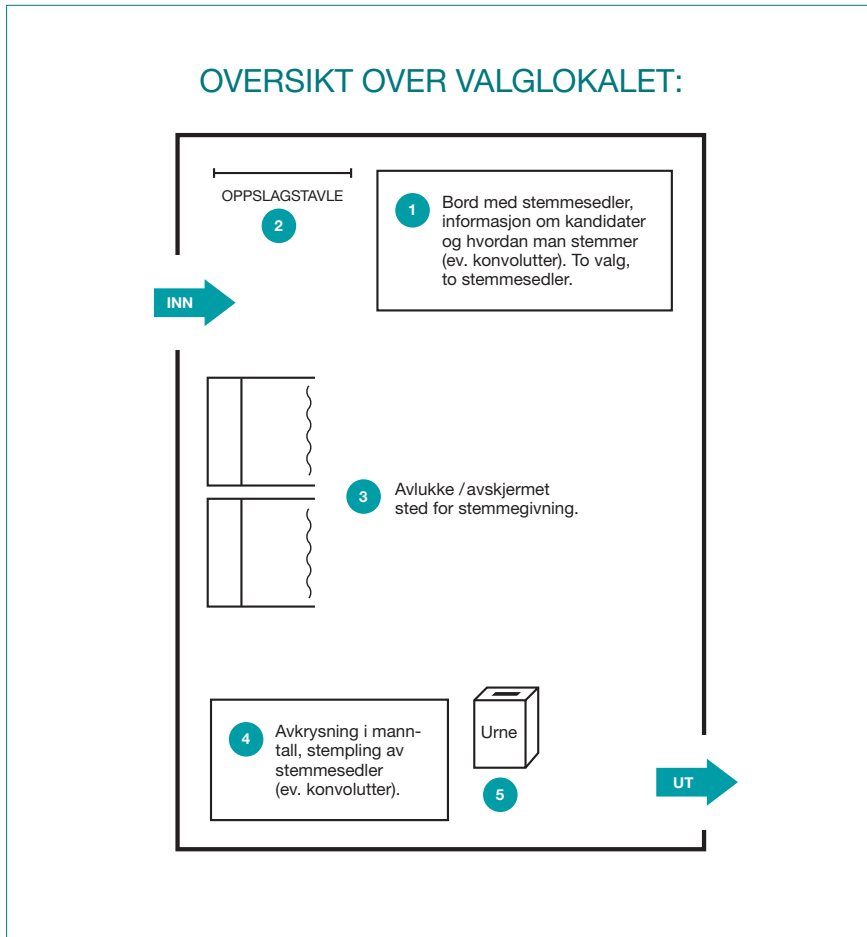
- Valg av menighetsråd.
- Valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Slik går du fram i valglokalet:

1. *Ta stemmesedlene du vil bruke.* Disse ligger utlagt på et bord i valglokalet.
2. *Informasjon om kandidatene* er også tilgjengelig i valglokalet. Hvis du ønsker å sette deg inn i hva kandidatene står for, kan du gjøre det før du går til pkt. 3.
3. a) *gjør eventuelle endringer* på stemmeseddelen for *menighetsrådsvalget* (se veiledning på stemmeseddelen)
b) *gjør eventuelle endringer* på stemmeseddelen for *valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet* (se veiledning på stemmeseddelen)
c) *brett stemmesedlene sammen* så ingen kan se hva du har stemt
Det skal være en del av valglokalet eller et avlukke hvor du skal kunne gjøre disse tingene usett – valget er hemmelig.
4. *Gå til valgfunksjonæren.* Valgfunksjonæren skal
  - a) *krysse av i manntallet.* Du kan bli bedt om å *vise fram valgkortet* eller annen *legitimasjon*.
  - b) *stemple stemmeseddelen/-sedlene.* NB! Stemmeseddelen må ha stempel for å bli godkjent.

Dersom du avgir stemme på flere valg: Husk at hver av stemmesedlene må stemples.

5. Legg stemmeseddelen/-sedlene i valgurnen mens valgfunksjonæren ser på.

Veiledning om hvordan du stemmer

Veiledning om hvordan du stemmer ved valg av menighetsråd og ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, se veiledning på stemmesedlene eller egne veiledninger slått opp i valglokalet:

- 2.3.3 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – flertallsvalg (én liste) (MR)
- 2.3.4 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)
- 2.3.5 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)
- 2.3.6 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR)

2.3.3 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – flertallsvalg (én liste) (MR)

Det skal velges [antall] medlemmer og 5 varamedlemmer.

Nominasjonskomiteens kandidater er satt opp på valglisten i prioritert rekkefølge. Dersom det er supplerende kandidater i tillegg, står disse nederst på valglisten uten nummer.

Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.

Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.
- Tilføye inntil tre navn på stemmeseddelen. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Kandidaten får da én stemme.

Øvrige kandidater får én stemme hver ved optellingen.

Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

Menighetsrådsvalg i XXX SOKN
13.–14. september 2015

Kirkevalget
2015

☉

Nominasjonskomiteens liste

☐	1. OLGA STENBERG, 25 år, GRANVEIEN, LUND, Friser
☒	2. ODD ANDERSSEN, 60 år, SMARAGDVEIEN, TVEIT, Lærer
☐	3. KARI NILSEN, 25 år, STEINFARET, SANDVIK, Lærer
☒	4. TORE EK, 23 år, HØLMEVEIEN, HOLMEN, Friluftsinstruktør
☐	5. GRY ENG, 33 år, SMLUGET, STRAND, Ergoterapeut
☐	6. HELGA JØRGENSEN, 43 år, BREIGATA, STRAND, Farmasøyt
☐	7. CHRISTIAN ANTHONSEN, 41 år, SKOMAKER ANDERSENS VEI, BØ, Lege
☐	8. IVAR LIND, 27 år, VIKVEIEN, VIKEN, Lydtekniker
☐	9. ATLE JOHANSEN, 55 år, FURUBRÅTEN, STRAND, Revisor
☐	10. LAILA THORSEN, 40 år, GRUSVEIEN, SANDVIK, Sykepleier
☒	11. ØYSTEIN LIE, 32 år, BRATTBAKKEN, SANDVIK, Sykkeleparatør
☐	12. ALFRED ENGBRETHSEN, 29 år, SVELNÉSVEIEN, BØ, Fotojournalist
☐	13. PÅL HANSEN, 70 år, SMALSMLUGET, STRAND, Pensjonist/politi
☐	14. PER HARALDSEN, 52 år, STRANDVEIEN, SVELNES, Kundeconsulent
☐	15. INGER HOVDEN, 35 år, BØGATA, SVELNES, Gravferdskonsulent

Det skal velges 6 medlemmer og 5 varamedlemmer.
Nominasjonskomiteens kandidater er satt opp på valglisten i prioritert rekkefølge.
Dersom det er supplerende kandidater i tillegg, står disse nederst på valglisten uten nummer.

Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.

Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.
- Tilføye inntil tre navn på stemmeseddelen. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Kandidaten får da én stemme.

Øvrige kandidater får én stemme hver ved optellingen.
Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.
Bruk blå/svart penn eller blyant.

Svein Hansen

Eksempel på stemmeseddel, med endringer gjort av velgeren.

2.3.4 Slik stemmer du ved valg av menighetsråd – forholdstallsvalg (flere lister) (MR)

Det skal velges [antall] medlemmer og 5 varamedlemmer.

Velg en av de godkjente valglistene.
Valglistene er satt opp i prioritert rekkefølge.

Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.

Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.
- Føre opp inntil tre navn fra andre valglistes. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Kandidaten får da én stemme.

Øvrige kandidater får én stemme hver ved opptellingen.

Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

Menighetsrådsvalg i XXX SOKN
13.–14. september 2015

Kirkevalget
2015

☉

Nominasjonskomiteens liste

1. ARNE KRISTIANSEN, 48 år, SKOGBAKKEN, STRAND, Flygleder

2. HILDE MONSEN, 42 år, MASÅGRENDA, NORDBYGDA, Bonde

3. GUNHILD NYGAARD, 52 år, VÅGEN, VIKEN, Markedssjef

4. JENS PEDERSEN, 25 år, GRENSEN, STRAND, Sportsforhandler

5. HENRIK GROTH, 38 år, SVINGEN, TVEIT, Anleggsgartner

6. ARVID KROKEN, 21 år, OKSEPLASSEN, OKSNESET, Murerlærling

7. ANNE-METTE OLSEN, 34 år, NORD-TVEIT, TVEIT, Produksjonsleder

8. INGER HOVDEN, 35 år, BØGATA, SVELNES, Gravferdskonsulent

9. ATLE JOHANSEN, 55 år, FURUBRÅTEN, STRAND, Revisor

Det skal velges 4 medlemmer og 5 varamedlemmer.
Velg en av de godkjente valglistene.
Valglistene er satt opp i prioritert rekkefølge.

Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.

Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.
- Føre opp inntil tre navn fra andre valglistes. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Kandidaten får da én stemme.

Øvrige kandidater får én stemme hver ved opptellingen.
Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.
Bruk blå/svart penn eller blyant.

Svein Hansen

Eksempel på stemmeseddel, med endringer gjort av velgeren.

2.3.5 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – flertallsvalg (én liste) (BDR)

Det skal velges [antall] representanter til bispedømmerådet og Kirkemøtet.

Nominasjonskomiteens kandidater er satt opp på valglisten i prioritert rekkefølge. Dersom det er supplerende kandidater i tillegg, står disse nederst på valglisten uten nummer.

Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.

Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.

Øvrige kandidater får én stemme hver ved opptellingen.

Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

**Valg av leke medlemmer til
XXX bispedømmeråd og Kirkemøtet** Kirkevalget
2015

13.–14. september 2015

☉

Nominasjonskomiteens liste

1. ANTON ARNESEN, 74 år, SVINGEN, STRAND, Pensjonist

2. BERIT BJØRK, 52 år, BJØRKVEI, TVEIT, Lærer

3. CECILIA CELIUS, 36 år, SKOGBAKKEN, LUND, Advokatfullmektig

4. DORTHE DIAKONISSEN, 48 år, ØSTSIDEN, STRAND, Hjemmesykepleier

5. ELIN EDVARDSEN, 64 år, VESTSIDEN, NORDBYGDA, Regnskapssekretær

6. FRANK FRIMANN, 20 år, DRABANTEN, STRAND, Student

7. FRIDTJOF FRANSSON, 52 år, BEITELGATE, SANDVIK, Predikant

8. GRETA GLAD, 46 år, MIDTBYGDA, SVELNES, Fysioterapeut

9. HANS HANSEN, 55 år, SKOLEBYGDA, VIKEN, Avdelingsleder

10. IDA IDRETTSEN, 21 år, FJELLYGDA, TVEIT, Student

11. JANE JA, 57 år, NEDREBYGDA, BØ, Sosionom

12. TORA DER TRIO, 55 år, ØVERDALSVIEIEN, STRAND, Musikkskolelærer

13. LARS LUR, 44 år, SØRBYEN, NORDBYGDA, Foreningsdrivende

14. MARTE MARTINSEN, 50 år, VESTVALLEEN, SVELNES, Overlege

15. NORA NØDHJELP, 35 år, UTBLIKKVEIEN, LUND, Konsulent

16. OLE OLAFSEN, 39 år, GRØNNDALEN, HOLMEN, Gårdbruker

17. PER S. PEKTIV, 46 år, ØSTNESVEI, STRAND, Journalist

18. RUNA RADDIS, 35 år, RØDBYGATE, VIKEN, Konsulent

Det skal velges 7 representanter til bispedømmerådet og Kirkemøtet.
Nominasjonskomiteens kandidater er satt opp på valglisten i prioritert rekkefølge.
Dersom det er supplerende kandidater i tillegg, står disse nederst på valglisten uten nummer.
Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidater på stemmeseddelen får da én stemme hver.
Vil du endre på stemmeseddelen kan du:
• Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.
Øvrige kandidater får én stemme hver ved opptellingen.
Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.
Bruk blå/svart penn eller blyant.

*Eksempel på
stemmeseddel, med
endringer gjort av
velgeren.*

2.3.6 Slik stemmer du ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet – forholdstallsvalg (flere lister) (BDR)

Det skal velges [antall] representanter til bispedømmerådet og Kirkemøtet.

Velg en av de godkjente valglistene.
Valglistene er satt opp i prioritert rekkefølge.

Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.

Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.
- Føre opp inntil tre navn fra andre valglisters. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Kandidaten får da én stemme.

Øvrige kandidater får én stemme hver ved opptellingen.

Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

**Valg av leke medlemmer til
XXX bispedømmeråd og Kirkemøtet**

13.–14. september 2015

Kirkevalget
2015

[Gruppenavns] liste

1. STINA SELGER, 32 år, KJØPSTAD, TVEIT, Konsulent

2. TORA DER TRIO, 55 år, ØVERDALEN, STRAND, Musikkskolelærer

3. UNG D. UM, 19 år, MIDTBYEN, STRAND, Elektrikertørling

4. VIS VISMANN, 64 år, SENTERUM, SANDVIK, Høgskolelektor

5. YNG L. YNG, 27 år, VESTLI, HOLMEN, Friser

6. KJELL KRØK, 38 år, NORDBYGDA, STRAND, Litterer

7. LARS LUR, 44 år, SØRBYEN, NORDBYGDA, Forretningsdrivende

Det skal velges 7 representanter til bispedømmerådet og Kirkemøtet.
Velg en av de godkjente valglistene.
Valglistene er satt opp i prioritert rekkefølge.
Du kan levere stemmeseddelen uten endringer.
Alle kandidatene på stemmeseddelen får da én stemme hver.

Vil du endre på stemmeseddelen kan du:

- Gi inntil tre kandidater en tilleggsstemme ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet til kandidaten. Kandidaten får da to stemmer.
- Føre opp inntil tre navn fra andre valglisters. Disse kan ikke gis tilleggsstemme. Kandidaten får da én stemme.

Øvrige kandidater får én stemme hver ved opptellingen.
Andre endringer vil ikke telle med i valgoppgjøret.
Bruk blå/svart penn eller blyant.

Svein Hansen

*Eksempel på
stemmeseddel, med
endringer gjort av
velgeren.*

2.3.7 Stemmegivning ved valg av representanter for samisk kirkeliv

---

Det skal velges 1 representant til bispedømmerrådet og Kirkemøtet.

Valglisten er uprioritert og satt opp i alfabetisk rekkefølge.

Du avgir stemme ved å skrive navn på inntil to valgbare personer.

Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte eller gjøre andre endringer på stemmeseddelen.

2.3.8 Stemmegivning ved valg av representant for døvekirken

Det skal velges 1 representant til bispedømmerrådet og Kirkemøtet.

Kandidatene er ført opp på valglisten i prioritert rekkefølge

Du avgir stemme på inntil to valgbare personer.

Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte eller gjøre andre endringer på stemmeseddelen.

2.3.9 Slik stemmer du ved valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet – prest (BDR)

Det skal velges 1 representant til bispedømmerrådet og Kirkemøtet.

Valglisten er uprioritert og satt opp i alfabetisk rekkefølge.

Du avgir stemme ved å skrive navn på inntil to valgbare personer.

Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte eller gjøre andre endringer på stemmeseddelen.

2.3.10 Slik stemmer du ved valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet – lek kirkelig tilsatte (BDR)

Det skal velges 1 representant til bispedømmerrådet og Kirkemøtet.

Valglisten er uprioritert og satt opp i alfabetisk rekkefølge.

Du avgir stemme ved å skrive navn på inntil to valgbare personer.

Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte eller gjøre andre endringer på stemmeseddelen.

2.4 Val av medlemmer til kyrkjeleg fellesråd

Frå kvart sokn skal det normalt veljast 2 soknerådsmedlemmer i kommunen til kyrkjeleg fellesråd. Der det er fleire enn fem sokn i kommunen, skal det veljast berre eitt soknerådsmedlem frå kvart sokneråd.

Representantane vert valde saman med eit tilsvarande tal vararepresentantar for 4 år (sjå kyrkjelova § 12).

Valet går føre seg etter reglar fastsett av Kyrkjemøtet (sjå 2.4.1 og 2.4.2).

2.4.1 Reglar for val av kyrkjeleg fellesråd

Fastsett av Kyrkjemøtet 15. november 1996 (KM 18B/96) med heimel i lov av 7. Juni 1996 nr. 31 om Den norske kyrkja § 12 fjerde ledd.

§ 1. Val av soknerådsmedlemmar til kyrkjeleg fellesråd vert halde av det einskilde soknerådet i samsvar med vedtektene i kyrkjelova § 12 første ledd bokstav a og andre og tredje ledd, innan den datoen som kyrkjeleg fellesråd fastset. Det bør arbeidast for kjønns- og aldersmessig fordeling.

Kyrkjeleg fellesråd sender brev til sokneråda om å velja representant(ar) og vararepresentant(ar) i god tid før valet.

§ 2. Valet vert halde som fleirtalsval. Den eller dei som har fått meir enn halvdel av røystene er valde. Dersom ingen eller eit utilstrekkeleg tal får eit slikt fleirtal, vert det halde ny røysting. Ved denne er den eller dei som har fått flest røyster valt. Ved likt røystetal vert valet avgjort ved loddtrekning. Den eller dei som kjem etter dette i røystetal, vert vararepresentantar.

Er soknerådet valt ved forholdstalsval, skal ein velje medlemene etter føresegnene om forholdstalsval i kommuneloven §§ 36 og 37 så langt dei høver.

Dersom eit medlem som er valt til kyrkjeleg fellesråd går ut av soknerådet, avgjer soknerådet om det skal haldast nytt val eller om vararepresentanten skal gå inn som fast medlem. I så fall skal det veljast ny vararepresentant.

§ 3. Valet går føre seg skriftleg. Valet vert elles gjennomført i samsvar med det som er fastsett om røysting i *Reglar om formene for verksemda til soknerådet og kyrkjeleg fellesråd*, fastsett av Kyrkjemøtet.

§ 4. Leiaren i soknerådet sender straks melding til kyrkjeleg fellesråd om kven som er valt til medlem(mar) og varamedlem(mar) til kyrkjeleg fellesråd. Resultatet av valet vert ført inn i møteboka.

§ 5. Kyrkjeleg fellesråd oppmodar kommunen om å velja ein kommunal representant og vararepresentant til kyrkjeleg fellesråd i samsvar med kyrkjelova § 12 første ledd bokstav b. Representantane vert valde for same periode som kommunestyret.

§ 6. Kyrkjeleg fellesråd sender melding til biskopen om kven som er valt inn i fellesrådet med oppmoding om at biskopen oppnemner ein geistlig representant og vararepresentant, om mogleg ein av kvart kjønn, til kyrkjeleg fellesråd i samsvar med kyrkjelova § 12 første ledd bokstav c.

§ 7. Kyrkjeleg fellesråd sender melding til bispedømerådet og kommunen og andre som fellesrådet peikar ut, om kven som er valde inn som medlemmar og varamedlemmar av kyrkjeleg fellesråd og kven som er valt til leiar/nestleiar.

Der departementet har gjort tillempingar i vedtektene om kyrkjeleg fellesråd i samsvar med kyrkjelova § 5, kan det haldast val etter reglar som er tilpassa særordninga.

II Reglane trer i kraft frå 1. januar 1997

III Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet mynde til å gjera mindre endringar i reglane.

2.4.2 Utdrag av reglar om formene for verksemda til soknerådet og kyrkjeleg fellestråd – nynorsk og bokmål

---

Utdrag av Reglar om formene for verksemda til soknerådet og kyrkjeleg fellestråd (nynorsk)

Fastsett av Kyrkjemøtet 15. november 1996 (KM 19A/96) med heimel i lov av 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kyrkja § 8 tredje ledd og § 13 tredje ledd.

§ 7. Om røystingar

1. Vedtak i soknerådet/kyrkjeleg fellestråd vert gjort ved alminneleg fleirtal av dei røystene som vert gitt, dersom ikkje anna er fastsett i lov. Ved likt røystetal i andre saker enn val, er møteleiaren si røyst avgjerande.
2. Ved handsaming av årsbudsjett vert det røysta over framlegg til årsbudsjett som heilskap ved den endelege røystinga. Dersom det er sett fram alternative framlegg, og ingen av desse får fleirtal ved første gongs røysting, vert det deretter røysta alternativt mellom dei to framlegga som fekk flest røyster ved denne.
3. Val av leiar og nestleiar av soknerådet/kyrkjeleg fellestråd vert halde som fleirtalsval.
4. Val av medlemmar til utval vert halde som fleirtalsval.
5. Ved val og tilsetjing kan kvart einskild medlem krevja skriftleg røysting.
6. Ved val og tilsetjingar er den eller dei valde eller tilsette som har fått meir enn halvdelen av røystene. Dersom ingen eller eit utilstrekkeleg tal får slikt fleirtal, vert det halde ny røysting. Ved denne er den eller dei valde eller tilsette som får flest røyster. Ved likt røystetal vert tilsetjing avgjort av møteleiaren, medan val vert avgjort ved loddtrekking.

Utdrag av Regler om formene for menighetsråds og kirkelig fellestråds virksomhet (bokmål)

Fastsatt av Kirkemøtet 15. november 1996 (KM 19A/96) med hjemmel i lov av 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke § 8 tredje ledd og § 13 tredje ledd.

§ 7. Om avstemninger

1. Vedtak i menighetsrådet/kirkelig fellestråd treffes med alminnelig flertall av de stemmene som avgis, hvis ikke annet følger av lov. Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er møteleders stemme avgjørende.
2. Ved behandling av årsbudsjett stemmes det ved den endelige avstemning over forslag til årsbudsjett som helhet. Er det fremsatt alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs avstemning, stemmes det deretter alternativt mellom de to forslag som fikk flest stemmer ved denne.
3. Valg av leder og nestleder av menighetsrådet/kirkelig fellestråd holdes som flertallsvalg.
4. Valg av medlemmer til utvalg holdes som flertallsvalg.
5. Ved valg og ansettelse kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig avstemning.
6. Ved valg og ansettelser er den eller de valgt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den eller de valgt eller ansatt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres ansettelse av møtelederen, mens valg avgjøres ved loddtrekning.

2.5 Funksjonstid og tiltredelsestidspunkt

2.5.1 Menighetsråd

Valgperioden er 4 år, 2015–2019.

Menighetsrådets funksjonstid: 1. november 2015–31. oktober 2019

- Konstituerende møte i menighetsrådet holdes innen 31. oktober 2015, med valg av medlemmer til kirkelig fellesråd.
- I bispedømmer med indirekte valgomgang til bispedømmeråd og Kirkemøtet holdes møte hvor dette valget foretas i perioden 1.–30. november 2015.

Der menigheten har hatt forsøk med valg av halve menighetsrådet annet hvert år avsluttes forsøket. Den halvdelen som ble valgt i 2013 trer ut i 2015 sammen med resten av rådet.

Valg av leder i menighetsråd skjer første år på det konstituerende møtet. Funksjonstiden blir fra 1. november i valgåret og ut neste år. Leder og nestleder velges hvert år, jf. *Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesrådsvirksomhet* § 1-3.

I de følgende årene av valgperioden skjer ledervalget innen 1. januar, og funksjonstiden følger kalenderåret. I det siste året av valgperioden utløper leders funksjonstid 31. oktober.

Valg av leder i kirkelig fellesråd skjer første år på det konstituerende møtet. Funksjonstiden blir fra 1. desember i valgåret og ut neste år. Leder og nestleder velges hvert år, jf. *Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesrådsvirksomhet* § 1-3.

I de følgende årene av valgperioden skjer ledervalget innen 1. januar, og funksjonstiden følger kalenderåret. I det siste året av valgperioden utløper leders funksjonstid 30. november.

Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet (bokmål)

§ 1 Konstituering:

1. *Menighetsrådet* trer i funksjon 1. november i valgåret. Valgperioden strekker seg til og med 31. oktober i valgperiodens siste år. *Kirkelig fellesråd* trer i funksjon 1. desember i valgåret. Valgperioden strekker seg til og med 30. november i valgperiodens siste år.
2. *Menighetsråd med fellesrådsfunksjoner* trer i funksjon som menighetsråd 1. november i valgåret, og i fellesrådsfunksjonene 1. desember i valgåret.
3. Konstituerende møte i det nyvalgte *menighetsrådet* avholdes innen utgangen av oktober i valgåret. Konstituerende møte i det nyvalgte *kirkelig fellesråd* avholdes innen utgangen av november i valgåret. Møtet kalles sammen av lederen av det fratredende rådet med minst 14 dagers varsel. Det er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene er til stede.
4. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd velger i det konstituerende møtet og senere hvert år blant sine medlemmer, leder og nestleder. Valget foregår skriftlig. Den som ett år har vært leder, kan unnså seg valg for det følgende år.
5. Trer lederen midlertidig eller endelig ut av funksjon i løpet av den tid vedkommende er valgt for, rykker nestlederen opp til leder, og rådet velger midlertidig eller endelig en ny nestleder.

Reglar om formene for verksemda til soknerådet og kyrkjeleg fellesråd (omsett til nynorsk)

§ 1 Konstituering:

1. Soknerådet trer i funksjon 1. november i valåret. Valperioden strekkjer seg til og med 31. oktober i det siste året av valperioden. Kyrkjeleg fellesråd trer i funksjon 1. desember i valåret. Valperioden strekkjer seg til og med 30. november i det siste året av valperioden.
2. Sokneråd med funksjonar som fellesråd trer i funksjon som sokneråd 1. november i valåret, og som fellesråd 1. desember i valåret.
3. Det skal haldast konstituerande møte i det nyvalde soknerådet innan utgangen av oktober i valåret. Det skal haldast konstituerande møte i det nyvalde kyrkjeleg fellesråd innan utgangen av november i valåret. Møtet vert kalla saman av leiaren av det rådet som trer ifrå, med minst 14 dagars varsel. Det er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene er til stades.
4. Soknerådet/kyrkjeleg fellesråd veljer leiar og nestleiar i det konstituerende møtet, og seinere kvart år blant sine medlemmer. Valet er skriftlig. Den som hev vore leiar i eitt år, kan seie frå seg val for det følgjande året.
5. Går leiaren midlertidig eller endeleg ut av rådet i perioden vedkommande er valt for, rykker nestleiararen opp til leiar. Rådet veljer då midlertidig eller endeleg ein ny nestleiar

2.5.2 Kirkelig fellesråd

Valgperioden er 4 år, 2015–2019.

Kirkelig fellesråds funksjonstid: 1. desember 2015–30. november 2019

- Konstituerende møte i fellesrådet holdes *innen 30. november 2015*.

Menighetsråd med fellesrådsfunksjoner (i ettsokns-kommuner) trer i funksjon som menighetsråd 1. november 2015, og trer i funksjon i fellesrådsfunksjonene 1. desember 2015. Konstituerende møte avholdes innen 31. oktober 2015.

2.5.3 Bispedømmeråd, Kirkemøtet og Kirkerådet

- Valgperioden er 4 år, 2016–2019.
- Bispedømmerådets funksjonstid: 1. januar 2016–31. desember 2019.
- Kirkemøtets funksjonstid: KM 2016–KM 2019.
- Kirkerådets funksjonstid vil være fra etter KM 2016 t.o.m. KM 2020. Dette vil også gjelde Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd.

3 | Valgregler

3.1 Regler for valg av menighetsråd (bokmål)

Fastsatt av Kirkemøtet 7. april 2014 med hjemmel i lov av 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke § 6 første ledd, med mindre endringer vedtatt av Kirkerådet 26. september 2014.

§ 1. Sammensetning og valg av menighetsråd

§ 1-1. I henhold til kirkeloven § 6 første ledd skal menighetsrådet bestå av soknepresten og – etter menighetsmøtets bestemmelse – 4, 6, 8 eller 10 andre medlemmer som velges ved flertalls- eller forholdstallsvalg for fire år etter regler fastsatt av Kirkemøtet.

§ 1-2. For de valgte medlemmer velges samtidig minst fem varamedlemmer.

§ 1-3. Endring av tallet på de medlemmer som skal velges, må være vedtatt i menighetsmøte før valget kunngjøres.

§ 2. Valgstyre

§ 2-1. Menighetsrådet gjør tjeneste som valgstyre og har som sådant ansvar for forberedelse og ledelse av valget. Med valgstyre menes det i disse regler menighetsrådet som valgstyre.

§ 2-2. Valgstyret har ansvar for at tilstrekkelig informasjon om valget er tilgjengelig for velgerne, herunder informasjon om tid og sted for valget, valgform, krav til kandidatlistene samt forhåndsstemming. Denne informasjonen kunngjøres i kirken, i lokalavis og/eller menighetsblad, på menighetens nettside dersom dette eksisterer og for øvrig på den måte valgstyret bestemmer.

§ 2-3. Valgstyret har ansvar for å sette i gang nominasjonsarbeidet, jf. § 7.

§ 2-4. Valgstyret fører en valgbok over forhold

som angår valget, jf. §§ 9-10, 10-3 og 11-6. Der det i tillegg til valgstyret også er stemmestyre, jf. § 3-3, utarbeider hvert stemmestyre en rapport over det som behandles i anledning valgtinget på hvert enkelt stemmested, jf. § 10-3.

§ 3. Fastsetting av valgdager/valgsteder

§ 3-1. Valg av menighetsråd skal i alle landets menigheter holdes samtidig med og i lokaler i umiddelbar nærhet av valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre. Direkte valg av leke medlemmer til bispedømmerråd og Kirkemøtet finner sted samtidig. Kirkemøtet fastsetter valgdager.

§ 3-2. Hoveddelen av valgtinget må holdes på den offisielle valgdagen. I de kommuner der det holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen, holdes det også menighetsrådsvalg denne dagen.

Tid for stemmegivningen skal følge tid for stemmegivning for det samtidig pågående offentlige valget.

Valg i kirken i tilknytning til gudstjeneste søndagen før den offisielle valgdagen kan avholdes som en del av selve valgtinget. Dette som et tillegg til valg etter bestemmelsene i § 3-1.

§ 3-3. Valgstyret bestemmer etter § 3-1 i hvilke lokaler stemmegivningen skal foregå. Lokalene skal ha god tilgjengelighet. Det skal ikke benyttes samme rom som det andre samtidig

pågående offentlige valget benytter. Kommunens stemmekretser skal følges. Der disse ikke samsvarer med soknegrensene eller de kirkelige stemmekretsene, kan valgstyrene i de berørte sokn inngå samarbeid om avviklingen av valget i en stemmekrets. På hvert stemmested foregår stemmegivningen for en viss del av manntallet.

Til å lede valgtinget på hvert enkelt stemmested oppnevner valgstyret for hvert sted et stemmestyre på minst tre medlemmer over 18 år som har stemmerett ved valget. Valgstyret oppnevner ett av medlemmene, fortrinnsvis blant sine egne medlemmer, til leder av stemmestyret. I menigheter med bare ett stemmested, ledes valgtinget av valgstyret.

§ 3-4. Dersom valggjennomføringen i et sokn ikke uten uforholdsmessige vanskeligheter kan oppfylle kravene til tid og sted for stemmegivningen, kan bispedømmerrådet innvilge dispensasjon fra kravene. Frist for å søke om dispensasjon er 1. mars i valgåret.

§ 3-5. Valgstyret kunngjør tid og sted for stemmegivningen slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum, senest innen forhåndsstemmingen starter 10. august. I kunngjøringen skal det gjøres rede for når og hvor valgtinget skal holdes, når stemmegivningen skal være avsluttet, hvor og når forhåndsstemmegivning vil foregå og hvor mange medlemmer og vara-medlemmer som skal velges. Når stemmegivning skal foregå på flere steder, skal det i kunngjøringen dessuten gjøres rede for hvem som skal stemme på de forskjellige steder og når valget skal holdes på hvert sted. Valget bør kunngjøres flere ganger.

§ 4. Stemmerett og valgarhet

§ 4-1. Stemmerett ved valget har hvert medlem av Den norske kirke som bor i soknet og som senest i det år det stemmes vil ha fylt 15 år, jf. kirkeloven § 4 første ledd.

§ 4-2. I særlige tilfeller kan biskopen etter søknad fra vedkommende menighetsråd samtykke i at en person for et begrenset tidsrom gis stemmerett i et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i, jf. kirkeloven § 4 annet ledd.

Personer som midlertidig oppholder seg i et annet sokn enn der de er registrert bosatt, kan

stemme ved valget i bostedssoknet ved å avgi forhåndsstemme i det soknet de midlertidig oppholder seg i, jf. bestemmelsene i § 9-1 annet ledd.

§ 4-3. Ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn, jf. kirkeloven § 4 tredje ledd.

§ 4-4. Utenlandsk statsborger som har meldt seg inn i Den norske kirke, har kirkelig stemmerett dersom vedkommende for øvrig oppfyller betingelsene i § 4-1.

§ 4-5. Valgbar til menighetsrådet og pliktig til å ta imot valg er enhver som har rett til å stemme ved valget og som senest i det år det stemmes vil ha fylt 18 år. Rett til å kreve seg fritatt for valg har den som har fylt 65 år før valgperioden tar til, den som har gjort tjeneste som medlem av menighetsrådet de siste fire år og den som påberoper seg hindring som valgstyret godkjenner, jf. kirkeloven § 6 tredje og fjerde ledd.

§ 5. Manntall

§ 5-1. Ved valget benyttes et eget kirkelig manntall for hvert sokn, utarbeidet på grunnlag av Den norske kirkes medlemsregister. Manntallet skal inneholde alle stemmeberettigede medlemmer av Den norske kirke bosatt i soknet, jf. §§ 4-1 og 4-2.

§ 5-2. Fra senest 10. august og frem til 1. september skal utkast til soknets kirkelige manntall være lagt ut til offentlig ettersyn. Ettersynet reguleres på en slik måte at den enkelte person kun får kjennskap til opplysninger angående seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra. Alle som mener at de selv eller andre feilaktig er innført eller utelatt fra manntallet, kan kreve at valgstyret retter feilen.

Valgstyret skal kunngjøre tid og sted for utleggingen slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum og opplyse om adgangen til og fremgangsmåten for å kreve feil rettet.

§ 5-3. Etter at manntallet har vært ute til offentlig ettersyn, oppdaterer valgstyret manntallet. Manntallet kan oppdateres så lenge det er praktisk mulig.

§ 5-4. Personer som melder seg inn i Den norske kirke eller flytter til menigheten i perioden mellom 1. september og valgdagen, kan også avgi stemme, jf. § 10-4 siste ledd. Dette

gjelder også personer som av andre grunner ikke står i manntallet.

§ 5-5. Ved behov for oppdatert manntall senere i valgperioden, hentes dette ut fra Den norske kirkes medlemsregister. Kirkebokfører og lokal behandlingsansvarlig for medlemsregisteret er sammen ansvarlig for at medlemsregisteret er oppdatert.

§ 6. Valgform

§ 6-1. Valget foregår som flertalls- eller forholdstallsvalg. Dersom det bare foreligger én godkjent kandidatliste, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere kandidatlistene, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.

§ 6-2. Ved flertallsvalg vil menighetsrådet bli sammensatt i rekkefølge ut fra det antall stemmer den enkelte kandidat får. Ved tilleggsstemme (kumulering) og oppføring av nye navn vil velgerne kunne påvirke hvilke personer som får flest stemmer og dermed velges.

§ 6-3. Ved forholdstallsvalg vil menighetsrådet bli sammensatt av representanter fra de forskjellige listene, etter det forholdsmessige antall stemmer hver liste får, jf. § 11-5 bokstavene d og f. Ved tilleggsstemme (kumulering) og oppføring av navn fra andre lister vil velgerne også kunne endre rekkefølgen på den enkelte liste og slik påvirke hvilke personer fra listene som får flest stemmer og dermed velges, jf. § 11-5 bokstavene e og g.

§ 7. Kandidatlistene (valglistene)

§ 7-1. Forslag til kandidatlistene:

- a. skal være kommet inn til valgstyrets leder senest 1. mai i valgåret,
- b. skal være egenhendig underskrevet av minst ti stemmeberettigede forslagsstillere,
- c. skal tydelig angi:
  - hvilket valg det gjelder, med navn på sokn samt valgdager,
  - navnene på forslagsstillerne, og eventuelt ha gruppens navn som overskrift før kandidatens navn,
- d. skal angi en tillitsvalgt blant forslagsstillerne som valgstyret kan henvende seg til ved forhandlinger om listeforslaget,
- e. skal ha forespurte kandidater oppført med fullt navn og alder, og – i den grad det

- er ønskelig eller nødvendig for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling,
- f. bør ha minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn blant de foreslåtte kandidatene på den enkelte liste,
- g. skal settes opp i prioritert rekkefølge,
- h. bør ha minst 20 prosent representasjon av kandidater under 30 år.

Alle kandidatlistene må ha minst så mange forskjellige kandidater som det skal velges faste medlemmer, jf. kirke-loven § 6 første ledd. Nominasjonskomiteens liste skal ha minst så mange forskjellige kandidater som det skal velges faste medlemmer og varamedlemmer til sammen, jf. § 7-2 annet ledd. Ingen lister skal inneholde mer enn dobbelt så mange navn som antallet medlemmer og varamedlemmer som skal velges. Det kan ikke gis stemmetillegg til kandidater (forhåndskumulering).

Som vedlegg til kandidatlisten skal det følge en fortegnelse over kandidatens fødselsdato samt kontaktinformasjon til kandidatene. Dersom en kandidat ikke er innført i manntallet som bosatt i soknet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til stemmerett og valgbarhet på valgdagen.

Forslagsstillere kan også stå som kandidater på den samme listen.

Fristen for innlevering av forslag til kandidatlistene kunngjøres slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum.

§ 7-2. Valgstyret ser til at det blir stilt kandidatliste(r) ved valget.

Valgstyret oppnevner en nominasjonskomité på minimum tre medlemmer som forestår arbeidet med å skaffe frem kandidater til menighetsrådet. Nominasjonskomiteen skaffer også frem ytterligere forslagsstillere slik at det blir ti forslagsstillere, inkludert nominasjonskomiteens medlemmer. Forslagsstillerne setter kandidatene opp i prioritert rekkefølge, eventuelt etter forslag fra nominasjonskomiteen.

§ 7-3. Et forslag til kandidatliste ved forholdstallsvalg må ikke ha forslagsstiller eller kandidat felles med andre forslag.

Står en forslagsstiller bak flere lister, skal valgstyret pålegge forslagsstilleren innen en bestemt frist å si fra hvilken kandidatliste vedkommende velger å stå som forslagsstiller til. Svarer forslagsstilleren ikke, strykes navnet

fra listen over forslagsstillere på samtlige lister.

Står en kandidat på flere forskjellige lister, skal kandidaten gis et tilsvarende pålegg. Svarer kandidaten ikke, blir navnet stående på den listen som først er kommet inn til valgstyret, men strykes av de andre. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles.

§ 7-4. Valgstyret undersøker om kandidatene og forslagsstillerne oppfyller de lovbestemte vilkår og avgjør om forslagene til kandidatlistene skal godkjennes. Ved behov forhandler valgstyret med den tillitsvalgte for listen, for å søke å bringe forslaget i foreskrevet stand.

Dersom en kandidat blir fritatt, strykes navnet. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

§ 7-5. Enhver kan ved henvendelse til valgstyret kreve å få gjøre seg kjent med et forslag til kandidatliste fra det tidspunkt listen har kommet inn til valgstyret.

§ 7-6. Dersom nominasjonskomiteen ikke lykkes med å fremskaffe et tilstrekkelig antall kandidater innen 1. mai, kan valgstyret godkjenne en liste med færre kandidater enn angitt i § 7-1 annet ledd. Dersom det i et slikt tilfelle ikke foreligger andre godkjente kandidatlistene enn nominasjonskomiteens liste, skal det åpnes for supplerende nominasjon. Dette kunngjøres uten opphold slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum, med frist én måned etter kunngjøringen.

Et forslag til kandidat fremmet ved supplerende nominasjon skal være egenhendig underskrevet av fem stemmeberettigede forslagsstillere. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 7-1 tredje og fjerde ledd for supplerende nominasjon tilsvarende som for kandidatlistene.

Etter fristens utløp setter valgstyret opp den endelige kandidatlisten. Supplerende kandidater settes nederst på listen. Rækkefølgen på de supplerende kandidater avgjøres ved loddtrekning. Det må tydelig fremgå at de supplerende kandidater ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater.

§ 7-7. Valgstyret skal kunngjøre de endelige

kandidatlistene slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum snarest mulig og senest 8. juni.

§ 8. Stemmesedler og stemmeseddelkonvolutter

§ 8-1. Valgstyret sørger for at det blir trykt et tilstrekkelig antall stemmesedler av alle godkjente kandidatlistene til bruk for velgerne i valglokalene.

§ 8-2. Stemmesedlene skal være av alminnelig hvitt papir.

§ 8-3. Stemmeseddelen skal ved flertallsvalg og forholdstallsvalg ha en overskrift som viser hvilken kandidatliste den gjelder, men navnene på forslagsstillerne behøver ikke være tatt med.

§ 8-4. Valgstyret/stemmestyret sørger for at det til forhåndsstemming og i valglokalet ved valgting er trykte stemmesedler av alle godkjente kandidatlistene tilgjengelig.

Andre trykte eller på annen måte mangfoldiggjorte stemmesedler må ikke brukes.

§ 8-5. Valgstyret/stemmestyret sørger også for at det er stemmeseddelkonvolutter til forhåndsstemmegivning, samt til bruk på valgtinget når velgere ikke står i manntallet. Stemmeseddelkonvoluttene skal være ensartede og ugjenomsiktige. Det sørges også for omslagskonvolutter av annen størrelse, jf. §§ 9-8 og 10-4.

§ 9. Forhåndsstemmegivning

§ 9-1. En velger som vil være forhindret fra å møte personlig på valgtinget, kan etter reglene i § 9 avgi stemme på forhånd, til en som er stemmemottaker.

Personer som midlertidig oppholder seg i et annet sokn enn der de er registrert bosatt, kan stemme ved valget i bostedssoknet ved å avgi forhåndsstemme i det sokn de midlertidig oppholder seg, jf. § 4-2 annet ledd. Stemmeseddel til alle sokn er tilgjengelig på internett og aktuell stemmeseddel kan også fås ved henvendelse til et menighetskontor. For øvrig følges prosedyren for forhåndsstemmegivning i dette avsnitt. Omslagskonvolutten sendes imidlertid direkte til valgstyrets leder i det sokn vedkommende velger er bosatt, jf. § 9-9. En velger som forhåndsstemmer kan ikke avgi

stemme ved valgtinget.

- § 9-2.** Forhåndsstemmegivning kan foregå i tiden fra 10. august og frem til og med siste fredag før valgdagen. Forhåndsstemming i annet sokn enn der man har stemmerett, må gjøres før 1. september.
- § 9-3.** Valgstyret kunngjør forhåndsstemmegivning med tid og sted slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum.
- § 9-4.** Velgeren må avgi sin stemme ved personlig fremmøte på sted(er) som er fastsatt av valgstyret. Valgstyret kan bestemme at det for det enkelte sted kun skal være adgang til å avgi forhåndsstemme en viss tid på én eller flere bestemte dager. Det bør legges til rette for at forhåndsstemmegivning kan foregå både på dag- og kveldstid, på de institusjoner som geografisk hører til det enkelte sokn og på sentrale møteplasser for unge i regi av menigheten.
- § 9-5.** Som stemmemottaker tjenestegjør én eller flere av valgstyrets medlemmer eller andre som valgstyret utpeker. Valgstyret skal sørge for at stemmemottakerne er godt kjent med valgreglene.
- § 9-6.** Før stemmegivningen skal stemmemottakeren gjøre velgeren kjent med reglene for stemmegivningen, og på eventuell anmodning skaffe de nødvendige skrivesaker. Stemmemottaker kan forlange at en ukjent velger skal legitimere seg. Velgeren bør ha med valgkort til forhåndsstemmegivningen dersom dette er utsendt, jf. § 9-8. Har velgeren ikke med valgkort, innhentes det opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato.
- § 9-7.** Stemmemottakeren gir velgeren en konvolutt til å legge stemmeseddelen i. Velgeren legger selv stemmeseddelen i den mottatte konvolutten.
- § 9-8.** Stemmemottakeren gir deretter velgeren en omslagskonvolutt. I denne legger velgeren selv konvolutten med stemmeseddelen, og eventuell stemmeseddelkonvolutt for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-12. Opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato skal påføres omslagskonvolutten, og stemmemottakeren skal på omslagskonvolutten også underskrive og påføre tid og sted for stemmegivningen. Stemmemottaker limer igjen omslagskonvolutten og fører

stemmegivningen på liste i velgerens påsyn, jf. § 9-9.

- § 9-9.** Stemmemottakeren fører liste over de velgere som avgir stemme hos stemmemottakeren, og sender omslagskonvoluttene på betryggende måte direkte til valgstyrets leder. Det føres én liste over forhåndsstemmer i eget sokn og en annen liste over forhåndsstemmer som oversendes andre sokn.
- § 9-10.** Valgstyrets leder eller den valgstyrets leder bemyndiger mottar forhåndsstemmene og listen over avgitte stemmer, og fører inn på listen de tilsendte forhåndsstemmer som er avgitt utenfor soknet. Forhåndsstemmene skal nummereres fortløpende på listen, og det samme nummeret settes på omslagskonvolutten.
Når valgstyret skal begynne å behandle disse forhåndsstemmene, skal valgstyrets leder legge frem den forannevnte listen og alle de forhåndsstemmene som er innført før valgtinget. Valgstyret gjennomgår listen over forhåndsstemmer før valgtinget og krysser av i manntallet for godkjente forhåndsstemmegivninger. Listen tas inn i valgboken.
- § 9-11.** Velgere som har spesielle behov og som ikke fullt ut kan følge fremgangsmåten som er nevnt i §§ 9-7 og 9-8, kan få den nødvendige hjelp av en person som vedkommende selv utpeker. Denne personen må ha fylt 14 år.
- § 9-12.** Valgagitasjon er ikke tillatt i det rom der stemmegivningen foregår og i tilstøtende rom.

§ 10. Stemmegivning på valgtinget

- § 10-1.** Valgtinget åpnes ved at valgstyret/stemmestyret erklærer at stemmegivningen kan ta til.
- § 10-2.** På valgtinget kan det ikke reises tvist om stemmerett. Avstemningen er hemmelig og foregår ved personlig fremmøte. Valgagitasjon er ikke tillatt i valglokalet og i tilstøtende rom.
- § 10-3.** Valgstyrets leder fører inn i valgboken datoene for kunngjøring om utlegging av manntall og valgting, og alt som behandles og avgjøres på valgtinget.
Foregår stemmegivningen på flere steder i soknet, fører stemmestyrets leder det som behandles i anledning valgtinget i en egen rapport. Rapporten tas inn i valgboken.
Blir det innsigelse mot at valget holdes,

bokføres innsigelsen og grunnen. Valgstyret/stemmestyret avgjør hver innsigelse så snart den er reist og gir opplysninger om klageadgang etter § 12.

Etter at stemmegivningen er avsluttet, kontrollerer valgstyret/stemmestyret det som er bokført. Valgstyrets/stemmestyrets leder og de tilstedeværende medlemmer skriver under. Dette gjøres hver dag, dersom valgtinget foregår over flere dager.

§ 10-4. Når valgtinget er åpnet, får de velgerne som er innført i manntallet anledning til å stemme etter hvert som de møter frem. Velgere som har forhåndsstemt kan ikke avgi stemme.

Frengangsmåten er slik: Velgeren går til de utlagte stemmesedlene og vises deretter til en del av valglokalet hvor vedkommende usett kan gjøre eventuelle endringer på stemmeseddelen. Stemmeseddelen, samt eventuell stemmeseddel for valg til bispedømmerråd og Kirkemøtet, brettes deretter sammen med teksten inn. Stemmesedlene stemples deretter med et stempel som identifiserer hvilket sokn stemmen(e) er avlagt i, og det settes ett kryss i manntallet. Velgeren legger så stemmeseddelen/stemmesedlene, med påført stempel, i en låst urne.

For velgere som på grunn av spesielle behov trenger assistanse ved stemmegivningen, gjelder § 9-11 tilsvarende.

Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg.

Foregår stemmegivningen på flere steder i soknet, skal også velgere som ikke står i vedkommende del av manntallet, få adgang til å avgi stemme. Disse skal imidlertid ikke legge stemmeseddelen i valgurnen, men legge den i en stemmeseddelkonvolutt og gi den til stemmestyret. Dette skal legge konvolutten i et særskilt omslag, legge ved opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato, klebe det til, oppbevare det ubrutt og gi det til valgstyret etter at stemmegivningen er avsluttet.

Også den som er nektet stemmerett etter valgstyrets avgjørelse eller av andre grunner ikke er innført i manntallet, skal få adgang til å avgi stemme. Vedkommende skal ikke legge stemmeseddelen i valgurnen, men legge den i en stemmeseddelkonvolutt og gi den til valgstyret/stemmestyret. Dette skal legge

konvolutten i et særskilt omslag, legge ved opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato, klebe det til og oppbevare det ubrutt til etter at stemmegivningen er avsluttet. Foregår stemmegivningen på flere steder i soknet, må stemmestyret se til at dette gis til valgstyret.

§ 10-5. Ved flertallsvalg kan velgeren:

- a. gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får da kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
- b. tilføye opptil tre navn på valglisten. Disse kan ikke gis tilleggsstemme, verken ved å sette kryss eller ved å gjenta et navn.

Ved forholdstallsvalg kan velgeren:

- a. gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
- b. føre opp inntil tre navn fra andre valglistene. Disse kan ikke gis tilleggsstemme, verken ved å sette kryss eller ved å gjenta et navn.

§ 10-6. Når den tid som er fastsatt for stemmegivningen er utløpt, og de velgere som da er til stede i valglokalet har fått adgang til å avgi stemme, erklærer valgstyret/stemmestyret stemmegivningen for avsluttet. Foregår stemmegivningen over to valgdager, fortsetter den til fastsatt tid neste valgdag. Urnene med stemmesedler og det øvrige valgmateriell skal oppbevares på sikkert sted og under betryggende forsegling frem til stemmegivningen tar til neste valgdag.

Urnene sammen med det øvrige valgmateriell skal etter avsluttet stemmegivning siste valgdag forsegles og bringes til valgstyret for videre behandling.

§ 11. Opptelling, innberetning og kunngjøring

§ 11-1. Opptellingen skal ikke begynne før stemmegivningen er avsluttet i hele soknet. Med mindre valgstyret har bestemt noe annet, skjer opptellingen samlet for hele soknet.

§ 11-2. Opptellingen foretas av de personer valgstyret har bestemt, og under valgstyrets tilsyn.

§ 11-3. Før opptellingen starter skal

stemmeseddelkonvoluttene fra forhåndsstemmingen legges ned i valgurnen for vedkommende krets, jf. § 9-10.

Valgstyret må også undersøke om de velgere som har stemt utenfor den stemmekrets de hører hjemme i, har adgang til å stemme, jf. § 10-4 femte ledd. Hvis dette er i orden, settes et kryss ved navnet i manntallet og stemmeseddelkonvolutten legges ned i valgurnen for vedkommende krets. I motsatt fall vrakes stemmegivningen og omslaget forvares uåpnet.

Dersom det er avgitt stemmer fra velgere som er nektet stemmerett eller som ikke står i manntallet, jf. § 10-4 siste ledd, må valgstyret vurdere hver enkelt av disse stemmene for seg. De stemmegivninger som godkjennes, noteres i manntallet og stemmeseddelkonvolutten legges ned i valgurnen for vedkommende krets. I motsatt fall vrakes stemmegivningen og omslaget forvares uåpnet.

§ 11-4. Ved flertallsvalg følger opptellingen følgende prosedyre:

- a. Antall avkryssninger i manntallslisten(e) telles opp.
- b. Valgurnen(e) åpnes. Eventuelle stemmeseddelkonvolutter åpnes, jf. § 11-3. Stemmesedlene stemples og blandes med de øvrige stemmesedlene.
- c. Det totale antall stemmesedler telles opp.
- d. Stemmesedlene ordnes i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
- e. De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
- f. Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemmer, får to stemmer hver. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene. Tilføyde navn får én stemme hver. Dersom det er tilføyde mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene. Det tas ikke hensyn til strykninger. Øvrige kandidater får én stemme pr. stemmeseddel. Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme samt

tilføyde navn. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er.

- g. Ved valgoppgjøret teller en de stemmer som er avgitt på den enkelte kandidat, ved at antall stemmer på urettede og rettede lister summeres for hver kandidat. De kandidater som har fått flest stemmer blir faste medlemmer av menighetsrådet, og de påfølgende kandidater blir vara-medlemmer. Hvis flere kandidater har fått like mange stemmer, avgjør rekkefølgen på nominasjonskomiteens liste utfallet. Dersom kandidater som kun har fått stemme gjennom tilføyelse av navn har fått like mange stemmer, avgjøres ved behov rekkefølgen gjennom loddtrekning.

§ 11-5. Ved forholdstallsvalg følges opptellingsprosedyrene i § 11-4 bokstav a til c. Deretter følges følgende prosedyre:

- a. Stemmesedlene ordnes i grupper for hver valgliste. For hver valgliste ordnes stemmesedlene i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
- b. De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
- c. Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemme, får to stemmer hver. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene. Det tas ikke hensyn til strykninger. Øvrige kandidater får én stemme hver. Navn som er overført fra annen liste, registreres. Dersom det er overført mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene. Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme samt navn ført over fra andre lister. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom

den er merket slik at det går frem hvem velgeren er, eller ikke har en overskrift som viser hvilken kandidatliste den gjelder.

- d. Deretter beregnes de enkelte listenes listestemmetall. Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer til menighetsrådet. Ved oppføring av navn fra annen valgliste, trekkes det fra én listestemme pr. navn på valglisten, mens det legges til én listestemme pr. navn på den andre valglisten.
- e. Deretter beregnes kandidatenes personlige stemmer, jf. bokstav c.
- f. Ved valgoppgjøret legges listestemmetallet til grunn for mandatfordelingen. Dette skjer i henhold til St. Lagués metode. Det innebærer at hver listes stemmetall divideres med 1-3-5-7 osv. Hvert stemmetall skal divideres så mange ganger som det er nødvendig for å finne det antall mandater listen skal ha. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Det andre mandatet tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle.
- g. Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler valgstyret representantplassene til kandidatene på listen. Kandidatene kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Har flere kandidater fått like mange stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende. Deretter kåres så vidt mulig fem vararepresentanter pr. liste etter den videre rekkefølge i antall mottatte personlige stemmer.

§ 11-6. Resultatet av valget, det samlede antall stemmeberettigede som har avgitt stemme samt andre relevante data om valget, innberettes elektronisk på den måten Kirkerådet fastsetter. Utskrift av rapport fra elektronisk verktøy tas inn i valgboken, og sendes i kopi til prost.

Valgboken tas inn som vedlegg til menighetsrådets møtebok og underskrives av samtlige tilstedeværende medlemmer av menighetsrådet.

Valgstyret har ansvar for at det så snart som

mulig sendes melding til dem som er valgt.

Innberetning til bispedømmerådet om valg av menighetsråd skjer gjennom Kirkerådets elektroniske verktøy, jf. første ledd. Valgstyrets leder sørger for at denne innberetningen finner sted i samarbeid med den lokale kirkeadministrasjonen.

§ 11-7. Valgstyret orienterer menigheten så snart som mulig om resultatet av valget. Resultatet skal kunngjøres slik om foreskrevet i § 2-2 siste punktum.

§ 11-8. Når det nyvalgte menighetsrådet har konstituert seg, fremstilles medlemmene for menigheten på en av de nærmest følgende søndager.

§ 11-9. Stemmesedlene skal oppbevares på et trygt sted under sikker forvaring til valgperioden er utløpet.

§ 12. Klage over valget

§ 12-1. Klager i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget kan inngis til bispedømmerådet av biskopen og enhver som er stemmeberettiget ved valget.

§ 12-2. Klagen må være fremført muntlig i møte i valgstyret eller skriftlig være kommet inn til lederen i valgstyret innen sju dager etter valgdagen.

Klage over valgoppgjøret må fremmes innen sju dager etter at valgoppgjøret er offentliggjort av menighetsrådet. Lederen sender snarest mulig klagen til bispedømmerådet, sammen med de dokumenter som kan antas å ha betydning for saken.

§ 12-3. Bispedømmerådet kan påby nytt valgoppgjør eller omvalg.

§ 13. Nytt valgoppgjør og eventuelt utfyllingsvalg (suppleringsvalg)

§ 13-1. Blir en plass i menighetsrådet ubesatt etter at varamedlemmene i tilfelle er rykket opp, skal lederen i menighetsrådet underrette bispedømmerådet, som i så fall kan påby nytt valgoppgjør.

§ 13-2. Dersom det i valgperioden trer endelig ut av menighetsrådet så mange medlemmer og varamedlemmer at menighetsrådet ikke kan bli vedtaksført og forholdet ikke kan avhjelpest ved nytt valgoppgjør, kan bispedømmerådet

samtykke i at det holdes utfyllingsvalg etter nærmere bestemmelser som bispedømmerådet fastsetter. Tilsvarende gjelder dersom en valgliste ikke har nok personer til å fylle sine mandater.

§ 14. Ikrafttredelse og utfyllende bestemmelser

- § 14-1.** Reglene trer i kraft fra 8. april 2014. Fra samme tid oppheves forskrift 15. november 1996 nr. 1448 om regler for valg av menighetsråd.
- § 14-2.** Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å foreta mindre endringer i reglene.
- § 14-3.** Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om gjennomføring av valget og utfylling av reglene.
- § 14-4.** Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gjennomføre begrensede forsøk med ulike valgordninger. Kirkerådet fastsetter nærmere vilkår for gjennomføring av slike forsøk.
- § 14-5.** Regler for valg av menighetsråd benyttes av kategorialmenigheter så langt de passer.

3.2 Reglar for val av sokneråd (nynorsk)

Fastsett av Kyrkjemøtet 7. april 2014 med heimel i lov av 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kyrkja § 6 første ledd, med mindre endringar vedteke av Kyrkjerådet 26. september 2014.

§ 1. Samansetjing og val av sokneråd

§ 1-1. Etter kyrkjelova § 6 første leddet skal soknerådet vera samansett av soknepresten og – ettersom kyrkjelydsmøtet bestemmer – 4, 6, 8 eller 10 andre medlemmer som veljast for fire år ved fleirtals- eller forholdstalsval etter reglar fastsett av Kyrkjemøtet.

§ 1-2. Samstundes med val av medlemmer, skal det veljast minst fem varamedlemmer.

§ 1-3. Endring av talet på dei medlemmene som skal veljast, må vere vedteke i kyrkjelydsmøte før valet vert kunngjort.

§ 2. Valstyre

§ 2-1. Soknerådet tener som valstyre og førebuar og leier valet. Med valstyre vert i desse reglane meint soknerådet som valstyre.

§ 2-2. Valstyret har ansvaret for at veljarane har tilgjenge til tilstrekkeleg informasjon om valet. Dette gjeld informasjon om tid og stad for valet, valform, krava til kandidatlistar, og førehandsrøysting. Denne informasjonen skal kunngjerast i kyrkja, i lokalavis og/eller kyrkjelydsblad, på internettsida til kyrkjelyden dersom dette finst og elles på den måten valstyret bestemmer.

§ 2-3. Valstyret har ansvaret for å setje i gang nominasjonsarbeidet, jf. § 7.

§ 2-4. Valstyret fører ei valbok over tilhøve som gjeld valet, jf. §§ 9-10, 10-3 og 11-6. Der det er røystestyre i tillegg til valstyret, sjå § 3-3, skal kvart røystestyre utarbeida ein rapport over det som vert handsama i samband med valtinget på kvar einskild røystestad, jf. § 10-3.

§ 3. Fastsetjing av valdagar/valstader

§ 3-1. Val av sokneråd skal haldast i alle sokn i landet samtidig med og i lokale like ved sida av val til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre. Direkte val av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kyrkjemøte skal haldast samtidig. Kyrkjemøtet fastset valår.

§ 3-2. Hovuddelen av valtinget må haldast på den offisielle valdagen. I dei kommunane der det vert halden val også om sundagen før den offisielle valdagen, skal det også haldast soknerådsval denne dagen.

Tida for røystinga skal følgje tida for røysting for det offentlege valet som det vert halden samtidig med.

Det er høve til å halde val i kyrkja i samband med gudstenesta sundagen før den offisielle valdagen som ein del av sjølve valtinget. Dette kjem då i tillegg til val etter føresegnene i § 3-1.

§ 3-3. Valstyret fastset etter § 3-1 i kva for lokale røystinga skal gå føre seg. Lokala skal vere lett tilgjengelege. Same rom som det andre offentlege valet som går føre seg samtidig, skal ikkje nyttast. Røystekrinsane i kommunen skal følgjast. Der det ikkje er samsvar mellom røystekrinsane i kommunen og soknegrensene eller dei kyrkjelege røystekrinsane, kan valstyra i dei sokna det gjeld, samarbeida om gjennomføringa av valet i ein røystekrins. På kvar røystestad skjer røystinga for ein viss del av manntalet.

Valstyret oppnemner eit røystestyre på minst tre medlemmer over 18 år som er røysteføre ved valet, til å leia valtinget på kvar einskild røystestad. Valstyret oppnemner ein av medlemmene, helst ein av medlemmene av soknerådet, til leiar av røystestyret. I sokn med berre ein røystestad, leier valstyret valtinget.

§ 3-4. Dersom gjennomføringa av valet i eit sokn ikkje kan fylla krava til tid og stad for røystinga utan uforholdsmessige vanskar, kan bispedømmerådet gje dispensasjon frå krava. Fristen for å søkja om dispensasjon er 1. mars i valåret.

§ 3-5. Valstyret kunngjer tid og stad for røystinga slik som det er føreskrive i § 2-2 siste punktum, seinast innan førehandsrøystinga tek til 10. august. I kunngjeringa skal det gjerast greie for kvar og når valtinget skal haldast, når røystinga skal vera avslutta, kvar og når det vil vera førehandsrøysting, og kor mange

medlemmer og varamedlemmer som skal veljast. Dersom røystinga skal gå føre seg på fleire stader, skal det dessutan gjerast greie for kven som skal røysta på dei ulike stadene, og når valet skal haldast på kvar stad. Valet bør kunngjerast fleire gonger.

§ 4. Kven kan røysta og kven kan veljast

- § 4-1.** Røysterett ved valet har kvar medlem av Den norske kyrkja som bur i soknet og som seinast i det året det vert røysta vil ha fylt 15 år, jf. kyrkjelova § 4 første ledd.
- § 4-2.** I særskilde tilfelle kan biskopen etter søknad frå vedkommande sokneråd samtykkja i at ein person for eit avgrensa tidsrom kan få røysterett i eit anna sokn enn det vedkommande er busett i, jf. kyrkjelova § 4 andre ledd.
Personar som mellombels oppheld seg i eit anna sokn enn der dei er registrerte som busette, kan røysta ved valet i soknet der dei er busette ved å røysta på førehand i det soknet der dei mellombels oppheld seg, jf. føresegnene i § 9-1 andre ledd.
- § 4-3.** Ingen kan ha røysterett i meir enn eitt sokn, jf. Kyrkjelova § 4 tredje ledd.
- § 4-4.** Utanlandsk statsborgar som har meldt seg inn i Den norske kyrkja, har kyrkjeleg røysterett dersom vedkommande elles oppfyller vilkåra i § 4-1.
- § 4-5.** Valfør til soknerådet og pliktig til å ta imot val er alle som har rett til å røysta ved valet og som seinast i det året det vert røysta, vil ha fylt 18 år. Rett til å krevja seg friteken for val har den som har fylt 65 år før valperioden tek til, den som har gjort teneste som medlem av soknerådet dei siste fire åra og den som viser til hindring som valstyret godkjenner, jf. kyrkjelova § 6 tredje og fjerde ledd.

§ 5. Manntall

- § 5-1.** Ved valet vert det nytta et eige kyrkjeleg manntal for kvart sokn, som er laga på grunnlag av medlemsregisteret til Den norske kyrkja. Manntalet skal innehalda alle medlemmer i Den norske kyrkja som har røysterett og er busette i soknet, jf. §§ 4-1 og 4-2.
- § 5-2.** Frå seinast 10. august og fram til 1. september skal utkast til det kyrkjelege manntalet i soknet vere lagt ut offentleg

ettersyn. Ettersynet skal regulerast på ein slik måte at den einskilde personen berre får kjennskap til opplysningar om seg sjølv eller ein annan person som han har fått fullmakt frå. Den som meiner at ein sjølv eller nokon annan med urette er ført inn eller utelaten frå manntalet, kan krevja at valstyret rettar feilen.

Valstyret skal kunngjere tid og stad for utlegging slik som det er føreskrive i § 2-2 siste punktum og opplyse om høvet til å krevja at feilen blir retta og om framgangsmåten for dette.

- § 5-3.** Når manntalet hev vore lagt ut til offentleg ettersyn, skal valstyret oppdatera manntalet. Valstyret kan oppdatera manntalet så lenge det er praktisk mogleg.
- § 5-4.** Personar som melder seg inn i Den norske kyrkja eller som har flytta til soknet i tida etter 1. september og fram til valdagen, kan også røysta, jf. § 10-4 siste ledd. Dette gjeld også personar som av andre grunnar ikkje står i manntalet.
- § 5-5.** Om det trengst eit oppdatert manntal seinare i valperioden, vert dette henta ut frå medlemsregisteret til Den norske kyrkja. Kyrkjebokføraren og den som har det lokalet ansvaret for medlemsregisteret har saman ansvaret for at medlemsregisteret er oppdatert.

§ 6. Valform

- § 6-1.** Valet skal haldast som fleirtals- eller forholdstalsval. Dersom det berre ligg føre èi godkjend kandidatliste, vert valet å gjennomføra som fleirtalsval. Er det fleire kandidatlistar, vert valet å gjennomføra som forholdstalsval.
- § 6-2.** Ved fleirtalsval vert soknerådet sett saman i rekkjefølgje ut frå det røystetalet kvar einskild kandidat får. Ved å gje tilleggsrøyst (kumulera) og føra opp nye namn kan veljarane òg ha innverknad når det gjeld kva personar som får flest røyster og dermed vert valde.
- § 6-3.** Ved forholdstalsval vert soknerådet sett saman av representantar frå dei ulike listene. Samansetjinga skal vera slik at ho svarer til forholdet mellom røystetala dei ulike listene har fått, jf. § 11-5 bokstavane d og f. Ved å gje tilleggsrøyst (kumulera) og føre opp namn frå andre lister kan veljarane òg endra rekkjefølgja på ei liste, og såleis ha innverknad på resultatet når det gjeld kva personar frå listene som

får flest røyster og dermed vert valde, jf. § 11-5 bokstavane e og g.

§ 7. Kandidatlistar (vallister)

§ 7-1. Lister med framlegg til kandidatar:

- a. skal vera komne inn til leiaren av valstyret seinast 1. mai i valåret,
- b. skal være eigenhendig underskrivne av minst ti røystefore forslagsstillarar,
- c. skal oppgje tydeleg:
  - kva val det gjeld, med namn på sokn og valdagar,
  - namna på forslagsstillarane, og eventuelt ha namnet på gruppa som overskrift før namnet på kandidatane,
- d. skal oppgje ein tillitsvald blant forslagsstillarane som valstyret kan venda seg til ved drøftingar om listeframlegget,
- e. skal ha kandidatar som er oppførte med heile namnet og alder, og – i den grad ein ønskjer det eller det er naudsynt for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling. Kandidatane skal vere spurte på førehand,
- f. bør ha minst 40 prosent representasjon av kvart kjønn blant dei kandidatane som det er gjort framlegg om på kvar liste,
- g. skal ha kandidatane sette opp i prioritert rekkjefølgje,
- h. bør ha minst 20 prosent representasjon av kandidatar under 30 år.

Alle kandidatlistar må ha minst så mange ulike kandidatar som talet på faste medlemmer som skal veljast, jf. kyrkjelova § 6 første ledd. Lista til nominasjonskomiteen skal minst ha så mange ulike kandidatar som det samla talet på faste medlemmer og varamedlemmer som skal veljast, jf. § 7-2 andre ledd. Ei liste kan ikkje innehalde meir enn dobbelt så mange namn som talet på medlemmer og varamedlemmer som skal veljast. Det er ikkje tillate å gje røystetillegg til kandidatar (kumulering på førehand).

Som vedlegg til kandidatlista skal det følgja ei liste over fødselsdatoen til kandidatane, og kontaktinformasjon til kandidatane. Dersom ein kandidat ikkje er ført inn i manntalet som busett i soknet, må det liggja ved dokumentasjon om at personen vil fylla krava til røysterett og vera valfør på valdagen.

Ein forslagsstillar kan òg stå som kandidat på den same lista.

Fristen for innlevering av framlegg til kandidatlistar vert kunngjord slik som det er føreskrive i § 2-2 siste punktum.

§ 7-2. Valstyret syter for at det vert stilt kandidatliste(r) til valet.

Valstyret oppnemnar ein nominasjonskomité på minimum tre medlemmer som leiar arbeidet med å finna kandidatar til soknerådet. Nominasjonskomiteen finn også ytterlegare forslagsstillarar slik at det vert ti forslagsstillarar, inkludert medlemmene i nominasjonskomiteen. Forslagsstillarane set kandidatane opp i prioritert rekkjefølgje, eventuelt etter framlegg frå nominasjonskomiteen.

§ 7-3. Eit framlegg til kandidatliste ved forholdstalsval må ikkje ha ein forslagsstillar eller kandidat felles med andre framlegg.

Har ein forslagsstillar stilt seg bak fleire lister, skal valstyret be forslagsstillaren innan ein fastsett frist å seia frå kva for ei kandidatliste vedkommande vil stå som forslagsstillar til. Om forslagsstillaren ikkje svarar, vert namnet stroken frå lista over forslagsstillarar på alle lister.

Dersom ein kandidat står på fleire ulike lister, skal kandidaten få eit tilsvarande pålegg. Dersom kandidaten ikkje svarar, vert namnet ståande på den lista som kom først inn til valstyret, men vert stroken frå dei andre. Forslagsstillarane avgjer kva namn som skal setjast i staden og om namnet skal setjast inn på den tomme plassen eller nedst på lista.

Eit framlegg til kandidatliste som er levert inn, kan ikkje kallast attende.

§ 7-4. Valstyret undersøker om kandidatane og forslagsstillarane fyller dei lovbundne vilkåra og avgjer om framlegga til kandidatlistar skal godkjennast. Dersom det trengst, søker valstyret å bringa framlegget i føreskriven stand gjennom drøftingar med den tillitsvalde for lista.

Dersom en kandidat vert friteken, skal namnet strykast. Forslagsstillarane avgjer kva namn som skal setjast i staden, og om namnet skal setjast inn på den tomme plassen eller nedst på lista.

§ 7-5. Alle kan ved å venda seg til valstyret krevja å få gjera seg kjende med eit framlegg til kandidatliste frå det tidspunktet lista har kome

inn til valstyret.

§ 7-6. Dersom det ikkje lukkast for nominasjonskomiteen å finna tilstrekkeleg mange kandidatar innan 1. mai, kan valstyret godkjenne ei liste med færre kandidatar enn det som krevjast i § 7-1 andre ledd. Dersom det ved eit slikt høve ikkje ligg føre andre godkjende kandidatlistar enn nominasjonskomiteen si liste, skal det opnast for supplerande nominasjon. Dette skal kunngjerast utan opphald slik som det er føreskrive i § 2-2 siste punktum, med frist ein månad etter kunngjeringa.

Eit framlegg kandidat som vert lagt fram ved supplerande nominasjon skal være eigenhendig underskrive av fem røysteføre forslagsstillarar. Elles gjeld føresegnene i § 7-1 tredje og fjerde ledd for supplerande nominasjon på same måten som for kandidatlistar.

Etter at fristen er omme skal valstyret setja opp den endelege kandidatlista. Dei supplerande kandidatane skal setjast nedst på lista. Rekkjefølgja på dei supplerande kandidatane vert avgjort ved loddtrekking. Det må gå tydeleg fram at dei supplerande kandidatane ikkje er dei lågast prioriterte kandidatane til nominasjonskomiteen.

§ 7-7. Valstyret skal kunngjera dei endelege kandidatlistene slik det er føreskrive i § 2-2 siste punktum så snart som råd og seinast 8. juni.

§ 8. Røystesetlar og røystesetelkonvoluttar

§ 8-1. Valstyret syter for at det vert trykt opp nok røystesetlar av alle dei godkjende kandidatlistene til bruk for veljarane i vallokala.

§ 8-2. Røystesetlane skal vera av ordinært kvitt papir.

§ 8-3. Både ved fleirtalsval og forholdstalsval skal røystesetlane ha ei overskrift som syner kva for ei kandidatliste setelen gjeld, men namna på forslagsstillarane treng ein ikkje ta med.

§ 8-4. Valstyret/røystestyret syter for at det er trykt røystesetlar av alle godkjende kandidatlistar og at dei er tilgjengelege til førehandsrøysting og i vallokala ved valting.

Andre røystesetlar som er trykte eller kopierte på andre måtar må ikkje nyttast.

§ 8-5. Valstyret/røystestyret syter òg for at det finst røystesetelkonvoluttar til førehandsrøysting, òg til bruk på valtinget når veljarar ikkje

står i manntalet. Røystesetelkonvoluttane skal vere einsarta og ikkje gjennomsluktige. Det skal òg systast for omslagskonvoluttar med annan storleik, jf. §§ 9-8 og 10-4.

§ 9. Førehandsrøysting

§ 9-1. Ein veljar som vil være hindra frå å møta personleg på valtinget, kan etter reglane i § 9 røysta på førehand hjå ein røystemottakar.

Personar som mellombels oppheld seg i eit anna sokn enn der dei er registrerte som busette, kan ved å røysta på førehand i det soknet der dei mellombels oppheld seg, røysta ved valet i soknet der dei er busette, jf. § 4-2 andre ledd. Røystesetel til alle sokn finst på internett. Røystesetel kan ein òg få ved å venda seg til eit kyrkjekontor. Elles skal prosedyren for førehandsrøysting i dette avsnittet følgjast. Omslagskonvoluttan skal sendast direkte til leiaren i valstyret i det soknet der vedkomande veljar er busett, jf. § 9-9. Ein veljar som røystar på førehand, kan ikkje røysta på valtinget.

§ 9-2. Det kan røystast på førehand i tida frå 10. august og fram til og med siste fredag før valdagen. Skal ein røysta på førehand i anna sokn enn der ein er busett, må det gjerast før 1. september.

§ 9-3. Valstyret kunngjer tid og stad for førehandsrøysting slik som føreskrive i § 2-2 siste punktum.

§ 9-4. Veljaren må gje røysta si ved personleg fram møte på stad(er) som er fastsett(e) av valstyret. Valstyret kan for den einskilde staden avgjera at det berre skal vera høve til å førehandsrøysta i ei viss tid og på ein eller fleire bestemte dagar. Det bør leggjast til rette for at førehandsrøystinga kan skje både på dagtid og på kveldstid, på dei institusjonane som soknar geografisk til kvart einskild sokn, og på sentrale møteplassar for unge i kyrkjelyden.

§ 9-5. Som røystemottakar tener èin eller fleire av medlemmene i valstyret eller andre som valstyret peikar ut. Valstyret skal syta for at røystemottakarane er godt kjende med valreglane.

§ 9-6. Før røystinga skal røystemottakaren gjera veljaren kjend med reglane for røystinga, og – dersom veljaren ønskjer det – skaffa naudsynte skrivesaker. Røystemottakaren kan krevja at

ein ukjend veljar skal legitimere seg. Veljaren bør ha med valkort til førehandsrøystinga dersom dette er utsend, jf. § 9-8. Om veljaren ikkje har med valkort, vert opplysningar om namnet, adressa og fødselsdatoen til veljaren, innhenta.

- § 9-7.** Røystemottakaren gjev veljaren ein konvolutt til å leggja røystesetelen i. Veljaren legg sjølv røystesetelen i konvolutten.
- § 9-8.** Røystemottakaren gjev deretter veljaren ein omslagskonvolutt. I denne legg veljaren sjølv konvolutten med røystesetelen, og eventuell røystesetelkonvolutt for val av bispedømmeråd og Kyrkjemøtet, sjå reglar for val av bispedømmeråd og Kyrkjemøtet § 2-12.
- Opplysningar om namnet, adressa og fødselsdatoen til veljaren skal skrivast på omslagskonvolutten. Røystemottakaren skal òg skrive under og skriva på tid og stad for røystinga på omslagskonvolutten. Røystemottakaren limar att omslagskonvolutten og fører røystinga på liste i veljarens sitt påsyn, jf. § 9-9.
- § 9-9.** Røystemottakaren fører liste over dei veljarane som røystar hjå røystemottakaren, og sender omslagskonvoluttane direkte til leiaren i valstyrets på trygg vis. Det skal først ei liste over førehandsrøyster i eige sokn, og ei anna liste over førehandsrøyster som vert sende til andre sokn.
- § 9-10.** Leiaren i valstyret eller den leiaren gjev mynde, tek imot førehandsrøystene og lista over avgjevne røyster, og fører inn på lista dei tilsende førehandsrøystene som er avgjevne utanfor soknet. Førehandsrøystene skal nummererast i rekkjefølgje på lista, og det same nummeret skal setjast på omslagskonvolutten.
- Når valstyret skal byrja handsaminga av desse førehandsrøystene, skal leiaren i valstyrets leggja fram den lista som er nemnd ovanfor, og alle førehandsrøystene som er førte inn før valtinget. Valstyret går igjennom lista over førehandsrøystingar for valtinget og set kryss i manntalet for godkjende førehandsrøystingar. Lista skal takast inn i valboka.
- § 9-11.** Veljarar som grunna særskilt trong, ikkje kan følgja framgangsmåten som er nemnd i §§ 9-7 og 9-8, kan få den hjelpa som er naudsynt av en person som vedkommande sjølv peiker ut. Denne personen må ha fylt 14 år.

§ 9-12. Valagitasjon er ikkje lovleg i rommet der røystinga skjer, og i rom i nærleiken.

§ 10. Røysting på valtinget

- § 10-1.** Valtinget vert opna med at valstyret/røystestyret erklærer at røystinga kan ta til.
- § 10-2.** Det kan ikkje reisas tvist om røysterett på valtinget. Røystinga er hemmeleg og skjer ved personleg frammøte. Valagitasjon er ikkje lovleg i vallokalet og i rom i nærleiken.
- § 10-3.** Leiaren i valstyret fører datoane for kunnngjering om utlegging av manntal og om valting, og alt som vert handsama og avgjort på valtinget, inn i valboka.
- Dersom røystinga skjer på fleire stader i soknet, bokfører leiaren i røystestyret det som vert handsama i samband med valtinget, i ein eigen rapport. Rapporten skal takast inn i valboka.
- Dersom det vert reist motsegn mot at valet vert halde, skal motsegna og grunnen bokførast. Valstyret/røystestyret tek stilling til kvar motsegn så snart ho er reist, og gjev opplysningar om høvet til å klaga etter § 12.
- Etter at røystinga er avslutta, kontrollerer valstyret/røystestyret det som er bokført. Leiaren i valstyret eller røystestyret og dei medlemmene som er til stades, skriv under. Dette skal gjerast kvar dag dersom valtinget går over fleire dagar.
- § 10-4.** Når valtinget er opna, får dei veljarane som er førte inn i manntalet høve til å røysta etter kvart som dei møter fram. Veljarar som har røysta på førehand, kan ikkje røysta.
- Framgangsmåten er slik: Veljaren går først til staden der røystesetlane er lagde ut. Deretter vert veljaren vist til en del av vallokalet der han eller ho kan gjera eventuelle endringar på røystesetelen utan at nokon kan sjå på. Røystesetelen, og eventuell røystesetel for val til bispedømmeråd og Kyrkjemøtet skal deretter Brettast med teksten inn. Deretter vert røystesetlane stempla med eit stempel som identifiserer kva sokn røysta gjeld, og ein set eitt kryss i manntalet. Veljaren legg så røystesetelen/røystesetlane, med stempel på, i ei låst urne.
- For veljarar som grunna særskilt trong, treng hjelp ved røystinga, gjeld § 9-11 tilsvarande. Ein veljar som er ukjend for

røystemottakaren, skal legitimere seg.

Dersom røystinga går føre seg på fleire stader i soknet, skal òg veljarar som ikkje står i vedkomande del av manntalet, få høve til å røysta. Desse skal ikkje leggja røystesetelen i valurna, men leggja han i ein røystesetelkonvolutt og gje konvolutten til røystestyret. Røystestyret skal leggja konvolutten i eit særskilt omslag, leggja ved opplysningar om namnet, adressa og fødselsdatoen til veljaren, lima det att, ta vare på det i forseglta stand, og gje det til valstyret etter at røystinga er avslutta.

Også den som er nekta røysterett etter avgjerd i valstyret, eller av andre grunner ikkje er ført inn i manntalet, skal òg få høve til å røysta. Vedkomande skal ikkje leggja røystesetelen i valurna, men leggja han i ein røystesetelkonvolutt og gje konvolutten til valstyret/røystestyret. Røystestyret skal leggja konvolutten i eit særskilt omslag, leggja ved opplysningar om namnet, adressa og fødselsdatoen til veljaren, lima det att, og ta vare på det i forseglta stand til røystinga er avslutta. Dersom røystinga skjer på fleire stader i soknet, må stemmestyret gje det til valstyret.

§ 10-5. Ved fleirtalsval kan veljaren:

- a. gje tilleggsrøyst til kandidatar på vallista ved å setja eit kryss i ruta til venstre for namnet. Ved oppteljinga får då kandidaten(-ane) to røyster. Ein kan gje tilleggsrøyst til opptil tre kandidatar.
- b. føya til opptil tre namn på vallista. Desse kan ikkje få tilleggsrøyst, korkje ved kryss eller ved at namnet vert gjenteke.

Ved forholdstalsval kan veljaren:

- a. gje tilleggsrøyst til kandidatar på vallista ved å setja eit kryss i ruta til venstre for namnet. Ved oppteljinga får kandidaten(-ane) to røyster. Ein kan gje tilleggsrøyst til opptil tre kandidatar.
- b. føra opp inntil tre namn frå andre vallister. Desse kan ikkje få tilleggsrøyst, korkje ved kryss eller ved at namnet vert gjenteke.

§ 10-6. Når tida som er fastsett for røystinga er omme, og dei veljarane som er til stades i vallokalet har fått høve til å røysta, kunngjer valstyret/røystestyret at røystinga er avslutta. Dersom røystinga går over to valdagar, held ho fram til fastsett tid den neste valdagen. Urnene med røystesetlar og anna valmateriell skal takast vare på på ein sikker stad og med

trygg forsegling fram til røystinga tek til den neste valdagen.

Urnene og anna valmateriell skal forseglast etter at røystinga er avslutta siste valdagen, og bringast valstyret for vidare handsaming.

§ 11. Oppteljing, rapportering og kunngjering

§ 11-1. Oppteljinga kan ikkje byrja før røystinga er avslutta i heile soknet. Med mindre valstyret har bestemt noko anna, skjer oppteljinga samla for heile soknet.

§ 11-2. Oppteljinga vert gjort av dei personane som valstyret har peika ut, og under tilsyn frå valstyret.

§ 11-3. Før oppteljinga tek til skal røystesetelkonvoluttane frå førehandsrøystinga leggjast ned i valurna for vedkommande krins, jf. § 9-10.

Valstyret undersøker om dei veljarane som har røysta utanfor røystekrinsen dei høyrer heime i, har rett til å røysta, jf. § 10-4 femte ledd. Dersom dette er i orden, vert det sett eit kryss ved namnet i manntalet, og røystesetelkonvolutten vert lagd ned i valurna for vedkommande krins. I motsett fall vert røystinga vraka, og omslaget vert teke vare på uopna.

Dersom veljarar som er ikkje er godkjende som røysteføre eller som ikkje står i manntalet har røysta, jf. § 10-4 siste ledd, må valstyret vurdere kvar einskild av desse røystene for seg. Dei røystingane som vert godkjende, førast i manntalet og røystesetelkonvolutten vert lagd ned i valurna for vedkommande krins. I motsett fall vert røystinga vraka, og omslaget vert teke vare på uopna.

§ 11-4. Ved fleirtalsval følgjer oppteljinga denne framgangsmåten:

- a. Kryss i manntalslista(-ene) vert talde.
- b. Valurna(-ene) vert opna. Eventuelle røystesetelkonvoluttar vert opna, jf. §11-3. Røystesetlane vert stempla og blanda med dei andre røystesetlane.
- c. Røystesetlane vert talde.
- d. Røystesetlane vert ordna i grupper for uretta og retta røystesetlar.
- e. Dei uretta røystesetlane vert talde av minst to personar. Kvar av kandidatane for ei røyst for kvar uretta røystesetel. Talet vert ført inn på lister som vert førte av minst to personar.

- f. Ved oppteljinga av dei retta røystesetlane vert alle endringar som veljarane har gjort på røystesetlane, registrerte. Kandidatar som har fått tilleggsrøyster, får to røyster kvar. Dersom det er gjeve tilleggsrøyst til fleire enn tre kandidatar, vert det berre teken omsyn til dei tre øvste tilleggsrøystene. Namn som er føydde til får ei røyst kvar. Dersom det er føydd til meir enn tre namn, vert det berre teken omsyn til de tre øvste namna. Det vert ikkje teken omsyn til om kandidatar er strokne. Dei andre kandidatane får ei røyst for kvar røystesetel. Ein medlem av teljekorpset les opp namna som har fått tilleggsrøyster, og namn som er føydde til. Deretter vert røystesetlane leverte til ein annan medlem, som kontrollere opplysningane. Minst to personar fører kvar si liste. Desse listene vert samanlikna med jamne mellomrom. Ein røystesetel vert forkasta dersom han er merkt slik at det går fram kven veljaren er, eller dersom setelen ikkje har ei overskrift som viser kva kandidatliste han gjeld.
- g. Ved valoppgjeret tel ein dei røystene som er gjevne til kvar einskild kandidat, ved at dei samla tala på røyster på uretta og retta lister vert summerte for kvar kandidat. Dei kandidatane som har fått flest røyster, vert faste medlemmer av soknerådet, og dei kandidatane som kjem deretter i røystetal vert varamedlemmer. Dersom fleire kandidatar har fått like mange røyster, er det rekkjefølgja på lista til nominasjonskomiteen som er avgjerande. Dersom kandidatar som berre har fått røyster ved at namnet er føydd til, har fått like mange røyster, skal det trekkjast lodd om rekkjefølgja om det er naudsynt.
- § 11-5.** Ved forholdstalsval følgjer ein framgangsmåten i § 11-4 bokstav a til c. Deretter følgjer ein denne framgangsmåten:
- Røystesetlane vert ordna i grupper for kvar valliste. For kvar valliste vert røystesetlane ordna i grupper for retta og uretta røystesetlar.
  - Dei uretta røystesetlane vert talde av minst to personar. Talet på røystesetlar vert ført inn på lister som minst to personar fører.
  - Ved oppteljinga av dei retta røystesetlane vert alle endringar som veljarane har gjort på røystesetlane registrerte. Kandidatar med tilleggsrøyst, får to røyster kvar. Dersom det er gjeve tilleggsrøyst til fleire enn tre kandidatar, vert det berre teken omsyn til dei tre øvste tilleggsrøystene. Det vert ikkje teken omsyn til om kandidatar er strokne. Dei andre kandidatane får ei røyst kvar. Namn som er overførte frå ei anna liste, vert registrerte. Dersom det er overført meir enn tre namn, vert det berre teken omsyn til dei tre øvste namna. Ein medlem av teljekorpset les opp namna som har fått tilleggsrøyster, og namn som er førte over frå andre lister. Deretter vert røystesetlane leverte til ein annan medlem, som kontrollere opplysningane. Minst to personar fører kvar si liste. Desse listene vert samanlikna med jamne mellomrom. Ein røystesetel vert forkasta dersom han er merkt slik at det går fram kven veljaren er, eller dersom setelen ikkje har ei overskrift som viser kva kandidatliste han gjeld.
  - Etter dette reknar ein ut listerøystetalet for kvar valliste. Kvar røystesetel tel like mange listerøyster som det skal veljast medlemmer til soknerådet. Når det er oppført namn frå ei anna valliste, vert det trekt frå ei listerøyst for kvart namn på vallista, medan det vert lagt til ei listerøyst for kvart namn på den andre vallista.
  - Etter dette reknar ein ut det personlege røystetalet for kvar av kandidatane, sjå bokstav c.
  - Ved valoppgjeret legg ein talet på listerøyster til grunn for mandatfordelinga. Fordelinga skjer etter St. Laguës metode. Det vil seia at røystetalet for kvar av listene vert dividert med 1-3-5-7 osv. Kvart røystetal skal dividerast så mange gonger som trengst for å finna det talet på mandat som lista skal ha. Det første mandatet går til den lista som har den største kvotienten. Det andre mandatet går til den lista som har den nest største kvotienten osv. Dersom fleire lister har same kvotient, går mandatet til den av listene som har det høgaste røystetalet. Dersom røystetalet er likt, trekkjer ein lodd om kva liste mandatet skal gå til.
  - Når det er avgjort kor mange mandat ei valliste skal ha, fordeler valstyret representantplassane til kandidatane på lista.

Kandidatane vert kåra i rekkjefølgje etter talet på personlege røyster. Dersom fleire kandidatar har fått like mange røyster, er det rekkjefølgja på lista som avgjer. Deretter vert det om mogleg kåra fem vararepresentantar for kvar liste etter den vidare rekkjefølgja når det gjeld personleg røystetal.

§ 11-6. Resultatet av valet, det samla talet på røysteføre som har røysta og andre relevante data om valet, skal førast inn elektronisk på den måten Kyrkjerådet fastset. Utskrift av rapport frå det elektroniske verktøyet vert teken inn i valboka, og send i kopi til prosten.

Valboka vert teken inn som vedlegg til soknerådet si møtebok og vert underskriven av alle medlemmene av soknerådet som er til stades.

Valstyret har ansvar for at det så snart som mogleg vert send melding til dei som er valde.

Rapport til bispedømmerådet om val på sokneråd skjer gjennom det elektroniske verktøyet til Kyrkjerådet, jf. første leddet. Leiaren i valstyret syter for at denne rapporteringa skjer i samarbeid med den lokale kyrkjeadministrasjonen.

§ 11-7. Valstyret orienterer kyrkjelyden så snart som mogleg om resultatet av valet. Resultatet skal kunngjerast slik som føreskrive i § 2-2 siste punktum.

§ 11-8. Når det nyvalde soknerådet har konstituert seg, vert medlemmene framstilte for kyrkjelyden ein av dei førstkomande søndagane.

§ 11-9. Røystesetlane skal takast vare på på ein trygg stad under sikker forvaring til valperioden er omme.

§ 12. Klage over valet

§ 12-1. Klager i samband med førebuing og gjennomføring av valet kan gjevast til bispedømmerådet av biskopen og av alle som er røysteføre ved valet.

§ 12-2. Klaga må framførast munnleg i møte i valstyret eller vera innlevert skriftlig til leiaren

i valstyret innan sju dagar etter valdagen.

Klage over valoppgjeret må fremjast innan sju dagar etter at valoppgjeret er offentleggjort av soknerådet. Leiaren sender klaga så snart som mogleg til bispedømmerådet, saman med dei dokumenta som kan ha innverknad på saka.

§ 12-3. Bispedømmerådet kan gje påbod om nytt valoppgjer eller omval.

§ 13. Nytt valoppgjer og eventuelt utfyllingsval (suppleringsval)

§ 13-1. Dersom ein plass i soknerådet vert ståande tom etter at varamedlemmene har rykt opp, skal leiaren i soknerådet gje melding til bispedømmerådet, som i så fall kan gje påbod om nytt valoppgjer.

§ 13-2. Dersom så mange medlemmer og varamedlemmer går endeleg ut av soknerådet i valperioden at soknerådet ikkje kan verta vedtaksført og situasjonen ikkje kan avhjelpast ved nytt valoppgjer, kan bispedømmerådet samtykkja i at det vert halde utfyllingsval etter nærare vedtekter som bispedømmerådet fastset. Tilsvarande gjeld dersom ei valliste ikkje har nok personar til å fylle sine mandat.

§ 14. Ikraftsetjing og utfyllande føresegner

§ 14-1. Reglane trer i kraft frå 8. april 2014. Frå same tid vert «førskrift 15. november 1996 nr. 1448 om regler for valg av menighetsråd» oppheva.

§ 14-2. Kyrkjemøtet gjev Kyrkjerådet mynde til å gjera mindre endringar i reglane.

§ 14-3. Kyrkjerådet kan gje nærare føresegner om gjennomføring av valet og utfyllande reglar.

§ 14-4. Kyrkjemøtet gjev Kyrkjerådet mynde til å gjennomføra avgrensa forsøk med ulike valordningar. Kyrkjerådet fastset nærare vilkår for gjennomføring av slike forsøk.

§ 14-5. Regler for val av sokneråd skal nyttast av kategorialkyrkjelydar så langt dei passer.

3.3 Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

Fastsatt av Kirkemøtet 7. april 2014 med hjemmel i kirkeovens § 23 annet ledd.

Kapittel 1. Sammensetning og valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 1-1. Sammensetning og valg av bispedømmeråd

- (1) I henhold til kirkeoven § 23 første ledd skal bispedømmerådet bestå av:
  - a. biskopen,
  - b. en prest valgt av prestene i bispedømmet,
  - c. en lek kirkelig tilsatt valgt av de leke kirkelig tilsatte i bispedømmet og
  - d. sju andre leke valgt ved flertalls- eller forholdstallsvalg, hvorav minst fire velges direkte av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer,
  - e. en nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd, en lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømmeråd og en sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd.
  - f. en representant fra døvemenighetene i Oslo bispedømmeråd.

- (2) Presten og de leke medlemmene velges sammen med et tilsvarende antall varamedlemmer for fire år. Kirkemøtet gir nærmere regler om valget, herunder regler som presiserer hvem som er stemmeberettiget og valgbar etter første ledd bokstavene b, c, d, e og f. Se kirkeoven § 23 annet ledd.

§ 1-2. Kirkemøtets sammensetning

Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene og leder av Samisk kirkeråd. Har et medlem forfall, skal varamedlem kalles inn. Se kirkeoven § 24 første ledd.

§ 1-3. Valgråd

Til å styre valgene oppnevner bispedømmerådet i god tid før valget et valgråd på fem medlemmer og to varamedlemmer. Det bør tilstrebes god aldersfordeling, lik kjønnsfordeling og kirkepolitisk bredde ved oppnevningen. Daglig leder eller den vedkommende utpeker, er sekretær for valgrådet.

Kapittel 2. Valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 2-1. Fastsetting av valgdager og valgsteder

- (1) Direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet (eventuelt direkte valgogang) faller i tid og sted sammen med valg av menighetsråd, jf. Regler for valg av menighetsråd § 3. Dette er også på samme dag(er) som valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre.
- (2) I indirekte valgogang ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, finner stemmegivningen sted i menighetsrådsmøte.
- (3) Menighetsrådsmøtet hvor stemmegivningen etter annet ledd finner sted, avholdes i tidsrommet mellom 1. og 30. november i valgåret. Stemmene må være kommet valgrådet i hende innen 1. desember.

§ 2-2. Stemmerett og valgbarhet ved valg av leke medlemmer

- (1) Stemmerett ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

- (eventuelt direkte valgogang) har de som har stemmerett ved menighetsrådsvalget, og som ikke har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt etter §§ 5-2 og 6-2.
- (2) Stemmeretten utøves i det soknet hvor vedkommende har stemmerett ved menighetsrådsvalget.
- (3) Stemmerett ved indirekte valgogang ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet har de leke medlemmene av menighetsrådet.
- (4) Medlem av menighetsrådet med stemmerett som lek kirkelig tilsatt, kan ikke avgi stemme på leke medlemmer. I slike tilfeller innkalles et lekt varamedlem. Prest som sitter i menighetsrådet kan ikke avgi stemme på leke medlemmer.
- (5) Valgbar som leke medlemmer av bispedømmeråd og Kirkemøtet er enhver som har rett til å stemme ved valget, som senest i det år det stemmes vil ha fylt 18 år, og som ikke

er valgbar som prest eller som lek kirkelig tilsatt etter §§ 5-2 og 6-2. Tilsatte ved de sentralkirkelige råd er ikke valgbare og har ikke forslagsrett.

- (6) Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person har stemmerett eller er valgbar.

§ 2-3. Manntall

- (1) Ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, legges samme manntall til grunn som ved menighetsrådsvalget.
- (2) I manntallet markeres det hvem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt. Se §§ 5-2 og 6-2. Disse kan ikke avgi stemme ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. § 2-2 første ledd.

§ 2-4. Utlegging av manntall og kunngjøring om utlegging

Utlegging av manntall og kunngjøring om utlegging skjer etter bestemmelsene i Regler for valg av menighetsråd § 5.

§ 2-5. Valgform

- (1) Valg av leke medlemmer til bispedømmerådet finner sted ved flertalls- eller forholdstallsvalg. Dersom det bare foreligger én godkjent kandidatliste, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere godkjente kandidatlistene, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.
- (2) Ved forholdstallsvalg vil gruppen av leke medlemmer bli sammensatt av representanter fra de forskjellige listene, etter det forholdsmessige antall stemmer hver liste får, jf. § 2-15 tredje ledd bokstavene d og f. Ved tilleggsstemme (kumulering) og oppføring av navn fra andre lister vil velgerne også kunne endre rekkefølgen på den enkelte liste, og slik påvirke hvilke personer fra listene som får flest stemmer og dermed velges, jf. § 2-15 tredje ledd bokstavene e og g.
- (3) Ved flertallsvalg vil gruppen av leke medlemmer bli sammensatt i rekkefølge ut fra det antall stemmer den enkelte kandidat får. Ved tilleggsstemme (kumulering) vil velgerne kunne påvirke hvilke personer som får flest stemmer og dermed velges.
- (4) Valget kan videre finne sted etter to alternative ordninger:

- a. Sju leke medlemmer velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer ved direkte valg.
- b. Fire leke medlemmer velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer (direkte valgogang), mens tre leke medlemmer velges av menighetsrådsmedlemmene i bispedømmet (indirekte valgogang). Samme kandidatliste(r) benyttes ved begge valgoganger. Representanter som er valgt i den direkte valgogangen, strykes fra kandidatlisten(e) før den indirekte valgogangen.
- (5) Bispedømmerådene vedtar innen 1. november året før valgåret hvilken ordning som skal benyttes i eget bispedømme.

§ 2-6. Kandidatliste utarbeidet av nominasjonskomité med prostivis representasjon

- (1) Valgrådet er ansvarlig for at det velges en nominasjonskomité for nominering av leke medlemmer. Denne komiteen velges på følgende måte:
- a. Nominasjonskomiteen for leke medlemmer består av et lekt medlem fra hvert prosti. Det velges også et varamedlem fra hvert prosti. I tillegg oppnevner bispedømmerådene i de tre nordligste bispedømmene en samisk representant hver til nominasjonskomiteen etter forslag fra Samisk kirkeråd, jf. § 3-2 første ledd. Bispedømmerådene informerer valgrådet og prostene om dette senest innen 1. november året før valgåret.
- b. Begge kjønn skal være representert i nominasjonskomiteen. Dersom nominasjonskomiteen ikke får representasjon av begge kjønn, anses i stedet det varamedlem (ev. den person) av det motsatte kjønn som har fått prosentvis flest stemmer i et prosti, som valgt. Det bør tilstrebes ungdomsrepresentasjon i nominasjonskomiteen.
- c. Medlemmer av bispedømmerådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen.
- d. Komiteen velger selv sin leder.
- (2) Valgrådet i samarbeid med prosten innkaller menighetsrådsleder eller et medlem fra hvert menighetsråd innen prostiet til et møte hvor valget av nominasjonskomité finner sted.

Møtet finner sted innen 15. desember året før valgåret. Medlem og varamedlem velges med simpelt flertall. Hvert menighetsråd i prostiet har én stemme.

- (3) Bispedømmerrådet skal i god tid, senest 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til menighetsrådene om innen 15. januar å fremme forslag på inntil fire leke kandidater til bispedømmerrådet. Menighetsrådene skal samtidig informeres om at de også kan foreslå kandidater til valg av prostiets representant i nominasjonskomiteen, jf. annet ledd.
- (4) Menighetsrådet kan foreslå leke kandidater fra hele bispedømmet. Ungdomsråd eller tilsvarende organ bør overfor nominasjonskomiteen fremme forslag på kandidater. I tillegg til de innkomne forslag kan nominasjonskomiteens medlemmer dessuten fremme forslag om en kandidat hver. De som foreslås, skal forespørres av forslagsstillere om de er villige til å la seg nominere.
- (5) Etter utløpet av fristen innkalles nominasjonskomiteen til ett eller flere møter der en setter opp en foreløpig kandidatliste på 18 navn. Nominasjonskomiteen bestemmer selv sin voteringsordning. Uenighet avgjøres ved alminnelig flertall. Kandidatene føres opp på listen i prioritert rekkefølge med angivelse av fullt navn, stilling, menighet og alder.
- (6) Begge kjønn skal på kandidatlisten være representert med minst 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder en andel kandidater som er under 30 år på minst 20 prosent.
- (7) Nominasjonskomiteen bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål og skal i forbindelse med nominasjonen innhente kandidatenes syn på slike spørsmål. Valgrådet fastsetter hvilke spørsmål som skal forelegges kandidatene, jf. § 2-9 første ledd.
- (8) Bare personer som er valgbare, kan oppføres på kandidatlisten.
- (9) Medlemmer av nominasjonskomiteen kan ikke settes opp på valglisten.
- (10) Innen 1. mars sender nominasjonskomiteen til valgrådet den foreløpige kandidatlisten med de 18 kandidatene, sammen med en

liste over øvrige opplysninger om kandidatene, jf. § 2-9 første ledd.

- (11) Den foreløpige kandidatlisten kunngjøres av valgrådet uten opphold, gjennom pressemelding til eller annonser i regionale medier, gjennom bispedømmets nettsider, ved utsending til menighetsrådene og på annen måte som valgrådet bestemmer.

§ 2-7. Lister fra andre grupper av forslagsstillere

- (1) Det er anledning også for andre grupper av forslagsstillere å stille kandidatlistene. Denne anledningen kunngjøres slik som foreskrevet i § 2-6 ellefte ledd innen 1. januar i valgåret og sammen med kunngjøringen av den foreløpige kandidatlisten, jf. § 2-6 ellefte ledd.
- (2) Et forslag til kandidatliste fra andre grupper av forslagsstillere må oppfylle følgende krav:
  - a. Det skal være kommet inn til valgrådet senest 1. mai i valgåret.
  - b. Det skal være egenhendig underskrevet av minst 150 stemmeberettigede forslagsstillere fra minst tre ulike sokn i bispedømmet, der maksimalt 50 prosent av underskriverne kommer fra ett og samme sokn.
  - c. Det skal tydelig angi hvilket valg det gjelder, med navn på det aktuelle bispedømmet samt valgdager, og ha eventuelt navn på gruppen som overskrift, før kandidatens navn.
  - d. Det skal angi en tillitsvalgt blant forslagsstillerne som valgrådet kan henvende seg til ved forhandlinger om listeforslaget, jf. sjette ledd.
  - e. Det skal ha kandidater oppført med fullt navn og alder, og – i den grad det er ønskelig eller nødvendig for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling. Kandidatene skal være forespurt om å stå på listen.
  - f. Det må oppfylle de samme krav til kjønnsbalanse, aldersbalanse og geografisk spredning som nominasjonskomiteens liste, jf. § 2-6 sjette ledd.
  - g. Det skal være utfyllt med minst 7 og maksimalt 18 forskjellige navn. Kandidatlisten skal settes opp i tydelig prioritert rekkefølge.
- (3) Som vedlegg til kandidatlisten skal det følge en fortegnelse over kandidatenes

fødselsdato, samt kontaktinformasjon til kandidatene. Dersom en kandidat ikke er innført i manntallet som bosatt i bispedømmet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til valgbarhet på valgdagen.

- (4) En forslagsstiller kan også stå som kandidat på den samme listen. Et forslag til kandidatliste må derimot ikke ha forslagsstiller eller kandidat felles med andre forslag. Står en forslagsstiller bak flere lister, skal valgrådet pålegge forslagsstilleren innen en bestemt frist å si fra hvilken kandidatliste vedkommende vil stå som forslagsstiller til. Svarer forslagsstilleren ikke, strykes navnet fra listen over forslagsstillere på samtlige lister. Står en kandidat på flere forskjellige lister, skal kandidaten gis et tilsvarende pålegg. Svarer kandidaten ikke, blir navnet stående på den listen som først er kommet inn til valgrådet, men strykes av de andre. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.
- (5) Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles.
- (6) Valgrådet avgjør om forslagene til kandidatlistene skal godkjennes, og undersøker om kandidatene og forslagsstillerne oppfyller de fastsatte vilkår. Valgrådet skal da ved forhandlinger med den tillitsvalgte for listen søke å bringe forslaget i foreskrevet stand.

§ 2-8. Kunngjøring av kandidatlistene, valgform og eventuell supplerende nominasjon

- (1) Dersom det foreligger mer enn én godkjent kandidatliste, inkludert nominasjonskomiteens liste, blir det forholdstallsvalg. Dersom det kun foreligger kandidatliste fra nominasjonskomiteen, blir det flertallsvalg.
- (2) Kandidatlisten(e) samt valgform kunngjøres uten opphold etter 1. mai, slik som foreskrevet i § 2-6) ellefte ledd.
- (3) Dersom den eneste listen som foreligger er nominasjonskomiteens liste, åpnes det for supplerende nominasjon til denne listen. Etter kunngjøringen av den foreløpige kandidatlisten, gis det én månedens frist til å fremme supplerende kandidater. Dette kunngjøres sammen med den foreløpige kandidatlisten, jf. annet ledd. Forslagene sendes valgrådet.
- (4) Et antall stemmeberettigede kirkemedlemmer i et prosti, minimum 75 fra minst tre ulike sokn, hvorav maksimum 50 prosent av forslagsstillerne kan komme fra ett og samme sokn, kan fremme alternative kandidater i den supplerende nominasjonsrunden. Forslagsstillerne kan kun nominere én kandidat. Det må foreligge underskrift fra forslagsstillerne og det må oppgis en tillitsperson for forslagsstillerne. Det må også foreligge skriftlig bekreftelse fra kandidaten om at vedkommende er villig til å stille til valg. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 2-7 tredje ledd for supplerende nominasjon tilsvarende som for kandidatlistene.
- (5) Forslag til kandidater ved supplerende nominasjon skal føres opp på den endelige kandidatlisten så sant de er kommet inn innen fristens utløp og vilkårene i forrige ledd er oppfylt.
- (6) Etter fristens utløp setter valgrådet opp den endelige kandidatlisten. Supplerende kandidater settes nederst på listen. Rekkefølgen på de supplerende kandidater avgjøres ved loddtrekning. Det må tydelig fremgå at de supplerende kandidater ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater. Kandidatlisten kunngjøres innen 8. juni, slik som foreskrevet i § 2-6 ellefte ledd.

§ 2-9. Presentasjon av kandidatene

- (1) Nominasjonskomiteen utarbeider i forståelse med valgrådet en egen oversikt over kandidatene på nominasjonskomiteens liste, der disse blir nærmere presentert. Foruten de opplysninger som finnes på kandidatlisten, jf. § 2-6 femte ledd, tas det her med opplysninger om utdanning/yrke, verv i offisiell og kirkelig sammenheng og andre opplysninger som vil være av betydning for de som skal avgi stemme. Det forutsettes at presentasjonen også omfatter hva kandidatene særlig vil arbeide for og ser som viktige satsingsområder samt opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, jf. § 2-6 sjuende ledd. Valgrådet fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles kandidatene. Kandidatene presenteres også med bilde.
- (2) Forslagsstillerne ved den supplerende nominasjonen sender inn tilsvarende opplysninger om sin kandidat. Valgrådet innarbeider disse

opplysningene i den samlede presentasjonen av kandidatene.

- (3) I de tilfeller der det innleveres liste(r) fra andre grupper av forslagsstillere, ser valgrådet til at tillitsvalgt for hver liste får mulighet til kort å gjøre rede hva som er samlende for listens kandidater. Nominasjonskomiteen skal tilsvarende gjøre rede for hvordan nominasjonskomiteens liste er utarbeidet og hvilke krav som er stilt til den. Det gis videre mulighet for at hver forslagsstiller kan gi en presentasjon av kandidatene tilsvarende presentasjonen av nominasjonskomiteens kandidater. Valgrådets spørsmål skal benyttes, jf. første ledd.

§ 2-10. Stemmesedler og stemmeseddelkonvolutter

- (1) Det lokale valgstyret/stemmestyret sørger for at det til direkte valg (eventuelt direkte valgomgang) blir trykt et tilstrekkelig antall stemmesedler til bruk for velgerne i valglokalene, jf. Regler for valg av menighetsråd § 8-4. Stemmesedlenes utforming fastsettes av Kirkerådet. For indirekte valgomgang vises det til § 7-1 første ledd.
- (2) Det lokale valgstyret/stemmestyret sørger også for at det er stemmeseddelkonvolutter til forhåndsstemmegivning samt til bruk på valgtinget når velgere ikke står i manntallet, jf. Regler for valg av menighetsråd § 8-5. Hvilke typer konvolutter som skal benyttes fastsettes av Kirkerådet. For indirekte valgomgang vises det til § 7-1 første ledd.

§ 2-11. Kunngjøring av valget (direkte valgomgang)

Tid og sted for direkte valg (eventuelt direkte valgomgang) kunngjøres på samme tid og på samme måte som menighetsrådsvalget, jf. Regler for valg av menighetsråd § 3-5.

§ 2-12. Forhåndsstemming (direkte valgomgang)

Forhåndsstemming ved direkte valg (eventuelt direkte valgomgang) finner sted etter samme regler som for forhåndsstemming ved menighetsrådsvalget, jf. Regler for valg av menighetsråd § 9. Det benyttes særskilt stemmeseddelkonvolutt ved forhåndsstemming ved direkte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

§ 2-13. Stemmegivning ved direkte valg(omgang)

- (1) For stemmegivning på valgtinget ved direkte valg (eventuelt direkte valgomgang), følges prosedyrene i Regler for valg av menighetsråd §§ 10-1 til 10-4, samt § 10-6.
- (2) Ved flertallsvalg kan velgeren gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får da kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
- (3) Ved forholdstallsvalg kan velgeren:
- gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
  - føre opp inntil tre navn fra andre valglistene. Disse kan ikke gis tilleggsstemme, verken ved å sette kryss eller ved å gjenta navnet.
- (4) Påførte navn som ikke allerede står på noen godkjent valgliste tas ikke i betraktning.
- (5) De avgitte stemmesedler telles. Dette registreres så elektronisk på den måten som Kirkerådet fastsetter.
- (6) Stemmesedlene sendes eller bringes på forsvarlig vis til valgrådet, slik at de senest er valgrådet i hende innen tre virkedager etter valgdagen. Et signert følgeskriv med angivelse av sokn og antall stemmesedler skal inkluderes i forsendelsen. Dette følgeskrivet hentes ut elektronisk slik Kirkerådet fastsetter.

§ 2-14. Stemmegivning ved indirekte valgomgang

- (1) Stemmegivning ved indirekte valgomgang foregår på et menighetsrådsmøte og skal være skriftlig. Hvert enkelt lekt medlem av menighetsrådet avgir stemme.
- (2) De samme regler for hva velgeren kan gjøre med stemmeseddelen gjelder i indirekte valgomgang som i direkte valgomgang, jf. § 2-13 andre og tredje ledd, men før stemmegivningen skal de fire som er valgt til medlemmer av bispedømmeråd og Kirkemøtet ved direkte valgomgang være strøket fra valglisten(e), jf. § 2-5 fjerde ledd bokstav b.
- (3) Hver stemmeseddel legges i en separat nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes i møtet, og sendes sammen med

et følgeskriv i en nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen 1. desember.

- (4) I følgeskrivet skal det gis opplysninger om navn på menighetsrådet, hvor mange stemmeberettigede som var til stede og hvor mange stemmer som ble avgitt. Følgeskrivet skal signeres.

§ 2-15. Opptelling

- (1) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene.
- (2) Etter direkte valg (eventuelt direkte valg-omgang) med flertallsvalg følges følgende prosedyre for kåring av faste medlemmer:
- Stemmesedlene ordnes i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
  - De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
  - Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemmer, får to stemmer hver. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene. Det tas ikke hensyn til strykninger. Øvrige kandidater får én stemme pr. stemmeseddel. Det tas ikke hensyn til tilføyde navn. Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er.
  - Ved valgoppgjøret teller en de stemmer som er avgitt på den enkelte kandidat, ved at antall stemmer på urettede og rettede lister summeres for hver kandidat. De kandidater som har fått flest stemmer, blir faste medlemmer. Hvis flere kandidater har fått like mange stemmer, avgjør rekkefølgen på nominasjonskomiteens liste utfallet.
- (3) Etter direkte valg (eventuelt direkte valg-omgang) med forholdstallsvalg følges følgende prosedyre for kåring av faste medlemmer:
- Stemmesedlene ordnes i grupper for hver valgliste. For hver valgliste ordnes stemmesedlene i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
  - De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
  - Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemme, får to stemmer hver. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene. Det tas ikke hensyn til strykninger. Øvrige kandidater får én stemme hver. Navn som er overført fra annen liste, registreres. Dersom det er overført mer enn tre navn, tas det hensyn til de tre øverste navnene. Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme samt navn ført over fra andre lister. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er, eller ikke har en overskrift som viser hvilken kandidatliste den gjelder.
  - Deretter beregnes de enkelte listenes listestemmetall. Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer. Ved oppføring av navn fra annen valgliste, trekkes det fra én listestemme pr. navn på valglisten, mens det legges til én listestemme pr. navn på den andre valglisten.
  - Deretter beregnes kandidatenes personlige stemmer, jf. bokstav c.
  - Ved valgoppgjøret legges listestemmetallet til grunn for mandatfordelingen som skjer i henhold til St. Laguës metode. Det innebærer at hver listes stemmetall divideres med 1-3-5-7 osv. Hvert stemmetall skal divideres så mange ganger som det er nødvendig for å finne det antall mandater listen skal ha. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Det andre mandatet

- tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle.
- g. Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler valgstyret representantplassene til kandidatene på listen. Kandidatene kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Har flere kandidater fått like mange stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende.
- (4) I de bispedømmer der valget gjennomføres som en kombinasjon av direkte og indirekte valg, kåres de faste medlemmene fra indirekte runde ut fra samme prosedyre som ved direkte valg, jf. annet og tredje ledd, men uten de kandidater som allerede er valgt i direkte valg.
- (5) I de bispedømmer der alle leke velges ved direkte valg og der valget gjennomføres som flertallsvalg, kåres de syv varamedlemmer på samme måte som de faste, jf. annet ledd bokstav d.
- (6) I de bispedømmer der alle leke velges ved direkte valg og der valget gjennomføres som forholdstallsvalg, kåres like mange varamedlemmer fra de forskjellige listene som det er valgt inn faste medlemmer. Dette avgjøres ut fra antallet personstemmer på de forskjellige listene, jf. tredje ledd bokstav g.
- (7) I de bispedømmer der valget gjennomføres som en kombinasjon av direkte og indirekte valg, utpekes varamedlemmer etter at begge valgomganger er gjennomførte.
- a. Der valget er gjennomført ved flertallsvalg, utpekes fire av varamedlemmene ut fra direkte valgogang og tre av varamedlemmene ut fra indirekte valgogang. Først kåres til første varamedlem den som står for tur etter den direkte valgogangen og som ikke er valgt til representant i den indirekte valgogangen. Deretter kåres til andre varamedlem den som står for tur etter den indirekte valgogangen. Deretter kåres den som da står for tur etter den direkte valgogangen, og så videre annen hver gang til det er kåret sju varamedlemmer.
- b. Der valget er gjennomført ved forholdstallsvalg, skal de valgte kandidater ha vararepresentasjon fra den listen de representerer, samt at det skal tas hensyn til begge valgoganger. Det skal kåres like mange varamedlemmer fra de forskjellige listene som det er valgt inn faste medlemmer. Kåringen skjer på samme måte som i sjette ledd, men annenhver gang kåres den som stod for tur etter direkte runde (og som ikke allerede er valgt) og annenhver gang den som stod for tur etter indirekte runde (og som ikke allerede er valgt) inntil det er kåret like mange varamedlemmer fra listen som det er valgt faste medlemmer.
- (8) Dersom det ved forholdstallsvalg er en valgliste som får tildelt flere varamedlemsplasser enn det er valgbare kandidater på listen, fordeles det overskytende antall varamedlemsplasser mellom de øvrige listene i henhold til sjette og sjuende ledd.

Kapittel 3. Valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 3-1. Valgråd

Valgrådene i de tre nordligste bispedømmene styrer valget av samiske representanter.

§ 3-2. Nominasjon og valg av representanter for samisk kirkeliv

- (1) I de tre nordligste bispedømmene oppnevner bispedømmerådene en samisk representant og en vararepresentant til nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer, etter forslag fra Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd innhenter forslag til representanter fra menighetsrådene i de to nordligste bispedømmene samt forslag til elektoror (valgmenn) for de respektive menighetsråd som skal foreta valget av de nordsamiske og lulesamiske representantene. Nærmere regler for nominasjonsprosessen ved valg av de sørsamiske representantene fastsettes av Kirkerådet etter forslag fra Samisk kirkeråd.
- (2) Bispedømmerådene i de to nordligste bispedømmene skal i god tid, senest 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til samtlige menighetsråd i disse

bispedømmene om å fremme forslag på henholdsvis tre nordsamiske og tre lulesamiske kandidater, hvorav to leke.

- (3) Nominasjonskomiteen for leke bispedømmerådsmedlemmer i de to nordligste bispedømmene, skal sette opp en alfabetisk liste på henholdsvis fem nordsamiske og fem lulesamiske kandidater, hvorav minst to leke. Begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder kandidater som er under 30 år. Bare personer som er valgbare, kan oppføres på kandidatlisten. De samiske kandidatene må stå i sametingets valgmannstall eller oppfylle kriteriene for å bli registrert, og fortrinnsvis være bosatt i det respektive samiske språkområdet. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan ikke settes opp på kandidatlisten.
- (4) Nominasjonskomiteen i de to nordligste bispedømmene sender kandidatliste med forslag til fem samiske kandidater til valgrådet. En kandidat på listen kan ikke samtidig stå som kandidat på andre lister ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kandidatlisten for nordsamiske og lulesamiske representanter oversendes til de ti elektorene for de respektive områdene som er oppnevnt av Samisk kirkeråd til å foreta valget av de nordsamiske og lulesamiske representantene. Kandidatlisten sendes innen 15. juni. Nærmere regler for valg av de sørsamiske representantene fastsettes av Kirkerådet etter forslag fra Samisk kirkeråd.
- (5) Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget på samiske representanter skjer som postvalg. Hver elektor skal avgi stemme på to kandidater på listen for eget språkområde. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.
- (6) Stemmeseddelen legges i nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for direkte valg av leke representanter. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.
- (7) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir vara-medlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

Kapittel 4. Valg av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 4-1. Valgråd

Valgrådet i Oslo bispedømme styrer valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.

§ 4-2. Nominasjon og valg av representant for døvemenighetene i Oslo bispedømmeråd

- (1) Nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer i Oslo bispedømme er nominasjonskomité for det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.
- (2) Oslo bispedømmeråd skal i god tid, senest innen 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til samtlige menighetsråd i Døvekirken om å fremme forslag på fire leke kandidater til det ordinære valget av leke representanter til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dessuten bes menighetsrådene i Døvekirken om å fremme forslag på tre leke medlemmer til det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.
- (3) Nominasjonskomiteen for det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd setter opp en liste med fem representanter, i prioritert rekkefølge. Begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder kandidater som er under 30 år. Bare personer som er valgbare, kan oppføres på valglisten. Kandidatene til valg av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd må ha stemmerett i døvemenighetene, jf. Regler om sammensetning

- og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet § 1. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan ikke settes opp på kandidatlisten.
- (4) Nominasjonskomiteen for valg av døvemenighetenes representant til Oslo bispedømmeråd sender kandidatlisten til valgrådet i Oslo bispedømme. En kandidat på listen for valg til det døvekirkelige valget, kan ikke samtidig stå som kandidat på andre lister ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kandidatlisten for valg av døvemenighetenes representant til Oslo bispedømmeråd sendes til menighetsrådene i Døvekirken innen 15. juni.
- (5) Ved valg av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet, avgir hvert enkelt medlem av døvemenighetenes menighetsråd stemme på to forskjellige kandidater. Avstemningen foregår på et menighetsrådsmøte og skal være skriftlig. Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.
- (6) Hver stemmeseddel legges i separat nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes i møtet, og sendes sammen med et følgeskriv i en nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for direkte valg av leke representanter.
- (7) I følgeskrivet skal det gis opplysninger om navn på menighetsrådet, hvor mange stemmeberettigede som var til stede og hvor mange stemmer som ble avgitt. Følgeskrivet skal signeres.
- (8) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ut fra nominasjonskomiteens prioritering.

Kapittel 5. Valg av prest til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 5-1. Nominasjon og valg av prest til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet

- (1) Nominasjonskomiteen for prestene består av en prest fra hvert prosti som velges av prostiets prester på et møte som valgrådet i samarbeid med prosten innkaller til. Møtet avholdes innen 15. desember året før valgåret. Det velges ett medlem og ett varamedlem fra hvert prosti. Det bør tilstrebtes representasjon av yngre prester samt at begge kjønn er representert. Medlemmer av bispedømmerådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen. Komiteen velger selv sin leder. Bispedømmerådet informerer valgrådet og prostene om dette senest 1. november året før valgåret.
- (2) Bispedømmerådet skal i god tid, senest 1. november i året før valgåret, sende en oppfordring til prestene i fast offentlig kirkelig prestestilling i bispedømmet om innen 15. januar å fremme forslag til geistlig medlem av bispedømmerådet. Oslo bispedømmeråd skal sende en oppfordring til samtlige prester i Døvekirken om å fremme forslag til geistlig medlem. De som foreslås skal forespørres om de er villige til å la seg nominere. I tillegg til de innkomne forslag kan nominasjonskomiteens medlemmer dessuten fremme forslag om én kandidat hver.
- (3) Etter utløpet av fristen innkalles nominasjonskomiteen til ett eller flere møter der den setter opp en foreløpig kandidatliste på fem kandidater. Nominasjonskomiteen bestemmer selv sin voteringsordning. Uenighet avgjøres ved vanlig flertallsvotering. Kandidatene føres opp på listen i alfabetisk rekkefølge med angivelse av fullstendig navn, stilling, menighet og alder. Begge kjønn skal være representert. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og om mulig sørge for at listen inneholder minst én kandidat under 30 år. Nominasjonskomiteen bør tilstrebte bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål og skal i forbindelse med nominasjonen innhente kandidatenes syn på slike spørsmål. Nominasjonskomiteen

fastsetter selv hvilke spørsmål som skal forelegges kandidatene. Bare personer som er valgbare kan oppføres på kandidatlisten. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan ikke settes opp på kandidatlisten. Kandidatene spørres på forhånd om de er villige til å stå på kandidatlisten.

- (4) Nominasjonskomiteen utarbeider i forståelse med valgrådet en egen oversikt over kandidatene der disse blir nærmere presentert. Foruten de opplysninger som finnes på kandidatlisten, jf. tredje ledd, tas det her med opplysninger om utdanning/yrke, verv i offisiell og kirkelig sammenheng og andre opplysninger som vil være av betydning for de som skal avgi stemme. Kandidatene presenteres også med bilde. Det forutsettes at presentasjonen også omfatter hva kandidatene særlig vil arbeide for og ser som viktige satsingsområder, samt opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Valgrådets spørsmål til de leke kandidatene bør benyttes, jf. § 2-6 sjuende ledd.
- (5) Nominasjonskomiteen sender kandidatlisten med de fem kandidatene til valgrådet innen 1. mars, sammen med en liste over øvrige opplysninger om kandidatene. Kandidatlisten kunngjøres uten opphold, slik som foreskrevet i § 2-6 ellefte ledd. Etter at nominasjonskomiteens foreløpige kandidatliste er kunngjort, gis det to måneders frist med anledning til å fremme supplerende kandidater. Forslagene sendes valgrådet.
- (6) Stemmeberettigede prester i bispedømmet, minst ti i antallet og med representasjon fra minst to prostier, kan fremme alternative kandidater i den supplerende nominasjonen. Forslagsstillerne kan kun nominere én kandidat. Det må foreligge underskrift fra forslagsstillerne og det må oppgis en tillitsperson for forslagsstillerne. Det må også foreligge skriftlig bekreftelse fra kandidaten om at vedkommende er villig til å stille til valg.
- (7) Forslag til kandidater ved supplerende nominasjon skal føres opp på den endelige kandidatlisten så sant de er kommet inn innen fristens utløp og vilkårene i forrige ledd er oppfylt.
- (8) Valgrådet setter opp den endelige kandidatlisten innen 8. juni og sørger for at

denne listen blir kunngjort sammen med kandidatlisten(e) for de leke kandidatene. Videre sørger valgrådet for at kandidatlisten/stemmeseddelen blir mangfoldiggjort og sendt prestene i offentlig kirkelig prestestilling i bispedømmet, herunder for Oslo bispedømmes del prester i Døvekirken, innen 15. juni sammen med en egen presentasjon av kandidatene, jf. fjerde ledd, og med angivelse av frist for innsending av stemmesedler, jf. tiende ledd.

- (9) Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget finner sted som flertallsvalg. Velgeren avgir stemme ved å skrive navn på inntil to valgare personer. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.
- (10) Stemmeseddelen legges i nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for direkte valg av leke representanter. Stemmesedler fra flere prester i en menighet kan legges sammen i en nøytral omslagskonvolutt. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.
- (11) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes også dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir vara-medlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

§ 5-2. Om stemmerett og valgbarhet

- (1) Enhver ordinert prest som tjenestegjør i en fast offentlig kirkelig prestestilling i bispedømmet er valgbar og har forslags- og stemmerett på den geistlige representant i bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dette gjelder institusjonsprester, sykehusprester, studentprester, feltprester, menighetsprester og vikarprester som er tilsatt av offentlig (kirkelig, statlig, fylkeskommunal eller kommunal) myndighet. Døveprestene er valgare og har forslags- og stemmerett på geistlig medlem til Oslo bispedømmeråd. Ordinerte prester tilsatt i prestestilling av private organer, organisasjoner, stiftelser og

lignende faller utenfor, likeså prestevikarer. Ordinert prest ved bispedømmekontoret er ikke valgbar, men har forslags- og stemmerett. Ordinert prest ved de sentralkirkelige råd er ikke valgbar, og har ikke forslags- og stemmerett ved valg av prest.

- (2) Ved permisjon med varighet under ett år vil vedkommende fortsatt være valgbar, men det vil være den som vikarierer i stillingen som deltar i valget av nominasjonskomité,

jf. § 5-1 første ledd, og som har forslags- og stemmerett, jf. § 5-1 annet og niende ledd, dersom vedkommende for øvrig oppfylder kravene.

- (3) Stemmerett ved valg av prest til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet utøves i det bispedømmet der den stemmeberettigede er tilsatt.
- (4) Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person har stemmerett eller er valgbar.

Kapittel 6. Valg av lek kirkelig tilsatt medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 6-1. Nominasjon og valg av lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet

- (1) Nominasjonskomiteen for kirkelig tilsatte består av en kirkelig tilsatt¹ fra hvert prosti som velges av de kirkelige tilsatte² i prostiet på et møte som valgrådet i samarbeid med kirkevergen ved prostesetet innkaller til. Møtet avholdes innen 15. desember året før valgåret. Det velges et medlem og et vara-medlem fra hvert prosti. Det bør tilstrebese ungdomsrepresentasjon og at begge kjønn er representert. Medlemmer av bispedømmerådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen. Komiteen velger selv sin leder. Bispedømmerådet informerer valgrådet, prostene og kirkevergene om dette senest 1. november året før valgåret.
- (2) Der tungtveiende grunner tilsier at det ikke er mulig å gjennomføre valg møte, kan valgrådet gi dispensasjon. I slike tilfeller skal følgende prosedyre følges:
- Kirkevergen ved prostesetet sammenkaller en representant fra hver yrkesgruppe til et møte hvor det oppstilles en eller flere kandidater til nominasjonskomiteen. Representantene utpekes etter forslag fra de tillitsvalgte for yrkesgruppene. En bør forsøke å få med representanter for ulike sokn i prostiet.
  - Forslaget/forslagene sendes ut på avstemning blant de stemmeberettigede leke kirkelig tilsatte i prostiet. Avstemningen finner sted på e-post innen fristen for avholdelse av valg møte.

- (3) Bispedømmerådet skal i god tid, senest 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til de leke kirkelig tilsatte i bispedømmet om innen 15. januar å fremme forslag til lek kirkelig tilsatt medlem av bispedømmerådet. Oslo bispedømmeråd skal sende en oppfordring til de leke kirkelig tilsatte i Døvekirken om å fremme forslag til lek kirkelig tilsatt medlem. De som foreslås skal forespørres om de er villige til å la seg nominere. I tillegg til de innkomne forslag kan nominasjonskomiteens medlemmer dessuten fremme forslag om én kandidat hver.
- (4) Etter utløpet av fristen innkalles nominasjonskomiteen til ett eller flere møter der den setter opp en foreløpig kandidatliste på fem kandidater. Nominasjonskomiteen bestemmer selv sin voteringsordning. Uenighet avgjøres ved vanlig flertalls-votering. Kandidatene føres opp på listen i alfabetisk rekkefølge med angivelse av fullstendig navn, stilling, menighet og alder. Begge kjønn skal være representert. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og tjenestekategorier og sørge for at listen om mulig inneholder minst én kandidat under 30 år. Nominasjonskomiteen bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål og skal i forbindelse med nominasjonen innhente kandidatenes syn på slike spørsmål. Nominasjonskomiteen fastsetter selv hvilke spørsmål som skal forelegges kandidatene. Bare personer som er valgbare kan oppføres på kandidatlisten. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan

1) Skal vel være «lek kirkelig tilsatt», jf. paragrafens overskrift.

2) Skal vel være «leke kirkelig tilsatte», jf. paragrafens overskrift.

ikke settes opp på kandidatlisten. Kandidatene spørres på forhånd om de er villige til å stå på kandidatlisten.

- (5) Nominasjonskomiteen utarbeider i forståelse med valgrådet en egen oversikt over kandidatene der disse blir nærmere presentert. Foruten de opplysninger som finnes på kandidatlisten, jf. fjerde ledd, tas det her med opplysninger om utdanning/yrke, verv i offisiell og kirkelig sammenheng og andre opplysninger som vil være av betydning for de som skal avgi stemme. Kandidatene presenteres også med bilde. Det forutsettes at presentasjonen også omfatter hva kandidatene særlig vil arbeide for og ser som viktige satsingsområder, samt opplysninger om kandidatens syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Valgrådets spørsmål til de leke kandidatene bør benyttes, jf. § 2-6 sjuende ledd.
- (6) Nominasjonskomiteen sender kandidatlisten med de fem kandidatene til valgrådet innen 1. mars, sammen med en liste over øvrige opplysninger om kandidatene. Kandidatlisten kunngjøres uten opphold, slik som foreskrevet i § 2-6 ellefte ledd. Etter at nominasjonskomiteens foreløpige kandidatliste er kunngjort, gis det to måneders frist med anledning til å fremme supplerende kandidater. Forslagene sendes valgrådet.
- (7) Stemmeberettigede leke kirkelig tilsatte i bispedømmet, minst ti i antallet og med representasjon fra minst to prostier, kan fremme alternative kandidater i den supplerende nominasjonen. Forslagsstillerne kan kun nominere én kandidat. Det må foreligge underskrift fra forslagsstillerne og det må oppgis en tillitsperson for forslagsstillerne. Det må også foreligge skriftlig bekreftelse fra kandidaten om at vedkommende er villig til å stille til valg.
- (8) Forslag til kandidater ved supplerende nominasjon skal føres opp på den endelige kandidatlisten så sant de er kommet inn innen fristens utløp og vilkårene i forrige ledd er oppfylt.
- (9) Valgrådet setter opp den endelige kandidatlisten innen 8. juni og sørger for at denne listen blir kunngjort sammen med kandidatlisten(e) for de andre leke samt kandidatlisten for geistlig representant.

Videre sørger valgrådet for at kandidatlisten/stemmeseddelen blir mangfoldiggjort og sendt samtlige stemmeberettigede leke kirkelig tilsatte i bispedømmet, herunder for Oslo bispedømmes del leke kirkelig tilsatte i Døvekirken, innen 15. juni sammen med en egen presentasjon av kandidatene, jf. femte ledd, og med angivelse av frist for innsending av stemmesedler, jf. ellefte ledd.

- (10) Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget finner sted som flertallsvalg. Velgeren avgir stemme ved å skrive navn på inntil to valgbare personer. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.
- (11) Stemmeseddelen legges i nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valg dagen for direkte valg av leke representanter. Stemmesedler fra leke kirkelig tilsatte i en menighet kan legges sammen i en nøytral omslagskonvolutt. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.
- (12) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal også godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

§ 6-2. Om stemmerett og valgbarhet

- (1) Med «lek kirkelig tilsatt» menes i disse regler enhver person som er tilsatt av kirkelig fellesråd, menighetsråd eller bispedømmeråd i en lek kirkelig stilling på minst 15 timer i uken. Lek kirkelig tilsatt i Døvekirken er valgbar og har forslags- og stemmerett på lek kirkelig tilsatt til Oslo bispedømmeråd. Daglig leder av bispedømmerådet og andre leke kirkelig tilsatte ved bispedømmekontoret er ikke valgbar, men har forslags- og stemmerett. Lek tilsatt ved de sentralkirkelige råd er ikke valgbar, og har ikke forslags- og stemmerett ved valg av lek kirkelig tilsatt.
- (2) Ved permisjon med varighet under ett år vil vedkommende fortsatt være valgbar, men det vil være den som vikarierer i stillingen

som deltar i valget av nominasjonskomité, jf. § 6-1 første ledd, og som har forslags- og stemmerett, jf. §§ 6-1 tredje og tiende ledd, dersom vedkommende for øvrig oppfyller kravene.

- (3) Stemmerett ved valg av lek kirkelig tilsatt medlem av bispedømmerråd og Kirkemøtet utøves i det bispedømmet der den stemmeberettigede er tilsatt.
- (4) Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person har stemmerett eller er valgbar.

Kapittel 7. Felles bestemmelser

§ 7-1. Forskjellige felles bestemmelser

- (1) Bispedømmerrådet sørger for utsendelse av stemmesedler til de stemmeberettigede ved indirekte valg av leke medlemmer, valg av representanter for samisk kirkeliv og døvevenighetene og valg av prest og lek kirkelig tilsatt.
- (2) Valgrådet meddeler utfallet av stemmegivningen til bispedømmerrådet, som fører resultatet inn i bispedømmerrådets møtebok og kunngjør valgresultatet omgående, slik som foreskrevet i § 2-6 ellefte ledd. Frist for innberetning av valgresultatet fra indirekte omgang ved valg av leke representanter er én uke etter frist for innlevering av stemmer. Frist for innberetning av resultatet fra alle de øvrige valg er ti kalenderdager etter den offisielle valgdagen.
- (3) Bispedømmerrådet sender uten opphold melding om valget til dem som er valgt og utskrift av møteboken til Kirkerådet.
- (4) Stemmesedlene skal oppbevares på et trygt sted under sikker forvaring til valgperioden er utløpet.
- (5) For uttreden av bispedømmerråd og Kirkemøtet gjelder reglene i kirkeloven § 7 tilsvarende.
- (6) Klager i anledning av valget og forberedelsen av det samt over valgoppgjøret, kan inngis av biskopen og enhver som er stemmeberettiget ved valget. Klage i anledning valget må være fremmet for valgrådet innen sju dager etter valgets/valgomgangens avslutning. Klage over valgoppgjøret må være fremmet for valgrådet innen sju dager etter at valgresultatet offentliggjøres. Klager sendes

Kirkerådet som kan påby nytt valgoppgjør eller omvalg.

- (7) Bli en plass i bispedømmerrådet og Kirkemøtet ubesatt etter at varamedlemmene i vedkommende kategori i tilfelle er rykket opp, skal lederen i bispedømmerrådet underrette Kirkerådet, som i så fall kan påby nytt valgoppgjør.
- (8) Dersom det i valgperioden trer endelig ut av bispedømmerrådet og Kirkemøtet så mange medlemmer og varamedlemmer at bispedømmerrådet ikke kan bli vedtaksført og forholdet ikke kan avhjelpest ved nytt valgoppgjør, kan Kirkerådet samtykke i at det holdes utfyllingsvalg etter nærmere bestemmelser som Kirkerådet fastsetter. Tilsvarende gjelder dersom en valgliste ikke har nok personer til å fylle sine mandater.
- (9) Det nyvalgte bispedømmerrådet trer i funksjon 1. januar året etter valgåret. Valgperioden strekker seg til og med 31. desember i valgperiodens siste år.

§ 7-2. Ikrafttredelse og utfyllende bestemmelser

- (1) Reglene trer i kraft fra 8. april 2014. Fra samme tid oppheves forskrift 15. november 1996 nr. 1451 om regler for valg av bispedømmerråd.
- (2) Kirkemøtet gir Kirkerådet myndighet til å foreta mindre endringer i valgreglene og til å gi utfyllende bestemmelser om reglene, herunder bestemmelser om formene for nominasjonskomiteens arbeid, om manntall og utlegging av manntall, om utsendelse av valgkort og om valg av sør-samisk representant.

3.3.1 Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet

Fastsatt av Kirkerådet 25. september 2014 med hjemmel i Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 7-2-2, jf. 3-2-1 siste punktum og 3-2-4 siste punktum.

§ 1. Valgråd

Valgrådet i Nidaros bispedømme styrer valget av sørsamisk representant, jf. regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 3-1.

§ 2. Nominasjon og valg av representant for sørsamisk kirkeliv

- (1) Nidaros bispedømmeråd oppnevner en sørsamisk representant og en vararepresentant til nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer, etter forslag fra Samisk kirkeråd, jf. regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 3-2. Samisk kirkeråd innhenter forslag til representanter fra Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet, fra alle menighetsrådene i sørsamisk språkområde samt fra alle andre menighetsråd i Nidaros bispedømme.
- (2) Nidaros bispedømmeråd skal i god tid, senest 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet, til alle menighetsråd i sørsamisk språkområde samt til samtlige andre menighetsråd i Nidaros bispedømme om å fremme forslag på tre sørsamiske kandidater, hvorav to leke.
- (3) Nominasjonskomiteen for leke bispedømmerådsmedlemmer i Nidaros bispedømme skal sette opp en alfabetisk liste på fem sørsamiske kandidater, hvorav minst to leke. Begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder kandidater som er under 30 år. Bare personer som er valgbare, kan oppføres på kandidatlisten. De sørsamiske kandidatene må stå i Sametingets valgmanntall eller oppfylle kriteriene for å bli registrert, og fortrinnsvis være bosatt i det sørsamiske språkområdet. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan ikke settes opp på kandidatlisten.
- (4) Nominasjonskomiteen i Nidaros bispedømme sender kandidatliste med forslag til fem sørsamiske kandidater til valgrådet. En kandidat på listen kan ikke samtidig stå som kandidat på andre lister ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kandidatlisten for sørsamiske representanter oversendes de stemmeberettigede medlemmene i Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet innen 15. juni.
- (5) Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget på sørsamiske representanter skjer som postvalg. Velgeren avgir stemme ved å skrive navn på inntil to nominerte sørsamiske kandidater. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.
- (6) Stemmeseddelen legges i nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for direkte valg av leke representanter. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.
- (7) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

4. Stikkordregister

4.1 Menighetsrådsvalg/val av sokneråd (BM/NN)

- Administrativt personell – rolle 2.1.3
- Alternativ liste 2.1.1.2; 2.1.5
- Andre listeforslag 2.1.1.2; 2.1.5
- Døvemeningheter, valg av menighetsråd 2.1.1.1;
3.1 (§ 14-5); 3.2 (§ 14-5)
- Fellesrådet 2.1.1.1 (s.27); 2.1.3; 2.4
- Flerfallsvalg (en liste) 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.11; 2.3.3; 3.1 (§ 6);
3.2 (§ 6)
- Forholdstallsvalg (flere lister) 2.1.1.2; 2.1.5; 2.1.12; 2.3.4;
3.1 (§ 6); 3.2 (§ 6)
- Forhåndsstemmegivning 2.1.1.4; 2.1.8; 2.3.1; 3.1 (§ 9);
3.2 (§ 9)
- på institusjoner 2.1.1.1 (s.26)
- tid og sted for 2.1.1.1 (s.26)
- Forhåndsstemmer 2.1.1.4; 2.1.8; 2.3.1; 2.1.11
- Forkasting av stemmesedler 2.1.9 (pkt.6); 2.1.11 (pkt. B6);
2.1.12 (pkt. B6)
- Forkortelser 1.2
- Forslagsstillere 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.6; 3.1 (§ 7);
3.2 (§ 7)
- Fremsstilling av nytt menighetsråd 2.1.1.6 (s.47)
- Fritak 2.1.7
- Funksjonstid, menighetsråd 2.5.1
- Funksjonstid, kirkelig fellesråd 2.5.1
- Informasjon om valget 2.1.1.3; 2.1.2; 3.1 (§ 2-2); 3.2 (§ 2-2)
- Informasjonsansvarlig, veiledning for 2.1.2
- Innberetning om valget 2.1.1.6; 2.1.11 (pkt. C); 3.1 (§ 11-6);
3.2 (§ 11-6)
- Innredning av valglokale, og utstyr 2.1.10
- Innsigelser mot valget 2.1.9 (pkt. 9); 2.1.13; 3.1 (§ 12);
3.2 (§ 12)
- Kandidatliste 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.6; 3.1 (§ 7); 3.2 (§ 7)
- alder/ungdomsrepresentasjon 2.1.4; 2.1.5; 2.1.6
- flere lister 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.6
- godkjenning av 2.1.1.2
- innlevering av 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.6
- kjønnsrepresentasjon 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.6
- kunningjering av 2.1.1.2
- prioritering av 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5
- Kategorialmenigheter 2.1.1.1; 3.1 (§ 14-5); 3.2 (§ 14-5)
- Kirkelig manntall 2.1.1.3; 3.1 (§ 5); 3.2 (§ 5)
- utlegging av manntallet 2.1.1.3
- retting av feil 2.1.1.3
- Kirkens medlemsregister 2.1.1.1; 2.1.1.3
- Kirkelig fellesråd 2.1.1.1 (s.27); 2.1.3; 2.4
- Kirkevergen 2.1.1.1 (s.27); 2.1.3
- Klage 2.1.1.6; 2.1.13; 3.1 (§ 12); 3.2 (§ 12)
- klageadgang 2.1.1.6; 2.1.13
- klageinstans 2.1.1.6; 2.1.13
- vedr. stemmerett 2.1.9 (pkt. 6.1); 2.1.13
- vedr. valget 2.1.13
- Kommunestyre- og fylkestingsvalg 1.3; 2.1.1.1; 2.1.9;
3.1 (§ 3-1); 3.2 (§ 3-1)
- Kommunikasjonsstrategi 2.1.2
- Kontakt med kommunen – koordinering 2.1.1.1 (s.27)
- Kontroll og klargjøring for opptelling 2.1.11 (pkt. A)
- Kumulering se *tilleggsstemme*
- Kunningjering 3.1 (§ 2-2); 3.2 (§ 2-2)
- av forhåndsstemmegivning 2.1.1.3; 2.1.2; 3.1 (§ 9-3);
3.2 (§ 9-3)
- av frist for innlevering av lister 2.1.1.3; 2.1.2; 3.1 (§ 7-1);
3.2 (§ 7-1)
- av kandidatlistene 2.1.1.2 (s.34); 2.1.1.3; 2.1.2;
3.1 (§ 7-7); 3.2 (§ 7-7)
- av utlegging av manntall 2.1.1.3 (s.37); 2.1.2;
3.1 (§ 5-2); 3.2 (§ 5-2)
- av valgdager og valgsteder 2.1.1.3; 2.1.2; 3.1 (§ 3-5);
3.2 (§ 3-5)
- av valgresultat 2.1.1.3; 2.1.1.6; 2.1.2; 3.1 (§ 11-7);
3.2 (§ 11-7)
- Kurs for valgstyrene og valgfunksjonærer 2.1.1.1
- Legitimasjon 2.1.8 (pkt. 3); 2.1.9 (pkt. 6); 2.3.1; 2.3.2
- Lovendringer 1.3
- Manntall se *kirkelig manntall*
- Manntallslistene, avkryssing i 2.1.9 (pkt. 6); 2.3.2
- Medlemsregister se *kirkens medlemsregister og valgmodul*
- Melding til de som er valgt inn i menighetsråd 2.1.1.6
- Menighetsmøte 1.5
- Motebok 2.1.1.6; 2.1.11 (pkt. C3); 3.1 (§ 11-6); 3.2 (§ 11-6)
- Nominasjon 2.1.1.2; 2.1.4; 3.1 (§ 7); 3.2 (§ 7)
- Nominasjonskomité 2.1.1.2; 2.1.4; 3.1 (§ 7); 3.2 (§ 7)
- Nytt ved valg av menighetsråd 1.3
- Omslagskonvolutter 2.1.1.1 (s.30); 3.1 (§ 8-5); 3.2 (§ 8-5)
- Omvalg 2.1.13; 3.1 (§ 12-3); 3.2 (§ 12-3)
- Oppbevaring av stemmesedler i valgperioden 2.1.1.6;
2.1.11 (pkt. B8); 2.1.12 (pkt. B12)
- Oppgaver, menighetsråd 1.6.1
- Oppgaver, kirkelig fellesråd 1.6.2

- Opptelling 2.1.1.5; 2.1.11; 2.1.12; 3.1 (§ 11); 3.2 (§ 11)
- direkte valg til BDR 2.1.1.5; 2.1.11
  - flertallsvalg 2.1.1.5; 2.1.11; 3.1 (§ 11-4); 3.2 (§ 11-4)
  - forholdstallsvalg 2.1.1.5; 2.1.11 (pkt. A, C); 2.1.12; 3.1 (§ 11-5); 3.2 (§ 11-5)
- Ordforklaringer 1.2
- Presentasjon av kandidatene 2.1.1.2; 2.1.2
- innhenting av opplysninger om kandidatene 2.1.4; 2.1.5; 2.1.6
- Presentasjon av det nyvalgte rådet 2.1.1.6 (s.47); 3.1 (§ 11-8); 3.2 (§ 11-8)
- Prioriterte kandidatlistene 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5
- Prøveordning – sammenslåtte menighetsråd 1.5
- Rapportering av valgresultat 2.1.1.6; 2.1.11 (pkt. C)
- Rettelser på stemmeseddelen 2.3.3; 2.3.4, jf. 2.1.11; 2.1.12; 3.1 (§ 10-5); 3.2 (§ 10-5)
- Saemien Åålmege, valg av menighetsråd 2.1.1.1; 3.1 (§ 14-5); 3.2 (§ 14-5)
- Sammensetning, menighetsråd 1.6.1; 3.1 (§ 1); 3.2 (§ 1)
- Sammensetning, kirkelig fellesråd 1.6.1
- Sjekkliste for valgstyret (MR – bokmål) 2.1.1.7
- Sjekkliste for valgstyret (SR – nynorsk) 2.1.1.8
- Sjekkliste – valgstyrets oppgaver ved bispedømmerådsvalet (MR/BDR – bokmål) 2.1.1.9
- Sjekkliste – valgstyret sine oppgaver ved val av bispedømmeråd (SR/BDR – nynorsk) 2.1.1.10
- Sted for valget 2.1.1.1
- Stemmegivning 2.3.2; 2.3.3; 2.3.4; 3.1 (§ 10); 3.2 (§ 10)
- ved forhåndsstemming 2.3.1; 2.3.3; 2.3.4
- Stemmekrets 2.1.1.1 (s.25, s.29); 2.1.1.3 (s.36, s.38); 2.1.1.6; 2.1.9; 2.3.2; 3.1 (§ 3-3); 3.2 (§ 3-3)
- Stemmemottaker (ved forhåndsstemming) 2.1.1.4; 2.1.8; 3.1 (§ 9-5); 3.2 (§ 9-5)
- Stemmerett 2.1.7; 3.1 (§ 4); 3.2 (§ 4)
- for norske statsborgere bosatt i utlandet 2.1.7
  - for personer med midlertidig opphold i andre sokn enn bostedssoknet 2.1.7
  - for ungdom 2.1.7
  - for utenlandske statsborgere 2.1.7
  - i annet sokn enn bostedssoknet 2.1.7
- Stemmesedelkonvolutter 2.1.1.1 (s.30); 3.1 (§ 8-5); 3.2 (§ 8-5)
- Stemmesedler 2.1.1.1 (s.29); 3.1 (§ 8); 3.2 (§ 8)
- egenhendig utfylt stemmeseddel 2.1.11 (pkt. B6); 2.1.12 (pkt. B6)
  - oppbevaring av stemmesedler 2.1.1.6; 2.1.11 (pkt. B8); 2.1.12 (pkt. B12)
  - oppsett av stemmesedler 2.1.1.1 (s.29); jf. 2.3.3; 2.3.4
  - trykking av stemmesedler 2.1.1.1 (s.29)
  - utskrift av stemmesedler 2.1.1.1 (s.29); 2.3.1
- Stemmested (valglokale) 2.1.1.1 (s.25); 2.1.1.4 (s.42); 2.1.9; 2.1.10; 3.1 (§ 3-3); 3.2 (§ 3-3)
- Stemmestyre 2.1.1.4; 2.1.9; 3.1 (§ 3-3); 3.2 (§ 3-3)
- Supplerende nominasjon 2.1.2; 2.1.6; 3.1 (§ 7-6); 3.2 (§ 7-6)
- Suppleringsvalg 3.1 (§ 13); 3.2 (§ 13)
- Samisk menighet i sorsamisk område, valg av MR 2.1.1.1; 3.1 (§ 14-5); 3.2 (§ 14-5)
- Tid for valget 2.1.1.1
- Tilleggsstemme (kumulering) 2.3.3; 2.3.4; 3.1 (§§ 6-2, 6-3, 10-5); 3.2 (§§ 6-2, 6-3, 10-5)
- Tillitsvalgt 2.1.1.2; 2.1.4; 2.1.5; 3.1 (§ 7-1d); 3.2 (§ 7-1d)
- Tiltredelsestidspunkt, nyvalgt menighetsråd 2.5.1
- Tiltredelsestidspunkt, nyvalgt kirkelig fellesråd 2.5.1
- Ukjent velger, se også legitimasjon 2.1.8 (pkt. 3); 2.1.9 (pkt. 6)
- Ungdom og kirkevalg 1.4
- Universell utforming 2.1.1.1
- Utfyllende bestemmelser 3.1 (§ 14-3); 3.2 (§ 14-3)
- Utfyllingsvalg 3.1 (§ 13); 3.2 (§ 13)
- Utstyr og innredning av valglokale 2.1.10
- Valgagitasjon 2.1.9 (pkt., 3); 3.1 (§ 10-2); 3.2 (§ 10-2)
- Valgbarhet 2.1.7; 3.1 (§ 4-5); 3.2 (§ 4-5)
- Valgbok 2.1.1.6; 3.1 (§ 11-6); 3.2 (§ 11-6)
- Valgdager 1; 2.1.1.1; 3.1 (§ 3); 3.2 (§ 3)
- Valgform 2.1.1.2; 3.1 (§ 6); 3.2 (§ 6)
- Valgkomité se *nominasjonskomité*
- Valgkort 2.1.1.3; 2.1.2 (s.57); 2.3.1; 2.3.2; 3.1 (§ 9-6); 3.2 (§ 9-6)
- Valgliste se *kandidatliste*
- Valglokale, se ellers stemmested 2.1.9; 2.1.10
- Valgmodul 2.1.1.1; 2.1.1.3; 2.1.1.6
- Valgoppgjør, nytt 2.1.13; 3.1 (§ 12-3); 3.2 (§ 12-3)
- Valgperiode, menighetsråd 2.5.1; 3.1 (§ 1-1); 3.2 (§ 1-1)
- Valgperiode, kirkelig fellesråd 2.5.1
- Valgregler 3.1; 3.2
- endring i reglene 3.1 (§ 14-2); 3.2 (§ 14-2)
  - utfyllende bestemmelser 3.1 (§ 14-3); 3.2 (§ 14-3)
- Valgsteder (stemmested, valglokale) 2.1.1.1 (s.25); 2.1.1.4 (s.42); 2.1.9; 2.1.10; 3.1 (§ 3-3); 3.2 (§ 3-3)
- Valgstyre se også *stemmestyre* 2.1.1; 3.1 (§ 2); 3.2 (§ 2)
- Valgting 2.1.1.4; 2.1.9; 2.3.2; 3.1 (§ 10); 3.2 (§ 10)
- Valgurne 2.1.10; 3.1 (§§ 10-4, 10-6); 3.2 (§§ 10-4, 10-6)
- Vraking av stemmegivninger 2.1.11 (pkt.A4-6); 3.1 (§ 11-3); 3.2 (§ 11-3)
- Økonomi 2.1.1.1

4.2 Valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet

- Alfabetisk kandidatliste 2.3.7; 2.3.9; 2.3.10;
3.3 (§§ 3-2-3, 5-1-3, 6-1-4)
- Alternativ liste (valg av leke medlemmer) 2.2.6; 3.3 (§ 2-7)
- Andre grupper forslagsstillere (kandidatliste) 2.2.6;
3.3 (§ 2-7)
- Aktuelle kirkelige spørsmål 2.2.4.2; 2.2.5; 2.2.6; 2.2.7;
3.3 (§§ 2-6-7; 2-9; 5-1-4; 6-1-5)
- Arbeidsform i nominasjonskomité 2.2.5
- Biskopens oppgaver ved kirkevalget 2.2.2
- Bispedømmekontor, valgansvarlig 2.2.4
- Bispedømmeråd, sammensetning 1.6.3; 3.3 (§ 1-1)
- Bispedømmeråd, oppgaver (generelt) 1.6.3
- Bispedømmerådets oppgaver ved kirkevalget 2.2.1
- Direkte valg 2.2.4.4; 2.2.4.5; 3.3 (§§ 2-1-1, 2-12, 2-13)
- Direkte valgogang 2.2.4.4; 2.2.4.5; 3.3 (§§ 2-1-1, 2-12, 2-13)
- Elektorer (valg av samiske representanter) 2.2.4.4; 2.2.4.5;
3.3 (§§ 3-2-1, 3-2-4)
- Fastsettelse, aktuelle kirkelige spørsmål 2.2.4.2;
3.3 (§ 2-6-7)
- Flertallsvalg 2.2.8; 2.3.5; 3.3 (§§ 2-8-1; 2-13-2, 2-15-2)
- Forespur, kandidater 2.2.5; 2.2.6; 2.2.7;
3.3 (§§ 2-6-4, 2-7-2e, 2-8-4)
- Forholdstallsvalg 2.2.9; 2.3.6; 3.3 (§§ 2-8-1; 2-13-3; 2-15-3)
- Forhåndsstemmegivning se 4.1; 3.3 (§ 2-8)
- Forhåndsstemmer se 4.1
- Forkasting av stemmesedler 2.2.8 (pkt. 4); 2.2.9 (pkt. 4);
3.3 (§§ 2-12-2c, 2-12-3c)
- Forslagsrett
- valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.5; 3.3 (§ 6-1-3)
  - valg av leke medlemmer 2.2.5; 3.3 (§§ 2-6-3, 2-6-4)
  - valg av prest 2.2.5; 3.3 (§ 5-1-2)
  - valg av representant for døvemenighetene 2.2.5;
3.3 (§ 4-2-2)
  - valg av representanter for samisk kirkeliv 2.2.5;
3.3 (§ 3-2-2); 3.3.1 (§ 2-2)
- Forslagsstillere
- alternative lister 2.2.4 (s.95); 2.2.6;
3.3 (§§ 2-7-2b; 2-7-4)
  - andre grupper som stiller lister 2.2.4 (s.95); 2.2.6;
3.3 (§§ 2-7-2b; 2-7-4)
  - supplerende nominasjon 2.2.4 (s.95); 2.2.7;
3.3 (§§ 2-8-4; 5-1-6; 6-1-7)
  - valg av lek kirkelig tilsatt (supplerende nom.) 2.2.7.3;
3.3 (§ 6-1-7)
  - valg av leke medlemmer (supplerende nom.) 2.2.7.1;
3.3 (§ 2-8-4)
  - valg av prest (supplerende nominasjon) 2.2.7.2;
3.3 (§ 5-1-6)
- Fritak se 4.1
- Funksjonstid, bispedømmeråd 2.5.3; 3.3 (§ 1-1-2)
- Funksjonstid, Kirkemøtet 2.5.3
- Funksjonstid, Kirkerådet 2.5.3
- Følgeskriv 3.3 (§§ 2-13-6, 2-14-3, 2-14-4, 3-2-6, 4-2-6, 5-1-10, 6-1-11)
- Gjennomføring av valget
- direkte valg av leke medlemmer 2.2.4.4;
3.3 (§§ 2-1-1, 2-13)
  - indirekte valgogang, leke medlemmer 2.2.4.4;
3.3 (§§ 2-1-2, 2-1-3, 2-14)
  - valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.4; 3.3 (§§ 6-1-9, 6-1-10, 6-1-11, jf. 7-1-1)
  - valg av prest 2.2.4.4; 3.3 (§§ 5-1-8, 5-1-9, 5-1-10, jf. 7-1-1)
  - valg av representant for døvemenighetene 2.2.4.4;
3.3 (§§ 4-2-4, 4-2-5, 4-2-6, 4-2-7)
  - valg av representanter for samisk kirkeliv 2.2.4.4;
3.3 (§§ 3-2-4, 3-2-5, 3-2-6); 3.3.1 (§§ 2-5, 2-6)
- Indirekte valgogang 2.2.4.4; 2.2.4.5; 3.3 (§§ 2-1-2, 2-1-3, 2-14)
- Informasjon om valget 2.2.4.3; 3.3 (§§ 2-6-11, 2-7-1, 2-8-2, 2-8-3, 2-8-6, 2-9, 7-1)
- alternative lister 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-7-1)
  - andre grupper av forslagsstillere 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-7-1)
  - endelig kandidatliste, flertallsvalg 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-6)
  - foreløpig kandidatliste 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-6-11)
  - forhåndsstemmegivning se 4.1
  - frist for supplerende nominasjon 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-3)
  - kandidatlistene og valgform 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-2)
  - mulighet til å stille alternative lister 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-7-1)
  - mulighet til supplerende nominasjon 2.2.4.3;
3.3 (§ 2-8-3)
  - presentasjon av kandidater 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-9)
  - resultatet 2.2.4.3; 3.3 (§ 7-1)
  - stemmerett og valgbarhet 2.2.4.3
  - supplerende nominasjon 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-3)
  - valgdager og valgsteder se 4.1
  - valgform 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-2)
  - valgresultat 2.2.4.3; 3.3 (§ 7-1)
- Informasjonsansvarlig 2.2.4 (s.96); 2.2.4.3
- Innberetning om valget 2.2.4.6; 3.3 (§§ 7-1-2, 7-1-3)
- Innsigelser mot valget (klage) 2.2.10; 3.3 (§ 7-1-6)
- Kandidatliste
- alder/ungdomsrepresentasjon 2.2.5; 2.2.6; (§§ 2-6-6)
  - alternativ liste 2.2.6; 3.3 (§ 2-7)
  - andre gruppers liste 2.2.6; 3.3 (§ 2-7)
  - endelig 2.2.7; 3.3 (§§ 2-8-5, 2-8-6, 5-1-7, 5-1-8, 6-1-8, 6-1-9)
  - foreløpig 2.2.5; 3.3 (§§ 2-6-10, 2-6-11, 5-1-3, 6-1-4)
  - godkjenning av 2.2.6; 3.3 (§ 2-7-6)
  - kjønnsrepresentasjon 2.2.5; 2.2.6; 3.3 (§§ 2-6-6)
  - valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.5; 3.3 (§§ 6-1-4, 6-1-5, 6-1-6, 6-1-8, 6-1-9)
  - valg av leke medlemmer 2.2.5; 3.3 (§ 2-6)
  - valg av prest 2.2.5; 3.3 (§§ 5-1-3, 5-1-4, 5-1-5, 5-1-7, 5-1-8)
  - valg av repr. fra døvemenighetene 2.2.5;
3.3 (§§ 4-2-3, 4-2-4)
  - valg av repr. for samisk kirkeliv 2.2.5;
3.3 (§§ 3-2-3, 3-2-4)
- Kirkelig manntall 2.2.4.1 (s.97); 3.3 (§§ 2-3, 2-4)
- avmerking for prest og lek kirkelig tilsatt 2.2.4.1 (s.98); 3.3 (§ 2-3-2)
- Kirkens medlemsregister 2.2.4.1 (s.97)
- Kirkemøtet, sammensetning 1.6.4; 3.3 (§ 1-2)
- Kirkemøtet, oppgaver (generelt) 1.6.4

- Kirkerådets oppgaver ved kirkevalget 2.2.3;
3.3 (§§ 7-1-3, 7-1-6, 7-1-7, 7-1-8, 7-2-2)
- Kirkerådets oppgaver (generelt) 1.6.4
- Klage (over valget, forberedelsen, valgoppgjøret) 2.2.10;
3.3 (§ 7-1-6)
- Kommunestyre- og fylkestingsvalg 3.3 (§ 2-1-1)
- Kommunikasjonsstrategi 2.2.4.3
- Kontroll og klargjøring, opptelling 2.2.8 (pkt. A);
2.2.9 (pkt. A)
- Kunngjøring, valg av leke medlemmer
– alternative lister 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-7-1)
– andre grupper av forslagsstillere 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-7-1)
– endelig kandidatliste, flertallsvalg 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-6)
– foreløpig kandidatliste 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-6-11)
– forhåndsstemmegivning se 4.1
– frist for supplerende nominasjon 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-3)
– kandidatlistene og valgform 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-2)
– mulighet til å stille alternative lister 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-7-1)
– mulighet til supplerende nominasjon 2.2.4.3;
3.3 (§ 2-8-3)
– presentasjon av kandidater 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-9)
– resultatet 2.2.4.3; 3.3 (§ 7-1)
– stemmerett og valgbarhet 2.2.4.3
– supplerende nominasjon 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-3)
– valgdager og valgsteder se 4.1
– valgform 2.2.4.3; 3.3 (§ 2-8-2)
– valgresultat 2.2.4.3; 3.3 (§ 7-1)
- Kurs for valgstyrene og valgfunksjonærer se 4.1
- Kåring av representanter 2.2.8 (pkt. 5); 2.2.9 (pkt. 5-8)
- Kåring av vararepresentanter 2.2.8 (pkt. 5); 2.2.9 (pkt. 9)
- Legitimasjon se 4.1
- Liste
– opptelling, flertallsvalg 2.2.8
– opptelling, forholdstallsvalg 2.2.9
– beregning av listestemmer og mandatfordeling 2.2.9
- Listestemmer, beregning av 2.2.9 (pkt. 5); 3.3 (§ 2-15-3d)
- Mandatfordeling 2.2.9 (pkt. 5-8); 3.3 (§ 2-15-3f, g)
- Manntall 2.2.4.1 (s.97); 3.3 (§§ 2-3, 2-4)
- Manntallslistene, avkryssing i se 4.1
- Medlemsregister 2.2.4.1 (s.97)
- Nominasjon
– valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.2; 2.2.5;
3.3 (§ 6-1-1 til 6-1-8)
– valg av leke medlemmer 2.2.4.2; 2.2.5; 3.3 (§ 2-6)
– valg av prest 2.2.4.2; 2.2.5; 3.3 (§ 5-1-1 til 5-1-8)
– valg av repr. fra døve menighetene 2.2.4.2; 2.2.5;
3.3 (§ 4-2-1 til 4-2-4)
– valg av repr. for samisk kirkelig 2.2.4.2; 2.2.5;
3.3 (§ 3-2-1 til 3-2-4); 3.3.1 (§ 2-1 til 2-4)
- Nominasjonskomité
– valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.2; 2.2.5;
3.3 (§ 6-1-1, 6-1-2)
– valg av leke medlemmer 2.2.4.2; 2.2.5; 3.3 (§ 2-6)
– valg av prest 2.2.4.2; 2.2.5; 3.3 (§ 5-1-1)
– valg av repr. fra døve menighetene 2.2.4.2; 2.2.5;
3.3 (§ 4-2-1)
– valg av repr. for samisk kirkelig 2.2.4.2; 2.2.5;
3.3 (§ 3-2-1); 3.3.1 (§ 2-1)
- Nytt valgoppgjør 2.2.10; 3.3 (§§ 7-1-6, 7-1-7)
- Omslagskonvolutter (valg av leke se 4.1)
3.3 (§§ 3-2-6, 4-2-6, 5-1-10, 6-1-11)
- Omvalg 2.2.10; 3.3 (§ 7-1-6)
- Oppbevaring av stemmesedler 2.2.8 (pkt. 6); 2.2.9 (pkt. 10);
3.3 (§ 7-1-4)
- Opptelling
– direkte valg av leke medlemmer 2.2.4.5; 2.2.8; 2.2.9;
3.3 (§§ 2-15-2, 2-15-3, 2-15-5, 2-15-6)
– flertallsvalg, leke medlemmer 2.2.4.5; 2.2.8;
3.3 (§§ 2-15-2, 2-15-5, 2-15-7)
– forholdstallsvalg, leke medlemmer 2.2.4.5; 2.2.9;
3.3 (§§ 2-15-3, 2-15-6, 2-15-7)
– indirekte valgogang, leke medlemmer 2.2.4.5; 2.2.8;
2.2.9; 3.3 (§§ 2-15-2, 2-15-3, 2-15-4, 2-15-7)
– kombinasjon direkte – indirekte valgogang 2.2.4.5;
2.2.8; 2.2.9; 3.3 (§§ 2-15-2, 2-15-3, 2-15-4, 2-15-7)
– valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.5; 3.3 (§§ 6-1-12)
– valg av prest 2.2.4.5; 3.3 (§ 5-1-11)
– valg av representant for døve menighetene 2.2.4.5;
3.3 (§§ 4-2-8)
– valg av representanter for samisk kirkelig 2.2.4.5;
3.3 (§§ 3-2-7); 3.3.1 (§§ 2-7)
- Personlige stemmer/personstemmer 2.9 (pkt. 6, 8, 9);
3.3 (§ 2-15-3c, e, g)
- Postvalg 2.2.4.1; 3.3 (§§ 2-14-3, 3-2-5, 4-2-6, 5-1-8,
5-1-10, 6-1-9, 6-1-11)
- Presentasjon av kandidater
– leke kirkelig tilsatte 2.2.4.2 (s.101); 2.2.5; 2.2.7.3;
3.3 (§§ 6-1-4, 6-1-5)
– leke medlemmer 2.2.4.2 (s.101); 2.2.5; 2.2.6; 2.2.7.1;
3.3 (§ 2-9)
– prester 2.2.4.2 (s.101); 2.2.5; 2.2.7.2;
3.3 (§§ 5-1-3, 5-1-4)
- Presentere det nye bispedømmerrådet 2.2.4.6;
3.3 (§§ 7-1-2, 7-1-3)
- Prostivise møter, valg til nom.komité
– leke kirkelig tilsatte 2.2.4.2 (s.101);
3.3 (§§ 6-1-1, 6-1-2)
– leke medlemmer 2.2.4.2 (s.100); 3.3 (§ 2-6-1)
– prester 2.2.4.2 (s.101); 3.3 (§ 5-1-1)
– repr. for menighetsrådene 2.2.4.2 (s.100); 3.3 (§ 2-6-1)
- Rapportering om valg/valgresultat 2.2.4.6;
3.3 (§§ 7-1-2, 7-1-3)
- Rapporteringsskjema 2.2.8; 2.2.9
- Rettede stemmesedler 2.2.8 (pkt.B2 og 4),
2.2.9 (pkt.B2 og 4); 3.3 (§ 2-15-2a, c, 2-15-3a, c)
- Sammensetning og valg av nominasjonskomité
2.2.4.2 (s.100); 2.2.5; 3.3 (§§ 2-6-1, 3-2-1, 4-2-1, 5-1-1,
6-1-1, 6-1-2)
- Satsningsområder 2.2.4.2; 3.3 (§ 2-9-1)
- Sjekkliste for bispedømmerråd og valgråd (bokmål) 2.2.4.7
- Sjekkliste for bispedømmerråd og valråd (nynorsk) 2.2.4.8
- Skjema
– andre grupperingers listeforslag 2.2.6
– alternative listeforslag 2.2.6
– innhenting av opplysninger om kandidatene 2.2.5
– supplerende nominasjon, forslag lek kandidat 2.2.7.1
– supplerende nominasjon, forslag lek krkl. tilsatt 2.2.7.3
– supplerende nominasjon, forslag prest 2.2.7.2
– ungdom
- Sted for valget 2.2.4.1 (s.96); 3.3 (§ 2-1)
- Stemmegivning
– direkte valg av leke medlemmer 2.2.4.4; 2.3.1; 2.3.2;
2.3.5; 2.3.6; 3.3 (§§ 2-1-1, 2-13)

- indirekte valgomgang, leke medlemmer 2.2.4.4; 2.3.5; 2.3.6; 3.3 (§§ 2-1-2, 2-1-3, 2-14)
- valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.4; 2.3.10; 3.3 (§§ 6-1-9, 6-1-10, 6-1-11, jf. 7-1-1)
- valg av prest 2.2.4.4; 2.3.9; 3.3 (§§ 5-1-8, 5-1-9, 5-1-10, jf. 7-1-1)
- valg av representant for døveamenighetene 2.2.4.4; 2.3.8; 3.3 (§§ 4-2-4, 4-2-5, 4-2-6, 4-2-7)
- valg av representanter for samisk kirkeliv 2.2.4.4; 2.3.7; 3.3 (§§ 3-2-4, 3-2-5, 3-2-6); 3.3.1 (§§ 2-5, 2-6)
- Stemmekretser se 4.1
- Stemmemottaker se 4.1
- Stemmerett
  - for ansatte ved valg av leke 2.2.4.2; 3.3 (§§ 2-2-1, 2-2-4)
  - i annet sokn enn bostedssoknet se 4.1
  - norske statsborgere bosatt i utlandet se 4.1
  - ungdom se 4.1
  - utenlandske statsborgere se 4.1
  - valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.2; 3.3 (§ 6-2, jf. 2-2-1)
  - valg av leke medlemmer, direkte valg(omgang) 2.2.4.2; 3.3 (§§ 2-2-1, 2-2-2)
  - valg av leke medlemmer, indirekte valgomgang 2.2.4.2; 3.3 (§§ 2-2-3, 2-2-4)
  - valg av prest 2.2.4.2; 3.3 (§ 5-2, jf. § 2-2-1)
  - valg av repr. for døveamenighetene 2.2.4.2; 3.3 (§ 4-2-5)
  - valg av repr. for samisk kirkeliv 2.2.4.2; 3.3 (§§ 3-2-1, 3-2-3); 3.3.1 (§ 2-4)
- Stemmeseddelkonvolutter 2.2.4.1 (s.99); 3.3 (§§ 2-10-2, 3-2-6, 4-2-6, 5-1-10, 6-1-11)
- Stemmesedler
  - direkte valg/direkte valgomgang, leke 2.2.4.1 (s.98); 2.3.5; 2.3.6; 3.3 (§ 2-10-1)
  - indirekte valgomgang, leke 2.2.4.1 (s.98); 2.3.5; 2.3.6; 3.3 (§§ 2-10-1, 7-1-1)
  - innsending av stemmesedler 2.2.4.4; jf. 2.1.12; 2.1.13; 3.3 (§§ 2-13-6, 2-14-3, 2-14-4, 3-2-6, 4-2-6, 4-2-7, 5-1-10, 6-1-11)
  - lek kirkelig tilsatt 2.2.4.1 (s.98); 2.3.10; 3.3 (§§ 6-1-9, 6-1-10)
  - oppbevaring av stemmesedler 2.2.8 (pkt. 6); 2.2.9 (pkt. 10); 3.3 (§ 7-1-4)
  - prest 2.2.4.1 (s.98); 2.3.9; 3.3 (§§ 5-1-8, 5-1-9)
  - representant for døveamenighetene 2.2.4.1 (s.98); 2.3.8; 3.3 (§§ 4-2-5, 7-1-1)
  - representant for samisk kirkeliv 2.2.4.1 (s.98); 2.3.7; 3.3 (§§ 3-2-5, 7-1-1); 3-3-1 (§ 2-5)
  - trykking av stemmesedler 2.2.4.1 (s.98); 3.3 (§§ 2-10-1, 3-2-5, 4-2-5, 5-1-8, 6-1-9, 7-1-1)
  - utfylling av stemmesedler 2.3.5; 2.3.6; 2.3.7; 2.3.8; 2.3.9; 2.3.10; 3.3 (§§ 2-13-2, 2-13-3, 2-14-2, 3-2-5, 4-2-5, 5-1-9, 6-1-10)
- Stemmested se 4.1; 3.3 (§ 2-1)
- Stemmestyre se 4.1
- Supplerende nominasjon
  - valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.7.3; 3.3 (§§ 6-1-7, 6-1-8)
  - valg av leke medlemmer 2.2.7.1; 3.3 (§§ 2-8-3 til 2-8-6)
  - valg av prest 2.2.7.2; 3.3 (§§ 5-1-6, 5-1-7)
- Suppleringsvalg se *utfyllingsvalg*
- Tid for valget 2.2.4.1 (s.96); 3.3 (§§ 2-1, 3-2-6, 4-2-6, 5-1-10, 6-1-11); 3-3-1 (§ 2-6)
- Tillitsperson (for forslagsstillere) 2.2.6; 2.2.7.1; 2.2.7.2; 2.2.7.3; 3.3 (§§ 2-7-2d, 2-8-4, 5-1-6, 6-1-7)
- Tiltredelsestidspunkt, bispedømmeråd 2.5.3; 3.3 (§7-1-9)
- Ukjent velger se 4.1
- Urettede stemmesedler 2.2.8 (pkt.B2-3), 2.2.9 (pkt.B2-3); 3.3 (§ 2-15-2a, b, 2-15-3a, b)
- Utfyllingsvalg 3.3 (§ 7-1-8)
- Uttreden av bispedømmeråd og Kirkemøtet 3.3 (§ 7-1-5, 7-1-8)
- Valg
  - valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.4; 3.3 (§ 6-1)
  - valg av leke medlemmer 3.3 (§§ 2-12, 2-13, 2-14)
  - valg av prest 3.3 (§ 5-1)
  - valg av repr. for døveamenighetene 3.3 (§ 4-2)
  - valg av repr. for samisk kirkeliv 3.3 (§ 3-2); 3.3.1 (§ 2)
- Valgagitasjon se 4.1
- Valgansvarlig i bispedømmet 2.2.4
- Valgbarhet
  - valg av lek kirkelig tilsatt 2.2.4.2; 3.3 (§ 6-2)
  - valg av leke medlemmer 2.2.4.2; 3.3 (§ 2-2-5)
  - valg av prest 2.2.4.2; 3.3 (§ 5-2)
  - valg av repr. for døveamenighetene 2.2.4.2; 3.3 (§ 4-2-3)
  - valg av repr. for samisk kirkeliv 2.2.4.2; 3.3 (§ 3-2-3); 3.3.1 (§ 2-3)
- Valgdager, valg av leke medlemmer se 4.1; 3.3 (§ 2-1)
- Valgform 3.3
- Valgkomité se *nominasjonskomité*
- Valgkort se 4.1; 3.3 (§ 7-2-2)
- Valglister se *kandidatliste*
- Valglokale se 4.1
- Valgmodul, medlemsregisteret 2.2.4.1 (s.97)
- Valgoppgjør
  - flertallsvalg, leke medlemmer 2.2.8 (pkt. 5); 3.3 (§§ 2-15-2d, 2-15-5, 2-15-7)
  - forholdstallsvalg, leke medlemmer 2.2.9 (pkt. 5-9); 3.3 (§§ 2-15-3f, g, 2-15-6, 2-15-7)
  - direkte valg av leke medlemmer 2.2.8 (pkt. 5); 2.2.9 (pkt. 5-9); 3.3 (§§ 2-15-2, 2-15-3, 2-15-5, 2-15-6, 2-15-7)
  - indirekte valgomgang, leke medlemmer 2.2.8 (pkt. 5); 2.2.9 (pkt. 5-9); 3.3 (§§ 2-15-2, 2-15-3, 2-15-4, 2-15-7)
- Valgoppgjør, nytt 2.2.10; 3.3 (§§ 7-1-6, 7-1-7)
- Valgperiode, bispedømmeråd 2.5.3; 3.3 (§ 1-1-2)
- Valgperiode, Kirkemøtet 2.5.3
- Valgregler 3.3; 3.3.1
  - endring i reglene 3.3 (§ 7-2-2)
  - utfyllende bestemmelser 3.3 (§ 7-2-2)
- Valgråd 2.4; 3.3 (§§ 1-3, 3-1, 4-1)
- Valgsteder se 4.1; 3.3 (§ 2-1)
- Valgting se *Gjennomføring av valget, direkte valg* 3.3 (§ 2-13-1)
- Valgurne se 4.1
- Vararepresentanter 2.2.8 (pkt.5); 2.2.9 (pkt. 9); 3.3 (§§ 1-1-2, 2-15-5, 2-15-6, 2-15-7, 3-2-7, 4-2-8, 5-1-11, 6-1-12)
- Wraking av stemmegivninger se 4.1
- Økonomi 2.2.4.1 (s.97)

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Viktige datoer

Nominasjonsfasen

15. desember 2014	Medlemmer til valgkomiteer (bispedømmerådvalg) er valgt
1. januar 2015	Menighetsrådet begynner arbeidet som valgstyre
15. januar 2015	Frist for å sende inn forslag på kandidater til bispedømmerådvalg
1. mars	Bispedømmerådet kunngjør foreløpig kandidatlistene
1. mai	Frist for kandidatlistene til menighetsrådsvalg (nominasjonskomiteens liste og evt. alternative lister) Frist for alternative lister til bispedømmerådvalg (leke medlemmer)
1.–8. juni	Frist for evt. supplerende nominasjon menighetsrådsvalg Frist for evt. supplerende nominasjon bispedømmerådvalg
8. juni	Kandidatlistene til menighetsrådsvalg kunngjøres Kandidatlistene til bispedømmerådvalg offentliggjøres

Motivasjons- og valgfase

10. august	Valgkort er sendt ut til alle stemmeberettigede kirkemedlemmer Manntall legges ut til gjennomsyn (fram til 1. september)
10. aug.–11. sept.	Forhåndsstemming (forhåndsstemming i annet sokn innen 1. september)
13.–14. september	Valgdager, kirkevalget (samtidig med kommunestyre- og fylkestingsvalget)
14. september	Frist for postvalg. Stemmer skal være kommet til valgrådet.

Resultatfasen

16. september	Frist for registrering i valgmodulen av oppslutning ved valget m.m. Menighetsrådsvalget skal være ferdig opptalt
17. september	Stemmesedler, bispedømmerådvalget (leke medlemmer) skal være kommet til valgrådet i bispedømmet
24. september	Bispedømmerådvalget skal være ferdig opptalt

Indirekte valgongang (leke medlemmer BDR)

1. oktober	Stemmemateriell til indirekte valgongang (bispedømmerådvalget) er utsendt
1. desember	Stemmesedler, bispedømmerådvalget (indirekte valgongang) skal være kommet til valgrådet i bispedømmet
8. desember	Indirekte valgongang, bispedømmerådvalget, skal være ferdig opptalt

Adresseliste

Kontaktinformasjon Kirkerådets valgsekretariat og bispedømmerådene/bispedømmenes valgråd

---

Kirkerådet/Kirkerådets valgsekretariat

Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO
Tlf. 23 08 12 00
post.kirkeradet@kirken.no
www.kirkevalget.no/www.kyrkjevalet.no

Direkte kontakt:

Seniorrådgiver Anders Backer-Grøndahl Eide
(prosjektleder)
Tlf. 23 08 12 57/ 40 40 44 28
abge@kirken.no
Rådgiver Andreas Henriksen Aarflot
Tlf. 23 08 12 52
ahaa@kirken.no

Oslo bispedømmeråd

Valgrådet i Oslo bispedømme
Postboks 9307 Grønland
0135 OSLO
Tlf. 23 30 11 60
oslo.bdr@kirken.no
www.kirken.no/oslo

Borg bispedømmeråd

Valgrådet i Borg bispedømme
Bjarne Aasgt.9
1606 FREDRIKSTAD
Tlf. 69 30 79 00
borg.bdr@kirken.no
www.kirken.no/borg

Hamar bispedømmeråd

Valgrådet i Hamar bispedømme
Postboks 172
2302 HAMAR
Tlf. 62 55 03 50
hamar.bdr@kirken.no
www.kirken.no/hamar

Tunsberg bispedømmeråd

Valgrådet i Tunsberg bispedømme
Håkon 5.s gate 1
3116 TØNSBERG
Tlf. 33 35 43 00
tunsberg.bdr@kirken.no
www.kirken.no/tunsberg

Agder og Telemark bispedømmeråd

Valgrådet i Agder og Telemark bispedømme
Postboks 208
4664 KRISTIANSAND S
Tlf. 38 10 51 20
agder.bdr@kirken.no
www.kirken.no/agder

Stavanger bispedømmeråd

Valrådet i Stavanger bispedømme
Lagårdsveien 44
4010 STAVANGER
Tlf. 51 84 62 70
stavanger.bdr@kirken.no
www.kirken.no/stavanger

Bjergvin bispedømmeråd

Valrådet i Bjergvin bispedømme
Postboks 1960 Nordnes
5817 BERGEN
Tlf. 55 30 64 70
bjergvin.bdr@kyrkja.no
www.kyrkja.no/bjergvin

Møre bispedømmeråd

Valrådet i Møre bispedømme
Moldetrappa 1
6415 MOLDE
Tlf. 71 25 06 70
more.bdr@kirken.no
www.kirken.no/more

Nidaros bispedømmeråd

Valgrådet i Nidaros bispedømme
Erkebispegården
7013 TRONDHEIM
Tlf. 73 53 91 00
nidaros.bdr@kirken.no
www.kirken.no/nidaros

Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Valgrådet i Sør-Hålogaland bispedømme
Tolder Holmers vei 11
8003 BODØ
Tlf. 75 54 85 50
sor-halogaland.bdr@kirken.no
www.kirken.no/sor-haalogaland

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

Valgrådet i Nord-Hålogaland bispedømme
Postboks 790
9258 TROMSØ
Tlf. 77 60 39 60
nord-haalogaland.bdr@kirken.no
www.kirken.no/nord-haalogaland

Valghåndbok for Kirkevalget 2015

Kirkevalget 2015 finner sted (13.–)14. september 2015.

Valghåndboken skal bidra til

- at valget blir gjennomført i samsvar med regelverket
- å gi menighetsråd, bispedømmeråd, valgstyret og valgrådet, nominasjonskomiteer m.v. informasjon om deres ansvar og oppgaver
- at Den norske kirke får dyktige menighetsråd, fellesråd, bispedømmeråd og et dyktig kirkemøte
- at kirkens medlemmer lar seg engasjere både ved å stille til valg og ved å avgi stemme

Valghåndboken inneholder veiledninger for valgstyret og valgrådet, for nominasjonskomiteer og valgfunksjonærer. Håndboken inneholder også valgreglene, og sjekklister med oversikt over ansvarsfordeling og frister. Innholdsfortegnelse og stikkordregister gjør det enkelt å finne fram i valghåndboken.

Håndboken dekker valg av menighetsråd, valg av kirkelig fellesråd og valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

